

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt. 50 kr.
Egy hónapra 1 frt. 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő

MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám

Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után

II. év.

Budapest, 1898, vasárnap, április 10-én.

100. szám

Az ünnep előestéjén.

Nem tarthatjuk távol szívünk a megindulást annak a napnak előestéjén, melyen a lelkesült Magyarország megifjodásának félszázados évfordulóját fogja megünnepegni. A történet nemtője elénkbe tartja könyvét; megilletődve forgatjuk véres lapjait és leszáll lelkünk a bánat, mikor végigtekintünk a bus képek sorozatán, melyeket a megemlékezés könyörtelen őszinteséggel tár ki előttünk.

Mennyi küzdelem! Mennyi keserűség! Mennyi fájdalom!

Nincs nép, mely annyit szenvedett volna, mint a magyar. Nincs föld, melyen ezer éven végig annyi kétségbeesés termett volna, mint a magyar földön.

És ennyi kín, ennyi gyötrelém után még mindig erősen állunk az Isten ege alatt; erősebben, mint valaha: ezerszer lesújtva, ezerszer emelkedett föl és vívta vissza helyét a magyar nemzet az életre hivatott népek sorában.

Valamely felsőbb gondviselés tartotta-e benne a lelket, vagy saját törhetetlen akarata volt-e a hatalmas erő, mely föntartotta? Ki keresné azt ezen a napon, a hálaadás, a közöröm, a jogos büszkeség napján! Bizonyos az, hogy amennyi eszmény van a lelki kincsek tárházában — a vitéség, az igazság, a hit, a becsület — az mind segített a magyaron, mert vérét adta mindenikükért a magyar.

De mindnyájuk között volt egy, az eszmények eszménye, a lét legfőbb java, a lélek föltétlen és örök bálványja: a szabadság. Ezt szerette a magyar nemzet legjobban; ezért küzdött, ezért szen-

vedett legtöbbet; ennek áldozta mindenét mindenkor. De viszont ez az eszmény tartotta meg benne is a léterőt. Valahányszor a nemzet a szabadságért meghalt, a szabadság annyiszor támasztotta fel a nemzetet halottaiból.

A szabadság volt a magyarnak nagy nemzeti kincse.

És mikor a nemzet e kincset legutóljára visszavivta, akkor kiosztotta mindazok között, kik földjén éltek, válogatás, megkülönböztetés nélkül. Fényes örökségéből részt adott, egyenlő részt mindenkinek. Kitérta háza kapuját és testvérül fogadta mindazokat, kik vele öröksége földjén együtt éltek.

Soha a magyar nemzet nem volt nagyobb, mint nemeslelkű tékozlása ez emlékeztető napján.

És ennek a napnak emlékét ünnepli a népek tömegével megsaporodott, a népek sokaságában megifjodott nemzet a hónaputánon. Ünnepli a nagylelkű királlyal együtt, kinek ajkairól elhangzott a legszebb fejedelmi szó, melyet a világ története följegyzett: „Azért szeretem a magyar nemzetet, mert szereti a szabadságot.”

Mely értelme van koronás királyunk e szavainak. Meg van benne a múltnak minden dicsősége és a jövőnek minden reménye. Mert aminthogy igaz az, hogy a magyar nemzet az ezeréves főnállást, mai erejét és tekintélyét annak a rajongó szeretetnek köszöni, melyvel szabadságát százféle támadói ellen megvédelmezte, úgy megdönthetetlenül igaz az is, hogy Európa közepén a körülötte támadó sokféle idegen érdekek ellenében lételet csak úgy oltalmazhatja meg, ha állami rendje

legfőbb elvének a szabadságot ismeri el. Politikai, társadalmi, gazdasági vagy felekezeti elnyomás végzetessé válhatnak a népekre, melyek szent István koronájának országában együtt laknak. A belső egyenetlenség, bármi volna is forrása, megbénítaná az erőt, melyet a külső nyomás ellen előbb-utóbb ki kell fejtenünk. Kifelé erős csak az oly nép lehet, mely belül elégedett. Elégedettség pedig csak ott lehetséges, ahol a szabadság napja egyaránt árasztja fényét és melegét mindenkire. Ahol minden ember tudja, hogy az őt megillető jólét és boldogság megszerzésében semmi felsőbb hatalom útját nem állja; ahol minden ember érzi, hogy fölötte semmi hatalom nincs az összesség törvényes hatalmán kívül, mely előtt kivétel nélkül meghajol mindenki ép úgy, mint ő maga: ott mindenki fölismeri azt is, hogy amikor az összességet támadják, őt, mint egyént is bántják és ez esetben kész is életét, véréit, mindenét odaadni azért, ami mindenkié, tehát az övé is. Így lesz az állam erőssé polgárai megelégedettségében, mely megelégedettségnek legnagyobb mértéke csakis a szabad elvek uralma alatt létesíthető az államban.

És ennek tudatában erősítette meg királyunk is a nemzetet a szabadság szeretetében. A történet beigazolta, hogy Magyarország csak akkor erős, amikor szabad és csak addig számottevő hatalom, míg a szabadság elve biztosítja népeinek elégedettségét az állami életben.

E belső igazság vitte ötven év előtt a kiváltságos osztályokat arra, hogy keretükbe fölvegyék az egész nemzetet és hogy jogokat és terheket vele egyen-

A csengeri kalapok.

Az igazságnak sem egyforma az értéke, ha a kormánypárton vagy a szélsőbalon mérik. Mért volna hát másképp a kalapokkal? Valahol a fővárosban megcsinálják és utjára bocsátják, aztán lehet belőle drága kalap vagy olcsó kalap, aszerint, ahogy véletlenül a vacsi-utczába, a külső kerepesi-utra, Szatmárba vagy Csengerbe viszi végzete. Csengerben a legolcsóbb, pedig világos, ott is ugyanaz a kalap. Lehet, hogy ez a kereskedelem művészete, lehet, hogy csak a mi ostobaságunk, lehet, hogy mindkettő. De ez nem is tartozik a tárgyhoz.

Bizonyos azonban, hogy amikor a társas teleaggatta fehér fűrtökkel az átlátszókat, Frankovich György azt mondta az ispánjának:

— Bemegyek Szatmárba. Kalapot akarok venni.

Az ispán ilyenkor nagyot nevetett.

— Aztán hány ezer forintot totyogsz magával vinni?

Frankovich nem haragudott a szemtelen kérdésért. Ellenben csakugyan magához vett kétezer forintot, mert ha az ember egy kalap miatt nem sajnálja az utat Szatmárba, me-

mozdulhat benne valami gonosz indulat is. Hátha pajtásokkal talál összeakadni? A pajtások esetleg má is olyan szegény ördögök, mint voltak hajdánta s talán nem járt mindegyikük olyan jól, mint Frankovich György, aki a választó-fejedelem övét örökölte. (Ez az örökség maga is külön történet. Mert a választó-fejedelem, aki voltaképpen megveszerte híres kortes volt s azért neveztetett választó-fejedelemmé, mert az alkotmány visszaállítására őta mindig ő választotta a megye követét, mondom, ez a választó-fejedelem nem úgy halt meg, mint aki után örökölni is lehessen. Azt hitték róla, hogy holdos. De mikor a holttestét levetkőztették, az inge alatt egy övet találtak a dereka köré kötve s az öv gondosan összehajtott ezresekkel volt kirakva. Köröskörül: Mintha a rubintok, a smaragdok helyébe mindenütt az értékét foglalta volna be. Mesélik, hogy volt abban az övben vagy kétszáz darab drágakő, akárom mondani ezresbánkó.)

Frankovich György tehát kivett abból az övből két drágakövet, hogy szükség esetén megraktálhassa a pajtásokat és bement Szatmárba. A Fehér Ház-ban szállt meg és mind-

járt behívatta Samut, a gazdát. (Nem szabad elhallgatni, hogy Samu is a pajtások közül való volt. Az isten tudja, hogy szerezte a szállodát, mikor máskülönbben olyan becsületes lump volt!) A viszontlátás öröme mindjárt összecsókolóztak és Samu behozatta a saját külön szilvóriumát. Rendesen így kezdte. Ez volt az appetitorium. S azonfelül Samu már ezzel jelezte, hogy az italművekre nézve nem a szálloda, hanem a saját külön vendégének ismeri Frankovichot. Mert ha az italért fizetni akar, menjen más szállodába Frankovich. A szoba, az ebéd, a kiszolgálás — az más. Azért fizethet, az a szállodáé. De az ital? Micsoda pajtás volna, aki az italt is megfizetteté?

— Kutyá vagy — kezdte különben Samu — tavaly óta nem jártál Szatmárban. Talán lánczon is tart az a fene ispán.

— Hja, fiam, gazdálkodom! Most is csak azért jöttem, mert a régi kalapom már olyan, mint a csolnak. Valami új kalapot vennék.

Samu furcsán nézett a pajtására.

— Kalapot?

Valami különös megvetés volt a hangjában. Meg is volt lepve Samu. Mintha elázott társaságban valaki egyszerre templomi nő

lően megoszszanak. E belső igazság sugalta az akkori magyar királynak, hogy ez új rendet, mely Magyarország lételetét a jövőre nézve biztosította, szívesen fogadja és megegyezésével szentesítse. És e nagy igazság hozza ma is hön szeretett királyunkat körünkbe, hogy velünk együtt megünnepelje felszázados fordulóját azon napnak, melyen az új, a szabad Magyarország megszületett, az az okos, öntudatos, erős Magyarország, mely az ő trónjának legbiztosabb támasza és melynek mi éljük fényes életét.

Örömmel üdvözöljük tehát nemeszívű királyunkat az ő magyar székes fővárosában, midőn hű magyar nemzetével együtt ünnepli a magyar szabadság törvényes szentesítésének napját. Adjon az ég neki hosszú életet, erőt, egészséget magasztos földadata teljesítéséhez! Ha az ég őt megáldja, Magyarország is boldog lesz.

POLITIKAI HIREK.

A képviselőház és főrendiház hétfőn délelőtt fél 13 órakor együttes ülést tart.

Zászlós urak. Gróf Szapáry Géza halálával a második zászlósuri méltóság üresedett meg, ami nem csekély gondot fog okozni a kormánynak. Mert a személyi kérdések mindig a legkényesebbek. Ezért is hagyta üresedésben hosszabb idő óta a gróf Széchenyi Imre halálával megüresedett főasztalnoki méltóságot. A politikai körökben már megindultak a kombinációk s azt hiszik, gróf Károlyi Tibor és gr. Szapáry Gyula fogják követni díszes közjogi állásukban a két elhunyt főurat. Gróf Károlyi Tibor minden időben egyik kíváncsi oszlopa volt a szabadelvű eszméknek s igen alkalmas egyéniség arra, hogy elenyésztesse azon rossz érzéseket, melyeket egy idő óta a szabadelvűség ellenségeinek nagy állásokba való helyezése gerjesztett a szabadelvű kormány által. Gróf Szapáry Gyuláról nem mondhatunk ilyen kedvező véleményt, de az egyik miatt a másikba is bele lehet nyugodni.

A gyarmatpolitika virradóban. A monarchia flottájának fejlesztésére való ötvenmillió forintnyi szükséglet, amelyet hivatalos nyilatkozatokból kihátrólva s a nemzetek hangulatára való tekintettel máris lezártítottak vagy harmincz millióval,

az osztrák-magyar monarchia gyarmatpolitikája szerény kezdetének mondható. Röviddel ezután, hogy meghalt Sterneck admirális, a lissai hős, aki harcainak multjával élénk ellentétben, esztendőök hosszú sora óta arra volt kénytelen szorítkozni, hogy az osztrák-magyar haditengerészet fejlesztését kizárólag csak a higgadt és ezeltudatos partvédelem körére redukálja; alighogy meghalt Sterneck, utódának, báró Spaunnak, a marínális feladatok tág mezejé nyílt meg. A monarchia haditengerészete legalább így magyarázza az ideai delegációk legnevezetesebb programponyját. Egyik tudósítónak alkalma volt az admirális egyik előkelő tagjával szólni a mi „flottakérdés”-ünkről. Az előkelő tengerésztiszt a következőkben adta elő nézetét:

„A tengerésztisztek a hajóhad erősítését szükségesnek tartják ezeknél az okoknál fogva: A monarchia mindaddig sajnosan nélkülözi a gyarmatpolitika előnyeit; diplomáciai figyelem kívül is hagyta a diplomáciai működésnek e fontos mezejét és innen van, hogy monarchiánk a többi nagyhatalmak mellett ipari virágzás dolgában ugyszólván szégyenletesen visszamaradt. Állandó piacok hiányában exportunkat nem tudjuk fejleszteni és most Magyarország ipara is növekedvén, agályos túltermelés kezd mutatkozni. Ennek csak gyarmatok segítségével lehet véget vetni, amire kedvező alkalmat nyújt Kinának tényleg már foganatba vett felosztása. A monarchia kereskedelmi hajózási vállalatának, az osztrák Lloydnak és a magyar Adriának segítségével eddig már szerzett is Kinában bizonyos fokú kereskedelmi pozíciót; most ez veszedelemben forog, mert a többi hatalmak gyors terjeszkedése Kinában megkezdődött és így ez a terjeszkedés tetlenül nem nézhető. Téves dolog arra hivatkozni, hogy monarchiánk nem tengeri hatalom. A jövőben ugyanis alapos kilátása lehet erre is, sőt a változást már a legközelebbi évek meghozhatják. Ha Törökországot feldarabolják, a régi nagy állam helyén apró államok nem keletkezhetnek, Ausztria-Magyarországnak különösen érdeke ellen való volna ez, mert kereskedelmileg már most is ő dominál ezekben a provinciákban. A Balkán egy részének jövője tehát a monarchia és már ez is mutatja, hogy jövő európai fejlődésünk is a tengeri erő fejlesztését követeli.”

Az előkelő tengerésztisztnak ez a nyilatkozata természetesen csupán a tengerésztiszteknek és legfőkébb még a diplomáciai testületnek véleményét tükrözi vissza. A „gyarmatpolitika előestéjén” bizonyára megoszlik a monarchia egyéb politikai és gazdasági tényezőinek nézete a gyarmatpolitikáról.

Pártértekezlet. Az országgyűlési szabadelvű párt e hónap 12-án, kedden, este 7 órakor értekezletet tart. Az értekezlet tárgyai: A delegáció tagjainak kijelölése, továbbá a Közép-Duna egységes szabályozásáról, valamint az ország egyéb jelentősebb folyóvizainak sorban szükséges szabályozási munkálatairól szóló 1895. XLVIII. törvényzikk módosítására és végül a belkőszí jövedelem kiegészítésére vonatkozó törvényjavaslatok.

KÜLFÖLD.

A háboru előtt.

(Távirati tudósítások.)

Mac Kinley, a nagy halogató, üzenetének a kongresszussal való közlését hétfőről szerdára halasztotta.

Ez pozitív tény, amelynek megvan a maga jelentősége, habár azok az okok, melyek Mac Kinleyt erre a cunctatori elhatározására birták, meglehetősen homályosak.

Washingtonból érkező táviratok szerint Mac Kinley azon iparkodik, hogy a döntést mennél későbbre halassza, ha pedig a háboru elkerülhetetlen volna, hogy az csak összesel kezdődjék meg. Némi világosságot hoz ehbe a halogató politikába az a körülmény, hogy az Unió pénzügyi körei Mac Kinleyt ebben a törekvésében erőteljesen támogatják.

A háborura és a békére való spekuláció már oly mérveket öltött az Unió pénzpiacain, hogy most már bizonyos pénzügyi köröknek tényleg érdekében áll, hogy a béke és a háboru eshetőségeinek ingadozásait minél húzamosabb ideig aknázzák ki.

A husvéti ünnepek miatt a londoni hírszolgálatban fennakadás állott be. Talán ennek tulajdonítható az, hogy a spanyol-amerikai viszály jelenlegi állását sokkal optimisztikusabban fogják fel, mint eddig. A londoni spanyol nagykövetség tagjai az európai nagyhatalmak közbenjárását nagyon kedvezően ítélik meg. Sokkal erősebben hangsúlyozzák most már a békére való kilátásaikat, mint ezelőtt.

A spanyol lapok véleményei ebben a kérdésben nagyon eltérők. Mig egyrészt a háboru elkerülhetetlenné tartja, mások a béke föntartását remélik. A „Correspondencia” szerint a hatalmak közbelépésének Washingtonban kedvező hatása volt Spanyolországra nézve.

kezdené énekelni. Ez az ember is két pohárral ivott már a szilvoriumból, itt van előtte a régi pajtása, abban a városban van, ahol hajnal előtt sohasem verte be a lámpa-ablakokat (mert az ég lámpa e l é v e n és gyilkolni nem szeretett) s ebben a levegőben arról beszél, hogy a régi kalapját csolnakká pocskolta az eső, hogy új kalapot venne. Az ördög szállta meg ezt az embert.

Utából szánva nézett fel Frankovichra.

— Hát hiszen jól van. Kalap is kell az embernek. De arra ráérsz reggel is.

— Az igaz.

Aztán nagyon hidegen diskuráltak egy darabig. (Az a rongy kalap egy kábita Samu a jókedvűből, mint valami üstökést a pályájából). Frankovich gazdasági befektetésekről mesélt, Samu a mai fiatalság romlottságát panaszolta. Nagyon komiszak a gyerekek, nem tudnak mulatni. Különben pedig Samuban egyszerre fölébredt a szállodás és azt mondta, hogy a dolgai után kell nézni.

Egyenest a kávéházba ment le s egy pohár rumot hajtott fel. Egyet morgott.

— Kalapot venne . . . hm . . .

Ilyenformán még sokáig nézett a dolgai

után, mislalt Frankovich. Iesétált a piacziérre, ahol az alkonyodó est már csalogatni kezdte a szatmáriakat. A városzházából akkor szállingóztak le a hivatalnokok, ami egyuttal a kis utcák lánynepeinek elindulását is jelentette. A kerekfejű akácok alatt szélesebb köröket húzott az árnyék, a magasban susteregni kezdtek a villamos ivlámpák s a boltos-asszonyok kiállottak az üzlet-ajtóba. Ez már a hivatalos szatmári este.

Frankovich kétszer sétált körül a nagy piacot és éppen azt figyelte meg, hogy ma is azok a lányok sétálnak, akikkel ő nézett valamikor farkasszemel, — amikor a vállára csapott Radern Oszkár, a báró.

— Frankovich!

— Báró!

Ezzel is összecsókolózott, mint Samuval. Ennek is elmondta, hogy új kalap miatt jött be Szatmárba, de a báró nem vette olyan zokon. Ellenkezőleg, meg is dicsérte, hogy szolid utra tért. Ő maga, a báró is a javulás útján van. Nem, mintha felhagyott volna a mulatsággal, de legalább „kormányparti” lett. Most már van is kilátása, hogy valamikor főispán lesz a megyében. Eddig csak is az volt a baj, hogy dühös ellenzéki volt.

— Megokosodtál, báró — dicsérte Frankovich.

— Nagy ur e muszaj — mentegetőzött Radern; — mesésen szegény vagyok. S amióta kormányparti lettem, mégis inkább hiteleznek. Az emberek inkább bíznak a jövőmben.

Mikor kölcsönösen megdicsérték az egymás szoliditását, elmentek a Fehér Házba, hogy ezt a szoliditást Samuval együtt megünnepeljék. Odafenn már új pajtasokkal is találkoztak, akiknek Frankovich alkalmas pillanatokban megsughatta, hogy csak új kalap miatt jött be Szatmárba. A bor mellett csudálatosképen már Samu is engesztelékenyebben hallgatta az új kalap dolgát. Elvégre, ha Frankovich így vásárolja az új kalapját, azt még elviselhetik a pajtasai. Sőt utóbb Samu már biztatni kezdte Frankovichot, hogy a választófőjedelm övének örökös-többször is vásárolhatna egy esztendőben. A paraszt elviselheti a tökfedőjét akármeddig, de az ur más. Vagy miért volnának téli, nyári, őszi és tavaszi kalapok, ha nem azért, hogy az urak minden évszakban más kalapot visaljenek?

Frankovich azt mondta, hogy ez megfontolásra érdemes ide, a társaság pedig ar

Spanyolország — mondja a nevezett lap — elfogadhatja a hatalmak baráti tanácsát, amely a helyzet megoldását célozza, de az Egyesült-Államok követelésének nem engedhet.

Ezzel szemben a „Times” római jelentése szerint a Vatikán újra kísérletet akar tenni, hogy Spanyolországot minden lehető engedményre rábírija.

A spanyol kormány a nagyhatalmak washingtoni kijelentését nagy sikernek tekinti. A spanyol nép a kormány optimizmusát nem osztja. A háborúról mindenütt azt tartják, hogy okvetlenül és nemsokára be fog következni. — Mindenütt nagy a lelkesedés. A legnagyobb áldozatokra kész a nemzet. Barcelonából az a hír érkezik, hogy maga ez a város a híhetlenül magas 400 milliónyi pesetát adományoz a háboru esetére az államnak. (N. Fr. Pr.)

A pápa a saját elhatározásából kísérli megakadályozni a spanyol-amerikai háboru kitörését. E célból Madridban hivatalos formában a béke fentartása iránt való legforróbb kívánságának adott kifejezést és azt ajánlotta, hogy kössenek fegyverszünetet a kubai felkelőkkel; Washingtonban pedig oda törekedett, hogy az Unió kormánya a felkelőket a fegyverszünet elfogadására hangolja.

A pápa és a nagyhatalmak azon vannak, hogy Spanyolországot rábíriák arra, hogy feltételekhez nem kötött fegyverszünetet engedjen a kubaiaknak. A királynőt már megnyerték tervüknek, de a kormány ellenzi azt. A kubai viszály kérdésének megoldása most már ettől függ, mert ha a nagyhatalmaknak ezt az ajánlatát elfogadják, akkor a tárgyalások számára már tág tér nyílik.

Hoyos marquis nyilatkozata.

A „N. Fr. Pr.” egy munkatársa Hoyos marquis bécsi nagykövettel beszélgetést folytatott, amely alkalommal a nagykövet az amerikai spanyolviszályról többek közt így nyilatkozott:

A helyzet jelenleg nagyon komoly. Állandó a veszély, hogy az Egyesült-Államok elnöke jobb meggyőződése ellenére az Ingok unszolásának enged és a háborut nem tudja elkerülni. Minden pártatlan embernek be kell vallania, hogy Spanyolország mindaddig nem tért le az igazság és mérséklet ösvényéről, ellenben az Egye-

sült-Államok már a Maine-affaireben megsértették a pártatlanság elvét. Most a fegyverszünet problémája az, amelynek döntő szerep jutott abban a kérdésben, hogy háboru legyen-e vagy béke. Azt követelik Spanyolországtól, hogy ő maga ajánlja fel a kubaiaknak a fegyverszünetet. De melyik kormány teheti ezt meg, anélkül, hogy tekintélyének utolsó szikráját fel ne áldozza. Kuba szigetének sorsa felett a kubai korszak fog dönteni. Spanyolország a maga részéről a sziget önkormányzatát szívesen megadja. De souverainitásáról nem lehet és nem szabad lemondania. Spanyolország komolyan akarja a békét és ha daczára ennek kiüt a háboru, ugy egész Európa szenvedni fog miatta. A háboru kitörne akkor valamennyi tengeren, először azonban a kínai vizeken. Egy háboru egész Európa érdekét veszélyeztetné. Ha Washingtonban Kuba függetlenségét követelik, Spanyolország kénytelen kardot rántani és területi sértettségét a legvégsőig megvédeni.

Mindezek daczára azonban még remélik, hogy az utolsó órában győzni fog az okosság és a mérséklet Amerikában és az óriási baj el lesz kerülhet.

Castelar nyilatkozata.

„A döntés előtt” címmel a „N. W. T.” holnapi száma Castelar Emil világhírű spanyol író és államférfi tollából egy lendületesen megírt cikket fog közölni a spanyol-amerikai viszályról, amelyből a következő passzusokat emeljük ki:

A yankeek campagne-ja az egykor oly dicsőséges nép hanyatlásáról tesz tanuságot. A legnagyobb tévedés volt részükről azt állítani, hogy a Maine katasztrófáját dinamit-robbanás okozta. Soha a világon vádló még oly könnyelműen nem emelte vádját, mint az amerikai tengerésztisztek, akik ezzel csakis saját tehetetlenségüket, képtelenségüket és könnyelműségüket akarták leplezni. A katasztrófáról szóló jelentés elejétől végig nem egyéb szavakban gazdag, de dadogó mentsége a tisztek tudatlanságának és gondatlanságának. Az amerikai tengerésztisztek a kritikus éjszakán egyszerűen nem voltak a posztjukon.

Ezután így folytatja Castelar: Mac Kinley felelőssége egyszerűen borzasztó nagy. A kongresszus emlékeztet a francia konventre, melyben a kisebbség magával rántotta a többséget. Ez a példa taníthatná és óvhatná az amerikaiakat. A hatalmak közbelépése Spanyolország halálját érdemelte ki, de nem szabad a megalázás mellékizével birnia. Amerikának beavatkozása a kubai kérdésbe semmiféle jogosultsággal nem bír.

Ez ellenkezik a népjog legelemibb szabályaival. Amerika blokirhatja szigeteinket, de becsületünket nem fogja blokirozni. Az amerikai hadak készen fognak hennünket találni. Meg fogjuk védeni atyáink sírját és hazánk függetlenségét.

A harcslas Unio.

Ezekkel a békés szellemű hírekkel szemben amerikai részről komorabb hírek érkeznek.

Woodford északamerikai követ utasította a Spanyolországban lévő amerikai konzulokat, hogy a szegény amerikaiaknak utalványozzák ki az elutazáshoz szükséges összegét.

Woodford családja máris elhagyta Madridot, Woodford maga pedig ma este utazik el. Az amerikai spanyol konzulok utasítást kaptak, hogy haladéktalanul elutazzanak. A spanyol alattvalók Franciaország védelme alá helyezkedtek. A Kubán székelő amerikai konzulok is elutaznak, az amerikai alattvalók pedig az angol konzulokra bizattak.

Az Unio minisztertanácsa másfélóra hosszúságú ülésében egyebek közt a hatalmak jegyzékét is tárgyalta, de úgy látszik, hogy a jegyzéknek nem lesz semmiféle befolyása a politikai helyzetre. A háborut elkerülhetetlennek tartják. Hir szerint Németország, Oroszország és Olaszország csak a többi hatalmak iránt való szíveségből csatlakoztak a közös lépéshez, de ők maguk teljesen indifferensek.

A kongresszusban egy billt készítenek elő 100 millió dollár időleges kölcsön és 300—500 millió dollár 3 százalékos állandó kölcsön felvételéről; a billt háboru esetén terjesztik a kongresszus elé.

A hadügyi departement a népfölkelők behívását megkezdte. Lee főkonzul a képviselőház külügyi bizottsága előtt tanuskodni fog arról, hogy a Maine explodálása pillanatában Havannában az összes villamos lámpák kialudtak, nyilván azért, mert az egész áram erejét a hajó felrobbantására szánt tengeralatti robbanóanyagok felgyújtására vették igénybe.

Utolsó táviratok.

London, április 9.

A „Globe” szerint a republikánusok és demokraták kijelentették Mac Kinley-nek, hogy

űritette a poharát, hogy Frankovich ezentul négyszer is bejön Szatmárba. S mivel Samu ezen az éjszakán nagyon bőven ontotta a megfontolásra érdemes ideákat, a társaságot reggel a Samu meghitt szolgálai vitték haza. Nem igen bírták magukat, ugyanis nagyon tele voltak ideákkal.

Igy történt, hogy Frankovich kissé későn talált fölébredni. Mikor felöltözködött, Samu bejött hozzá.

— A fiuk már várnak.

Frankovich nevetve rázta a fejét.

— Hohó! Ma okosabb leszek. Előbb megveszem a kalapot, hogy aztán reggel hazamehessek.

— Dehogyan veszed, mondotta esőndesen Samu.

— De megveszem.

— Lehetetlen. Mert először is . . . vagy hogy mindjárt az utolsó okon kezdjem, hát ötödször — éjszaka nem igen lehet Szatmárba kalapot vásárolni.

— Éjszaka?

— Nézz ki az ablakon. Nemsokára már az ivlámpákat is eloltják. Hiszen tíz óra van.

Frankovich az órájához kapott. Az óra tiz órát mutatott s ha csak valami termé-

zeti csodára nem akart gondolni, bele kellett nyugodnia, hogy igazán éjszaka van. Ilyen körülmények közt természetesen lemondott róla, hogy a kalapot megvehesse s mivel okosabbat úgy sem tehetett, a Samu jóakaró vezetésére bízta magát. És Samu jól vezette, úgy az indulás nehéz pillanatában, mint későn reggel, amikor Frankovich különböző okoknak miatta megint vezetésre szorult.

Igy ment ez néhány napig s az ébredés perczeiben (a perczekre fehér fényt vetett a nagy piacz ivlámpája) Frankovich mindig megcsóválta a fejét:

— Az ispán el sem fogja nekem hinni, hogy milyen nehéz Szatmárban kalapot vásárolni.

A régi pajtások társaságában pedig egyre jobban megdagadt a Frankovich uri kedve. Éjszakánként különös vágyak rügyeztek ki jökevények fáján. A nyolczadik éjszakán például szentimentális lett és könnyörögve fordult Samuhoz.

— Samu!

— Pezsgőt?

— Nem. Egy rabbinust. Ó Samu, meghalok, ha brudert nem látok egy rabbinussal.

Szinte a könyvei is megeredtek. Mikor pedig a pajtások kinevették, Frankovich váratlan fordulattal Radernt kezdte ostromolni.

— Te báró vagy, most már kormánypárti is, befolyásod is van, nyisd meg előttünk a kolostor kapuját!

Samu arra gondolt, hogy Frankovichot minden józan ész csufjára már hajnali három órakor a hetes gondjaira bizza, de az utolsó pillanatban Frankovich megemberelte magát. Felszakította az ablakot s ahogy a tavasz lehellete rácsapott, egészen megfeledkezett a pajtásokról. Fűrdött a tavaszi éjszaka friss levegőjében és lehámult a piacra, ahonnan egy hatalmas akác szinte az ablakig kínálta fel fűrtös virágait. Csudálatos csönd feküdt a piacon s a hajnal tejszin világában Frankovichnak úgy tetszett, mintha az akácok elnyuló ágain fehér fátyolos leányok himbálózának.

Hirtelen hátrafordult.

— Samu! Vannak-e létráid?

— Mire?

— Ne kérdezz, hanem felelj.

— Hát vannak.

— Akkor előre, ahányan vagyunk. A hetesek állítsák a létrákat valamelyik akácához, hozzák utánunk a pezsgőt s folytassuk a mulatást a fa tetején.

A pajtások összenéztek. Radernt az

az üzenetre tovább nem hajlandók várni hétfőnél és ellenkező esetben a többség el van határozva arra, hogy önállóan jár el. Egy szenátor, aki a küldöttséget vezette, kijelentette, hogy az üzenet további elhalasztására semmiféle ok nincsen. H a n n a szenátor, Mac Kimley főkortese, még mindig a tárgyalások folytatását javasolja azzal az indoklással, hogy a Maine-bizottság jelentése nem volt kielégítő és hogy Amerika a háborúra még nincs eléggé elkészülve.

London, április 9.

A new-yorki tőzsdén ma viharos jelenségek voltak. Az elnök üzenetét feltétlenül elvárják hétfő délelőttre. A pápa és az európai nagyhatalmak Spanyolországot a fegyverszünet kihirdetésére kényszeríteni akarják.

Róma, április 9.

Az irlandi püspök azt táviratozza, hogy a békés megoldás reményéről lemondott. A Vatikánban nem hiszik, hogy a háborút meg fogják üzeni.

Bécs, április 9.

A „N. Fr. Pr.“ jelenti éjjel egyórákor: Ide az a hír érkezett, hogy Spanyolország Kubának fegyverszünetet ad. A javaslatot ez irányban Ausztria-Magyarország tette meg.

A megújuló Zola-per.

(Távirati tudósítások.)

A hadi törvényszék tegnapi határozata után a hadügyminiszter az ügyet az igazságügyminiszter kezébe tette le, aki ma reggel hosszasan tanácskozott az állami főügyészszel. Abban állapodtak meg, hogy a főügyész e hónap 12-én, tehát épen egy nappal az elévülés bekövetkezése előtt, adja be a vádindítványt.

A „Havas“ ügynökség jelentése ezt meg erősíti. E szerint a haditörvényszéknek Z o l a és P e r r e u x, az „Aurore“ szerkesztője ellen beadott panaszát a főügyész ma délután kapta meg. Az illető idézéseket azonnal elkészítették és szétküldötték.

Képviselőközörműben az az óhajlás nyilvánul, hogy a Zola-pernek az esküdszék előtt való tárgyalását feltétlenül május hó második felére kell halasztani, nehogy a május 9-én tartandó kamarai képviselőválasztások alkalmával a nép a tárgyalások menete által fel legyen izgatra.

A tárgyalás alkalmasint május 21-i kén lesz a versaillesi esküdszék előtt. Elnök P e r i e r, a törvényszék első elnöke lesz; a vádat B e r t r a n d főügyész fogja képviselni.

mondta, hogy ez jó boldonság. Ez döntött. S mialatt a város még javában aludt, az egész társaság lement a piacra. Frankovich kikerecsa a legnagyobb ákaczfát, a hetesek odatámasztották a létrákat, a fiatalok elég biztosan kapaszkodtak fel s aztán hozzáálltak, hogy a felnyújtott pezsgős üvegeket elhelyezzék. Ugy költözték őket egyenkint az ágakhoz zsebkendőikkel. A poharaikat pedig a zsebeikbe rakták.

— Tölts! — kiáltotta el magát Radern.

Frankovich töltött. Egy kicsit nehézkesen ment, de ment. S az első pohárt nagy lelkesedéssel üritették a kapaszkodó napra.

Aztán Frankovich leszólt a vigyorgó hetesekhez:

— Hordjátok el a létrákat!

Samu tiltakozni akart. De Frankovich garázda lett.

— Hordjátok el a létrákat és magatokat. Ne merje magát mutogatni egyikőtök sem, mert lövök. Innen nem lehet hazamenni, csak lecsúszni. Aki érett, az leeshetik. Azért vagyunk a fán.

A létrák eltávolítása egy pillanatra kedvüket szegte. De Frankovich töltött és a társaság nemsokára nagyon jól találta magát. Radern szerelmi kalandokat mesélt és Samu

Ami pedig a Zola ellen emelendő másik vádat illeti, amelyet a becsületrend tanácsa előtt akartak letárgyalni, a „Temps“ után azt a hírt regisztrálhatjuk, hogy a becsületrend nagykancellárja önként terjeszti az ügyet a rend tanácsa elé.

Párisból a „N. W. T.“ utján azt jelentik, hogy az ottani diplomata-körökben az a verzió kering, hogy az E s t e r h á z y őrnagy és S c h w a r z k o p p e n német katonai attaché közötti érintkezésben S c h ö n, a német nagykövetség volt első tanácsosa közvetített. Mikor két évvel ezelőtt Schön hirtelen megvált állásától, ezt az eseményt nagyon élénken kommentálták diplomata-körökben. Schön ezután a coburg-gothai uralkodó herceg udvari marsallja lett.

Berlin, április 9.

A „Siècle“ újabb leleplezéseit csak úgy fogadják itt, mint az előbbiket. A lap támadásaira egyáltalán nem szándékoznak reagálni, dementit legalább semmi esetre sem fognak kiadni.

A Zola-per megújításához a hivatalos „Post“ ezeket a megjegyzéseket fűzi:

„Mindenkinek fel kell, hogy tűnjék az a körülmény, hogy a Dreyfus-párti lapoknak Esterházy ellen szórt gyanúsításaira az ellenfél csak nagyon féltékeny válaszol. Ugy látszik, hogy Franciaország közvéleményében sokkal nagyobb a Zola mellett megindult mozgalom, mint azt eleinte hinni lehetett volna.“

A lap továbbá még a következőket mondja: „A semmitőszék ítélete is már gondolkodóba ejti az embert. A francia bírák ma nem oly szabadok, hogy tartózkodás nélkül kimondhatják igaz meggyőződésüket a háborgó tömegekkel szemben. A S c h w a r z k o p p e n ellen irányzott támadásokkal szemben Németországnak semmi oka sincsen arra, hogy az eddigi tartózkodó álláspontját megváltoztassa.“

A kelet-ázsiai ügy.

Pétersvár, április 9.

A hivatalos lap gróf M u r a v i e v külügyminiszternek ez év márczius 24-éről keltezett, P a v l o v pekingi orosz intézett követhoz következő táviratát közli:

„Legfelsőbb parancsra megbízatik Ön, hogy adja át a bogdokhán-nak (kinai császár) a következő üdvözetet: Öszinte örömmel hallottuk meghatalmazottunktól felségednek azt a bölcs elhatározását, amelylyel megparancsolta a czungli-yamen minisztereknek, hogy írják alá azt az egyezséget, amelynek értelmében az oroszoknak használatul átadatnak a port-artliuri és talien-van-i kikötők a megfelelő szárazföldi- és

vízterülettel együtt és egyúttal engedély adatik arra, hogy öszezékötő vasút építhető Port-Arthurtól a szibériai fővonalig. Ennek az egyezségnek nagy történelmi jelentőséget tulajdonítunk, mert az kétségtelenül nagyobb megszilárdításra fog szolgálni a hatalmas szomszéd birodalmaink között régtől fogva fennálló baráti kötelékek, amely oly világosan megfelel a két állam érdekeinek. Teljes szívünkkel üdvözljük felségedet és szerencsés kormányzást kívánunk.“

A hivatalos lap továbbá a pekingi orosz ügyvivőnek gróf Muravievhez intézett, április 5-dikén kelt következő táviratát teszi közzé:

„Ma volt az ünnepélyes kihallgatás a kínai császárnál. Megengedték — s ez nagyobb kitüntetés, mint amilyenben minden korábbi kihallgatáson részem volt — hogy felmenjek a trón lépcsőin és közvetlenül a felsége kezébe adjam át az orosz czár ő felsége táviratát. A távirat kezemből átvéve, a bogdo-khán felemelkedett a trónon.“

A távirat hangos felolvasása után a bogdokhán a következő beszéddel válaszolt:

„Ő felségének fölöttébb barátságos távirata nagyon megörvendeztetett. Az a szives baráti viszony, amely két államunk között már kétszáz esztendőnél hosszabb idő óta fennáll s amely csak legutóbb is új szövetségi szerződéssel nyert megerősítést, mostantól kezdve csak még inkább meg fog szilárdulni. Az őszinte barátság és a kölcsönös érdekek közössége elő fogja mozdítani mind a két nép javát. Kérem, meghatalmazott ur, közölje e szavamat távirati uton ő felségével, legszívesebb üdvözlétem kifejezése mellett.“

Bécs, április 9.

L o n d o n i értesülések szerint Oroszország Angliának kínai ökkupációjára ellensakkhuzással akar felelni, amely Angliát ázsiai hatalmi állásában nagyon érzékenyen érintené és a Közép-Ázsiában már ugyis eléggé feszült viszonyt még jobban élére állítaná. Oroszország készülődéseinek az volna a célja, hogy Angliát Afganisztánban gyakorolt befolyásától megfoszssa és az 1895. évben kötött szerződésének erejét lerontsa.

Berlin, április 9.

A „Matin“ amik állításával szemben, mintha az angolok által okkupált Wei-Hai-Wei ügyében Berlin és London között még az angol okkupáció előtt megegyezés jött volna létre, illetékes helyről konstatálják, hogy a német politikai körök csakis akkor szereztek tudomást Wei-Hai-Wei elfoglalásáról, amikor az már megtörtént.

vich és töltött. A furcsa helyzet őt egészen meggyadította. Aki meg akart lapulni és huzódott a pezsgős pohártól, azt egyszerűen leöntötte. Mikor pedig a vásáros nép végre figyelmessé lett és vihogva, dülöngözve, az ujjaiyal felbökösve sereglett az ákaczfá alá — Frankovich soha nem érzett gyönyörrel kapta fel a pohárt.

— Eljen a nép! Eljen a vásár!

Azok odalenn vele kiáltották az éjont és szertelenül röhögtek. A nap (mintha elejtette volna az aranyfolyadékot kannáját), hirtelenben elöntötte az egész csoportot. A csizmadia, a zsidók, az oláhok, a boltosok ott hagyták a helyüket s odasereglettek a k o r c s m a á k á c z csudájára. (Mert ez a kifejezés persze hamar megszületett.) Asszonyok is előkerültek és öszegcsapták a tenyerüket. Jézus, micsoda lumpok! A fa tetejéről pedig, mintha a harmatot rázták volna róla, permetélve szíftal alá a sok kiöntött pezsgő.

Az ákaczfán újra töltöttek, újra ittak.

S most egy pandur vetődött oda. Az szörnyűkőnye szól fel a fára:

— Nagyságos urak!

Frankovich megkapaszkodott az ágban s egy teli poharat nyújtott le a pandurnak.

nagyokat nevellett. Frankovich rájuk sem figyelt, csak a fegyvertartót őrizte. Szinte szerelmesen simogatta a felakasztott pezsgős üvegeket, a körmeivel ütögette és azt képzelte, hogy egész notákat ver ki az üvegeken, mint az orfeumi xilofonosok. Ez a mulatság egészen lefoglalta. A sűrű izogatások közt csak akkor riadt fel, amikor a társaság egyik tagja (a Radern kollegája volt, városi irnok) nyitottan suttozta:

— Gyűlnek a vásárosok.

A nagypiacson csakugyan mozgolódni kezdtek. Szerda volt, hetivásár napja és a csizmadia-szin legényei hozták elő a kecskelábakat. Néhány oláh, zsidó is feltűnt, ahogy tarka lepedőket teregették le a földre. Azokra rakosgatják a portekákat. A piacz tulso végén, a templom mellett vezető utcában az első paraszt-kocsi is jelentkezett. A kaposztás kocsi. Aztán egyik-másik bolt ajtója is megnyitott, a toronyban pedig megkondult a harang.

A fa tetején a társaság egy kisse megjuhászodott.

Samu szinte kijozanodott.

— No fiuk, most jó lesz észrevedéni elűnni.

— Soha! — ordította el magát Franko-

TÁVIRATOK.

A Kelet békéje.

Bécs, április 9. Ferdinand bolgár fejedelem legutóbbi itteni tartózkodása alkalmával, amely tudvalevőleg anyjának betegségével volt összefüggésben, Ausztria-Magyarország és Oroszország erélyes közös jegyzéket intéztek a bolgár kormányhoz, amelyben óva intették attól, hogy a bolgárok agitációját Macedóniában valamiképen előmozdítsa, mert mindkét nagyhatalom el van tökéltve arra, hogy a kelet békéjét minden körülmények között és minden eszközzel fenn fogja tartani. A két hatalom lépését siker koronázta, amit eléggé mutat az, hogy a fejedelem Bulgáriába való visszatérte után a szultánhoz a leglojálisabb szolgálatkészég biztosítását tartalmazó levelet intézett, amelyre azután a szultán jóakarólag válaszolt. (N. Fr. Pr.)

A szerb kölcsön.

Belgrád, április 9. A 10 millió kölcsönről szóló törvénynek megfelelően a nemzeti bank két millió frankot utalt át az állampénztárba. A hátralék kifizetése a legrövidebb idő alatt megtörténik. A részvényesek rendkívüli gyűlésétől elállottak.

HIRESK.

A mai szám.

Az Országos Hirlap mai husvétü száma három melléklettel ötvenkét oldalon jelen meg. Mellékleteink tartalma a következő:

I. Melléklet:

Husvét.

Mátyás halála . . . Irta: Pap Dániel.
A Görgey koporsója „ Abonyi Lajos.
A bűnös nő . . . „ gróf Tolstoj Leo.
Shakespeare a nőkről „ Milkó Izidor.
Az oroszán . . . „ Bodrogi Lajos.
NagyhétMária Terézia idejében . . . „ d'Arztgnan.

II. Melléklet.

Az olvaóhoz.

Állami gyárak veszedelme.
Raktári gabonakészlet Magyarországon.
Üzleti hetiszemle.
Időjárás és vizállás.
A budapesti értéktőzsde.

III. Melléklet.

Mindenféle.

Az Uj Zrinyiász . Mikszáth Kálmántól.
Két asszony . . Szabó Endrétől.
Ujonsn belépő előfizetőink az Uj Zrinyiász
eddig megjelent folytatásait külön lenyomatban kap-
hatják meg.

— A király Budapesten. Ő felsége holnap, vasárnap este indul el nagy kíséretével Bécsből és hétfőn reggel 5 óra 40 perczkor érkezik meg a nyugati pályaudvarban a fővárosba. A király innen kedden fél 1 órakor utazik vissza Bécsbe.

— Személyi hírek. Kopenhágából táviratozzák: A trónörökös és a trónörökösne április 15-én Schaumburg-Lippe herceg és neje látogatására Sopronra utaznak és később Cannesbe mennek, hogy jelen legyenek Keresztély dán herceg és Alexandra mecklenburg-schwerini hercegnő esküvőjén. — Párisból jelentik, hogy Faure köztársasági elnök ma délután Nizzába utazott és néhány napot ott fog tölteni.

— Ferencz Ferdinand főherceg az özvegy trónörökösneánál. Bozenből táviratozzák: ma Meranból ide érkezett Ferencz Ferdinand főherceg és Stefánia özvegy trónörökösneánál hosszabb látogatást tett a Bellevue szállóban.

— Magyarországi palotaorvosok. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király április 2-án kelt elhatározásával dr. Vecsey Gyula kerületi orvosnak és dr. Tegze László gyakorló orvosnak a palota-orvosi címet adományozta. Ez a cím új tisztséget jelent a magyarországi (tévesen magyarnak is nevezett) császári és királyi udvartartás státusában. Bizonyára az első főudvarmester gondoskodásának köszönhető, hogy ilyen fokozatos intézkedések útján mindinkább gyarapodni fog a Budapesten székelő császári és királyi udvartartás és így idővel két teljes császári és királyi udvartartás lesz a monarchiában: az egyik Bécsben, a másik Budapesten. Örömmel jegyezzük föl ezt a tényt, noha a hivatalos közlemény csak azon főnevet teszi ki, hogy „palota-orvos“, ellenben szokás szerint elhagyja a „császári és királyi“ jelzőt. Ez azonban alattomban értendő. Ha magyar udvartartásról van szó, a „császári és királyi“ jelző mindig alattomban értenlő.

— Politikai tüntetés temetésnél. Az okkupált tartományok szerb lakossága, mely az országos kormánynak különben is sok gondot okoz, legújában egyházi téren erős agitációt fejt ki. A szerbek körében nagy az elkeseredés amiatt, hogy az országos kormány a papok igazgatásának elejét veendő, most hivatalból nevezi ki a szerb lelkészeket és nem veszi figyelembe a szerbek állítólagos autonómiája alapján vindikált szabadválasztási jogot, melyet ezelőtt egyházi téren gyakoroltak. A szerb lakosság most bojkotthoz folyamodik, mellőzi a kormány által kinevezett lelkészeket s inkább lemond a papi segédletről, mintsem

hogy „Kállay papjait“ igénybe vegye. Az ilyen bojkottálásnak tüntetészerű példájáról egy szerb ujság ad hírt. Mosztárbán, Herczegovina székhelyén, egy Kiszics nevű vagyonos és tekintélyes szerb halt meg. Még halála előtt megiltotta flainak, hogy „Kállay papját“ hívják a ravatalhoz és e rendelkezését hátrahagyott végrendeletében a leghatározottabban ismételte. A végrendeleti tilalom nagy elkeseredést kellett a mosztári szerbek közt, kik óriási számban tödultak Kiszics ravatalához. Temetés előtt egy ismert agitátor politikai izü imát mondott a koporsónál, ezután pedig megindult az óriási tüntető menet a temető felé. A temetésen pap nem volt jelen.

— A király ajándéka. A tiz szobor létesítésére vonatkozó előkészítő-munkálatok megbeszélése véget ma délelőtt 11 órakor szűkebb körű értekezlet volt a miniszterelnöki palotában. Az értekezleten báró Bánffy Dezső miniszterelnök elnöklése alatt résztvettek a miniszterelnökség részéről Tarkovich József államtitkár és mint előadó dr. Romy Béla osztálytanácsos, továbbá a következő meghívottak: báró Podmaniczky Frigyes, Márkus József főpolgármester, Halmos János polgármester, dr. Pauler Gyula országos főlevéltárnok, báró Lipthay Béla, Strobl Lajos és Fadrusz János szobrászművészek.

— A vizáradás. Az ország déli vidékeiről ma is kaptunk híreket a vizáradásokról. Békés-Csaba róli táviratozzák: Az árvízveszély egyre fenyegetőbb. Békésen a vizállás most már csak 30 centiméterrel kisebb az eddigi legnagyobb vizállásnál. A Berettyó rohamosan emelkedett. Szeghalomnál egész éjjelen át munkások dolgoztak a töltéseken. Szarvason is magas volt a vizállás, de újabban apadást jelentenek. — Nagybecskerekéről jelentik: Páncsovánál a Duna rohamosan árad. A vizállás ma reggel 430 centiméter. — Borcsán a Duna néhány nap óta 15 centiméterrel áradt. A szántóföldek még vízmentesek, a község háza kertjébe azonban már behatolt a víz s a legelők fele szintén víz alatt áll. A töltéseken megfeszített erővel dolgoznak.

— Bagoly mondja verébnek: nagyfejű, Bolgrádban — mint levelezőnk írja — sokat beszélnek most az emberek két szerb ujságnak czivakodásáról. A két jeles ujság, az „Odjek“ és a „Male Novine“, melyeknek czivakodása azt a jó magyar közmondást juttatja eszünkbe: bagoly mondja verébnek: nagyfejű. A szerb radikálisok lapja, az „Odjek“ ugyanis azt veti a „Male Novine“ szer-

— Fogja barátom, az én egészségemre. A pandur elvette, ki is itta, de csak résztelkedve könyörgött tovább:

— Nagyságos ur! Ha a kapitány ur ide-téved . . .

Aminthogy oda is tévedt. A vásárosok csoportosulása, a szétröppent hír kicsalta a házából és sűrű fejcsóválások közt sietett a „tett színhelyére.“ Már utközben is a hivatalos jelentést fogalmazta tán. Vagy inkább azon törte a fejét, hogy miképen fogja ezt a csuf dolgot eltussolni. Az a fránya Fránkovich, a Radern báró, de a Samu is jó embere — az ördög bujjék beléjük!

Először is szétrparancsolta tekintetével a báméskodó csoportot. Vihogva oszlott szét, de nem nagyon messzire. Aztán a kapitány fölvette a hivatalos arcját és a fához lépett:

— Amit önök cselekednek, az közbotrány.

— Közbotrány — motyogta utána Frankovich.

— Közbotrány, és felszólítom önöket, hogy azonnal jöjjenek le.

Itt elhallgatott és várt. Frankovich lehajolt.

— Hogy tetszett mondani?

— Jöjjenek le!

— Kapitány ur (hangzott a Frankovich könyörgése) — jöjjön fel!

Hamarosan megtöltött egy poharat csalogatónak. A kapitány ur szemöldökei veszedelmesen remegni kezdtek s mentül buzgóbban ismételte Frankovich a barátságos meghívást, azok a szemöldökök annál gyorsabban remegtek. Mintha valami villamos áram tréfálná meg. Utoljára a kapitány félretett minden barátságot és dühösen kiáltott fel:

— Gyertek le! (Most már tégezte őket).

— Gyere fel! — ordított most már Frankovich is.

A társaság pedig kórusban utána:

— Gyere fel!

A piaczhöhögött, a kapitányi tekintély vékonyabb szálon lógott, mint az akácra akasztott pezsgős üvegek. Azok odafenn nagy előnyben voltak (nemcsak az elfogyasztott ital szempontjából). Őket nem lehetett csak úgy egyszerűen lerázni.

A kapitány hajdukra kiáltott.

— Hozzátok le őket!

S ámbátor a társaság minden maradék pezsgőjét leöntötte a kapaszkodó hajdukra, mihaszna! Forró szurommal se győzték őseink, hát még ha pezsgővel öntözték volna a po-

gányt! A hajduk bizony leszédtek őket sorba és a piaczh népe nevetett, mintha robotba tenné. Csak a kapitány volt dühösen komoly és ráütött a Frankovich kinyújtott kezére, pedig az békesség okáért nyult feléje.

Frankovich az ütésért se haragudott. Azt mondta:

— Bolond vagy, kapitányom!

. . . Másnap Frankovich már józan volt amikor a kapitány barátságos szemrehányására felelt:

— Becsületesem mondom, csak azért jöttem be Szatmárra, hogy új kalapot vegyek.

— Hát vedd meg és pusztulj haza! — mondta a kapitány.

Frankovich a fülét vakarta:

— Azaz hogy most már nem vehetek szatmári kalapot, mert elvertem a pénzemet De se baj, nagyok szépek a csengeri kalapok is Majd veszek odahaza.

A kapitány szivarra gyújtott. Ugy morogta:

— Ezért pusztul a gentry! Szatmári kalapot akar, párisi árakat fizet s mégis csak csengeri kalapokat visel . . .

Pedig hát a kapitány ur téved. Párisban sem kerülnek a kalapok kétezer forintba.

Kabos Ede.

kezdtjének a szemére, hogy Georgievics György miniszterelnök 10.000 dinárral megvesztette őt Teodorovics Pera, az így aposztrofált szerkesztő, nem marad adós a felelettel, és azt hirdeti, hogy az „Odjek”, amikor Simics miniszterelnök megbukott, 140.000 dinárt kapott a rendelkezési alaphól és még ma is ebből az összegből tartják fenn az „Odjek”-et.

— A záróra miatt. Kolozsvári tudósítónk táviratozza: Kozmatelke községből ideérkező jelentés szerint ott nagy zavargás volt. Két csendőr a községben volt őrzőn és beszélt a korcsmába, hogy jó lesz abbahagyni a mulatságot, mert itt van már a záróra. A legények, akik ugyancsak vígan voltak, nemhogy engedelmeskedtek volna, hanem megtámadták a csendőröket, akik lassan-lassan hátráltak, mert nem akartak nagyobb bajt okozni. A tömeg ezenközben mindjobban megsaporodott. Nemsokára nyolczvan ember vette üzőbe a két csendőrt és beszorította egy udvarba, ahová azután köveket hajigáltak utánuk. A csendőrök ezt már nem tűrhették és négy-szer a levegőbe löttek, majd mikor látták, hogy ez sem használ, bele löttek a tömegbe. Egy ember meghalt, kettő halálos sebet kapott. Ekkor azután a tömeg megfutott.

— Resurrexit! Feltámadt Krisztus e napon — zug millió ajakon. Majd kétezer esztendő óta újul meg ez az ének évről-évre, amikor beköszönt az emberiség megváltásának emléknapja. Talán a szó is, talán a melódia is ugyanaz, amelyet a jeruzsálemi asszonyok mondtak, a Krisztus sírjától távozván. Talán az áhitat se más, amely a második évezred alkonyának gyermekeit eltölti, mikor az eszme, az igazság felmagasztaltatásának örvendeznek, mint amely a Golgotha véres színjátékának szemtanúi a tragédia igaz, költői megoldásánál eltöltötte. Csak a pompa változott, csak a fény, a ceremónia növekedett, amelyvel az ünnepet megszenteljük. De ez változik esztendőről esztendőre, mint ahogy a tavaszi, nyári, őszi kalap vagy rokolya. Resurrexit — zugott ma az ének valahol, csak templom van az igének, az Ur Krisztusnak szentelve. Egybegyűltek papok és katonák, ifjak, vének, szegények, gazdagok egyaránt, hogy örvendjenek az örvendezőkkel az emberisten halottaiból való feltámadásán, az eszme fölmagasztaltatásán. És egybegyűlnek holnap is, holnapután is, papok és katonák, fiatalok és vének, ifjak és öregek valahol templom van az Ur Krisztusnak szentelve, hogy a megújulás ünnepén halleluját kiáltanak, hogy a teremtőnek hálaát adjanak a megváltóban történt felmagasztaltatásukért.

A feltámadás ünnepélye ma délután 5 órakor a fővárosban a budavári Mátyás-templomban volt a legpompásabb. A katonaság, a hatóság, a politikai és társadalmi notabilitások egész sora részt vett az istentiszteletben, a körmenetben. — B é c s b e n, mint tudósítónk jelenti, jelen voltak az istentiszteleten a király, a főherczegek, az udvari méltóságok, Goluchowski, Kriegshammer és Kállay közös miniszterek, gróf Thun osztrák miniszterelnök, Weisersheimb, Witte és Bylandt-Reid osztrák miniszterek, báró Spaun tengerészeti parancsnok, báró Beck tábornagy, a vezérkar főnöke, a tábornoki kar, a hatóságok fejei és az arisztokrácia.

— Röntgen, a katonaszabadító. Sok mindent elmondottak és kitaláltak már Röntgenről és az ő sugarairól. Tulajdonképen fölöslegessé is vált minden új találmány, ne is törje most már a fejét senki többé, mert a Röntgen-sugárral úgy vagyunk, mint a baka a hideg borogatással vagy a chininnel. Fáj a feje? Chinin vagy hideg borogatás. Megdagadt a lába? Chinin vagy hideg borogatás — a szerint, amint az orvos a hidegvíz- vagy a chinin-rendszer hívei közé tartozik. Mert ez a fő és nem a baka, vagy a betegség. Mióta Budapesten a Röntgen-sugárral az első kísérletet megtették, napról-napra jönnek a hírek: ma itt, tegnap ott használták ember nem remélte hallatlan sikerrel. A legutolsó nagy reccordot most érték el a Mária Terézia-kaszárnyában a sorozáson. Kiszabadították egy különben taglichnak látszó aranyifjút a Röntgen-sugár segédelmével. Valami törés volt a térde-alcájában, amelyet az orvosok nem tudtak elég jól megvizsgálni. Már-már kimondták, hogy megütötte

a mértéket, amikor az ifju egy furcsa fényképpel hozakodott elő. Azt mondták rá, hogy Röntgen-fotografia. Ábrázolta pedig ez a kép a fiatal ember eltört és összeforrt, de rosszul összeforrt térde-alcáját. A tudós katonadoktorok hol feltölték, hol lehúzták a pápaszemöket, nézték a fényképet s végül azt mondták, hogy a mérték alatt álló hadifélt nem alkalmas a fegyverszolgálatra. Amire eddig csak a ludtalp, pukli, csonka test, meg a hektika volt alkalmas, ime most már egy fénykép is elégséges. Egy valódi Röntgen-fénykép. Szóval Röntgen és sugarai mindenre jók, talán még a halál ellen is, ámbár még egy halottat sem próbáltak meg vele föltámasztani.

— Elfogott pénzhamisítók. A kisje n ő i csendőrség — mint levelezőnk táviratozza — Siklón veszedelmes hamisítóbándát fogott el, mely egyforintosok, koronások és huszfilléresek gyártásával és értékesítésével foglalkozott. A csendőrség nagymennyiségű hamisítványt és sok gépet is elkobzott.

— Rigóné asszony. Rigó Józsefné született Jamandi Máriáról, ki jelenleg a bécsi általános kórház elmebeteg osztályán van, a következő érdekes részleteket kapjuk: Rigó Józsefné eddig állandóan Budapesten, a Vörösmarty-utca 13-ik szám alatt lakott, még pedig férjével együtt egy, anyagi viszonyainak megfelelő s ehhez képest előkelően és elegánsan berendezett lakásban. A házastársak közt hosszú ideig a legjobb egyetértés uralkodott. Rigóné atyja gazdag földbirtokos volt, kitől a besszarábiai Zelenaja uradalmat örökölte, — mely máig az ő tulajdona. Első ízben egy Sijevsikiy nevű földbirtokoshoz ment nőül, kitől azonban — annak határtalan tekozlása miatt — el kellett válnia. Odesszában ismerte meg Rigót, hozzá Budapesten ment nőül 1887-ben. Rigóné sokat áldozott arra, hogy férje művészi kiképzése a legteljesebb legyen és ép ezért házasságuk első éveit a külföld különböző, zenileg jelentős városában töltötték, hogy aztán állandóan Budapesten telepedjenek le, ahol Rigó József a művészköröknek általánosan kedvelt egyénisége volt. Néhány héttel ezelőtt Rigóné budapesti lakását felmondotta, összes butorait eladta és Bécsbe ment, hogy ott a „Kaiserbad” című fürdőben a Metropol-szálló közelében hidegvízgyógyomódnak vesse magát alá, melynek végeztével Pétervárra nővérehez, Petrovskin Paulina asszonyhoz akart költözni. Férje ellen a válópórt a budapesti törvényszéknél már megindította. Rigóné a férje és közte történt szakítás okáról a legmélyebben hallgat. Általában mint kitűnően képzett, művelt hölgyet ismerik. Az a körülmény, hogy első férjének mintegy 50.000 rubelre rugó adósságát ki kellett fizetnie s hogy második házassága se volt boldog, Rigónét buskomórrá tette és gyakran szenvedett nagyobb fokú idegromokban, azonban egészsége mindannyiszor helyreállt; alapos ennélfogva a fellevés, hogy most is csak muló bajról van nála szó. Említésre méltó, hogy Rigóné a Keesko-család révén Natália szerb királynővel is rokonságban van, amennyiben a királyné atyja Rigóné anyjának unokabátyja.

— A vonat alatt. Dombóvári levelezőnk írja: Ma délután a Pécsről érkező személyvonat a 92. számú őrháznál Sárközi Mihály 65. éves mágoosi cigányt elgázolta. A dolog úgy történt, hogy Sárközi kocsiával a leeresztett sorompóhoz érkezvén a sorompó tulsó oldalán a sinektől tíz lépésnyi távolságban ülő parasztnak társaságához telepedett le. Midőn azonban a vonat közeledett, Sárközi lovai a géptől annyira megijedtek, hogy megvaduva elrohantak. Sárközi ezt látva, hirtelen száguldó lovai után akart ugrani, de mielőtt a melette ülő parasztnak visszatarthatták volna, már a robogó vonat alá került, melytől 30 lépésnyire vonszolta. Sárközi a szenvedett sérülések következtében, borzasztó kínok között, 5 percz múlva meghalt.

— Magyarország Párisban. Az 1900-iki kiállításra országszerte készülődik már a magyar értelmiség s a belvárosi takarékpénztárnál számosan fizetik be máris a költségeket. S o m o g y i igazgató Párisban a program minden részlete ügyében tárgyalt úgy, hogy a magyarok társas kirándulása minden tekintetben sikerülni fog. A fővárosi előkelő kaszinói, szakkörei és a legtöbb megye vezérembereiből álló bizottságokkal az élen részt vesznek a nagyarányú kulturális mozgalomban, ugy-

szintén az ország lakosságának nagy része. Párisban előkelő bizottság alakult a vendégek fogadására.

— Ujfajta fürdők. Nap, lég- és villamos homokfürdőket rendezett be dr. Palócz Ignác gyógyintézetében (Budapest, IX. Vámház-körút 7.) Dr. Palócz honosította meg hazánkban a villamos fényfürdőt is, amelynek remek gyógyító hatását most már egész Európa orvosi tekintélyei elismerik. Annak a sok nőtetegnnek, elhízottságban, reumában, köszvényben, emésztési zavarokban, verszegénységben, mindenféle ideggyógyászati és hurutokban szenvedőknek nem kell most már messze külföldre vándorolni, hogy az orvosi tudomány legújabb és legpraktikusabb vívmányainak segítségével megszabaduljon bajától, — elérheti azt itthon is.

— Minden besorozott egyéves önkéntesnek a Weiser és Grünbaum egyenruházati cég Budapest, IV. Váci-utca 27. sz. kívánatra díjmentesen küldi árjegyzékét, mely az összes nélkülözhetetlen folyamodvány-mintát tartalmazza.

— Villamos géceollárokat ajánl a Csillárgyár részvénytársaság Budapest, VII. Ilka-utca. (Közlekedés zuglói közúti vasúttal.)

— Huvveti fecskendők és tojások Kertész Tódornál. — Krigner-féle Akácia arczöröme 1 frtért, szappan 50 krért kapható országszerte a gyógyszerárakban. Főraktára: Budapest, Kálvin-tér, Korona-gyógyszertár.

— Elektromassége dr. Kajdacs Józsefnél, Budapest, V. Váci-körút 4. szám, I. emelet.

— Szépség-hibák: szeplő, anya- és májfolt, pattanás, szemölcs, fagyos végtagok, hajkorpa, hajhullás stb. ellen különféle szercek vannak forgalomban. Dr. Révész Benő fővárosi szakorvos feltűnő eredményekkel gyógyítja mindezeket a bajokat. Lakása Budapesten, Kerepesi-ut 63. szám.

— A hülyékügye alapítója. Frim J. daczára annak, hogy intézete államostított, teendőjét nem szüntette be, hanem VII. Erzsébetkirálynét 15—17. sz. a. új intézetet nyitott, még pedig jobbmodu családból származó hülyék és nehéz kórosok számára. Az intézet a legújabb kornak teljesen megfelel és Frim híres neve a betegeknek kezelésére és ápolására vonatkozólag elég garanciát nyújt.

— Figyelemre méltó Kater József mai számunkba foglalt hirdetése.

— A Szabadságharcz Története. Olvasóink szíves figyelmét felhívjuk Gracza Gy. Szabadságharcz Történetének lapunk mai számában foglalt hirdetésére. A megrendelést könnyítendő, a Lämpel R.-féle könyvkereskedés (Wodianer F. és Fiai) é-művet olvasóinknak havi részletfizetésre is szállítja, amely czélból a hirdetésben foglalt megrendelőárca kivágandó és aláírva küldendő be a céghez.

— Bogdány S. m. kir. osztályorszájék-főelárutónak figyelemreméltó hirdetése van lapunk mai számában.

Április tizenegyedike.

A 48-as törvények szentesítésének 50 éves fordulóját országszerte mindenfelé diszszel és méltósággal fogják megünnepelni. Előljár maga a székes főváros, melynek fáklýásmenete, az előkészületek után itélve, impozáns lesz. A vidéken is mindenütt lelkesedéssel fogják ugy a törvényhatóságok, mint az egyesek is megünnepelni.

Ezekről az előkészületekről szóló tudósításaink a következők:

Fáklýásmenet és a rendőrség.

Rudnay Béla rendőrfőkapitány a hétfői fáklýásmenet zavartalan megtartásának biztosítására rendeletet bocsátott ki, amely a következő utasításokat tartalmazza:

Az 1848. évi törvények szentesítésének 50-ik évfordulója alkalmából az eziránt hozott törvényből kifolyólag folyó hó 11-én tartandó ünnepségek és a székes főváros közönsége által rendezendő hódoló fáklýásmenet zavartalan lefolyása érdekében a következő rendőri intézkedéseket tettem és hozom köztudomásra:

1. A törvényhozás mindkét Háza tagjainak a királyi várpalotába való hivatalos felvonulása a déli órákban megy végbe, mely alkalmából felhívom a fő- és székváros közönségét, hogy az utvonat szabadontartása érdekében teendő rendőri intézkedésekhez alkalmazkodjék.

2. A fáklýásmenetet illetőleg rendelem: a) A fáklýavivők gyülekezési helyétől szolgáló város-ház-tér, eskü-tér és Petőfi-tér a nagy közönség elől délután 5 órakor alá fognak záratni s az elzárt területre csak azok bocsáttatnak be, kik az ünnepélyrendező bizottság által kiadott fáklýa-utalványt felmutatják. Ugy fáklýa-utalvány mellett az elzárt területre a Váci-utca, kigyó-utca és város-ház-utca felől lehet bemenni. A fáklýásmenet a Petőfi-térről esti 7 órákor indul a Ferencz József-rakparton, lánczhidon, Albrecht-úton, disztéren, Szent-György-utcán s téren át a királyi palotához vonul.

Az ünnepély befejezte után a fáklýavivők a Szent-György-utcán át a disztérré vonulnak s ott a fáklýákat az oda kirándult társultok feltűgyelete alatt kioltják.

3. A disztér, Szent-György-utca és tér, vala-mint a palota-utca a nagyobb tolongás és abb-

származható balesetek megelőzése végett, ezenkívül a budai elipsz az ottani ültetvények megóvása céljából az előző gyakorlathoz képest ez alkalommal is el lesznek zárva s az elzárt területre délután 5 órától kezdve csak azok bocsáttatnak fel, akiknek a várba, vagy elipszre szóló belépőjegyük van.

A gőz-siklon 5 órától kezdve csak azok bocsáttatnak fel a várba, akik ily belépőjegyek birtokában vannak.

4. A rendőrség a fáklyásmenet utvonálát délután öt órától kezdve elzárja és a rendőri zárva-lon befül levő járdákra a fővárosi rendező-bizottság csak oly számú közönséget bocsát, amennyi ott nagyobb tolongás és a menet rendjének veszélyeztetése nélkül elfér.

5. A lánchidon a gyalog- és kocsiközlekedés délután hat órától, a menet elvonulásáig szünetel. Ugyanezen időben az alaguti közlekedés is beszüntetettik.

6. Felhívom a főváros közönségét, hogy a menet utvonálán mindenütt a gyalogjárók tartózkodják s a kocsit-testet el ne foglalja és a kivételesen rendőrközégek figyelemztetéséhez mindenben alkalmazkodják.

7. Minden oly felvonulás, körmenet, csoportosulás vagy tüntetés, mely ezen törvényhozásilag nemzeti ünnepnek kimondott napon a rend megzavarását célozza, tilos. Aki ezen, az 1881. XXI. törvényzikk 11. szakasza alapján kiadott rendelkezéssel szemben vét, kihágást követ el s az 1879. XI. törvényzikk 78. szakasza értelmében fog büntettetni.

Rudnay Béla s. k.

főkapitány.

Az Egyetemi kör felhívása.

Tóth Ödön, az Egyetemi kör elnöke, az egyetemi ifjúsághoz felhívást intézett, amelyben arra kéri az ifjúságot, hogy az ünnepet ne rontsa. A felhívás erre vonatkozó része így hangzik:

A budapesti egyetemi ifjúság, utána a vidéki kollegák egy lelkesedéssel határozták el, hogy április 11-ét nemzeti ünnepnek nem tekintik és azon mint ünneplők részt nem vesznek.

Most már csak arra kérünk titeket, egyetemi polgártársak, hogy koronázzátok szép elhatározásotokat azzal, hogy ha nem veszték részt mint ünneplők, ne jelenjete meg mint ünneprontók. Kérünk pedig erre azért, mert hira hallik, hogy megzavarása készül azon ünnepnek. A magyar ifjúság, ha nem ünnepel, de ne is rontsa mások ünnepét. Mutassa ki művelt ifjakhoz méltóan, hogy mások véleményét, cselekedetét tiszteletben tartja, hogy nem tartja érdemnek mások ünnepét zavarni. Különben is nagy rendőri assistentia mellett fog ez ünnepély lefolyni, és ha csak egyet is közületek a zavargásoknál találta, újból kellene hallanunk ellenségeink részéről ama minduntalan felmerülő vádat „illoyalis ifjúság”.

Ünneplés a vidéken.

Szeged, április 9.

Szegeden is nagyban készülnek április tizenegyedikének megünneplésére. A város törvényhatósági bizottsága diszközgyűlést fog tartani, az ünnepi beszédet pedig dr. László György királyi tanácsos országgyűlési képviselő fogja mondani. Az iskolák — mivelhogy tizenegyedikre húsvéti szünstre esik — az iskolaszék határozata folytán április tizenhatodikán fogják iskolai ünnepélyeiket megtartani, melyekre nagyban folynak az előkészületek.

Hódmező-Vásárhely, április 9.

Hódmező-Vásárhely törvényhatósági bizottsága április 11-én, mint az 1848-ik évi törvények szentesítésének 50. évfordulóján, diszközgyűlést tart, mely igen ünnepélyesnek ígérkezik. Az előki megnyitóbeszédet Juhász Mihály polgármester, az ünnepi beszédet Garzó Imre törvényhatósági bizottsági tag s a 48-as események egyik aktív szereplője fogja tartani. A diszközgyűlésből 6 felszólalás hódoló feliratot küldenek. Ez az ünnepély annál figyelemreméltóbb, mert a talányomán függetlenségi érzelmű bizottság majdnem egyhangúlag határozta el annak megtartását.

A szoczialisták és április 11.

A szoczialdemokrata-párt az április 11-ére vonatkozólag a következő felhívást bocsátotta ki: Felhívás Budapest munkásaihoz! Elvtársak!

E hónap 11-én a kormány és a parlament elhatározásából ismét egy jubileuma ünne-

póly-lvel ülik meg az 1848-as szabadságharc ötvenedik évfordulóját, mely ünnepély üsztan egy hódoló fáklyásmenetből áll. Ezen matifesztaáció kezdeményezői és hirdetői sem áltatják magukat azzal a hiedelemmel, hogy a nép széles rétege velük ünnepel. Az egész közvélemény tisztában van azzal, hogy ezen „ünnepély” hivatalosan kirendelt, sőt szelid nyomással kényszerített közönségből fog állani. Ez okból a szoczialdemokrata-párt vezetőse és a budapesti munkásság bizalmi férfiai elhatározták, hogy a munkástársak felszólítottassanak, hogy ezen hivatalos ünnepélytől távol tartsák magukat.

Szoczialdemokrata üdvözlettel

a pártvezetőség.

Szoczialista mozgalmak.

Azok után az erélyes intézkedések után, melyeket tél utóján a zavargó szoczialisták ellen életbe léptettek, egy ideig elcsendesedtek a szoczialisták, de most a tavasz ébredésével ők is új életre kelnek és minél inkább közeledik május elseje, a munkásoknak ünnepnapja, annál többször adnak magukról életjelet.

A fővárosi rendőrség folytatja a szoczialista izgatás vezetői ellen megindított akcióit. Hír szerint nemsokára feloszlatták a kerületi párt-szervezeteket is. Ezek a rendőrség kijátszására szolgálnak. A munkások minden szombat este összeülnek valamely vendéglőben, tanácskoznak és pénzt gyűjtenek szoczialista czélokra. Steiner Jenőt, a párt állandó ünnepi szónokát ma hallgatták ki s egyuttal jelezték neki, hogy a fővárosból kiutasítsák. Polacsek ügyvéd közbenjárt, hivatkozott arra, hogy Steiner budapesti adófizető polgár és hogy önálló ipart űz, de felszólalását figyelembe se vették, mivel — Steiner izgatás miatt már büntetve volt. Ama kívánságát, hogy feleségétől és gyermekétől eibucsuzhassék, nem teljesítették. Az újabb intézkedések sora egyébiránt Steinerrrel csak kezdődött a folytatás most következik.

A vidékről a szoczialista mozgalmakról ma a következő táviratok érkeztek:

Esztergom, április 9.

A város polgármestere táviratilag jelentést tett az államügyészságnél, hogy a városban szoczialista mozgalmak észlelhetők, sőt a helyőrség legénysege sorában is kelendőségnek örvendenek a szoczialis sajtó termékei. Niedermann József rendőrkapitány a maga körében szigorú vizsgálatot intézett, melynek folyamán kiderült, hogy a polgárság között szoczialista mozgalmaknak nyoma sincs, másrészt a katonaság körében indított vizsgálat is kiderítette, hogy ott a szoczialis sajtó termékei merőben ismeretlenek. A vád eszerint tendencziózus vaklármának bizonyult.

Heves, április 9.

A szoczialisták tegnap, nagypénteken, a délelőtti órákban nagy tömegekbe verődve, kivonultak az utcákra, halállal fenyegették az urakat és a zsidókat azt kiabálták, hogy porrá égetik a várost, ha követeléseiket nem teljesítik. A városban mindössze két csendőrvan, akik a tulnyomó erővel szemben tétlenül kénytelenek bevárni sorsukat. Délelben tizenkét órakor Egerbe Heves megye alispánjához a következő távirat érkezett Heves város lakosságának veszedelmes helyzetéről:

A szoczialisták lázongának. Nagy tömegekben lepik el az utcákat és tereket. Halált kiabálnak az urakra és a zsidókra. Felgyújtással fenyegetik a várost. Gyors és erős segítségét kérünk, mert az itt levő két csendőrv fedezete mellett sem miről sem állhatunk jól s a legrosszabbtól félhetünk.

Az alispán tüstént intézkedett, hogy a szoczialisták megfékezésére pár óra alatt elegendő csendőrv érkezék Hevesre.

Varjas, április 9.

Nagy ijedtséget okoztak Varjason a szoczialisták, kiknek egyik tagja, Tekum Ferencz, nagypéntek éjjelén egy fakereskedőnek a házába lopód-

zott és ott a raktáron levő nagymennyiségű deszka és fa alá tüzet rakott. A tüzet a szomszédos vendéglőből vették észre és hamarosan elnyomták. A kár nem nagy, de ha észre nem veszik a tüzet, a nagy szélben nemcsak a fakereskedő, hanem az egész negyed leéghetett volna. A gyújtogatót menekülés közben elfogták.

Békés-Csaba, április 9

Bánfalván a szoczialisták e hónap 17-én népgyűlést tartanak. Gróf Wenckheim Antal örökösai elvben elhatározták, hogy szegődményeseiknek az összes uradalmakban nyugdíjat biztosítanak.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* A „Ninon” bordala. Sztobjanovits Jenő dalművének egyik piéce de resistance-a, amelynek a bemutató előadásán oly szenzációs sikere volt és amelyet a következő előadásokon is a közönség viharos tetszésnyilatkozataira meg kellett ismételni, most önálló füzetben megjelent. A provençei borti dicsőítő ördögös nótá belopódzott minden fülbe és szivbe; népszerűsége immár el van döntve. A zene-piaczra is kikerülván, megkezdte diadalmas útját az országban. A zongorázó, daloló és füttyülő emberek ezreinek szimpátiái és a barátságatlan szomszédok ádáz gyűlölete fogja kísérni pályáján. Ez volt minden időkhben a sorsa a kiválasztott „sláger”-eknek, a „Fauszt” keringőjétől kezdve a Mascagni intermezzójáig. A Borda előadási jogát a szerző fentartotta magának (s hangversenyek számára azt esetről-esetre meg kell szerezni. A füzet minden nememűkereskedésben kapható. Még e hét folyamog fog jelenni a Ninon másik feltűnést kéző száma, a Lepkerománé is.

* A kollegák ünnepe. A Nemzeti színháznak is van tudvalevőleg egy Farkas-Raskó jutalma, melyet a Nemzeti színház tagjai minden évben szó-bóltséggel itélnék oda az arra legérdemesebb pályatársuknak. Ez idén Bakó Lászlót tüntették ki vele. A jutalmazott fiatal színészt tegnap este a Nemzeti színház szinpadán a két szubvencionált színház vezetésével megbízott miniszteri tanácsos üdvözlölte, a jutalmat pedig gróf Festetich Andor igazgató adta át.

* A „Gésák” ötvenedszer. A Magyar Színházban 13-án, szerdán, jubiláris előadása lesz Owen, Hall és Sidney Jones bájos operettje, a „Gésák” az alkalommal kerül ötvenedszer színre.

* Az iparművészeti kiállítás. Az országos iparművészeti muzeum illóti-uti palotájában ma nyílt meg egész csöndben az a modern iparművészeti kiállítás, amelyet Radics Jenő igazgató rendezett külföldi művészeknek műipari alkotásából. A kiállítás czélja megmutatni a magyar közönségnek és az illetékes köröknek azt, hogy mivé lehet fejleszteni a műipart, ha annak előbbrevitelére előkelő művészek vállalkoznak. A kiállított üveg-, porcellán- és agyagtárgyakat, a kárpitokat és szőnyegeket, valamint a terem nagyrészt betöltő falragaszokat mind művészek terveztek és alkották. Különösen érdekes csoportok a Tiffany new-yorki készítményei, melyeknek legfőbb bájuk a csodálatos szírvány színű és gyöngyházszerűen tündöklő felület; Schneider krisztániai festőművész keramikai munkái, Kachler dániai cserépmunkái, Champentier párisi szobrász, ón- és bronzművei, a svéd porcellángyár készítményei, a kopenhágai királyi porcellángyár mázas edényei, a Crane-féle falszőnyegek és az angol papir-falkárpitok. A kiállítás nagy részét a falragaszok foglalják el, közt amerikai, angol, francia, belga, német, osztrák és magyar falragaszok. A tervezők közt olyan művészek vannak, mint Benczur Gyula, Karlovasky Bertalan, Roskovics Ignác, Vaszary János, Tolnay Ákos, Basch Árpád, Gerster Kálmán, Karvaly József, Beggarschaft, Chevet, Grassel, Hazly, Mucia, Orlik, Rhead, Steinlein. Külön osztályt foglal el Rippi-Rónai József szőnyeg-, plakát- és üvegkiállítás. Az érdekes és tanulságos kiállítás kedden nyílik meg a közönség számára. Megtekinthető díjtalanul, hétfő kivételével, naponta délelőtt 9 órától délután 2—5 óráig.

* **A kfttyölt Van Dyck.** Van Dyck, a bécsi udvari Opera első tenoristája, Tegnap Párisban énekelt a Lamoureux-féle hangversenyben. A közönség el volt ragadtatva, de mikor a „Siegfried“-ből és a „Walkür“-ből néhány részletet németül énekelt, a hallgatóság fűtyölni kezdett. Van Dyck azután Méhul „József Egyiptomban“ című operájából adott elő egy áriát francziául, mire viharos taps következett. Richter János fényes sikerrel dirigált.

* **„Eduard pöre“.** Feydeau és Desvalliéres háromfelvonásos buhózata szombaton, április 16-án kerül először színre a Magyar Színházban.

* **„A felhőszakadás“.** Gerő Károly új népszínműve, amelynek bemutató-előadását a szociálalista-mozgalmak miatt annakidején elhalasztották, szombaton, április 16-án kerül színre a Népszínházban Kury Klárával a főszerepben.

* **A tavaszi kiállítás.** A tavaszi nemzetközi kiállítás már teljesen el van rendezve a városligeti új műcsarnok termeiben. A tárlaton 104 magyar művész 217 művel, 88 külföldi művész 160 művel és Msucha Alfonz Párisban élő morva művész 270 művel, tehát összesen 173 művész 647 művel van képviselve. A firniselés, amelyre a kiállító művészek hivatalosak, április 12-ikén lesz, 13-ikán pedig a sajtó képviselőinek mutatják be a tárlatot. A kiállítás tulajdonképeni vernissage-ja április 14-ére van kitűzve, amikor is délután 5 órakor dr. Wiesics Gyula miniszter fogja a kiállítást ünnepélyesen megnyitni a művészek, a sajtó és meghívott előkelőségek jelenlétében. A vernissage-ra a képzőművészeti társulat tagjai tagsági jegyeik alapján belépődíj nélkül, a nagy közönség pedig 2 forint belépődíj mellett jöhet el. A kiállításnak ugye egyszerű, mint képes tárgymutatója már sajtó alatt van s az egyszerű tárgymutató már e hónap 13-án, a 70 érdekes illusztrációval díszített képes tárgymutató pedig 14-ikén kapható lesz. A tárlat a nagy közönség számára a rendes 1 korona belépődíj mellett április 15-ikén nyílik meg. Az idén is rendeznek sorsjátékot 1 forintos sorsjegyekkel.

* **Ad acta.** Dory „Estély“ című drámáját a Nemzeti Színház igazgatósága levette a műsorról. Szombaton Abonyi Árpád érdekes színművével, a „Kápolná“-val Cavalotti „Jephthelánya“ című egyfelvonásos vigjátékát adják.

* **Lole Fuller Budapesten.** Az európai hírdi szerpentin-táncosnő, mint halljuk, Budapestre jön és a Magyar színházban fog fellépni. A „Sztrogoff Mihály utazása“-ban fogja bemutatni szenzációs produkcióit.

* **Duse új repertoire-ja.** Sernó Matild, aki jelenleg Duseval együtt Nizzában időz, saját lapjának, a „Mattino“-nak azt táviratozza, hogy a nagy színművésznő most felfrissíti egész repertoire-ját. Így játszani fog Dumas „Bagdadi hercegnő“-jében, D'Annunzio „Holt város“ és „Gioconda“ című darabjaiban (ez utóbbi még sehol sem került színre), Ibsen „Hedda Gabler“-ében, Porto-Riche „Mult“-jában és Shakespeare „Cleopatra“-jában.

* **A városligeti szinkőr husvétje.** A városligeti szinkőrben mint említettük, a husvéti ünnepeken négy előadás lesz, valamennyi félhelyárral. Vasárnap délután 3 órakor Németh Józseffel és Kövessy Albertnével a főszerepben a „Náni“ kerül színre, fél 7 órakor pedig a „Trylbik“ Láng Etalnak a Magyar színház, Rónaszéky Gusztávnak a Vigaszínház és Nyáraynak a kolozsvári Nemzeti színház tagjának vendégfelléptével. Husvét hétfőjén mindkét előadás előtt Gyözö Lajos alkalmi prologusát adják elő, melyet „Mult és jelen“ címmel április 11-ének ünnepi alkalmából írt. Az alkalmi színjáték után a délutáni előadásra a „Vigészek“, este fél 7 órakor „A vasgyáros“ kerül színre. Az ensembleben résztvevő az újonnan szerződötlett társulat csaknem valamennyi tagja, a hölgyek közül: Tóth Ilonka, Taraszovits, Nagyné, Bánfalvy, Csizsárné, Bogdy Ilonka, Ilsvayné, K. Tarnay Leona, Kutassy Janka, Vértan, Simándyné; a férfiak közül: Feld Mátyás, Könyves, Fehérvári, Kömlei, Csizsér, Hatvani Eda, Hatvani Károly, Somlár, Hevesi, Kremer Sándor.

FŐVÁROS.

(Sartoryék veszedelme.) Nemsokára aligha meg nem kondulnak a vészharangok a városházán, de főképen a kerületekben. Sartory urékat nagy veszedelem fenyegeti. Meg fogják őket tizedelni. Az új fővárosi törvény, amely hir szerint már jóval túl is van a pusztá tervezgetés stádiumán, leszállítja a városatyák számát.

(Az eskütéri hid.) Az eskütéri hidnál most fogtak a két hídfő alapjához. Ugy a jobb, mint a balparti hídfő közvetlenül a part mellett épül, de azért alapját a vízbe kell rakni. A hídfő alapjának főalkotó része a Duna 0 pontja alatt négy méter mélységben körülbelül 34 méter hosszú, 40 méter széles, harmadfél méter vastag betonfal lesz, amelynek lejtője a Duna felé emelkedik, úgy, hogy a víz felől eső rész harmadfél méterrel magasabb lesz. A város felől levő részre helyezik el a hatalmas gránitkockákból építendő kamrákat, amelyekben a két-két lánczot lehorogonyozó vassarukat erősítik le. Ennek a beton alapnak, amely ugyszólván az egész hid súlyát tartja, teljesen kifogástalannak, tömöttnnek és szilárdnak kell lennie s ennek következtében azt kiváló gondnal, szabadon, szárazon kell készíteni. Ha a betonozáskor, amelyre körülbelül a jövő hónapban kerül a sor, nagyobb vizállás miatt nem lehetne a gödröt szárazon tartani, akkor a beton alapnak alsó 70—80 centiméternyi vastag rétegét pneumatikus szekrényekkel a víz alatt készítik el és csak ennek a rétegnek megkeményedése után csinálják meg a beton alap többi részét.

(Uj tanítónői állások.) A tanács egy polgári iskolai igazgatói és több tanítói és tanítónői állásra hirdet pályázatot. A kérvények a tanács iktatóban május 10-ig adhatók be.

VIDÉK.

Gróf Apponyi Albert levele.

Jászberényben Balogh Miklós fővárosi hírlapíró szerkesztésével „Jászberényi Hirlap“ címen új nemzeti párti lap indult meg. A lap szerkesztőjéhez most gróf Apponyi Albert levelet intézett, amelyből világosan kiderül, ami eddig félig-meddig kétes volt, hogy csakugyan Jászberény körül forog a világ. A levél így szól:

„Tisztelt Szerkesztő Ur!

Örömmel és meleg rokonszenvvel üdvözlöm azt a lapot, mely hivatva van Jászberény polgáraiban az elhűség, a szabadságszeretet és a jogaikhoz való ragaszkodás szent tüzét élesíteni. Az uralkodó rendszer, mint az állampolgári erényeknek engesztelhetetlen ellensége, nem hiába veszi körülbelül üldözöbe azt a várost, melyben azokat megtörni eddig nem sikerült, valamint az utolsó képviselőválasztásnál, úgy most is a közélet minden mozzanatában itt virja döntő csatáját. A községi életben épügy, mint a politikai választásoknál a törekvés mindig egy: a polgárok szabad akaratának helyébe a hatalom parancsszavát tenni, és evégből — a törvényes formák megtartásával — a törvények valódi szándékát meghiusítani. Minthogy pedig a törvényes ellentállás eszközeinek erőteljes és lankadatlan felhasználásán az a törekvés hajótörést szenvedhet, a közhatalmak nagyrésze a jog megolalmazása és a közjólét előmozdítása helyett főczélul azt látszik kitűzni, hogy kíméletlen, szakadatlan és leleményességben szinte kifogyhatatlan zaklatással kifárasztja és megadára kényszerítse az ellentállókat.

Ezen a téren az uralkodó rendszer, sajnos, kiváló sikerrel dicsekedhetik: az ország igen nagy részében az önkény már kevés ellenmondással tállalkozik; a hátgerinczek meggörbülnek, mert a jog érvényesítésénél több eredményt ígér a kegynek keresése.

Szabadságunk, büszkeségünk, alkotmányos életünk végvonaglásban hever; ezt az állapotot túlkörzi vissza parlament és sajtó, csak a nemzet elszánt erőfeszítése hódíthatja vissza azt, ami már-már elveszett.

Kettős gondnal kell tehát óriznunk a nemzeti energia maradványait és ébren tartani azt ott, ahol még életképességet mutat. Jászberény közönsége még nem tett le a harcáról örendelkezési jo-

gáért, még nem fáradt bele az egyenlőtlen küzdelembe: nagy hivatást teljesít az alap, mely e küzdelemben erkölcsi támaszt nyújt ennek a közönségnek; nem helyi érdek csupán — országos ügy az, a mi Jászberényben eldőlt, mert az egész országba terjed innen csüggedés vagy bátorság, a küzdelem eredménye szerint.

Adjon Isten erőt és győzelmet a szabadság előharcosainak.

Eberhard, 1898. április hó 5-én.

Gróf Apponyi Albert.*

TÖRVÉNYKEZÉS.

— **Ellített szociálista.** Békéscsabai tudósítónk táviratozza: Szokolay István orosházi szociálista, aki Pusztá-Földváron egy népgyűlésen a tulajdon és a hatóságok ellen izgatott, annak idején letartóztatták és Gyulára kísérték. Úgyben ma volt a végtárgyalás. Védőügyvéde nem volt, hanem önmaga védte magát és beszédében erősen leczkézette a törvényszéket. Erre Szakmáry törvényszéki elnök megvonta tőle a szót. Szokolayt három napi fogságra ítélték el, büntetését azonban a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vették. Szokolay Gyuláról Mezőtúrra ment apostolkodni, itt azonban újból letartóztatták és az ünnepek alatt fogva tartják.

— **A monori hitvesgyilkosság.** Megírjuk annak idején, hogy a pestvidéki törvényszék gyilkosság és hamis tanuszerzés büntette miatt vád alá helyezte Berkes József monori kárpitos-iparost és szeretőjét Goldberger Emmát gyilkosságban való bűnrészesség miatt és ügyükben a múlt hónap végére tűzte ki a végtárgyalást. Ezt azonban Goldberger Emma megbetegedése következtében el kellett halasztani. A vizsgálat adatai szerint Berkes József-nét született Zelenyák Máriát 1896. évi január hónap 13-án délután Monoron, a saját udvarán vérző sebekkel halva találták. A gyilkosság gyanuja Berkes József-re és szeretőjére Goldberger Emmára irányult, kik azért tették el láb alól Berkesné, a már korosabb asszonyt, hogy egymáséi legyenek, s hogy az asszony vagyonát is maguknak tartsák meg. De Berkes tagadott s dr. Bucz Lajos vizsgálóbíró érdeme, hogy a vizsgálat eredménynyel járt. Goldberger Emma beismerte, hogy Berkes József lötte agyon az asszonyt, s hogy tőle kért tanácsot, hogy miként pusztítsa el az asszonyt. Bevallotta azt is, hogy hamis tanukat akart szerezni annak a körülménynek az igazolására, hogy Berkesné öngyilkos lett. Ezt az állítást a monori járásbíró el is hitte, de nem úgy a vizsgálóbíró, kinek sikerült is a valóságot kinyomozni, dacára Berkes József tagadásának. Mostan Goldberger Emma meghalt a fogházban. Már el is temették. Vele tehát a vizsgálóbíró főbizonyítékát temették földbe. Az új végtárgyalás iránt, mely május hónap 2-án lesz, nagy érdeklődéssel tekint a közönség.

— **Feljelentés egy külföldi biztosító-társaság ellen.** Egyik estilap a minaszt azt újságotta, hogy a Rock című életbiztosító-társaságnak néhány ügynöke és igazgatója ellen büntetőfeljelentést adtak be a budapesti törvényszéknél. Ugyanez az estilap másnap megczfolta a hírt. A Magyar Hirdő most hiteles forrásból arról értesül, hogy a feljelentés tényleg megtörtént s a feljelentést már tíz nappal ezelőtt adta be dr. Zboray Miklós ügyvéd 22282/98. iktatószám alatt. Panaszoékant három vidéki mérnök szerepel, akik pénz dolgában megszorulván, fölkeresték Kálmán Arthur és Weisz (Vajda) Ignác ügynököket, s megkérték őket, szerezzenek nekik néhány ezer forintnyi kölcsönt. Az ügynökök rögtön készeknek nyilatkoztak erre s az alatt az ürügy alatt, hogy aki a Rock életbiztosító-társaságnál biztosítja magát, azonnal 2000 forintnyi kölcsönre tarthat igényt, rávették a mérnököket, hogy a biztosítási ajánlatot aláírják. A társaság néhány hét múlva megküldte a mérnököknek a kötvényt a felzólította őket, hogy fizessek ki az első részletet. A mérnökök eleinte mosolyogtak s azt felelték a társaságnak, hogy a delogban nagy töredék van, mert hiszen ők akarnak pénzt, nem pedig, hogy még ők fizessejenek.

Amikor azonban látták, hogy a társaság nem ért tréfát, a büntető-törvényszékhez fordultak. Így adja elő a tényállást a feljelentés, amely a két úgynökön kívül a társaság igazgatóját, Fischer Józsefet is vádolja, mert az állítólag azzal az instrukcióval küldte utnak úgynökeit, mondják meg a feleknek, hogy a társaságnál kölcsönt fognak kapni. A feljelentés csalás, hamis tanúzás és magánokirathamisítás czimén történt.

SPORT.

— **Athletikák versenye.** Az athletikai versenyek szezont az idén is, mint minden évben a M. A. C. nyitja meg. E hónap 17-én tartja III-ik mezzei (Cross Country) versenyét. A versenyre már javában folyik a training. A „Magyar Úszó-Egyesület” újból diadalra akarja juttatni sárga-fehér színeit s a legjobb erőket indítja csupán. A próba-verseny holnap lesz. Eddig Füzeséri Kund, Tomásák Gusztáv, Sugár Elemér, Penninger Gusztáv, Renninger Gyula, Bischitz Manó, Braunberger Hugó, Czukor János, Zirkelbach Vilmos, Zettel Árpád, Révai István stb. jelentkeztek. Díjazás I. Nagy ezüst érem a tiszteletdíj, melyet az első beérkező csapat fog kapni. A többi négy ezüstérmét kap. A verseny kezdete délután fél 4 órakor a czinkotai-úton fekvő „Zöldike” állomástól 200 lépésre fekvő „Sárga csikó”-nál lesz.

Bécsi tavaszi meeting.

— Első nap. —

Holnap, húsvét vasárnapján nyílnak meg a Bécs mellett fekvő Freudenau kapui, holnap lesz a hivatalos megnyitója az 1898-iki versenyszünetnek. Az a Przedswitrol elnevezett handicap, mely a tél óta foglalkoztatja a sportközönséget, melyről a lapok annyit irtak, e bevezető napon kerül elődöntésre. A különféle kombinációknak és találgatásoknak hamar véget fog vetni ez 1200 méteres verseny kimenetele. Az osztrák Lincolnshire — mint nevezni szokták — mindenestre nagy érdeklődést fog kelteni, nemcsak azok körében, akik a freudenau tribünokról fogják nézni, mily örült iramban fognak elugrani a starttól a monarchia legjobb flyerjei s hogy válik ki a csomóból a győztes a finishben, hanem azok is, akik az alagi gyepen fogják bevárni a futam eredményének a telefonhíret.

Annak idején eleget foglalkoztunk a verseny benevezett lovainak esélyeivel, sőt a hivatalos handicaper-t megelőzőleg a lovak súlyviszonyait magunk is megállapítottuk.

E futam startjához valószínűleg a következő telivéreket fogják nyergelni:

lov. Wiener Welten 56 sm Gomba 65 kg. lov. Pratt
Mr. Dorryt 46 pm Wette nicht 63 kg. lov. Barker.
Gr. Battyány E. id sm Álmós 61 kg. lov. Huxtable.
Dreher Antal 46 pm Tip-Top 55 kg. lov. Smith.
Br. Uchtritz Zs. 46 sm Ága 54 kg. lov. S. Bulford
Dr. Russo E. 56 sm Bátor 51 kg. lov. Hyams.
Mr. C. Wood 46 sm County Kildare 54 1/2 kg. lov. Adams.
Péchy Andor 56 sm Mirko 51 kg. lov. Sharpe.
Gr. Forgách L. és S. 46 pm Hajadon 51 kg. lov. Wilton
Ottó főherceg 46 sm Hipp Hipp Harrah 5 kg. lov. Cleminson

Mr. Dorryt 46 sk Katinka 49 kg. lov. Ibbett.
Br. Schönberger 46 pm Marilla 49 kg. lov. Griffitha.
Gr. Henkel A. 46 sk Vilmos 46 kg. lov. Marsh.
Gr. Wenkheim Dénes 46 pm Bálványom 45 kg. lov. Sydenham.
Gr. Arco-Zinneberg 46 sk Offensiva 45 kg. lov. ?

A starterlistából két ló neve tűnik ki: a Gombáé és Wette nicht-é. Gomba, a tavalyi Austria-díj győztese, ma az első favorit helyét foglalja el. Ez a körülmény azt igazolja, hogy a Dictator-mén jó kondícióban van. Ami a képességét illeti, az is mellette szól, mert Gombának az 1200 méteres táv nagyon megfelelő, azonkívül klasszisa a többi lóé helyezni. Esélyét nagyban emeli az a körülmény, hogy Álmós kedvencét Ganache-t is benevezték a versenybe, miáltal a teherszála két kilogrammal kebbez azozott. Bár ez a kedvezmény mindenyire áll, de mégis legelőnyösebb a magas súlyt vívónál. A 65 kilogrammon túl lévő fontok két annyi nyomnak. Ha igaz az, hogy a klasszis leadhatja a súlyt, akkor Gomba, mely értesüléseink szerint kitűnő állapotban van, könnyen elbánhat azokkal, amelyeknek stonókat czedál.

Igaz, hogy ritkán kerül össze annyi jeles flyer, mint holnap e futamban. Álmós, a tavalyi győztes, a hú Wette nicht, a gyors Mirko, a tavaszi formájú County Kildare, mind ott lesznek a végküzdelemben s ha Gomba győzni is fog, az említett ellenfelek nagyon közel lesznek hozzá. Kelet, melyről a mai napig szintén jó híreket hallottunk, távolmarad a versenyből, istállója Bálványom-at küldi ki, melynek bár pehelykönnyű súlyt visz, nincs esélye. Tip-top, mely két éves korában évjártának legjobbjai közé tartozott, tavalyi rossz futásai után könnyű súlylyal jutott be a handicap-be. A bécsi handicaper, mely a nagy formát mutatott lovakat a handicaperekben sokáig szokta üldözni, ezuttal egérutat adott a Dreher lovának, amidőn 55 kilogrammot mért reá. Ha jól emlékszünk, mi 58 és fél kilogrammot róttunk a négy éves ménre, mely különbség épen elég lehet arra, hogy a versenyt biztosan megnyerje. Ezt mind nem azért említjük, mintha nagy bizalommal volnánk iránta, hanem azért, mert az istállóból kiszivárgott hírek szerint visszanyerte volna két éves formáját. Ha ez igaz, akkor 58 és fél kilogrammal is megnyerné a versenyt, mert ez esetben Gomba nem czedálhat neki 15 fontot.

A mi impresszióink és meggyőződésünk oda konkludál, hogy az idei Przedswit-handicap-et

Gomba

fogja megnyerni. A második helyért Wette nicht, Tip-Top és Mirko küzdhetnek. A többi futamokra nézve tipjeink a következők:

- I. Kelet—Gagerl.
- II. Kárpát—Menyeeske—Nylvány.
- III. Gomba—Wette nicht.
- IV. Morny—Páratlan.
- V. Dreher-istálló—Sarajevó.
- VI. Eins ins andere—Anatole—Ruab'n.
- VII. Malteser—Zopf.

— Második nap. —

Húsvét hétfőjén kerül döntésre a Háromévesek szabad handicap-je, melynek 12,000 koronás díjáért 43 ló maradt állva.

E futamra tipelni nagyon nehéz, mert a két évesek hároméves korukig nagy formaváltozáson mennek keresztül. Tavaly például ki álmodta volna azt, hogy Seбай fogja e díjat megnyerni. A lapok is annyira nem gondoltak a győzelmére, hogy még a valószínű indulók között sem említették. Annyi tény, hogy e versenyt egy kiváló állóképességű ló fogja megnyerni.

Ha a tavalyi formákat vesszük alapul, akkor azoknak kell esélyt adnunk, melyek tavaly ugyanezen távra már jól futottak.

Lásuk előbb, melyek a valószínű indulók:

Valaki	57 1/2 kg.	lov. Cleminson
Fortély	56	lov. Ibbett
Nell	54	lov. Pratt
Forgószél	52 1/2	lov. Wilton
Kilenczes	52 1/2	?
Reparatur	51 1/2	lov. Hyams
Alár	51 1/2	lov. Gilchrist
Domina	51	lov. Bulford
Hermina	51	lov. Marsh
Fair play	51	lov. Mac Farlane
Wagner	50 1/2	lov. A. Bulford
Consort	50	lov. Westwood
Alpár	49 1/2	lov. Peake
December	47 1/2	lov. Pool
Morgó	47	?
Árvíz	46 1/2	lov. Sydenham
Jó lehet	40	lov. Swan

Valaki, mely a versenyzők élén áll, az összesen nagy súly alatt jó második volt Avala mögött. Tehát állja a távolságot. Ha formában van, illetve, ha kiküldik a starthoz, jó eséllyel kell bírnia. A második ló, melynek jó kilátása lehet a győzelemre: Consort, melyet egy előkelő származása, mint alkotása s a róla terjesztett hírek ajánlanak. A Minting-mén tavaly nem tudott érvényesülni, mert még nem volt teljesen kifejldőve. Jó eséllyel indulhatnak még: Táltos, melyet istállója mindig nagyra tartott, Reparatur és a könnyűsúlyú Morgó.

Tipünk tehát a szabad handicapre:

Valaki,

távollétében Consort vagy Táltos győzhetnek.

Az összes futamokra a valószínű nyűrők a következők:

- I. Pál—Makó.
- II. Dogma—Garibaldi.
- III. Valaki—Consort—Táltos.
- IV. Riadó—Turi-Tari.
- V. Sehr möglich—Bottino.
- VI. Koppantó—Irrthum.
- VII. Nickerl—Emanek—Feldherr.

Az alagi löversenyek.

— Hatodik nap. —

A urlovasok szövetekezete már előre örülhet a husvéti versenyeknek, mert ha továbbra is ilyen jó marad az idő, egész karaván fog holnap és holnapután kivonulni a löversenyekre. A versenyprogram számai nem valami kecsesgetők, mert a nagyobb érdeklődést keltő versenyeket már lefutották.

A holnapi nap chief évenje az Igazgatósági akadályverseny, melynek díjáért kevés ló fog kiállani. Legtöbb erélye az adott formák alapján Grobian-nak van. Sokkal érdekesebbnek ígérkezik a második futam, mely ugyancsak eladóverseny, de tekintettel a mezőny nagyságára, mely a starthoz fog állani, azép finisire van kilátás. Tipjeink a hatodik napra a következők:

- I. Veloce—Kökény—Rainbow
- II. Juliette—Jammerfetzen
- III. Verbung
- IV. King Amphion
- V. Grobian
- VI. Gábor—Agneta.

— Hetedik nap. —

A tavaszi meeting utolsó napjának a főfutama a Verbung-gátverseny, melyben Springinsfeldnek van legtöbb esélye. A bevezető futam Fodrász és Palota között dőlhet el, meglepetést Golden Residue okozhat. Az eladók versenyében Tömörd győzhet, míg a gátverseny handicap-ben Water Lily megismételheti multkori győzelmét. A Pyladas-akadályversenyben Theklában bizunk leginkább, az utolsó versenyben pedig, ha Fodrász itt indulna, ugy ennek a díjat nyerhetné meg gazdájának. Tipjeink tehát a hetedik napra a következők:

- I. Fodrász—Palota—Golden Residue.
- II. Tömörd—Bieberak.
- III. Water Lily—Barinkay.
- IV. Springinsfeld—Schönborn-istálló.
- V. Thekla—Grobian.
- VI. Fodrász—Agneta—Elsa.

KÖZOKTATÁS.

Az eszéki magyar iskoláról. Az eszéki vasuti magyar iskolában még mindig függőben van a hitoktatás kérdése. Stroszmayer püspök ugyanis nem engedi meg, hogy az ő egyház-megyéjében magyarul oktassák Istennek tanait és így ez iskola növendékeit a vallásban nem is oktatják. A magyar királyi államvasutak igazgatósága most a bánhoz fordult orvoslásért és egy lelkész alkalmaztatását kéri, ki a hittant tanítaná a csak magyar nyelvet értő növendékeknek. Ha e lépés is eredménytelen lenne, akkor a vasuti igazgatóság a dárdai plébániához fordul, hogy az gondoskodjék a vallásoktatásról és hetenkint egy lelkészt küldjön át Eszékre.

Uj tanügyi paloták Szegeden. Sok tárgyalás és alkudozás után végre megkötötte Szeged városa a közoktatásügyi miniszteriummal a polgári és felső kereskedelmi iskolák államosítására és ez iskolák új helyiségben leendő elhelyezésére vonatkozó szerződést. Nemsokára kiadják az árlejtést, az építkezéshez nyáron okvetlenül hozzáfognak, s remélhető, hogy a jövő tanévben már az új palotákban taníthatnak. A szegedi I. polgári iskolába 240 növendék, a II. polgári iskolába ugyanannyi, a felső kereskedelmi iskolába körülbelül 300 növendék irathozik be évenként, ami bizony igen tekintélyes számot hoz az iskolafentartó kasszájába. A szegedi font-említett iskoláknál a tanárokat az állam fizeti, de a 20—25.000 forintra becsülhető évi tandíjat évenként a város veszi át, míg az államosítás után a pénzösszeg az állampénztárba lesz befizetendő. De másrészt az építkezés szempontjából is kedvező volt a mielőbbi államosítás.

Schwimmer tanár tanszéke.

Schwimmer tanár halálával két állás maradt gazdátlanul: az egyetemen a bőr- és bujakkóros bántalmak tanszéke és a Szent István-kórház bőrbetegségi osztályának a főorvosi állása. Schwimmer tanárnak nagy érdeme volt abban, hogy ezt a két egymást kiegészítő állást egyesíteni tudta az orvostanhallgatók és a betegek érdekében. Az egyetemi tanszék ugyanis csak járó betegekkel rendelkezett, míg a kórházi bőrbeteg-osztályban fekvő betegek vannak s így míg egyrészt a medikusok a bőr- és a bujakkórosok mindenféle fajtáját láthatták és tanulmányozhatták, addig másrészt a dolog természeténél fogva úgy a járó, mint a fekvő betegek a tudomány mai álláspontjának megfelelő szigorúan szakzerű kezelésben és ápolásban részesültek.

Mind a két állás előkelő s tekintélyes anyagi előnyökkel van összekötve, ennek következtében nagy izgatottság van most a reménybeli utódok között.

Bár ez a két állás nincsen egymással összekötve, mégis szükséges volna, ha egy kézben marad. Ezt nagyon jól tudta maga Schwimmer is, aki nem egy memorandumot terjesztett be a miniszteriumhoz a kétféle beteganyag egyesítése tárgyában, persze teljesen eredménytelenül. Az igaz, hogy minden nyugati egyetemen a bőr- és bujakkóros szakmájának klinikája van és csak minálunk nincs, de hát, úgy látszik, mi mégis egy kissé kelet felé vagyunk.

Már most két dolog vált akuttá: a kórházi főorvosi állásnak és az egyetemi tanszéknek méltó betöltése.

A megüresedett kórházi főorvosi állások betöltésénél rendszerint a rangidősebb, kisebb osztályllyal bíró főorvosok szoktak előlépni. Ez esetben Róna egyetemi magántanár, kis-rókus-kórházi főorvos volna a soron, hogy Schwimmer helyét betöltse.

Amint az e napokban lejárt pályázaton résztvevőkből következtetni lehet, Müller kórházigazgató igazságszeretete bizonyára őt fogja ajánlani.

Ha ezt az állást függetlenül az egyetemi tanszékétől töltik be, úgy az orvostanhallgatók elesnek egy értékes beteganyagtól, amelyet a kórházi betegek azolghatnak s ennek a jövődöbeli orvosi generáció s azután a bőr- és bujakkóros betegek szenvedik a kárát.

Elég kár van abból is, hogy e szakma, melynek tudására az orvosoknak talán a legtöbb szükségük volna, nem kötelező tárgy az orvosi egyetemünkön. Külföldön persze majdnem minden egyetemen vizsgatárgy. Így hát az egyetemi bőrkórtani tanszék csakis járóbetegrendelés marad továbbra is. Csakis a könnyebb megbetegedéseket tanulhatják meg ottan a jövő orvosai. De még ez is kérdéses.

Ha egy egyetemi tanszék megüresedik, olyankor rendszeren egy szakmabeli legidősebb rendkívüli vagy magántanárt biznak meg az ügyek ideiglenes továbbvezetésével. Ez esetben Havass egyetemi magántanárt illetné a megbízás, mert ő 16 év óta egyetemi magántanár, míg Róna csak tíz év óta és Török pedig csak három év óta az.

Azonban mi történt?

Az orvosi egyetemi tanári kart hirtelen nagyfokú feledékenység lepte meg és úgy tett, mintha a bőr- és bujakkóros szakmájában egyetemi magántanár nem is volna az egyetemen. Ellenben egy meglepő fordulattal Kétili doktort, a belgyógyászat tanárát bizta meg azzal, hogy felügyeljen a bőrgyógyászati tanszék fölött.

Meglehetősen barokk idea, melyet csak az annyit némileg, hogy ezzel a felügyelettel csekély ezer forint tiszteletdíj van összekötve. Elvégre ezer forintért már lehet felügyelni akármire s vannak felügyelők, kik nem kapnak ezer forintot. Például a házfelügyelők.

Az az egy bizonyos, hogy a bőrgyógyászat a Kétili tanár szakmájával igen nagyon távoli rokonságban van. Körülbelül oly messze állnak egymástól, mint a remontoir óra és a bicikli. Valóban különböző természetű két szerszám a kettő s talán

csak az a rokonnas van köztük, hogy mind a kettőnek kerekai vannak. Így viszonylik tán a belgyógyászat is a bőrgyógyászathoz. Gyógyászat mind a kettő.

A dolog azonban úgy áll, hogy a tisztelt tanári kar szükségét érezte annak, hogy — tekintet nélkül az egyetem vitális érdekeire s a helyes egyetemi politikára — szívességet tegyen Kétili tanárnak — a kollegának.

Hiszen valami köze Kétilinek is van a bőrgyógyászathoz. Ő ugyanis a klinikája szomszédságában engedélyt adott dr. Nékám Lajos fővárosi bakteriológiai intézeti igazgatónak és a gépgyári betegpénztár szakorvosának arra, hogy a többi klinikákon kiosztott nyomtatott piros czédulákkal hozzáutasított hórbetegeknek rendeljen. Szegény megboldogult Schwimmer sokat is bosszankodott e miatt, de az ár ellen nem tudott uszni, hát hallgatott.

Most már kezd érthetőbbé válni a dolog.

Kétili, a bőrkórtani intézet személyzete előtt hivatkozva arra, hogy ő nem szakember és hogy roppant nagy az elfoglaltsága, maga helyet Nékámot bízta meg a járóbetegrendelés vezetésével, amely rendelés vezetéséhez az első tanársegédnek volna jussa, aki hét év óta dolgozik már és aki az ezzel az állással járó teendők intézésére reflektált is. Nékám az egyetem kötelékén kívül van ugyan és neve mégis ő ült bele, ha „látszólag” ideiglenesen is, a főnöki székbe. Azért mondjuk, hogy látszólag, mert magántanárúvá való képesítését kéri folyamodványát a tanári kar négy hét alatt már kétszer tárgyalta.

Első alkalommal felhasználták Schwimmer tanár távollétét és úgy szavazták meg, hogy Nékám méltó az egyetemi magántanári címre. A meghalt tanár ugyanis személyzete előtt úgy nyilatkozott, hogy ügyes tárczák írása nem elég jogcím arra, hogy valaki egyetemi magántanár legyen, még akkor sem, ha az illető egy egyetemi tanárnak a fia.

Szóval tehát Kétili tanár ugyan rettenetesen el van foglalva a klinikájával és egy cseppet sem ér rá felügyelni egy másik tanszékra, amelyre ime mégis felügyel, viszont dr. Nékám se bőrgyógyász, hanem bakteriológus s van előtte szakember, aki méltó az állásra s ime mégis dr. Nékám bizatik meg a tanszék ideiglenes vezetésével.

Hát ugyan minék hívják ezt úgy jómagyarosan!

De feladunk ime egy csomó kérdést, amelyre úgy sem tud helyes feleletet adni senki.

Miért mellőzték a bőr- és bujakkóros tanszék betöltésénél az arra hivatott szakembereket?

Ha ezek nem értenek a dolgukhoz, miért csinált belőlük a tanári kar egyetemi magántanárokat?

Ha Kétilt kellett ezer forinttal a felügyelettel megbízni, miért nem helyettesíti őt az ő első asszisztense?

Hogy kerül dr. Nékám erre a bujakkóros és bőrbetegségei tanszékére, mikor ő a bakteriológiában szakember, vagyis mért mindegy a remontoir óra meg a bicikli?

S végül mi más ez egyéb, mint közönséges klikk- és vacsora-rendszer?

NYILTTÉR.

Ruha-bérlés.

A bérlés 2 évre köttetik és negyed vagy fél évi részletekben fizetendő. A szövetválasztás a bérlő ízlése szerint történik, a régi ruhák egy, illetve 2 év múlva adandók vissza, esetleg egyenként 5 frt fizetés ellenében megtarthatnak. Például 37 frt 50 kr. negyed évi fizetés mellett következő ruhadarabokat szállítottak:

- 4 elegáns utczeni öltönyt
  - 1 szalon-jaquette öltönyt
  - 1 felöltőt
  - 1 szalon-v. frakk-öltönyt
- legfinomabb kivitelben

fr. DEUTSCH MANÓ
férfi-szabóterme

csak: Ferencztelek-terén 7, 1. em. (Ferencztelek-bazára.)
Erdőfi assz. szövetek, híres szabások, saját műhely.

A „Hammond“-írógép

egyedüli magyarországi főraktára

Kanitz C. és Fiai

Budapest, Dorottya-utca 12.

A „Hammond“ a legtükételetesebb írógép.

Tükéletes, mert a látható írás által a kezelé egyszerűsége, sok időmegtakarítás, valamint a koncepczió folytonossága éretik el.
Tükéletes, mert a könnyű billentyűnyomás által a **kéz nem fárad el.**
Tükéletes, mert **hármily nagyságu papírt** lehet alkalmazni.
Tükéletes, mert több (14-féle) nyelven és többféle betűtípussal lehet egy gépen írni.

Próbára bárhova küldünk gépet. Leírással és árjegyzékkel szívesen szolgálunk.

Finom butorok eladása.

Teljes háló-, ebédlő- és szalonberendezések készítéséhez mellett ócska vehetők. Valódi angol bőr-újs-butorok, miniatim elmutatása után, ócskában mint bárhol kaphatók egy rendelhető.

GRESZ LAJOS kárpitos és diszítőnél
Raktár és műhely: VIII., József-körút 17/a.

Értesítés butorkereskedők és kárpitosok részére!
Az első magyar

gőzlőszőrfontóda és főződe

Holländer W. fia utóda
Prager Bernát és fia
ajánlják kintü fonoit löszörgyártmányaikat, valamint kárpitos-anyag-
695 cikkeiket a legjutányosabb árakban. Levélczim:
Holländer W. fia utóda Budapest, Király-utca 1. sz.

Szt. Lukácsfürdő **Üzfürdők**
Téli és nyári (155) **nyakés hölgyek részére**
gyógy-hely. **szűz nap nyitva**

ROYAL nagyszálló BUDAPESTEN.

Kugler-féle raktár a bodogában, naponta friss nagy választék eredeti bombonirokban. Legfinomabb cognaco kiscyben, ugyabani árak mellett eladnak. Színházi előadások után friss étel, naponta hangverseny. **Schmitt Károly igazgató.**

Ezton ajánlom a mélyen tisztelt hölgyközönség becses figyelmében **női divat-termem** gazdag raktárát, melyet a most következő nyári idényre **Párisban** személyes ottartózkodásom alatt és a divat alapos tanulmányozása alapján szerezttem be.
GEDŐ SAROLTA, József-tér 5.

Téli és nyári kerékpárskola.
Columbia
a legelső amerikai kerékpár
1898 újdonsága a lánc nélküli.
Fodor Károly és társa.
Ferencztelek-tér 17. sz. Telefon 14-18

Korytnicai ásványviz.

Elismert kintü gyógyviz gyomor-, bél-, aranyeres bántalmak, máj-, lép-daganatok, sárgaság, idült székrekedés és epakövek ellen. Kapható Korytnicán a fürdőigazgatóság által, Édouard L. Mattoni és Wille Budapesten, Makovicsky Péternél Rózsahegyen, valamint minden gyógyszerárban.

Szezon megnyitás május 15-én.
Felvilágosítással szolgál a fürdőorvos **Dr. Ormay József** Budapest (Royal-szálló). Ugyiszintén a fürdőigazgatóság Korytnicán.

MATTONI-FÉLE
GISSHUBLER
TERMÉSZETES SAVANYU-KUT

HURUT KÖHÖGÉS,
NEKEDTÉS, ASZINA SZELLEN
ELISMERT LEGJOBB A
GLEICHENBERGI
CONSTANTIN ÉS KAMA FŐRÉSZ

Betörés elleni biztosítás

„KOSMOS“

Ferencz-József-tér 5. sz.

biztosít: lakásokat a bennük lévő bútorkkal, arany- és ezüstműveket, ékszereket, készpénzt stb.

1000 frt után 1 frtyi évi prámium mellett. 848

KÖZGAZDASÁG.

A tőzsde hete.

Az egész héten Amerika felé néztek a tőzsde emberei. Megszűnt az érdeklődés a görög herceg ambíciói iránt up úgy, mint az iránt, hogy ki árendálja ki a kínai császár tengeri kikötőit? Az osztrák-magyar egység-gel sem igen gondoltak; csak azt lesték, hogy mit izen az Egyesült-Államok elnöke a spanyol királynénak? Nem izent semmit. Még a saját kongresszusának sem akart izenetet küldeni. Ez utóbbit kezdetben hétfőre, aztán csütörtökre és az utolsó órában ismét hétfőre, már mint husvét második napjára ígérte.

Mac Kinley valóban úgy viselkedik, mintha ő nem akarná a háborút. De tudvalevő dolog, hogy ő nagy róka volt egész életében; rettentő amerikai szellemű és udvarias, de kemény el-lensége mindennek, ami nem az ő hazája. Irtó háborút kezdeményezett és folytatott az idegen ipar és az idegen művészetek ellen. Győztes is volt e harcban. Kiszorított hazájából minden mű- és ipar-terményt, ami kiszorítható volt. Most látja, hogy az ő emberei — és bizonyára az állam is egy kissé, melynek ő élén áll — sok pénzt öltek bele Kuba szigetébe és annak hosszú forradalmába. Mert hát a kubai négerek sem lázongalmak ám ingyen senkinek; még az amerikai „fenegyerekeknek” sem, akik őket bujtogatják. A kérdés tehát az, hogy az elnök ur megindul-e a sok haj és nyomor gondolatára, melyek a hábdruval együtt jár-nak, vagy pedig ott hagyja-e veszni a sok pénzt, melyet földjei a kubai forradalomba három éven át „beruháztak”?

Igen közel áll a föltevés, hogy az elnök ur nem ereszti el a prédát, melybe belehara-pott. Kuba nagyszerű aquisitio volna és az Egyesült-Államok egész történetükön végig nem tesznek mást, mint hogy acquirálnak. És való-ban a hét végén, úgy látszik, mintha a háboru kikerülhetetlen volna. El van feledve a pápa, az ő emberbaráti közbenjárása, el van feledve az európai hatalmak intő szózata: csak a parancsszó hallatszik, melylyel az amerikai tisztek katonáikat vezénylik a tengerparti váro-sok felé.

De még feltűnőbb hírnöke is van már a háborunak. Az angol bank, a német birodalmi bank sietve emeli föl a kamatlábat; pénz gyűjtenek; sok készpénzt; mert várják az Egyesült-Államokat, kik a háboru költségeit részben Angliától és Németországtól fogják kölcsön venni.

A helyzet tehát komoly.

Már most mennyiben érint minket a spa-nyol-amerikai háboru gazdasági dolgainkban? Közvetlenül nem igen érint, az igaz; ha csak azt nem tekintjük kárnak, hogy a gabona ára még jobban felszökkenne. De Franciaország, mint Spanyolország legnagyobb hitelezője, sokat veszítené; és Angliában, hol viszont az amerikai papiros nagyon sok, a tőzsdét ér-zékenyen károsíthatná a háboru. Már pedig, mi-kor Párisban és Londonban a tőzsde sir, akkor Berlinben és Bécsben sem nevet; mi pedig e kettő után igazgatjuk kedélyhangulatunkat.

Igen nagy benyomást a velünk közvetlen összeköttetésben levő tőzsdékre azonban a háboru nem fog tenni. Habár hosszadalmasabb is lehet, mint egyelőre sejtethetők, az európai államok gazdasági érdekeit nem érintheti mélyebben. És ezért nem is félnek e

háborutól oly nagyon, mint akár csak egy Balkán-félszigeti veszekedéstől is, melynek eshetőségei inkább hatnának az európai nagy-hatalmak magatartására. Ez magyarázza meg ama viszonylagos közönyt is, melylyel a tőzsdék az amerikai bonyodalmat tekintik. Figyelnek ugyan rá; jobban is szeretnék, ha elsimulna: de azért háborus árfolyamokat nem teremtenek. Három-négy forint terében mozognak az árfolyamok aszerint, amint a hírek hékesebben vagy fenyegetőbben érke-znek. Ez pedig nem sok. A tőzsdék inkább az óvatos tartózkodásra szorítkoznak, nehogy valamely nagyobb horderejű vélelenség fájdal-masabban érinthesse őket.

Es ez óvatosságnak kifejező mozzanata az üzlettelenség, mely mindenfelé uralkodik.

Nagyobb baj az, hogy amikor majd bele-törődtek már a háboru tényébe, akkor fognak előállni a saját bajaink, a mi egyezkedésünk Ausztriával. Ennek mikénti fejlődése még a háborunál is fenyegetőbb ránk nézve. És ezt kell szem előtt tartanunk mindenkor.

Igy állnak a dolgok és nem mondhatni, hogy nagyon biztatók.

Közgazdasági táviratok.

New-York, április 9. (C. T. B.)	április 9.	április 8.
	cents	cents
Buza májusra	101 ⁵ / ₈	101 ¹ / ₂
„ júliusra	88 ⁷ / ₈	88 ⁵ / ₈
„ szeptemberre	81 ⁵ / ₈	81 ¹ / ₂
Tengeri májusra	34 ¹ / ₂	34 ⁵ / ₈
Chicago, április 9. (C. T. B.)	április 9.	április 8.
	cents	cents
Buza májusra	106	105
Tengeri májusra	29 ⁷ / ₈	30

Ipar és kereskedelem.

A bécsi jubileumi kiállítás. Az alsó-ausztriai iparegyesület átiratot intézett az országos magyar iparegyesülethez, amelyben ez utóbbit meghívja a közelebb megnyíló bécsi jubileumi kiállítás testü-lei megtekintésére. Az országos iparegyesület végre-hajtó bizottság a legközelebbi ülésén fog határozni e meghívó dolgában; mi azonban hinni akarjuk, hogy az iparegyesületnek talán még élénk emléke-zetében lesz az a sok áskálódás, leszólás és gya-lázás, amelylyel a bécsiek a mi ezredéves kiállítá-sunkat illeték és amelylyel bécsi szomszédaink rá-szolgálták arra, hogy az ő kiállításukkal mi leg-alább is ne törődjünk.

Budapesti kereskedelmi és iparkamara. A kamara április 13-án, szerdán délután 4 órakor ülést tart.

Kőbányai sertésplacc, április 9. Magyar első-rendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felüli sulyban) 56—57 krajczárig. Közép (páronkin t 300—400 kilogramm sulyban) 56—57 krajczárig. Fíatal nehéz (páronként 320 kilogrammon fe-lüli sulyban) 58—59 krajczárig. Közép (páron-kin t 251—320 klgig terjedő sulyban) 58—59 kr. Könnyű (páronk. 250 klgig terjedő sulyban; 59—59¹/₂ kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 klg. felüli sulyban) 58—58¹/₂ krajczárig, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) 58—58¹/₂ krajczárig. Könnyű (pá-ronként 240 kilogrammig terjedő sulyban) 58—59 krajczárig. Sertéslétszám: 1898. április 7. napján volt készlet 29.608 drb, április 8-án felhajtott 40 drb, április 8-án elszállított 242 darab, április 9-ére maradt készletben 29.406 darab. A házott sertés üzletirányzata változatlan.

Budapesti konzum-sertés vásár, április 9. A ferenczvárosi petroleumraktárnál levő székesfővárosi konzum-sertés vásárra 1898. április 8-án érkezett 114 drb. Készlet 147 darab, összes felhajtás 261 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 85 drb; elszállítatlan maradt 176 drb. Napi árak: 120—180 kilós 58—59 krajczár, 220—280 kilós 59 krajczár, 320—380 kilós 59 krajczár, öreg nehéz —, malacz 40 krajczár. A vásár hangulata lanyha volt.

Bécsi husvásár, április 9. A husvására e héten felhozott 217.900 kiló marhahús, 36.065 kiló borjúhús, 3395 kiló juhús, 94.220 kiló sertés hús, 760 darab élő borjú, 136 darab élő juh és 526 darab élő sertés. Fizettetett: Marhahús hátulja 36—66 krral, eleje 30—60 krral, angol bélszín 54—90 krral, juhús 42—48 krral, borjúhús 32—60 krral, sertés hús 48—70 krral, borjú 40—52 krral, juh 40—42 krral, sertés 46—56 krral kilón-kint. Bány 8—14 forinttal páronként. A nagy-

hátnek megfelelően a vásár lanyha és marha-husban a forgalom csekély volt. Sertést keveset hoztak fel és ez tartotta árát. Ellenben borjú olcsóbbodott, mert a st.-marzi vásárra sokat hoztak fel.

Bécsi vesztégzár marhavásár, április 9. A mai vásárra felhajtottak 42 drb vágómarhát, e kö-zött 41 drb hizómarha. A kereslet ma oly csekély volt, hogy még e jelentéktelen felhajtás is nehezen volt értékesíthető. Jegyzések: hizóökör magyar fajta 27—34 frt, hizóökör német fajta 31—36 frt, bika és tehen 28—35 frt, 100 kilónként élő sulyban.

Pénzügy.

Magyar értékpapírok külföldön. Volt alkalmunk említeni, hogy a német tőzsdék legujabban azt a gyakorlatot követik, hogy hivatalos jegyzésre csakis az olyan idegen érték-papírokat bocsátják, amelyek czimletei az illető országos érteken kívül német birodalmi márka tehát aranyértékre is szólnak. Ez a gyakorlat legujabb keletű, mert azelőtt a német tőzsdék nem támasztották e követelést és a magyar pénzintézetek ép a legutóbbi esztendőkbén több száz millióra menő papir- és koronaértékre szóló czimletet helyeztek el akadálytalanul Né-metországban. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár — amint azt mai lapunkban az intézet köréből vett értesülés alapján megirtuk — inkább kitette magát annak, hogy czimletei tőzsdei jegyzése iránti kérelmével elutasítsák, semhogy hajlandó lett volna a berlini tőzsde előljárásága fentebb említett követelésének eleget tenni. Tette pedig ezt azért, mivel aranyértékre szóló papírok kibocsátásával nem akart a magyar állami hitelnek versenyt okozni. Azt hisszük, hogy ez az indoklás ép a fenforgó viszo-nyok között nem állja meg a kritikát. Akkor, amidőn nem az osztrák intéző politikai és pénzügyi körök rendszeres ellenségeskedése miatt minden erőnköl arra kell törekednünk, hogy az osztrák pénzügyi piacztól magunkat füg-getlenítsük és a német tőkepiacznak a magyar értékpapírok iránti kedvező hajlandósága erre a lehetőséget megadja, sem nem okos, sem nem hazafias cselekedet visszautasi-tani a kínálkozó alkalmat, csak azért, mivel ez némi áldozatot, illetve risicót invol-vál. Ha már egyszer értékpapir-emissziók ré-vén külföldön kell adósságot csinálnunk, az a körülmény, hogy aranyban ígérjük a fizetést, igen keveset változtat a dolgon, mert hiszen, ha akár koronára, akár forintra szól a szelvény, a külföldön mégis csak arannyal fizetünk. A különbség az, hogy ebben az esetben az át-számítás fixirozott alapon történik, míg, ha a szelvény az országos érteken kívül például márkaértékre is szól, az átszámítás házisa a váltóárfolyamok állása szerint változó s így hí-zonyos kockázatot involvál. Ámde ez a kocká-zat nem jelentékeny és előrelátó bankárpolitika ezen kockázattal szemben is fedezni tudja magát. Mindenesetre sokkalta nagyobb az az előny, hogy czimleteink könnyű elhelyezést ta-lálnak a nagy német tőkepiaczon és nem szo-rulunk Ausztriára, mint az a hátrány, hogy a czimleteket aranyértékre is ki kell állítani, és így a Pesti Hazai Első Takarékpénztár által el-járása mentsegeül felhozott indok véleményünk szerint nélkülözi a kellő alapot.

Román népbank Nagyváradon. Bihar várme-gye s különösen Nagyvárad román társadalma régen foglalkozik már egy „népbank” alapításának esz-méjével. Sokáig tartó fáradozás után végre már a részvények aláírták, sőt a kibocsátott 2000 darab részvényen fölül jelentékeny tulajgyzés is történt. Az alaptőke tíz százalékát be is fizették már s így a bankot „Bihoreana” czimen megalapították. A kereskedelmi törvényben előirt alakuló közgyűlést május 12-én tartják meg Nagyváradon. Az új pénz-intézet mindennemű hitelművelettel fog foglalkozni, főczéljául pedig állítólag a szegénysorsu román földműves-osztály hitelszükségleteinek kielégítését tűzte ki. A „Bihoreana” élén Bihar megye és Nagy-várad románsága áll. Ezzel ismét szaporodott egy-gyel a magyarságra oly veszedelmes román nemzet-tiségi pénzintézetek száma.

A német birodalmi bank kamattöbbsége. Az angol bank példáját nyomon követte a német birodalmi bank, amely ma a lezárt évi kamat-lábat három százalékról négy százalékra emelte fő

A közvetlen indokot erre az a körülmény szolgáltatja, hogy az angol-bank kamatlábemelése folytán Berlinben drágultak a Londonra szóló váltók árfolyamai, ami ismét közel hozta az eshetőséget, hogy nagyobb mennyiségű arany fog kiszivárogni Németországból Angliába. Hogy Berlinben a londoni váltóárfolyam megdrágult, ez részben annak is tulajdonítható, hogy a kínai kölcsön kapcsán, amely tudvaleg nem sikerült, fizetéseket kellett Londonban teljesíteni. Amíg a kamatláb Londonban alacsonyabb volt, mint Berlinben, ezek a fizetések akként történtek, hogy a berlini bankárok Londonban vették kölcsön a fizetendő összegeket. Mihelyt azonban Londonban a kamatláb felszállt, ezek a műveletek nem vezettek többé célhoz. Más szóval a Londonban fizetendő tartozásokat ott fizetendő váltókkal kell fedezni, ami az ezen váltók iránti keresletet fokozza.

Amerikai hadi kölcsön. Mint Washingtonból táviratozzák, a kongresszus elé törvényjavaslatot fognak terjeszteni, amely szerint egyelőre 100 millió dollár és azután további 300—500 millió dollár összeg erejéig hadi célokra szolgáló kölcsön felvételére kér a kormány felhatalmazást. A kölcsön 3°/_o-os lesz.

Szelvénylevonás. A Budapesti Villamos Városi Vasut Részvény-Társaság abbéli jelentése folytán, hogy részvényeinek 7. számú szelvényét folyó évi április hónap 8-ától kezdve 10 forinttal, érvényes jegyeinek 5. számú szelvényét pedig öt forintjával váltja be, elrendelte a tőzsdetanács, hogy ezen részvények folyó évi április 9. napjának déli tőzsdéjétől fogva szelvény nélkül s az 1898. évi január hónap elsejétől folyó 5 százalékos kamatokkal ártassanak a jegyzetesenek a tőzsdén.

Közlekedés.

Szolgálati pragmatika az osztrák államvasutaknál. A hivatalos „Wiener Zeitung” mai száma közli az osztrák vasuti minisztérium körrendeletét az új szolgálati pragmatika tárgyában. Az új szabályzat külön fejezetekben tárgyalja az államvasuti alkalmazottak jogait és köteleseit. Ami a jogokat illeti, ezek az eddigi állapotokhoz képest szabatosabban vannak körülírva és lényegesen kibővítettek. Minden alkalmazottnak joga van az öt megillető illetmények csorbitatlan élvezetére, az utazási és költözködési költségek megtérítésére, illetményeinek élvezetére, betegség esetére, kedvezményekre katonai szolgálat esetére, rendszeres előléptetésre, a minősítési táblázat tekintésére. Semmiféle alkalmazott állásából el nem mozdítható, ha csak fegyelmi uton nem. Minden alkalmazott jogosítva van üdülése végett szabadságot kérni, amely még az altisztektől és szolgáktól sem tagadható meg. Pontosan meghatározza az új szabályzat az előléptetés időbeli sorrendjét és végre új alapon rendeztetik a fegyelmi eljárás is. Egyáltalában a szolgálati pragmatikát rendkívül humánus szellem lengi át.

Új postaszervezés Oroszországgal. A „Wiener Abendpost” írja: Április elsején írták alá Szt.-Pétervárott az orosz-német-osztrák és magyar postaigazgatóságok képviselői az Oroszország és az említett többi országok között való postai forgalom rendezése dolgában kötött új megállapodást, amely különösen az Oroszországgal való újság- és csomagforgalomra nézve állapít meg jelentékeny reformokat. Ezen új megállapodás szerint, amely folyó évi augusztus 1-én lép életbe az 5 kilogrammnál nem nagyobb súlyú csomagokat az Oroszországgal való forgalomban a nemzetközi csomagpostaforgalom egyetemes szállítási díjteleivel szállítják, ami a portó-tételek jelentékeny mérséklésével jár. A határszéli postaintézetek kölcsönös forgalma számára a mérsékelt díjak annyiban maradnak meg, amennyiben az új díjtételeknél olcsóbbak. A postaintézetek felelőssége az értékjelzés nélkül való csomagküldemények elveszéséért vagy megrongálódásáért amely eddig az Oroszországgal való forgalomban nem állott fenn, Oroszországra is kiterjesztetik. A küldemények visszavételére, címváltozásokra, a visszatérítési és utánküldési eljárásra vonatkozólag jelentékeny könnyítések lépnek életbe. Az újságforgalom postahivataltól közvetítését a fennálló nemzetközi egyezség szerint szabályozták. A megállapodás az Oroszországgal való utánforgalmat is rendezi, de a rendelkezések csak az Oroszországban erre vonatkozólag folyamatban levő előkészítő rendszabályok hatálybalépte után lépnek életbe. Az új megállapodások eszerint igen sok becses vívmányt tartalmaznak az Oroszországgal való

kivételre nézve, amelyekről remélhető, hogy a bel-földi közgazdaság érdekében teljes mértékben ki fognak használni. Azokon az értekezleteken, amelyek a megállapodások kötése végett márczius 28-tól április 1-éig Petrov tábornok, orosz főpostai igazgató elnöklése alatt folytak, Ausztria részéről dr. Neubaer Rudolf kereskedelmi miniszteri osztályfőnök, a posta- és táviradaügyek főigazgatója és lovag Stjbrál Adalbert miniszteri segédtitkár, Magyarország részéről Szalay Péter, a magyar királyi posta- és távirada elnökgazdátja és dr. Hennyei Vilmos postatanácsos, Németország részéről pedig Gretke, a birodalmi posta igazgatója és Neumann titkos postanácsos vettek részt.

Legfelsőbb helyen engedélyezett „Duna” biztosító társaság. Ezen társaság ez évi harminczegyedik rendes közgyűlése folyó hónap hatodikán tartott meg Bécsben, a kormányzótanács elnöke, lovag Grimburg Rezső udvari tanácsos elnöklésével, ki a múlt év szeptember hó harmadikán elhunyt Oeriel H. vezérigazgatóról kegyelettel emlékezett meg. Az előterjesztett üzletjelentés szerint az elmúlt év üzleteredményei kielégítőnek tekinthetők. Az elemi biztosítási ágazatokban 2-912 millió forintnyi díj és illetmény vételeztetett be, míg károkért és függő károk tartalékára összesen 2-188 millió forint adatott ki. — Az életbiztosításban a díjak és illetmények bevétele 1-176 millió forintot tesz ki, a kiadások pedig esedékes életbiztosítások és járadékokért 0-605 millió forintot igényeltek. Az életbiztosítási állomány 18-910 kötvénnyel 31-247 millió forintba emelkedett. Az összes biztosítási ágazatok díj- és kártartalékai 7-511 millió forintnyi összeget értek el. Az évi fölösleg a nyereségátvitel betudásával 173-394 forint 47 krajczárt tesz ki. A közgyűlés jóváhagyta az évi zárszámadásokat és részvényenként 10% = 20 forint, összesen 100-000 forint osztalék kifizetését, a felmaradó 71-219 forint 87 krajczárnyi összegnek pedig új számlára való átvitelét határozta el.

A társaság vagyona 9-658 millió forintba emelkedett. A kormányzó-tanács kilépő tagjai, ugymint: lovag Grimburg Rezső udvari tanácsos, vezértanácsos Siegl Rezső és lovag Westenholz Károly urak ismét megválasztottak.

Az „első biztosító intézetnél katonai szolgálat esetére” 0 cs. és kir. fensége József főherceg védnöksége alatt (Budapest, V. Erzsébet-tér 1.) folyó évi márczius havában 1-272-900 koronáról szóló belépési nyilatkozat nyújtott be s 1-231-700 koronáról szóló kötvény lén kiállítva. A biztosítási tőke tehát immár 29-496-367 koronára rug. Az intézet tudvaleg leggyermeknek számára biztosít tőkéket és járadékokat a katonai szolgálat költségeinek fedezésére, illetve be nem soroztatás esetén ellátás céljából a nagykorúság idejére s össze nem tévesztendő egy hasonló czégu újabb keletű osztrák vállalattal.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, április 9.

Mint mindig a tavaszi hónapokban, ezidőszert is kifogyhatatlanok a gabonacsarnok emberei különféle, a mezőgazdasági állapotra vonatkozó hírek kolportálásában. A hírek tendenciózus volta már abból a merő ellenmondásból is konstatálható, amely az egy és ugyanazon vidékről szóló hírekre vonatkozik. Ezek ellenében az ország legfőbb termelő vidékeiről megbízható és nem érdekelt forrásból kapott tudósítások alapján jelenthetjük, hogy a vegetációs viszonyok tekintetében egyelőre nem állott be semmiféle olyan incidens, amely komolyabb aggodalomra adna okot. Az őszi napok esős ideje kitűnő hatással volt a vetésekre. A buza és rozs többnyire jól áll, üde és bokros. A tavaszok, az árpa és a zab vetése be van fejezve és a korábbiak már kelnek. A természetes kaszálók pedig szép zöld színt öltenek.

A magyar gazdák emígyen nyugodtan és jó reményekkel eltöltve ültetik meg a husvét ünnepeket, mert a kilátások ezidőszert kielégítő hozammal kecsegtetnek és bizunk a Gondviselésben, hogy a Péter és Pál napjáig még hátralevő tizenegy heti, kalászt érlelő időszakban is kedvez majd az idő a vetéseknek és meghazudtolja azokat, akik az idej, mindenesetre abnormalis térről apodiktikus biztonszággal oly szeszélyes tavaszra következtetnek, amelyben majd mindenféle meteorológiai kellemetlen intermezzók jelentékenyen leszállítják a ma még biztató kilátásokat. Semmi alapja az ilyen pesszimistikus jóslatoknak, mert az utolsó három évtizedben nem egy, valósággal olaszországi módra

enyhe, hótalan télünk volt, anélkül, hogy ezért az április—júniusi időszak ki lett volna vetköztetve természetrendelte jellegéből. Az előtt azonban nem hunyunk szemet, hogy ilyenkor a vetések sokkal érzékenyebbek az időjárás viszontagságai iránt.

De azért tulzott sötétlítés ezidőszert kedvezőtlen fordulatot tartani. Ellenkezőleg termelőinknek már azért is kilátás nyílik arra, hogy az idén megkapják egy évi fáradozásuk jutalmát, mivel — ha az előjelek nem csalnak — alig terelődnek vissza már az az évi campagneban — mint ahogy ezt több oldalról hangoztatják — az árak egy csapással az utolsó tízenöt év alacsony átlag-nívójára.

Az olyan silány termés, mint az 1897-diki, amikor a világ buza-termelésében hatvan millió métermázsányi kevesletet konstatálnak, amikor az európai termelőországok eredménye harmincz százalékkal és saját buza-termésünk legalább is ötven százalékkal csökkent, az ilyen katasztrófászerű esemény-ütötte sebek nem hegednek be, az első közepes, vagy mondjuk, bár kitűnő termés után. A múlt évi revolúció a gabonaárakban ki fog hatni nemcsak az idei szezonnra, hanem alkalmasint a legközelebbi évekre is, amivel azonban korántsem akarjuk azt mondani, hogy a mostani jegyzések ugyszólván állandósulnak.

Nem, hanem az a kongó üresség, amely az egész világ góczpontjainak elevátorjaiban és magtáraiban észlelhető, nem mulik el az első termés behordásával, annál kevésbé, mert a gazdák az idén előreláthatólag nem fogják siettetni az értékesítést, mert továbbá a fogyasztás júliusban már szomjuhozza majd az új árut és mert — ez a fődolog — most már evidens, hogy a magas árak nálunk ugyan igen, de a nyugat-európai importállamokban nem redukálták a szükségletet.

Ezért hiszszük, hogy az idén még okvetlenül megtartjuk jó árainkat és gazdáink abban az irigylésreméltó és ritka helyzetben lesznek, hogy a mennyiségileg is kielégítő hozamot jól eladhatják.

Mert nemcsak a kvantitás, hanem tudvaleg az ár is nagy szerepet játszik. Tekintsük csak az utolsó tíz év átlagos buzajegyzéseit, amelyek a következők voltak: 1888-ban 7 forint 44 krajczár, 1889-ben 8 forint, 1890-ben 8 forint 26 krajczár, 1891-ben 10 forint 07 krajczár, 1892-ben 9 forint 9 krajczár, 1893-ban 7 forint 98 krajczár, 1894-ben 7 forint 5 krajczár, 1895-ben 6 forint 95 krajczár, 1896-ban 7 forint 41 krajczár, 1897-ben 11 forint és azt találjuk, hogy távolról sem hasonlíthatók össze ezek az idej árakkal. Vagy vegyük a múlt év április hó kilencedik napjának gabonaárát, amelyek a készáru piacra a következők voltak:

Buzában 7.20—7.80 forint, rozsban 6.—6.10 forint, árpában 4.—4.50 forint, zabban 5.70—6.10 forint, tengeriben 3.40—7.60 forint. A határidőpiacra pedig jegyzett az áprilisi buza 7.40 forintot, a májusi buza 7.20 forintot, a szeptemberi buza 6.80 forintot, az áprilisi rozs 6.05 forintot, a májusi tengeri 3.30 forintot, az áprilisi zab 5.50 forintot. Mily óriási különbség ez a mai árakhoz képest!

Azt az egy tanuságot meríthettük az utolsó időben a gabonapiacra látott mozgalmakból, hogy amaz ádáz ellenségeskedés, amely a mezőgazdasági és a kereskedelmi tényezők között lábrakapott, merőben motiválatlan, mert hiszen tapasztaljuk, hogy az ugynevezett mesterséges árak a fantázia birodalmába tartoznak. Láttuk éppen az utolsó időben és hatványozott mértékben a ma befejeződő héten, hogyha csakugyan akad egy érdekcsoport, amely tényleg el akarja törölni azokat az árakat, amelyeket a termelés és fogyasztás, a kereslet és kínálat örökérvényű törvényei felszínre hoznak, hogy akkor e machinációk szánalomraméltó hajótörést szenvednek. Ezzel azonban nem akarjuk azt mondani, hogy a határidőzset felesleges, vagy pláne káros befolyású, ellenkezőleg elismerjük az üzletág fontosságát, és jó emlékezetben tartjuk, hogy a múlt év derekán éppen a budapesti határidőpiac volt az, amely hausse-akciójával magához ragadta a vezérszerepet a nemzetközi vásáron. Reméljük, hogy ezuttal sem lesz másként!

Buza.

Kilért 40,000 q buza 5 krral magasabb árkon, közté 25,000 q oláh és orosz buza.

Előfordult eladások búzában.

Table with columns for quantity (Mennyiség), type (Faj), origin (Hely), and price (Ár). Lists various wheat types like 'Tiszavidéki', 'Fehérmegyei', 'Pestvidéki' with their respective prices.

Raktárállomány búzában és lisztben: A fővárosi közraktárakban 60.400 métermázsza buza és 64.900 métermázsza liszt, a nyugatban 9080 métermázsza buza és 545 métermázsza liszt.

Határidőzlet búzában: Tavasz és őszi buza irányzata delelőtt szilárd volt, míg délután nagyobb realizációkra ellanyhult.

Hivatalos jegyzések búzában.

Table with columns for 'Faj' (Type), 'Minta' (Sample), '100 kilogr. kéarp. ára' (Price per 100 kg), and '100 kilogr. kéarp. ára' (Price per 100 kg). Lists prices for different wheat varieties.

Előfordult határidőkötések búzában.

Table with columns for 'Határidő' (Deadline), 'Dél- és déli tőzsde' (Exchange), and 'Délutáni tőzsde' (Afternoon Exchange). Shows price movements for wheat futures.

Hivatalos határidőjegyzések búzában.

Table with columns for 'Határidő' (Deadline), 'Déli tőzsde zárata' (Exchange Close), and 'Leszámlás' (Settlement). Lists settlement prices for wheat futures.

Rozs.

Készárnyezet rozsbán: Elkelt néhány kocsi- rakomány 5 krral magasabb áron.

Előfordult eladások rozsbán.

Table with columns for 'Mennyiség' (Quantity), 'Faj' (Type), 'Hely' (Location), and 'Ár' (Price). Lists rye sales.

Hivatalos jegyzések rozsbán.

Table with columns for 'Faj' (Type), 'Hektolitrenkénti súly' (Weight per hectoliter), and '100 kilogramm kéarp. ára' (Price per 100 kg). Lists rye prices.

Raktárállomány: A közraktárban 19280 métermázsza; a nyugati pályaudvaron 1502 métermázsza.

Határidőzlet: Tavasz rozsbán csekély zlet volt, az árak változatlanok, őszi rozs szilárd.

Előfordult határidőkötések rozsbán.

Table with columns for 'Határidő' (Deadline), 'Dél- és déli tőzsde' (Exchange), and 'Délutáni tőzsde' (Afternoon Exchange). Shows price movements for rye futures.

Hivatalos határidőjegyzések rozsbán.

Table with columns for 'Határidő' (Deadline), 'Déli tőzsde zárata' (Exchange Close), and 'Leszámlás' (Settlement). Lists settlement prices for rye futures.

Takarmányfélék.

Készárnyezet takarmányfélékben: Zab 5 krajczárral drágább, a kimagasló ár. Arpa változatlan, üzletellen. Tengeri után nincs érdeklődés.

Előfordult eladások takarmányfélékben.

Table with columns for 'Mennyiség' (Quantity), 'Faj' (Type), 'Hely' (Location), and 'Ár' (Price). Lists feed grain sales.

Hivatalos jegyzések takarmányfélékben.

Table with columns for 'Ár' (Price), 'Faj' (Type), 'Hektolitrenkénti súly' (Weight per hectoliter), and '100 kg. kéarp.' (Price per 100 kg). Lists feed grain prices.

Határidőzlet. Tengeriben ugyan csekély forgalom volt, de az árak emelkedtek. Zab változatlan.

Előfordult határidőkötések takarmányfélékben.

Table with columns for 'Ár' (Price), 'Határidő' (Deadline), 'Dél- és déli tőzsde' (Exchange), and 'Délutáni tőzsde' (Afternoon Exchange). Shows price movements for feed grain futures.

Hivatalos határidőjegyzések takarmányfélékben.

Table with columns for 'Ár' (Price), 'Határidő' (Deadline), 'Déli tőzsde zárata' (Exchange Close), and 'Leszámlás' (Settlement). Lists settlement prices for feed grain futures.

Gabona- és lisztforgalom.

A m. kir. közp. statisztikai hivatal az 1898. évi április hó 7. napján 6 óráig április 8. este 6 óráig Budapestre vasúton és hajón érkezett s innen elszállított gabonaküldeményekről és a budapesti élelmiszeripari előjegyzett gabona- és lisztmennyiségekről a következő kimutatást teszi közzé:

Large table with multiple columns: 'Az ár megnevezése' (Commodity name), 'Erkezett' (Arrived), 'Elszállított' (Shipped), 'helyi forgalomban' (Local trade), and 'átmeneti forgalomban' (Transit trade). Shows detailed trade statistics.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE

Budapest, április 9.

Két hír lanyhitotta el a tőzsdét már korán reggel: az, hogy Amerikában gyorsan készülnek a háborúra; és az, hogy a Német Birodalmi Bank a kamatlábat 3%-ról 4%-ra fölemelte. Az első hírt már tegnap tudták Párisban és azért ment le ott oly nagyon a spanyol értékek ára. Ma reggel aztán az összes európai tőzsdék követték a párisi irányzatot és így csökkentek az árak nálunk is vagy két forinttal. Azután az egész napi üzlet gyöngye volt, csak délután állt be némi javulás, mikor Berinből jobb árfolyamokat jelentettek. Viszonylag legjobban tartották magukat az államvasút részvényei, melyekben a kimagasló sem voltak oly nagy, mint a hitelrészvényekben.

Az előtőzsdén Magyar hitelrészvény 373-273.50, Leszámloló bank 251-251.50 (prolongálva), Osztrák hitelrészvény 353.10-354.25, Közüti vaspálya 399.50-401, Villamos vasút 276.25-277.25, Salgótarjáni 613-618.

Délutáni 11 óra 20 perczkor zárulnak: Osztr. hitelrészv. 355.50, Magyar hitelrészv. 373.25, Aranyjárdék 121.15, Koronajárdék 99.40, Leszámloló bank 250.15, Jelzálogbank 253.25, Rimamurányi 251, Osztrák-magyar államvasút 343.25, Ipar és kereskedelmi bank 102.50, Déli vasút 74.70, Közüti vasút 400.50, Villamos vasút 276.

A déli tőzsdén előfordult kötések: Koronajárdék 99.20-99.30, Kereskedelmi bank 1413, Salgótarjáni 615-618, Közúti vasút 399.50-400.50, Villamos vasút 272-272.75 (szelv. nélkül), Magyar hitelrészvény 373.25, Magyar leszámloló bank 251-251.25, Rimamurányi 251, Osztrák hitelrészvény 353.80-353.80, Osztrák-magyar államvasút 343.25-344, Bankkegyesület 107, Országos központi takarékpénztár 790, Magyar általános közszékhely 112-114.

Díjbitósítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 2.50-3 forint; 8 napra 5.50-6.50 frt, április utóljára 7-8 forint.

Délután 1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with columns for 'Magyar aranyjárdék', 'Magyar koronajárdék', 'Magyar hitelrészvény', 'Magyar ipar és keresk. bank', 'Magyar jelzálogbank', 'Magyar leszámloló bank', 'Rimamurányi vasmű', 'Osztrák hitelrészvény', 'Déli vasút', 'Osztr.-magyar államvasút', 'Közüti vaspálya', 'Villamos vasút'. Lists closing prices for various securities.

Az utőtőzsdén nyugodt irányzat mellett: osztrák hitelrészvény 353.40-353.50, Magyar hitelrészvény 373.25, Osztrák-állam-vasút 343.50-343.75 forinton kötöttek.

Délután 4 órakor zárulnak:

Table with columns for 'Osztrák hitelrészvény', 'Magyar hitelrészvény', 'Osztr.-magyar államvasút', 'Leszámloló bank', 'Jelzálogbank', 'Rimamurányi vasmű', 'Közüti vaspálya', 'Villamos vasút', 'Ipar és keresk. bank', 'Déli vasút'. Lists closing prices for various securities.

TERMÉNY- ÉS ÁRUTŐZSDEK.

Budapest, április 9. Szilva és szilvaiz üzletellen, Zsiradék üzletellen és változatlan.

Hivatalos jegyzések.

Table with columns for 'Faj' (Type), 'Pénz' (Money), and 'Ár' (Price). Lists prices for various commodities like oil, sugar, and other goods.

Budapesti vásárosarnok.

Budapest, április 9. A vásári forgalom: Husnál a forgalom élénk, árak szilárdak, borjúhus emelkedett. Baromfi élénk, árak csökkentek. Halban élénk, árak csökkentek. Tojás és tejtermékek élénk. Tojásnál csendes, árak csökkentek. Zöldszeg-nél élénk. Gyömlöcsnél élénk. Fűszereknél élénk. Időjárás: derült, enyhe. A központi vásárosarnokban nagyban eladott élelmi cikkek hivatalos árjegyzése a következő: Hus, Marhalus hátulja I. 48-56 frt, II. 42-48 frt. Birkahús hátulja I. 36-40 frt, II. 28-36 frt. Borjúhus hátulja I. 56-66 frt, II. 45-50 frt. Sertésbús előrendű 56-60 frt, vidéki 50-54 frt. (Mindenkint 100 kilonként.) Kolbász füstölt 60-80 frt (kilonként), Sertészsír hordóval 60.0-60.5 frt (100 kilonként). Baromfi (élv), Tyúk 1 pár 1.30-1.80 frt. Csirke 1 pár 0.90-1.60 frt. Lud bízott kilonként 64-66 frt. Kalkonfélék, Tojás 1 kda (1440 db) 30.0-31.0 frt. Sárgarépa 100 kda 2-5.00 frt. Pétrezselyem 100 kda 2.00-5.00 frt. Lencse m. 100 kda 14-18 frt. Bab nagy 100 kda 8-12 frt. Paprika L 100 kda 30-45 frt, H. 15-24 frt. Vaj közöns. kilonként 1.10-1.20 frt. Vaj-tész kilonként 1.20-1.40 frt. Burgonya-répa 100 kda 2.60-3.30 frt. Burgonya répa 100 kda 2.65-3.60 frt. Húsok: Hárta (élv) 1.00-1.20 frt 1 kda. Csuka (élv) 0.80-1.00 frt 1 kda. Ponty dunai 0.50-0.60 frt.

Női divat-pipere,
Női fehérnemű,
Női divat-keztü,
NŐI DIVAT-FÁTYOL,
Női divat-harisnya,
— Női ruha-kellékek, —
valamint

minden háztartási cikket
ajánl

LUSTIG EDE
BUDAPESTEN,
KEREPESI-UT
szám **2.** szám

INGATLANOK.

TELKEK

BIRTOKOK

HÁZAK

VILLAK

eladatra

**PÉNZ-
KÖLCSÖNÖK**

ingatlanokra, birtokokra,
házakra, telkekre, váltókra
és értékpapírokra eszközöl-
tetik.

AZ ORSZÁGOS KÖZPONTI
TELEK ÉS BIRTOK
LADÁSI ÉS VÉTELI INTÉZETE

BUDAPEST,
VIII., Kerepesi-ut 19.

BUTOR

készpénzért, egyenként
részletfizetésre
legelőnyösebben kapható

GONDA S.
kontraktárban 461
VII., István-tér 7. sz.

**Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment Capsici comp.**

Ezen hírneves háziszar ellenállt az idő megpróbáltatás-
nak; mert már több mint 27 év óta megbízható, fájda-
temetőhárító bedörzsölésként alkalmazták közvérsenyél,
csúznál, tagszaggatásnál és meghűlésekénél és az orvosok
által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A
valódi Horgony-Pain-Expeller, gyákorita Horgony-Liniment
elnevezés alatt, nem tükörszer, hanem igazi népszerű házi-
szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni.
40 kr., 70 kr. és 1. frt. üvegeként árban majdnem minden
gyógyszertárban kapható. (Főraktár:
Török József gyógyszerésznél Budapesten. Be-
vásárlás alkalmával igen óvatosok legyünk, mert
több kisebbbirtéku utánzat van forgalomban. Ki
nem akar megkárosodni, az minden egyes
üveget „Horgony” védjeggyel Richter cégjegy-
zés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.
RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók. RUDOLSTADT.

Pollitzer Mór és Fia
cs. és kir. szabad orvosi- és kócszerészek.

Alapítva 1860.
Csak V., Deák-Ferencz-utca 10. sz.

**Fontos
szüvedőknek.**

NE UJDONSÁG.
Pollitzer-féle újonnan javított cs. és
kir. szabad gumi sörvítő, a legjobb és
előnyös és monarchiánk halálánál is
nagy elismerésnek örvend. Nem csúszik le
a testről, nem gyakorol kellemetlen nyomást,
egy éjjel, mint nappal hordható. Csészé-
sége által az eddigi sörvítők hiányait pó-
tolja. A politták a sörvítő idején a test
biztonsági övvel van ellátva, melyek a test-
sél való lecsúszást megelőzi. Árak egy
oldalu 7-10 frt., kétoldalu 10-12 frt.
Magrendelésnél a test bősége körélik.
Gyógyhatásuk a felvétel után. Nagy
raktár angol és francia sörvítőben: Gus-
pensorium, haekötő, görcsér-gumiharisnya,
nyenesztáró, Méhcséskendő, légszűrő, ágybe-
szűrés, havi-haj-dőzők, dus-választókban kap-
nak; valamint a legújabb francia és angol
GUMI kőművelőszőcsök, valódiak
jólilló szőcsök, keszű-
csök, dőzők, csúcsok, 2, 4, 6 és 8 forintos.
Lelőt egyenként csomagolva, kúcsatja 3, 4,
5 és 8 frt. Capsici améri. (rövid fehér szőr-
csúcsok) 3 és 4 frt. Hátsó szőrű 6 és 8 frt.
Fiktúra kúcsatja 4, 6 és 8 frt.
Hálhólyag (hasznos) kúcsatja 2, 4, 6 és
8 frt. Hálhólyag (rövid) tes.
4 és 6 frt. Poly Borus Haase drba 3 frt. Poly
Form Mennyező darabja 4 forint 50 krajczár.
Póló szőcsök kúcsatja 4 és 6 frt.

1878 Berlin első Államdíj. 1896 Berlin Tiszteletdíj Állami érem.

KRAMME C.

német császári és királyi udvari szállító

Villany-, légszesz- és acetylencsillárok
Légszesz-kályhák
Ajtó- és ablakkilincsek

gyári raktára

VI., Andrásy-ut 13. sz.

1883 Amsterdami Nemzetközi Jury-tag. 1879 Berlin Erdembi- és Iparkiállítás.

Hazánk legnagyobb és legjobb hírű

Moly-kár ellen biztosító és megóvó intézete.

Mindenkinek alkalom nyújtatik, hogy a télen át használt *ruhákat, szőrmeféléket, függönyöket stb. stb.* fáradság nélkül (mert csak egy levelezőlapba kerül, hogy azok elvitelét megrendelje), a legfigyelmesebb gondozásban részesíttesse és azokat minden károsodástól biztosítva, a nyári időnyre elhelyeztesse. *A szőnyegeknek megóvása göngyölített állapotban történik és azok tisztítása kézzel és nem a szőnyeget rontó gépkészülékkel eszközöltetik.* Ruhadarabok függő helyzetben, a finomabbak és nagyobb értékű tárgyak pedig horgany-szekrényekben őriztetnek.

A megóvási árak a nagyterjedelmű szak-szerű berendezés folytán jelleme mérsékelték.

A megóvási tárgyak szállítása pontosan, kíméletesen az e célra külön berendezett kocsimmal díjmentesen eszközöltetik.

Szőrmeház
a milleniumi
kiállításon.

Javítások és átalakítások azonnal, vagy a nyári hónapok alatt kértnek eszközöltetni, mivel azok akkor jele munkaáron és a legnagyobb figyelemmel végeztetnek.

Az érte járó összeg csak a tárgy átvételkor fizetendő.

Az ezredéves országos kiállítás jury-tagja.

A tárgyak betörés ellen a „Haza” biztosító társaság-nál, tűzkár ellen pedig az „Első magyar általános” és a „Fondière” pesti biztosító társaságoknál tavaly már

1,332.000, szóval egymillióháromszázharminckétezer koronára
voltak biztosítva.

KATZER JÓZSEF

szücsmeister

az arany érdemkereszt és a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, ő csász. és kir. Készsége József főherceg és támogatása Dr. Vaszary Károly bárónak Magyarország hercege című és ő emblematikus udvari szücs

Budapest, VI. ker., Ó-utca 44. sz.
saját házában.

Raktárak és műhelyek:

☛ Budapest, Ó-utca 42., 44., 45., 46. szám ☛

☛ Uj-utca 43. szám alatt. ☛

HUSVÉT

A keleti legendákban két vándor érkezik egyszer a paradicsom kapuja elé, a szent márványportálé előtt fáradtan áll meg Ali, a hívő és Mirza, a gondolkodó.

— Mit akartok? — Kérde tőlük az arkangyal, kezében a pálmaággal, arczán ama kimondhatatlan ragyogással, mely azoké, kik mindent tudnak. A két vándor a küszöbön borul le előtte.

— Be akarunk jutni mind a ketten — felelik alázattal.

Az arkangyal Alihoz fordul erre.

— Hittél-e, barátom, odalenn a földön?

— Hitttem — felelé Ali. — Erősen hittem. Ha feljött a nap és a sivatag harmatja elpárolgott, az Úr leheletét érezte vén homlokom, a fehér hajtól koronázott: „Az Úr erős” sóhajtottam ilyenkor áhitattal. Ha fel pattant a gránátalmavirág és a figelelvel zöld hársónya kibújt a rügyből, az Úr kezét látta vén szemem, a könyvborult: „Az Úr művész is”, sóhajtottam ilyenkor ámulattal. S ha jött az alkony és feketére vált a tengersíkja és árnyékolt a büszke pálmafából, az Úr bölcsességét érezte szívem, a jámbor: „Az Úr gondviselő is” — sóhajtottam ilyenkor nyugalommal. Ő erős és művész, és gondot visel — hittem én. Egyetlen fuvalmával üdíti a sivatagot, egyetlen intésével növeszti a virágot, egyetlen gondolatával pihenést ad az egész földnek. Így fog gondoskodni Aliról is, az ő vén szolgájáról, az Úr, az erős, a művész, a gondviselő.

— Lépj hát be a paradicsomba, Ali, veled végeztem immár — szól erre az angyal. És az aranyos boltívék alatt bocsoszogott Ali, ki mennyországot érdemelt buzgalmával.

— Hittél-e te is, barátom, odalenn a földön? — fordult már most Mirzához az angyal.

— Láttam, hogy mások hisznek — felelé az néki. — Ő, Gábiel arkangyal, sejttem, hogy ez neked semmi.

— Azt odalenn mondják az imámok és

a dervisek, de mi idefönn a dolgokat előbb megvizsgáljuk — utasította rendre az angyal. — Tehát mit tettél még? Szólj, Mirza, bizalommal.

— Mit tettem — mondta az és kiegyenesedett, ősz szakállát odatarva az illatos lágy szélnek. — Töprekedtem — szól Mirza, a gondolkodó. — Ha feljött a nap és füveket száritott a reggel, gondolám: „A hívők most dicsérik az Úr erejét és én szeretnék velük lenni.” Ha nyitlak a jázminbokrok és fülemile szól, azt mondtam: „A hívők most dicsérik az Úr művészetét és én szeretnék velük látni.” S ha jött az alkony és elhallgatott a levélusogás és pihent a föld, én gondolám: „A hívők most dicsérik az Úr bölcsességét és én szeretnék velük lelkesedni.” De nem voltam velük, nem láttam velük, nem lelkesedtem velük; óh, Gábiel, ne büntessetek meg azért, hogy nem tudtam semmit. Mirza, a vén ember, eleget bűnhődött ezért odalenn a földön...

— Ne fecsegy, Mirza, — vágott közbe az angyal — az a kérdés, hogy csufoltad-e azokat, akik hisznek?

— Valóban ezt nem tettem — sóhajtott fel a gondolkodó megkönnyebbülten.

— Lépj be hát a paradicsomba te is — monda az angyal. — Ennyi elég a mennyországhoz.

És szintén belépett Mirza, a gondolkodó, az aranyos boltívék alatt és az első fordulónál utólérté Alit, a hívőt. Az Úr színe elé már mind a ketten egyszerre léptek...

Miként két embere van nem csupán a mesének, hanem a valóságnak is. Az egyik vallja a hitet, a másik mithoszról beszél, de lelkében nem szállítja le semmivé az íhletettek hitvallását. E két fajtát veszik leírás alá a bölcsök is régtől fogva és e két fajta közül az utóbbi sem tudja számüzni gondolatköréből a hitet. Csüri-csavarja, elnevezi mithosznak, azt

vallja, amit Mirza, a gondolkodó: hogy keserű a hívők boldogsága felé való vágyakozás: — de mikor bevallja ezt, már együtt vagyon a hívők felekezetével.

Az emberek e két fajtája, a lágy „johannita” és a spekuláló „hellén” van együtt e mai ünnepeken is a felekezetben, a boldog szellemi egységből csak a gonosz löketik ki, a szentségtörő. A többi nem kérdez egymástól dogmát: az egyik rész nyilt pajzson hozza magával a hitet, a másik öntudatlanul hozza azt és az olajfák hegyének fönséges szenvedője bizonyára odaitéli mind a kettőnek a mennyek országát. Mert ő feltámadott sziklasírjából; mert ő nem is szállt el innen; mert ő vizsgálja az elméket és ő látja a szívekben a maga képét; ő tudja, hogy ő benn van a szkeptikus szívben is, mert ő milliónyi milliók számára való szeretetet hagyott hátra és ez megosztott, de nem veszett ki; ő azt mondja, hogy untig elég szigorúság az igazi gonoszokat megbüntetni. Ez tán még jobban fáj is neki, mint mikor őt a gonoszok ostromozták.

Ő tehát kegyelmesebb valóban, mint az ő imámjai és müezsimjei ideleinn. És mikor nevére emlékezünk ma, akkor nem tornyokat, mecseteket és imaházakat látunk, hanem látjuk a napkeleti égen az ő feltámadott alakját, akihez vagy tételes szókban kifejezve, vagy zsongó lelkének rejtett alapakkordjaiban, de megszáll, akinél bevallottan vagy csak érthetően, de megpihen a bölcs, a művész, a fejedelem és a kergestenyerű ember, a sokféle alfaj a kettős felekezetben. Kik szeretet és fölfelé való törekvés nélkül nem a szent Pál csengő-érce vagyunk, hanem értéktelen agyag, — mi kétfélék, hívők és szkeptikusok, szorítsunk kezét ez ünnepeken és dicsérjük az ő nevét, ki a feltámadás napján eljött, bennünket emlékeztetni, hogy az Isten igazságosabb és bölcsőbb az ő gyarló szolgálójánál.

Mátyás halála.

Irtá: Papp Dániel.

1490. április ötödikén ragyogó tavaszi nap volt és az ősz Hunyadi Mátyás király hosszabb sétát tett a budai részen. Jól esett neki a testmozgás az egyszerű böjti ebéd után, mely állott borsos csukából, sóban főtt csukából, rántott csukából, továbbá csukából lengyel lével; nemkülönbén vizából borsporral, vizából vajjal és sült vizából. A szép Ilona táján, hol ifjabb éveiben Csezmiczei János mulattatta a királyt, rügyeztek a hársak és napfényben uszott a halovány mandulavirág. Itt Hollós Mátyás megállt a halmok alatt, mert a további sétában megakadályozta egy hirtelen keletkezett széláramlat. A király reszkette gomholta be sötétzöld zekejét és visszafordult, előbb egy tölgyfa kérébe bevésvén ezen szókat: „Itt járt Mátyás király.” Azután a Városmajoron és a Lógody-utcán át sietve ment föl a várba. A szembenjövők tiszteletteljesen üdvözölték és ő örömmel mondott nekik „jó napot”, mert ugyis ritkán beszélhetett magyarul. Neje és udvaroncjai ugyanis

csupán olaszul és latinul tudtak s a belső emberek közül egyedül Bánffy Miklós volt az, aki Marino Sanuto állítása szerint a magyarokivül nem beszélt más nyelvet. De Bánffy sajnosan nélkülözte a király, e hü embere folyton követségben volt, hol Rómában, hol Nápolyban. Mintegy rászületett ő erre a tisztre, mert legalább nem ferdítette el a pápa-üzenetét.

Éjjel heves főfájást érzett Mátyás király és forróságot. Azt híven tehát, hogy a sétán meghült, több ízben citromos vizet ivott kedves poharából, mely nem volt egyéb egy aranyba foglalt, ezüstlábon álló szerezsendiónál; de még reggel sem érzett enyhülést, sőt szédülése egyre fokozódott. Ekkor így szólott nevének a király:

— Beatrix, hívasd el az orvost.

Csakhamar megérkezett erre, magister Milio, az udvari sebész. Őt, a jámbor magister Fontana halála után, egyenesen Ferrarából hozatta a királyasszony és nagrabecsülte, mint a szépművészetek doktorát és nyolcz gyermek-gondos atyját. Maga a király is így nyilatkozott

ezen magisterről, a milanói hercegnek, Sforza Lajosnak irt levelében: „Kiválóan szeretjük Miliót, mert betegségünkben nagy gonddal ápolt. Még vagyunk győződve, hogy nincs orvos, akit hozzá lehet hasonlítani.” Mely királyi ítélet értékesnek mondható ugyan, de elhamarkodottnak szintén.

Ugyanis magister Milio beállítván kamukabluzában és kipárnázott selyemujjaiban a király szobájába, elsőbbsen is ő felsége köszvénye felől tudakozódott, mivel lehetetlennek tartá, hogy más baja is lehessen annak, akit gyötör a köszvény. Holott a szélütésről sem lett volna szabad megfeledkeznie. Ennélfogva föltette szemüvegét és a ferrarai iskolának azon tanítására támaszkodván, miszerint a természetelleni meleg természeti meleggel orvoslandó: a királynak nagy forrósága ellen tüzes téglákat rendelt a fej hátsó része alá és ezzel még korántsem elégedvén meg, leült a Podjebrád király által ajándékozott aranyveresű ébenfaasztal mellé s ott megírta a következő receptét:

Compositio medicinalis ad solem supra

Taurum, midőn a nap vagyon jegyében a Zodiacus Bikájának.

„Recipe: végy mercurium sublimatumot, russikát, salétromot, salmiakot egyenlőképen négy latot, s alkalt egy latot és égesd meg környül való tűzön, hogy megfűtassék az egész. Azután hét lat mustármagot őrlj meg jól egy követ és ittasd régi és tiszta egy messzely köz olajjal mindaddig, míg nem olyan, mint egy pastum. Ezen két masszát tedd aztán egy vasserpenyőben gyenge tűzre, hogy mind dissolváltassék. És mikor látnád föltajtékozni, vedd el a tűzről és ismét tedd a tűzre, hogy lassan forrjon és legyen sűrű, mint a méz. Annak utána tedd ezt a sűrűt egy hideg márványkörre és mindjárt megconganiáltatik és leszen olyan, mint egy lép. Melyet egy tüküvegben két óráig gyenge tűzön melegedvén, jön ki belőle egy gyenge fehér víz, mely nevezetik áldott olajnak, Oleum benedictum-nak. No immáron vedd ezt az Isten akaratjából és destilláld meg hatszor, melyek után az egy ezüstedényben eltétetödvén, fertályóránként három csöppel fog szolgálni királyi Fölségünk egészségére.“

Tehát a kora délelőtti órákban már bevette volt Mátyás király az oleum benedictumot, minek következtében csakhamar agóniába esett is szegény. Április hatodikán déli tizenkét óra volt és a nyitott ablakokon át behalatszott, hogy lenn a konyhákban verik a habot a királynak Nagy-Szakácsiból való szakácsai, a három Orros: ugymint Orros Miklós, Orros Péter és Orros Mihály. Ők voltak egyszersmint a patikáriusok is, azért írta Milio magyarul a receptjét. Az ágyasházban együtt volt a chirurgussal és Bakócz Tamás kancellárral Beatrix királyasszony, drága virágos selyemruhájában, fulében azon híres két függővel, melyek közül az egyik Szent János nyakavágásának történetét ábrázolta, melyben volt három gyémánt, egy öreg és tizenhárom apró rubint és három gyöngyszem, melyek közül a másikon az angyal verte át a sarkányt, ahol is volt négy tábla gyémánt, egy hegyes gyémánt és a sarkány gyöngyből volt kicsinálva. A szegény király nem látta már ezen ékességeket. Nyugtalanul forgolódott ágyában és szaggatott szókát rebegett:

„... A fiam ... Corvin János ... törvényesíteni ... hivatok közjegyzőt ... Beatrix ... Corvin János ...“

— Ó Felsőge a fiáról óhajt intézkedni jegyezte meg Milio, ki valóban jobban értelmezte a szellemi nyilvánulásokat, mint a testieket.

A királyné rázta a fejét:

— Félrebeszél, szegény — sóhajtotta és jelentősen pillantott Bakócz Tamásra.

Az orvos mélyen meghajolt:

— Ha Fölséged úgy találja, hogy félrebeszél, akkor bizonyára félrebeszél — mondta alázatosan.

A király még néhány szót sóhajtott törve: „... Fekete sereg ... Podiebrád ... egyetlen vérem ...“ Azután tehetetlenül vergődött halálos ágyán és utolsó órájában nagy lelki fájdalmakat érzett. Kétségkívül megkímélhetne volna magát ettől, ha második feleségének halála után nem az olasz hercegnőt vette volna nőül, hanem a Corvin János anyját. Így azonban ezzel az elintézetlen gondolattal kellett meghalnia; a tavaszi alkonyat lágy szárnyakon jött érte és föllebbent vele Hadurék és Csaba vitézei közé. A földön csak viaszsárga római feje maradt neki, ezüstös göndör fűrtöktől koszorúva; azt borítá le fehér selyem szemfedéllel utolsó főudvarmestere, Wingarti Geréb Péter. Az utczákon pedig gyászkeretű újságo-

kat árultak ezzel a keresztezimmal: „Meghalt Mátyás király, oda az igazság.“

... A fest még föl volt ravatalozva a tanácsterem remek faragványu boltozata alatt és az udvari népség ép az első tort ülte fenn a Zsigmond király „friss palotájában,“ elfogyasztván a husok mellé az összes forlii hagymákat, e drága fűszerszámot, melyet a király a maga számára tartogatott életében. A csatlósok és solymárok szűresölték a soupe dorée-t, mely rózsavízből, fehér borból, czukorból és tojássárgájából állott, még sáfránnyal is fűszerezve, hogy igazán semmi se hiányozzék. A kengyelfutók nagyokat húztak a Galeotti kedves italából, a szerémi barnavörös borból, melyet különösen szerettek a humanisták, és e zajos tömegben át szomoruan haladt egy tizenhét éves ifju. Egyszerű gyászruhát viselt és a vénebb csatlósok tisztelettel álltak előle félre, mert arcvonásait látván, azt hitték, hogy itt Mátyás király jön ifju korában. (De a jövevény jobb lábán erősen bicegett és így ki volt zárva a személyazonosság.) Corvin János fölment a palotába és a tanácsteremben sirva csókoltá össze a halott keskeny, olajszínű kezét. Azután letörölvén könyeit, átment Bakócz Tamás főkanzellárhoz, ki épen gyászkeretű leveleket irt az európai udvaroknak és hosszú szakállát bedugta volt a reverendája alá, hogy rá ne cspegjen a gallus tinta. Ezen elővigyázati rendszabályról még a gyász óráiban sem feledkezett meg a pontos ember; sőt a gyász óráiban még arra is gondolt, hogy mikor hal már meg az esztergomi érsek.

— János gróf, ön itt?! — szölt csudálkozva a belépőnek.

— Ne féljen, uram — válaszolt Corvin János szerényen. — Nem kívánok alkalmatlankodni e hajlék fölségés urnőjének. Egy pesti fogadóban vagyok szállva.

— Igen — mondta Bakócz — de most következik még majd a temetés s a beszentelés Székeshérváron. Hová teszem én önt, mikor a Garák és az Ujlakiak akarnak közvetlenül a koporsó mögött menni?!

Corvin János szomoruan mosolygott.

— Hagyja ezt, uram, — mondta a kancellárnak. — Nem ez a kívánságom.

— Tehát bizonyosan a végső intézkedések felől óhajt tudakozódni — szölt most némi megnyugvással Bakócz. — E tekintetben közölhetem önnek, hogy a boldogult királynak tíz év előtt alkotott végrendelete teljes hatályában fennáll és a fehérvári káptalan, mint hiteles hely által őriztetik. Az abban tett intézkedések szerint ön életfogytig a sziléziai birtokok jövedelmét kapja, valamint készpénzben kap nyolczszázezer forintot, ami tekintélyes összeg, mert épen kétszer annyi, mint a nápolyi királynak civillistája. Azonkívül országunk nagyjával együtt gondoskodni fogok, hogy önnek valami előkelő és jövedelmes, de kevésbé terhes hivatal is jusson. Állami szervezetünk és gazdasági életünk mai állapotában leginkább a horvát hánság mutatkozik erre alkalmasnak.

— Köszönöm, — mondta Corvin János hevesen. — Én mást kérek. Én a vezetéknemet kérem!

— A vezetéknemét kéri?!... Szölt a gunyos csodálkozás hangján Bakócz. — Hiszen önnek van vezetéknem; ön anyai ágon a boroszlói polgármesternek, Klempfingernek az unokája, önt tehát de jure Klempfingernek hívják. Örüljön, hogy nem a prágai polgármester unokája, mert akkor Kluzáčeknek hívnák. — Ne tréfáljon uram — vágott közbe Cor-

vin János, — azt akarom tudni, hogy törvényes fiává tett-e a király a halálos ágyán, ha már az édesanyját nem vette feleségül.

Bakócz Tamás a fejét rázta.

— Köszönöm — mondta erre Corvin János és otthagyta Tamást. Azután újra kereszttül ment a tanácstermen és még egyszer megcsókoltá a halott kezét, most már sokkal keservebben sirván; onnan letért a paloták udvarára és átment Pestre, ahol még mindig árulták az újságok külön kiadásait azzal a keresztezimmal, hogy: „Meghalt Mátyás király, oda az igazság.“ A fogadóban összecsomagolt és este hét óra öt perczkor Pragerhof felé elutazott, miután még előzőleg kidobott bizonyos Süss Jakab nevű ügynököt, aki már dél óta várta és felajánlta neki a kelet-albániai fejedelemséget. Hogy azt háromszázezer forinton meg lehet kapni és a származás, az lappalja. Azt a Balkánon nem veszik szigoruan.

A Canale Granden, szemközt a Mocenigok hármass palotájával és a Desdemona házával, a Frangepán-lánytól való kis fiát simogatta Corvino János, a velencei nemes. A férfi festői hoszu köpenyt, hordott, a renaissance-korbeli velencei viséletet; hosszu és nehéz ruha volt az, talán még a multat is eltakarta.

— Apám, hogy hívták az én nagyapámat? — kérdezte a fiu.

— Igazságos Mátyásnak, kis fiam — felelte Corvino János.

— Akkor mért nem hívnak engem Igazságos Pierronak?

— Azért, mert a nagyapád talán mégsem volt igazságos — mondta Corvino János a szöke kis fiának.

Egy kicsiny velencei kert volt az a hely, ahol elhangzott ez a szó; kicsiny velencei kert, a falba épített rózsaszínű márványfülkékkel. Egy szürke gránitfaun tenyeréből lövelt föl a szökőkút, repkény futotta be a padokat és fikuszok hajlongtak köröskörül. A világ teli van ilyen apró oázisokkal, ahol a legáltalánosabb nézetek sem érvényesek.

A Kossuth-legendákból.

A Görgey korszaka.

Írta: Abonyi Lajos.

I.

Az öreg honvéd, a Mihály, kiment kukoricza-csösznek a vasutmenti dűlőbe. Kivitte a tarisznyáját, viselt bundáját és régi vászonkorsóséskáját magával és berakta a kunyhóba. Tudja Isten miért, de nagyon becses volt Mihálynak; féltette, őrizte, hozzányulni se volt szabad senkinek, pedig a leghíványabb, a leg egyszerűbb, a legszegényebb korszó volt a világon, sárgás-veres, mázolatlan cserép-korszó.

A kukoricza-csöszség — gondolta Mihály — nem rossz kenyér, elég jó kereset; meg lehet belőle élni; az igaz, hogy csak kenyéren, vízen, de egész nyáron és őszön; és a csöszrészen ki lehet telelni. Aztán, mikor az ember már nem bírja úgy a dolgot, mint régen, nem muszáj dolgozni. A szegény ember is megpihenhet vénségében.

Mindenki ismerte a faluban, megtisztelte. Mihály bácsinak hitta mindenki. Katonás tartásu, komoly, tiszta öregember volt, olyan, akár az első gazdák, akik a faluházához bejáratosok. Csak a régi öreg honvédek szoktak ilyen becsület-tudók és magukra sokat adók lenni. Rajta is egyszerre meg lehet ezt ismerni. Mindig gonddal van fésülködve és tisztára borotválkozva. Nyakraválója ügyesen van felcsavargatva, nem is láttatja a foszlányokat. Viseltes mándliján szenny nincsen; soha sem rongyos; ruhájára a foltok oly ügyesen és csinál vannak rávarrva, mintha csak oda tartoznának.

Már régen itt van a faluban, majdnem a forradalom óta. Azért állapodott itt meg, hogy

itt könnyebb megélni s a boldogabb idöket várni. Akkor is örege volt már. Talán tíz évvel Világos után — amint mondja — a feje deresedni kezdett, lehetett 40—50 között, most már a 80 felé jár, de hát most is csak olyan, se öregebb, se fiatalabb. Mintha az idő megállott volna rajta.

Néha nagyon furesákat beszélt: profetizált az időjárásról, szük termésről, háboruról, emberek sorsáról, a legfuresábbat pedig, hogy igen sokat tud az öreg Kossuthról, aki elszokott hozzá járni beszélgetni.

De azért nem nézte bolondnak senki.

Azt beszélte tudniillik, hogy amióta kukorica-csész lett, s ott kinn ül nyaranta, öszönte, hónapokig egy magában egyedül a kunyhó előtt a tűz mellett; megkerüli a kukorica-földet és ismét csak leül a tűz mellé, ismét csak pipázgat s néz a tűzbe, emlékezik a régi szép idökről s gondolkozik arról, hogy visszatérnek-e még azok valaha? Szentül hiszi, hogy képes volna még lóra ülni s a kardot suhogtatni a feje fölött.

Csendes, szép öszi este volt, mikor először megjelent nála.

A tűznél szunyókált.

Egyszer csak, amint fölne, ott ül előtte a másik tükén Kossuth Lajos.

Nem képzelt mese tőle, mert saját maga teste valóságában látta. Epen olyan volt, mint mikor utoljára látta Aradon. Az a csodaszép ember. Fekete-tollas kerek kalappal, fekete kis köpönyegje a vállán. Szép, kerek barna szakállába ugyan már egy pár ősz szál vegyült, de azért szemei még most is oly ragyogók és ajkai mosolygók, beszédesek voltak.

Nem félt tőle és beszélgettek szépen a régi, elmúlt idökről. Ő beszélt, mit, mennyit nem szenvedett azóta hontalanságában. Hányszor, de hányszor kérdezve: vajjon lesz-e még jobb világ valaha?

— Tegye kend a fülét a földre, majd meg tudja arról.

És letette, de hányszor! És meghallotta az ágyuszót még messzebről, mint száz mérföldről és várta, várta, mindig várta, hogy majd közeledek, közeledek, közeledek... de hát nem ért ide soha.

Aztán ugy csendes estéken eljárt hozzá, eljött nagyon sokszor, mindig, valahányszor csak róla gondolkozott, valahányszor óhajtott utána.

Lesz-e jobb világ?

Most nem lesz, mert most összeaszik, elsül minden. Most sem lesz, mert a tavasz elfagy minden. Most sem lesz, mert lesz ugyan bőven, de nem lesz ember, aki learassa. Nézd, olvasd! Az benne van a csillagokban.

Hát az benne van-e, hogy rossz a világ? Nagyon, de nagyon megrosszabbodtak az emberek.

— Nem rosszak addig, míg engem és téged el nem felejtnek.

Nem csinált belőle titkot; elbeszélte, hogy látta, hogy el szokott hozzá járni, el szokta mondani azt is, amit vele beszélgetett.

És minden úgy volt, minden úgy történt a világon, amint neki Kossuth előre megmondta.

Nem nevétek; csak eleinte néztek, bámultak merőben a szemeibe; gondolkoztak, nem bolondult-e meg? De mivelhogy máskülönbösen másról is, de erről is mindig nyomon és okosan beszélt, meg hogy tisztas öreg ember volt, látták, hogy nincsen megzavarodva. Legfőlebb álomlátó, vagy léleklátó lehet és öregségére sok mindenféle gyöngeség eshetik meg az emberen.

De hát azért hecsületesen megörzi a kukoriczát.

Nem hitték ugyan, hogy Kossuth járja el hozzá. Az természeti lehetetlenség, olyan messziről. Elég, ha ő maga szentül hitte. A hit boldogítja az embert. De azért gondolkoztak rajta... A szentírásban magában is sok oly titkos, megfeythetetlen dolog fordul elő. Kivált látások és profeciák, melyek a sejtelenből erednek. Mégis profétává, orakulumadónté ki magát. Figyelnek arra, amit mond s számon tartották, amit tőle hallottak, mert még az időjárás is előre meg tudta mondani. Kossuth azután is csak eljárt hozzá, valahányszor csak ugy elgondolkozott utána.

Jól esett neki. Ugy megvizsgáltodott tőle!

Nem is tudott, de nem is akart hinni másnak senkinek, csak öneki. Tehát még lesz jobb világ. Ez fentartotta életét, erejét.

Hogy valósággal ő volt, arról teljesen bizonyos volt. Látta. Élő szemeivel látta. Megismerte. És látta, ismerte évről-évre, amint előtte öregeedett meg, amint szép barna szakállá évről-évre fehérré, fehérebbé vált. Olyan lett, amilyennek pingálva a vásárokon is látható.

Nem volt az álom, mert csak itt e biztos, édes, titkos magányosságban jelen meg nála. Ha álom volna, álmodna róla, álmodna vele, egyszerű téli szállásán is, mikor az öreg Matusné padkáján szunyókál. Az álomkép eljön, ha mások is vannak közelében, de az élökép nem jelen meg, csak odakinn, ahol maga van egyedül.

Tehát teljesen hitte. Hogyne hinné az ember, amit lát.

Nem igaz a! miért nem látja más is?

Szánalmasan mosolyog.

Azért, mert csak neki jelen meg. Ő gondolkozik legtöbbet róla s keblét a hűségért boldog büszkeség tölti el.

Emlékezik rá. Régi ismerősei közül őt választotta ki, mint hozzá legigazábbat. Emlékezik rá, mikor a keblére tűzte az érdemjelt, a Görgey hozta oda elébe. Megveregette a vállát és a nevéen szólította.

— Jó estét, Mihály!

Most is csak mindig azon kezd.

És aztán eszükbe jutnak a régi szép napok. Elbeszélgetnek ott a tűznél, melegséggel, érzéssel. Mindkettőjüknek a szívükhöz, életükhöz vannak köve azok az emlékezések és csak is azokról a dolgokról beszélgetnek legszívesebben.

— Emlékezett-e még Mihály azokra a gyönyörű napokra, mikor a nap is mindig oly fényesen ragyogott?

És aztán Mihály mindenre olyan édesen visszaemlékezett. Könyök olvadtak a szemeibe a szívét előntő boldog melegségtől.

Mikor az ágyudörgés alatt azzal az áldott emlékü, vitéz őbester ur Gáspárral az élükön rohantak, mint egy eszeveszett förtөгeg! A nap fényében villogtak a kardok a fejük felett, mint egy folytonos villámlás a menydörgésben. A menték ujjakkal repültek utánuk... Az ágyuk döbögtek, a patkók dobogtak, a riadal felzavart mindent, a szárnyasok röppentek fel a boldogi nádasokból az égnék, a nyulak serege futva özönlött a bozótokból... de egy sem szaladt át az utra előttünk. Az őbester felkiáltott: „Oh, milyen szerencse! Oh, milyen jó jel! Megverjük az ellenséget... És futott a német, ahogy csak birt.

— Bolondság is lenne tovább üzni. Utól sem lehetne érni, ugy fut — mondta az őbester ur. A szegény lovat is kimélni kell, majd rájuk kerül még a sor.

— Szegény pejkom, de jó paripa volt szegény.

A nagy utak után komendóra megállottunk egyszerre, szép, egyenes sorban, azon a szép zöld egyenes hatvani réten, akár csak réges-régen, mikor még regruta voltam hajdanában Bécs alatt a manöveren, csak olyan szépen haptákra, regula szerint.

Azután oda jött a főgenerális Görgey. Szép sarga lovon ült, kesely volt a hátulsó hal-lápa. Az őbesterrel elléptetett a front előtt. Szólt a kapitány uraknak. A kapitány urak kiszóították név szerint minden svadronból három-három embert. Engem is.

Görgey mindenikhez szólt egy pár szót. Hozzám többet is. Mondta, mintha már látott volna. Mondta, hogy már állottam előtte. — Igenis, kérem alássan, Kápolnánál; mikor Kossuth is ott volt, meg előbb is a Stureczen, meg mikor Rima-Szombatra vittem a stafétát major Beniczkytól.

— Igen, igen. És azután elkezdett dicsérni. Szinte szégyeltem magamat. Azt mondta: vitéz huszár vagyok. Lesütöttem a szememet. Nem is láttam, hogy a kezét nyújtja felém, csak a Miska lökött meg a könyökével. És azt sem tudom, kegyelmes jó uram, mi történt velem. Megszédültem. Csak azt tudom, hogy megszorította a markomat. A kezemet meggrázta.

— Már érdemjele van kendnek. Mit ad-hassak én ennél egyebet? ...

Ext, ezt — nem tudom én elfelejteni.

Ugy-e, nem hiba ez, kegyelmes nagy jó uram, hogy nem tudom elfelejteni?

De azért kivette a bugyellárisát a zsebéből, olyan nagy volt, akár a strázsamester Tomeké és abba felírta a nevemet.

Hát azok a gézengúz tintanyaló diák rekruták nem mindjárt nótát csináltak rólam?

Görgey tábornok jól ösmer engemet.

A hatvani réten írta föl nevemet.

A parasztleányok még most is dalolják. Tavaly is hallottam kukorica-töréskor. Én nem haragszom érte, hanem fáj, kérem alássan. Nagyon fáj. Hiszen tetszik tudni, miért? Ugy-e tetszik tudni?

Az őbester urat pedig ott nyomon generálisnak titulálta.

Amig a nevemet írta, kérem alássan, a szemüvege mögül folyvást csak nézte az ábrázatomat. Sohasem láttam még szemet úgy ragyogni... Ugy láttam, tele volt könnyel. Soha sem nézett még így rám senki... Azt a nézést sohasem tudom elfelejteni... Ugy-e nem hiba, hogy nem tudom elfelejteni?

S én néztem utána, amint tovább ment. Néztem utána, amig láttam. Utána voltam bolondulya... Nem tehettem róla, Isten látja lelkemet, nem tehettem róla... Hej, hej... azután... mégis... Ugy-e, ugy-e, ki hitte volna?

És Mihály felpislantott a nagy álmodozásból, hogy hallgatja-e Kossuth ott a tükén az ő emlékeztetését...

Az bölintott a szavaihoz a fejével. És sóhajtott ő is. Sójajtoztak mind a ketten.

Ő azután megint csak folytatta emlékeztetését, de a Görgey mindig csak benne volt a megemlékezésben.

Igenis: emlékezem arra, mikor kegyelmes nagy jó uram ezt itt ni, a mellemre akasztotta, ide a szívem fölé; tetszik tudni, azt az érdemjelet. Vagy nincs itt. Nem is hordom, mert félek, hogy elveszítem, de bizony Isten megvan otthon a láda fiában, szép piros pántlikájába csavarva...

Minden eszembe jut most is. Hogy vitt, hogy vezetett bennünket azokon a nagy havas hegyeken keresztül, merre a madár se jár. Kutyá egy tél volt az, se azelőtt, se azóta nem volt olyan. Hogy ki tudta az a hunczut Görgey fortélyaiival tréfálni az ellenséget, de el is tanulta tőle aztán minden jóra való katoná... A német csak tátotta a száját, mikor gondolta, hogy megfogott bennünket mint az egeret a fogóban, akkor csusztunk ki a markából és vertük napról-napra mindig. Még most is nevetem, hogy mink huszárak tizenketten és egy csapatka hitvány honvéd-kölyök, hogy trombitáltuk ki, hogy kergettük ki Losonczból! Minden utcán nagy trombitaszóval vágatott be két-két huszár, a honvéd-kölyök meg ordítottak, mint akiket hasigatnak. A német pedig eszeveszetteen szaladt a városból. A hány ezer, annyi felé. Minket pedig majdnem lehajított a nyeregből a nagy nevetés. A major ur Beniczky tőlem küldötte el a stafétát Görgeyhez.

Ekkor láttam életemben először. Azt gondoltam, hogy valami széles vállú, testes, hasas, nagy mahomed-ember, mert hát kérem ilyen generálisokat láttam azelőtt a manövereken. Hát kérem alássan csak egy hitvány, nyulánk szöke fiatal ember... akár a főhadnagy ur Dézsi. Semmi különös nem volna rajta, csak az okuláré a szemén. Mikor a stafétát elolvasta, ő is nagyot nevetett. Epen raszton voltak. Mindjárt megparancsolta, hogy engem is lassanak el mindennel bőven. Megkérdezte, nincsen-e valamiben hiányosságunk?... — Nincs, generális uram. Még csak a pejko lábáról sem esett le a patkó. Szívesen türünk, szenvedünk édes hazánkért. Csak az az egy baj, hogy dohányunk nincsen... Erre is jót nevetett és kivett a mentéjéből egy pár cigárót, oda nyomta a markomba. S mikor azt mondtam: elég lesz ez nekem egy hétre, még jobban nevetett, mert látta, hogy az egyiket ott nyomban ketté törtem és a felét benyomtam bagónak.

— Ugy-e sok hiábavalóságot összebeszéltek itt, kegyelmes nagy jó uram? De ne itéljen meg, kegyelmes nagy jó uram... nem tehetek róla, ha ez mind eszembe jut.

— Csak beszéld, szívesen hallgatom.

Mihály folytatta:

— Hát ilyen ember volt az, kérem alássan. Kemény egy legény volt. Mindig elől járt, mindenben példát adott. Láttam én még gyalog is csepletni, abban a térdig érő hóban. Csak úgy emelgette vékony lábszárait azokat a nagy pulton-eszímákat. Mert, uram, le-leszállani a lóról s gyalog járni hasznos, hogy az ember lába ujjá el ne fagyjon a kengyelen. Híynnek köll lenni az igazi generálisnak! Bizony, más generális hintón masérozott volna... De hát ő mindig csak ott volt közöttünk. Mindig szólt mindenkinek, buzdított, biztatott. Nem volt hát csuda, hogy úgy megszerettük... Ugy-e, hogy nem volt csuda, kegyelmes nagy jó uram?

Mihály megint fölnevezett az álmodozásból. Ajka megpihent és várta, hogy hát Kossuth mit mond mindezekre?

Kossuth csak erre is bólintott a fejével. Talán el is álmosodott a hosszú beszélgetés alatt. Hiszen a Mihály szempillái is már majd leragadtak s Kossuth csak mint egy ködpára révedezett a szemei előtt. Pitymallott is már, mikor fölbredett és azt sem tudta, hogy kedves vendége mikor távozott el tőle.

De más este aztán megint csak meglátogatta Kossuth.

Mászor aztán megint a vácsi, megint mászor a nagy-sallói, megint mászor az ácsi esaták jöttek szóba — azok a szép, diadalmas, nagy, híres esaták. Oly édesen tudta azokat elmesélni és Kossuth oly édesdeden, figyelemmel hallgatta. Görgey mindenütt ott volt elbeszélgetésében, a fényben, a ragyogásban, dicsőségben, mintha mindazokat, mint a nap fénye, a szép vidékeket ő fényesítette volna be. Görgey el nem maradhatott, Görgeynek csak ott kellett lenni mindenütt a beszédben. Ki lett volna ott más, ha ő ott nem lett volna? Ugy-e, nem hiba, hogy ennyit beszéltek róla?

Egy szóval: Görgey nélkül soha sem esett meg a beszélgetés.

Majd a kedves sárgán ült, majd a kevély szürkén, majd rikitó veres aranyzinóros atilla volt rajta, majd csak a vászonzubhony. Hanem kevély, vitéz tartásu, hatalmas volt mindig, mindenütt intézkedett, mindenütt parancsolva megfordult, előljárt, maga vezetett és ott járt legtöbbször, ahol a golyók legjobban süvítettek. Azután a csata meg is volt nyerve... De hát hiába... mi minden hiába, mi maradt meg neki abból?

Nagyot sóhajtott. Fölnézett a füstön át. Kossuth is csak nagyot sóhajtott.

Most azt mondják, hogy a halált keresté. Nem találta. Nem akarta az Isten. Akit az Isten jóra kiválaszt, hosszú élettel áldja meg. Én rólad is így gondolom, kegyelmes jó uram. Éltessen is az Isten még soká, nagyon soká. De ő sem halt meg.

Bizony nem akarta az Isten. Egyszer, abban a rettenetes csatában ott Komárom közelében, mikor már egészen élet-halálra ment a dolog s mindenki csak eszeveszetteen vágott előre, csak elsuhanni látom magam mellett — a Görgeyt, kegyelmes nagy jó uram. A feje fehér kendővel volt bekötve s a fehér kendő át volt íva vérről... nem tudom másként mondani — az ő drága vérével. Felbőszültünk, annál dühösebben vágunk neki az ellenségnek. Ő vitt, ő biztatott...

Elhallgatott. Várt. Gondolkozott, azután csak félve, titkosan folytatta:

Azt mondják pedig, hogy egy huszár strázsamester vágta meg. Görgey el akarta a csatát veszíteni, a hazát el akarta árulni, eladni a németnek, a hadsereget megsemmisíteni, hadd vesszen ott mind! Oh Istenem, oh édes Istenem! Már hogy volna olyan bolond ember, aki egy fényes királyi palástot, vagy a ragyogó ég csillagait, mit rája raktak, leszaggatná magáról, gazdagságának, fényességének legnagyobb dicsőségében.

En ezt mondtam az én egyszerű, buta fejemmel. Mondták is aztán mások, hogy az a strázsamester boszúból tette, mert a Görgey leszidta volna, hogy a Buda ostromakor a palatinus szobájában azon érte, hogy egyet-mást zsebre dugdosott. Nohát azt a Görgey se tette jól, mert katonaregula: a bevett várból el lehet vinni mindent, ami az ellenségé. A nyomtató lónak nincs bekötve a szája. Mások még ismét azt mondják: mese ez az egész.

Egyik se igaz. Ki tudja?... Ki tudhat mindent? Ugy-e kegyelmes nagy jó uram?... Kossuth csak hallgatott.

— Alszol, uram?

— Nem aluszom, csak beszélek, hallgatom. Megálltunk ott a domb tetején. Lenézek a völgybe. Hát könybe lábadnak a szemeim. Az én kedves kis szülőfalum terül el ott zöld fáival, kis piros tornyával a dombok aljában... Be jó is volna oda leugratni és megölegetni édes jó öreg szülémet, akit tiz esztendeje nem láttam.

Ott állt a domb elén tisztjeivel a Görgey is. Hát miért ne mennék inkább oda, megnézni, ha nincs-e valami nagyobb baja? Hiszen ezt is csak úgy szeretem, mint az édes anyámat. Meglát. Megismer. Szól hozzám: „Mihály, monda, hozzon kend hamar egy ital vizet!” Repültem. Csak a gondolat jár oly gyorsan, mint a huszár lova. Bekiáltok az udvarunkba. Előjön az én édes jó öreg szülém, hogy az Isten nyugosztalja. Kiterjeszti a karjait, elsivalkodja magát, nevet is, sir is örömeiben. „Jaj, a fiam, Mihály?” — „Majd azután, majd azután, édes szülém, most csak hamar egy korsó friss vizet!” Mint a villámlás, viszem a vizet neki. Ivott belőle. Mindjárt fel volt frissülve tőle. Az áldás, a gyógyítás volt abban a korsó vízben. És ittak mind, üres lett a korsó. A másik minutában már azt kiáltottam: „Most már öleljen meg, édes szülém, és csókoljon meg, azután öleljen meg ismét! Hanem ezt a korsót eltegye örökös emlékezetül. Szent legyen az, ne nyuljon ahhoz senki. Csak majd én iszom abból, ha egyszer visszatérek.”

És a korsót hűségesen megőrizte édes szülém.

Ugy-e, te is ott voltál akkor, édes jó kegyelmes uram? Oda jöttél a dombra a csata után és együtt néztük nagy gyönyörűséggel, hogy fut, szalad az ellenség. Talán még te is ittal abból a korsóból...

Kossuth elkomorodott és megrázta a fejét. Mihály lehajtotta a fejét nagy szomorúsággal, s csak lassan, vontatva folytatta:

A korsó most is megvan. Ott hagytam a falun. Az apám, az öreg apám házáat, régen, nagyon régen otthagytam. Nem is hoztam el hazulról egyéb örökséget, de ezt nem birtam ott hagyni.

Ugy rémlett neki, mintha Kossuth nevette volna. Mintha rajta nevetett volna. Olyan gunyos hahota-féle csengett a fülében.

Neveltél jó uram? Szóltál valamit? Mintha azt mondtad volna, hogy nem érdemes dolog...

S a fülében csak folyton csengett az a nevetés. A vér a fejébe ment és felkiáltott elkeseredve:

De nem volt még erőm hozzá, hogy a földhöz vágjam, összetörjem, rágázoljak s összetiporjam még a cserepeit is.

Most meg mintha csak szelid, gyenge sóhajtást s engesztelő, lágy, érzékeny hangot hallott volna.

Bizony, így voltam én már sokszor ezzel a korsóval. Hanem ha te is innál belőle, édes jó uram? Nem is töröm össze soha. Ugy őrizem továbbra is, mint a szemem fényét. Velem fogják eltemetni. Igyál belőle. Jó friss-víz van benne. Az estenden hoztam a pap kutjáról.

No most mit fog mondani? Leste.

Ugyan iszik-e abból a korsóból? Vagy megveti, meghoronzong tőle, elkapja és haraggal a földhöz vágja.

De hát hogy ivott volna Kossuth abból a korsóból? Mikor Mihály felkelt a tőkéről s benyult a korsóért a kunyhóba s visszafordult, már nem látta ott többé maga előtt, a tűz is el-volt már hamvadva, már pitymallott s egy bolondos kis pacirta már dalolva röppent az ég felé.

Aztán megint másik este volt.

Hát eljöttél hozzám megint, édes kegyelmes nagy jó uram? Jól tette. Olyan jól esik lelkemnek. Hiszen csak is te éltetsz már engemet. Hol is hagytuk el tegnap este a beszélget? Olyan rossz napom volt ma. Gondolom, a hideg is kilelt egy kicsit. Mindjárt tudtam. Sületlen kenyeret hozott vasárnap az a csampás Vargáné. Meg aztán meg is loptak. Olyan rosszak most az emberek. Aztán egész nap Világzáról, a fegyvertierakásról gondolkoztam.

Szomorú dolog volt az nagyon. Hát de minden másként lett volna, ha az nem történt volna. Ugy-e?... Én is azt mondom. Milyen szép egy hadsereg volt az! Majd mind a régi. Aztán azok a szegény honvéd-gyerekek is, eszem a szentjüket, az is mind olyan volt már a végén, mintha mind a régi lett volna. Keresztülvágtuk volna magunkat. Vagy hát: jól van! Ha ott vesztünk volna is valamennyien. Mit mondasz hozzá, uram? Nem jobb lett volna, ha mind ott vesztünk volna? Azt mondog, hogy nem. De hát akkor is csak ott lettünk volna, ahol most. De hát, hogy lett volna jobb? Tudja Isten! Megáll az ember esze. Hunczutság volt biz'a! Hát áruló volt biz'a! Valóságos áruló! De hát, hogy lehetett az? Egy olyan ember! Nem fér a fejembe. Ez nem fér a fejembe. El voltunk keseredve mindnyájan. Bocsáss meg édes Istenem: még a te nevedet is, amíg jó Istenünknek a szentséges szent nevét is szidtuk, még a te szent fiadat is, aki értünk a keresztfán kinszenvedett. Hogyne haltunk volna meg hát szívesen? En is eltörtem a kardomat derékon. Összetöröm azt a czudar korsót is holnap. Mit mondasz hozzá uram?

De hát Kossuth nem szólt egy hangot, mintha csak elaludt volna.

Pedig de biztam benne, de szerettem, de imádtam, édes jó uram!

Most egyszerre riadva felütötte szundi kaló fejét.

Ni, ni, mintha zörgött volna a kukoriczaszár az országot felől. Nem hallod-e te is, jó uram? Mintha törné valaki. Ugyan miért nem nyughatnak, mikor nekem olyan édes dolog itt veled elbeszélgetni. Még ezt a jót sem engedik meg. Lásd uram, csak te tőled várom a szót...

Szemeit belé meresztette a sötétségbe. A tűz csak pislákol már, csendesen füstölögve; és Kossuth is, amint ott ült a tőkén, folyvást homályosabb alakká vált és aztán eltűnt, mint a páva.

— Ejnye beh kár, monda Mihály magában. Pedig most már a szájamon volt, hogy megkérdezem tőle...

S fölkel, hogy a kukoriczát megkerülje. S amint ment, amint ment... Mindig csak azt hajtogatta magában:

— Áruló volt biz'a... Jól mondják. A' volt biz'a! Még nem találtam embert, aki mást mondott volna. De hát hogy hisselem én azt ő róla?

Ezt csak igazán ő mondhatja meg... neki fogja elhinni. No majd megkérdezi holnap...

És aztán sem holnap, amiből ma és tegnap lett, sem azután nem merete megkérdezn. Mindig letette a korsót csendesen.

— Nem, nem töröm össze. Még várok veled. Megkérdezek, megtudok kérdezni mindent; csak erre az egyre nem visz rá a lelkem, mert megmond ő nekem mindent s ezt is megmondaná.

Hányszor, de hányszor megkérdezte: lesz-e még jobb világ valaha? S ezt nem bírta megkérdezni.

Hányszor, de hányszor nyerte ezt a feleletet:

— Tegye kend a fülét a földre, majd megtudja arról.

És le is tette minden istenáldott nap, és meghallotta az ágyuszót száz mérföldről, és várta, várta mindig, hogy közelebb, közelebb jön — de hát nem ért ide soha.

És a hosszú esztendőket teltek, multak egymásután. És a korsó mégis mindig csak megvolt...

Meghallotta mindazt, amit az emberek is beszéltek: a francia, az olasz, a burkus ágyuk szavát, mikor már a föld is megdobbant. De hát egy sem ért ide...

És megint esztendőket multak.

Csak Kossuth nem hagyta el. Hűséges maradt hozzá, folyvást meglátogatta, habár ritkábban is. Tudta az okát is. Folyvást öregbnek, őszebbnek látta. Már nagyon ki van fáradva.

De hát, csak azt az egyet még sem merete tőle megkérdezni soha.

Maga sem tudta talán, de valóban úgy volt: félt, hogy attól a felelettől meghal... vagy ő, vagy más valaki.

És aztán Kossuth magával vitte a várt feleletet a sirba.

Egyszer a tavaszon a faluban, mikor a piac felé ment, olyant hallott, amitől majd megrepedt a szíve. De látta a tornyon is a fekete zászlót. A faluban szerették, hát nem akadt egyetlen olyan czudar ember sem, aki az ő rögeszméjét kifigurázta volna. De tisztelték még Kossuthot is, hát senki sem vigyorogta a szemébe, hogy: „No kendhez sem jön el többet a Kossuth soha.” Hiába is mondták volna; még az is, aki a temetésen ott volt, még az se hitte volna. Nem igaz!

A nyáron az őszön ott a kunyhónál hiába várta. Csak nem jött el többé hozzá soha. Akkor azután elhitte, hogy valóban meghalt, de egyuttal azt is még jobban hitte, hogy Kossuthról nem álmodozott, hanem látásai valóban igazak voltak.

Most már nem fogja soha megtudni, amit akart. Másnak nem, de neki elhitte volna. Akár így, akár úgy.

Csak ő mondhatta volna meg az igazat. Ő maga is úgy tudja. De hát ő is csak gyarló ember, aki abból ítél, amit lát s amit az egész világ beszél. Áruló volt. Eladta a hazát. Verje meg az Isten!

De hát nem verte meg az Isten! Hosszu, szép öregséggel áldotta meg. És nagy dicsőségéről még most is beszélnek. Azokra a szép napokra még most is az ő neve vet legnagyobb fényességet. Tehát nem tudja hinni sem ezt, sem azt.

Azért nem bírja a lelke rávinni, hogy azt a korszót a földhöz vágja.

II.

— De hát, ha olyan messze földről eljöhett hozzám, eljöhet talán hozzám a sirból is.

Azt gondolta el Mihály. Hiszen úgy sem volt más, mint a lélek. A testnek látszott, de valóságban a lélek volt, mely végül is elfoszlik mint a kőd és pára.

Álmodott is róla, most már ott a padkán is Matusnéval, mert soha sem aludt úgy el, hogy a kebelén hordott arcképét ne nézegette volna és másoknak is megmutogatta. Álmodta, hogy megígérte neki: „Eljövök hozzád még egyszer.” — „Mikor?” — „Az ötvenedik esztendőben.” — „Miért az ötvenedik?” — „Miért? Hát azért, mert akkor mindenkinek eszébe fog jutni, minden ami szép, ami ragyogó volt.”

És aztán Mihály nyugodtan várta ezt az időt. Akkor mindent megtud.

Épen az idén jött el ez az ötvenedik esztendő...

Ötven esztendő!

Teremtő Isten, milyen nagy, milyen régi idő az!

Huszadrésze annak, hogy itt vagyunk s bennünket magyaroknak neveznek.

Épen így gondolkozott és nézett a semmibe, midőn lövést hallott.

A hosszan nyúló tábla-kukoricza még zöld volt, de olyan nagy, akár egy növény-dék-erdő.

A kukoricza közül egy nyul szaladt ki a mezőre. Az árokparton a hátulsó lábaira felült, mint a kis kutya, mikor szolgál. A füleit az ég felé hegyezte. Hallgatózott. Gondolkozott: átfusson-e az uton, vagy visszatérjen?

Tul az uton érett gabona-tábla terült. Egy kis része le volt vágva a csomóba, a többi nagy rész ott hevert vágatlan. A szép kalászkok már a földre konyultak, s már hullajtották a magot. Az aratók ott hagyták.

Az ispán ott állt az ut tulsó oldalán az árokparton és megütődve nézte az otthagytott táblát. Fiatal volt. Kiben hamar föltamad a harag. Kin tölthesse? Fogta puskáját és lelőtte a nyulat. Nem is volt mesterség. Alig volt tőle ötven lépésre.

A lövésre oda jött a kukoricza-csész és látta a dolgot.

No, hála Istennek, nem futott át előtte az uton! A szegény jó fiatal embert hát nem éri baj.

A nyul az árokpartról legurult az árokba. Arra felé indultak mind a ketten. Az egyik az innenső, a másik a tulsó oldalon.

A szegény nyul ott viaskodott az árok fenekén, vergődésében belegubancszolta magát a

szederindába. Ha akart és tudott volna is tovább menni, nem tehette.

A csész ért oda elébb, lehajolt, elborította a szederindát s a nyulacskát fölemelte a két hátulsó lábánál fogva.

A fiatal ispán, mert arról a bozótok és az árok mélysége hátráltatták, csak lassan tudott le- és felmászni, de azalatt is odaszólt a csésznek...

— Meg ne mondja kend senkinek.

— Tudom, mert még nincs itt a vadászati ideje.

— Nem azért, hanem röstellem, hogy nem birtam jól eltalálni.

— Az nem az, ur hibája, hanem a puskájé. mely széthord, még a szűrőmön is koppan egy pár szem sörét.

Aztán, amint a kezében tartotta, végignézte és tapogatta a nyulacskát.

— Nincsen ennek, uram, semmi baja.

Csak a hátulsó ballába vérzik egy kicsit. Eltörve sincs. Csak egy szem sörét érhetette a husát véletlenül.

És aztán hirtelen leszakított rózsapiros perkal ingéből egy szalagnyi darabot. Nem sajnálta. Ugyis ajándékba kapta a mult héten épen attól a jó fiatal ispán urtól. Miért ne legyen hát épen vele jót?

Az ispán akkor mászott a tulsó árkon fölfelé.

— Mit csinál kend?

— Sajnálom szegényt. Bepólyázom, bekötözöm a sebét és eleresztem. Hadd menjen a jámbor a maga útjára.

Idő sem volt rá tiltakozni. A nyulat nevető örömmel eleresztette s az virgoczan visszafutott a kukoriczába.

— Megbolondult kend?

— Nem uram. A nyul, ha az uton elötünk keresztül fut, baj és szerencsétlenség; de ha visszatérül, szerencsét hoz. Én hát visszatéríttem. Láttam a hatvani csatában is, és régi jó öbesteremtől tanultam.

Az ispán ur lelkes örömmel kiáltott föl és a kalapját feloldalra ütötte a fején.

— Hát maga is? Talán épen honvéd is volt kigyelmed?

— Igenis, a 9-dik huszárezredben szolgáltam!

A lelkesülés még nagyobb lett.

— A nagyapám regimentjében? Akkor megálljon, beszéljünk csak egy kicsit?

A kukoricza-csész tisztelettel levette a kalapját és szerényen, de boldogan elfogadta a felé nyújtott kezét.

— Az ur... az én öbesterem unokája? ... Éltesse Uristen! ... Mintha csak megéreztem volna...

— No lám, már itt is van a szerencse mind a kettőnknek, hogy találkoztunk s egymást megismerhetünk.

— Ez nekem nagy tisztesség, uram, de én még másféle szerencsét is gondolok...

— Ugyan, miféle szerencsét?

Az öreg egy jóízű, bizalmas mosolygást engedett meg magának s azt felelte:

— Uram. Furcsa az a babona. De hát mindig igaz marad. A fiatal embernek szerencse a karika-gyűrű az ujján, mely most már, hogy a nyul át nem ment az uton, se le nem hull, se le nem pattan az ujjáról. Csak ezt akartam megmondani, hogy ezért akartam megakadályozni a nyulat az átfutásban.

A fiatal ember fülig pirult. Az öreg ember pedig lassan mormogta magában:

— És engem is érhet szerencse.

Bámulva nézte és szánkozva találgatta, mily szerencse érhetne ilyen szegény embert, ilyen rossz szürbén, öregül, magányosan, egyedül, elhagyottan a világon egy csészgyűnyhóban? ... Szerencse, mely boldoggá tenné? Jó kukoricza-bér téli élelemre és egy ajándék-pipadobány.

Azt adott is neki mindjárt.

Épen a száján volt annak, hogy: — Szeretnék bizonyosat tudni arról, amin régen tépelődöm... Ez lenne az én szerencsém.

De az ispán elvágta az útját a hozzá intézett kérdéssel.

— Hát megint csak elmentek az aratók?

— El uram, még a hajnalon. Nem tettek azok ma még egy kapavágást se.

— Pedig új alku lett. Lássá, az uraság megadta nekik, amit kértek és mégis elmen-

tek. Nem hallotta kigyelmed mit, mondtak?

— De hallottam. Valami messziről vetődött próféta jött hozzájuk. Felbízta, ne vágják az Istennek se! Arra azt mondták: „Majd levágjuk, mikor mind a miénk lesz. Különböztetjük le az Isten!”

Az ispán elszőnyvedt.

— Teremtőm! ... Hát már az Isten is káromolja? Nézze kigyelmed ezt a marék buzát. Soha szebb nem volt... és így gyalázák az ő szent nevét és az ő áldását.

— Én is azt mondtam nekik. Nincs azok előtt, uram, semmi szent. Kinevettek és kiécsűfoltak. Kifiguráltak és röhögve kérdezték: „No hát, eljár-e még kendhez az a Kossuth? Azt kérdené meg kend tőle, hogy hát ehhez az ily állapothoz mit mond a kend Kossuthja?”

És ez volt előtte a legtöbb, a legnagyobb. Már ennyire jutottak. Még Kossuthból is csufot üznek...

S aztán elkeseredve folytatta, azzal, amit reggel rájuk rivalt: Lát benneteket a mennyországából. Sir és fáj a lelke, hogy benneteket felszabadított.

De az ispán is élénken közbevágott:

— Igazsága van! Meggyalázzák ezt a jó magyar nemzetet, megszenteltlenítik ezt a földet! Azok ellen törnek, akik jót tettek velök. Ők árulják el hamis prófétáknak és idegeneknek, a kikkel a szent hazá ellen szövetkeznek. Nem azok a hazaárulók, akik ellen kiabálnak, hanem azok, akik a szabadságot beszennyezik.

Az ispán a véletlentől, amely érte, nagyot rándult. Két hatalmas kéz ragadta meg a karját.

Az ispán csak ránézett Mihályra. Az ki volt a színéből kelve.

— Köszönöm uram! Áldja meg az Isten azért, amit mondot.

Az ispán csodálkozott.

— De hát mi van ezen megköszönni való?

— A Kossuth lelke küldte az urat hozzám... Látom, hogy az küldte.

Az ispán csak azt kérdezte a közös felháborodásban:

— Hát aztán, hogy volt tovább?

— Nem uram! Nem beszélék tovább arról az ocsmányágokról. Hanem inkább másról akarok beszélni, ami nekem is, az urnak is hasznos. Aminek örülni fog. Jótét helyébe jó. A maga dolgaról.

— Az én dolgomról? ...

— Igen is. Épen azért kötöttem bele a nyullal, hogy szóba álljon velem. Hát még mikor megtudtam, hogy az én dicső öbesteremnek az unokája! Most már el sem hallgathatom. Megmondtam, hogy szerencse fogja érni. Beszéljünk hát a szerencséről. Elmondom, ami a csillagokban áll írva.

Az ispán elmosolyodott. Minden az eszébe jutott, amit ez emberről hallott. Az a csodálatos ember állott előtte, akihez a Kossuth el szokott járni. A látó ember, a próféta, aki az álomképekből és a csillagokból olvas.

— Igaz... Kigyelmed az az ember, akiről azt mondják, hogy látásai vannak.

— Jól mondja az ur, hogy látásaim vannak. Az ur találta el a leghelyesebb mondatot, és jól esik, hogy nem nevet ki érte. Tudtam én azt is előre, meg volt nekem mondván a nagy fagy, a nagy szükség, mint az is, hogy terem gabona, de nem lesz, aki learassa... Aztán elérzékenyült s úgy folytatta:

— Ne is nevéssen ki. Való, szent igaz ez mind, mint az, hogy még lesz jobb világ. Mindig itt volt s itt van a fejemben. Már hogy Kossuth... És nem tudtam szabadulni tőle, s olyankor mindig láttam, mindig eljött hozzám.

Az ispán ur meghorzongott. Ránézett folyvást; de látta, hogy nem forog a szeme s szépen, szeliden beszél.

— A világról sem nevéstem ki és elhiszem, amit beszél. Kigyelmed erősen képzelődik és a képzelődésben az emberek lelkei találkoznak... látják egymást és beszélgetnek egymással.

Már az új világ fia volt és amennyire szerény köre engedte, az új világ szellemidézőseiről is hallott beszélni. Fiatal volt és szerelmes és a szerelmes emberek hisznek legjobban a csodákban.

És aztán csak a minap esett meg itt a vidéken.

A lelkek egyformák. Ami a thuzséri ki-

asszonyval megtörtént, hogy lelkek jelentek meg neki: miért ne történhetnék meg egy egyszerű emberrel is, ha folyvást csak azzal tépelődik.

Szinte érdeklődve kérdezé:

— Ugy-e nem bántom meg, hogy megkérdezem, ha eljött-e azóta kigyelmedhez Kossuth?

Ezt vágták a szemébe azok a goromba emberek is. Azokra megharagudott, mert kicsufolták. A jó fiatal emberre nem, mert az merő figyelemmel várta feleletét. Jamborul felelt neki, majdnem áhitatosan:

— Azóta nem jött el, hanem el fog jönni és eljön mindenki lelkének. Addig mást küld maga helyett, nekem a feketeruhás asszonyt, és most magát az urat...

Már erre megdöbbsent az ispán ur. De hát az ember szeme még most sem forgott.

— Honnan tudja azt?

— Honnan tudom? Hát úgy jött a fejembe és nem akar belőle kimenni, hát hiszem...

Az ispán meg sem állhatta, hogy ki ne akarjon térni a dolog elől.

— Az elébb azt mondta, hogy az én dolgomról akar engem értesíteni, hogy szerencséd mond, meg akar örvendeztetni.

Mihály szeliden mosolygott.

— Hisz épen ez az! Biztatni akarom, hogy csak keresse meg azt a leányt.

Az ispán ur csak nézett, bámult.

Hát ezt honnan tudja ez az ember?

Az csak folytatta:

— Az a leány szereti és most már hozzá is adják, végezte józsu rábeszéléssel.

A szegény, vagyontalan ispánhoz, a dús-gazdag uri kisasszonyt?

Mintha csak a gondolatát is olvasta volna az egyszerű ember s arra adna feleletet.

— Miért ne? Akik együtt szenvedtek a hazáért, együtt szerették a szabadságot és a hazát, azoknak még a maradékaik is együvé tartoznak... Így hallottam én ezt, uram.

No lám, még sem olyan bolond ez az ember, mint ahogy az ember gondolná.

— Lásd, milyen szerencse az, ha a nyulát nem szalad az uton az ember előtt? Különben ezt meg sem tudta volna.

Enyje, de furcsa medium ez az öreg!

— És honnan tudja mindezeket?

— Hát a feketeruhás asszonytól.

Már megint bolondozik az öreg. Vajon melyikök alszik? Ó-e, vagy az öreg? Vagy mind a ketten ébren vannak?

Az öreg most már egészen más hangon, rendes elbeszéléssel kezdte.

— Ne tessék csodálkozni! Én tudom, amit tudok. Itt ültem tegnapielőtt a konyhónál. Amott az érnél állott az uraság hintaja. És a gyaloguton a kukoricza mellett jött az ur és karján vezette a feketeruhás asszonyt. A haja fehér volt; akár a hó; az arca akár a legszébb patyolat. Soha sem láttam szebb öreg asszonyt. A tagot járták, a gabonákat nézték és a kukoricza-táblát. Azt mondták: szép mindön. Aztán megálltak itt a sarkon és engem nem láttak a konyhától és kukoriczától s úgy beszélgettek. Egyszer csak azt mondja, az a szép öreg asszony az urnak: — Lajosom, ha szeretik egymást, ne ellenkezé, ne gondolkozzál egy pillanatig. Ha szegény is, add hozzá a leányodat. Még a nagyapja érdemeiért is odaadhatod annak unokáját, aki vele együtt küzdött a hazáért... Összetartozunk mi az idők végeig. — Akkor nem tudtam, mi érdeme volt az ispán ur nagyapjának. Most már tudom és áldom is Istenemet, hogy megengedte látni az én dicső őbesterem unokáját. Az ur megfogta az öreg asszony kezét és megcsókolta. Igazságod van, kedves néném, odaadom a Milkát neki! Nem is tudták, hogy a szavaikat más is hallja. De hát én azután alig vártam, hogy ezt az urnak elmondjam... No, hát akkor már nem a lelkeink beszélgettek egymással?...

Az ispán ur hálisan, erősen megrázta az öreg kezét.

Az öreg pedig bizonykozni kezdett.

— Higgye el, szent igaz az, amit beszélek.

Hogyne? Hiszen ebben semmi csodálatos sincsen. Ez nagyon természetes hipnoziz.

— Hanem most már nekem is van egy kérésem. Hátha az én szerencsém is megérke-

zik? Tudja meg kérem, ki volt az a feketeruhás szép öreg asszony.

— Azt most is megmondhatom kigyelmednek, az a... generális özvegye.

Mihály összecsapta kezeit.

— Teremtő Isten! Azé, akit felakasztottak?

— Arra volt ítélve, de beteg lett, végre nem hajthatták, a börtönben halt meg.

Mihály megint beléesett rögeszméjébe.

— No lásd! Most mondja már, hogy a Kossuth nem magukat küldte nekem maga helyett, az őbesterem unokáját s a szerencsétlen generális özvegyét.

— Hogy, hogy?

— Mert csak maguktól tudhatom meg a legigazabbat, amit Kossuthól nem érkezem megtudni. Senki sem haragudhat jobban arra a Görgeyre, mint az, akinek a családja ötven esztendő óta küzködik miatta, a dicsőség helyett a szegénységgel és az, aki ötven esztendő óta hordja a legsötétebb fekete gyászruhát. Mondja csak, hát bolondul vettem én ezt a fejembe?

— Oh, dehogyan! Hanem hát mondja csak kigyelmed: mi az, amit Kossuthól nem ért rá s most tőlünk akar megtudni?

Az öreg ember egészen mellé huzódott s nagy titkolózva kezdett beszélni:

— Hát uram, egész ötven esztendő óta nem hallok egyebet. Ur és paraszt, okos vagy bolond, vitéz katona vagy olyan is, aki még csak ágyut se látott életében, tud írást, nem tud írást, élt és látta, tudta az akkori dolgokat, vagy csak hírt hallotta, mint a baka a kávénak: mind azt beszéli, akárkit kérdezek, vagy nem kérdezek, — nem mond mást, csak hogy áruló volt a Görgey. Nem találtam embert, aki le tudjon czafolni. Szeretnék bizonyosat tudni.

— Kelmed talán nem hiszi...

— Hiszem uram, hogy ne hinném? És váltig szidom, átkozom. Kigázolnám a lelkét annak, aki mást mondana.

Most forgott erre azután igazán vadul a szeme, s ha örült, valóban ettől volt megzavarodva. Megesővált nagy dorongját a feje fölött...

— Hanem... szeretném nem hinni.

És leeresztette a dorongot kezében.

No hát, mit mondjon az ilyen embernek, aki a nagy, a szörnyű kétségtől átkozódik?

Szerencsére nem azt kérdezte, hanem ezt: — Mit mondott az ur öregapja, az én régi, jó őbesterem?

— Miről?

— A világi fegyverlerakásról.

— No hiszen, ezt bátran megmondhatja, Nem felelős azért, amit az öregapja mondott. Ezért csak nem fogja agyonütni.

— Azt mondta, hitvány, gyenge katona volt...

— A már nem igaz. Azt nem mondhatta...

— De igen! Azt mondta, hogy abban a kényszerítésben, mely elől már kitérni nem bírt, elvesztette a bátorságát.

— A hitét vesztette el, uram; nem nézett se Istent, se embert, hogy megadta magát.

— Nem azt mondta. Sőt inkább, hogy ami egy bátor huszárnak nem mindig jut eszébe: úgy gondolkozott, mint egy istenes plébános. Eppen csak Istent és embert nézett, nem a katonai kötelességet és előbbi harcainak dicsőségét. Ha hiba volt: az volt a hiba, hogy lágy lett a szive. Istentelenségnek gondolta, hogy negyvenezer embert kétszáz ezer emberrel lemészároltasson hiába.

— Hm, hm! És nem hitte volna az őbester ur, hogy kivágjuk magunkat akár a világból is.

— De igen. Hogy ne hitte volna? Meg is mondta, meddig: öt napig, tíz napig, akár egész addig, míg egy szál marad... Egy katona így gondolkozik.

— Hm, hm! És nem mondta az őbester ur... már engedjen meg, hogy mindig így titulálom — hogy miért nem csinált az a Görgey valami kötést? Kegyelmet mindenkinek...

— Kegyességre adta meg magát s ő nem tehet arról, hogy ha kegyesek nem voltak... Épen úgy lehettek volna, mint ahogy ő iránta voltak, az öregapám iránt...

— Hm, hm! És nem hitte volna az őbester ur, hogy kivágjuk magunkat akár a világból is.

— De igen. Hogy ne hitte volna? Meg is mondta, meddig: öt napig, tíz napig, akár egész addig, míg egy szál marad... Egy katona így gondolkozik.

— Hm, hm! És nem mondta az őbester ur... már engedjen meg, hogy mindig így titulálom — hogy miért nem csinált az a Görgey valami kötést? Kegyelmet mindenkinek...

— Kegyességre adta meg magát s ő nem tehet arról, hogy ha kegyesek nem voltak... Épen úgy lehettek volna, mint ahogy ő iránta voltak, az öregapám iránt...

— Hm, hm! És nem hitte volna az őbester ur, hogy kivágjuk magunkat akár a világból is.

— De igen. Hogy ne hitte volna? Meg is mondta, meddig: öt napig, tíz napig, akár egész addig, míg egy szál marad... Egy katona így gondolkozik.

— Hm, hm! És nem mondta az őbester ur... már engedjen meg, hogy mindig így titulálom — hogy miért nem csinált az a Görgey valami kötést? Kegyelmet mindenkinek...

— Kegyességre adta meg magát s ő nem tehet arról, hogy ha kegyesek nem voltak... Épen úgy lehettek volna, mint ahogy ő iránta voltak, az öregapám iránt...

Mihály azt mondta magában:

— Nagyon jámbor volt, hogy hitt irás nélkül. S tette utána elkeseredve: „Mégis ő az oka! Eladta biz az az országot, mindnyájunkat. Nem mondta azt soha az őbester ur, hogy ő is úgy hiszi — megfizettek neki?”

Erősödött. Csak firtatta erővel. Bizonyosat akart tudni. Hátha tudja valaki? És mégis azt várta, hogy leczáfolják.

— Mindig azt mondta, nem látszik meg rajta. Dominiumokat nem vett, se bőségben nem uszik. Ő legalább nem cserélné el életmódját, melyben fáradsággal keresi kenyerét, annak az életmódjával, kinék, a jámbornak, még azt is rossz néven veszik, ha a betevő falatja megvan.

Mihály gondolkozva lesütöte fejét...

— Biz' ez furcsa!

Surán nagy lehangoltsággal tette utána: — No hát látom, az azutse tud többet mint én.

De hát tudja-e azt valaki? Tud-e többet valaki?

E pillanatban egy szelid hang szólalt meg a közelökben.

— Itt talán kaphatnánk egy ital friss vizet.

Arra fordultak. Csak pár lépés közelben ott álltak az ur és az a feketeruhás öreg szép asszony, kinék olyan hófehér volt a haja.

Kezcsókra siettek.

Mindketten meg voltak rendülve az észrevétlen érkezés meglepetésétől és az örömtől.

Mihálynak csak úgy vert öreg szive a nagy megindulástól. Az esze, lelke csak oly gyorsan járt mint lábai és reszkető keze, mely a korszót az árnyék alól gyorsan előrántotta.

No hát most mindjárt, igen is mindjárt megmond ez a korszó mindent.

És ettől reszketett a szive is épen. Lehet ám, ez ennek a korszónak utolsó napja is.

Mihály csak tartotta a korszót, de nem nyújtotta föl az öreg asszonyságnak.

— Nem, nein! Ne igyék ebből a korszóból, kegyelmes asszonyom!

Az öreg asszonyság nyájasan mosolygott:

— Miért ne? Nem vagyok én, édes lelkem öregem, amolyan kevély dáma. Magyar asszony vagyok én, szívesen iszom én a szegény ember korszójából is, ha jó az az ember és jó friss viz van abban a korszóban.

Mindezeket olyan szépen tudta mondani, mintha csak imádság vagy valami szép ének hangzott volna, ajkairól.

Legalább így beszéli el azt az öreg Mihály.

— De kegyelmes, méltóságos asszonyom, tartozom megmondani, nem titkolom én el...

S kimondta azt a nagy végzetes intést:

— A Görgey ivott ebből a korszóból!

— Tudom, hallottam.

Mihály csodálta. Az öreg asszonyság se meg nem rázkódott, se meg nem irtózott, se meg nem dermedt attól a korszótól. Még csak el se halványult, még csak mosolya sem repült el. Csak egy pár könnyesepp jelent meg a pilláin.

Aki nagyon vizsgálódva néz, az előtt még az ilyen apróság sem vesz el. De az a pár könnyesepp másról is szólhat, de semmi esetre sem a gyűlöletről.

Szép szeliden elvette s ajkaihoz emelte a korszót és ivott belőle hosszasan.

Nagyon szomjas lehetett.

Amíg ivott, Mihály le nem vette róla a szeméit. Áhitattal, majdnem édes imádsással bámulta s az ő szeméi is telefutottak könnyel.

Soha sem hitte volna.

A korszó még lett előtte szentelve.

Nem állhatta meg, hogy ámulattal ne szóljon, mikor ismét a kezéhez került:

— És kegyelmes, méltóságos asszonyom — bocsássá meg, ha kérdezem — nem átkozza azt a Görgeyt?

Kifurta volna az oldalát, ha ki nem mondja.

Az öreg asszonyság minden gondolkozás nélkül gyorsan tudott felelni.

— Nem átkozom. Az átok, ha igazságos, utóleri, akit megátkozunk; ha igazságtalan, visszazáll arra, aki az ajkán kiejti. S én jó keresztény asszony vagyok, édes öregem.

Mihálynak szemé szája elállt s megbámulta a dicső asszonyt, mennyei nagyságában.

A szíve mindent, sok, sok mindent megértett; de az esze mégse tudott, mégse ismert többet, mint eddig.

Vajjon kérdezen-e még hát többet?

Nem is kellett kérdeznit. Az öreg asszonyság beszélt magától. Mikor bucsuzott, nem szomoruan, de sóhajva szólott:

— Tegye el azt a korsót, édes öregem. Sok pénzt adnak még azért magának, ha majd oda elteszik, ahol ama nagy időknek emlékeiket megőrzik.

— Megérdemli? . . .

— Meg!

Mihály erre megragadta a kezét, összevisszaesókolta, könnyei hulltak rája, s elragadtatással kiáltott föl:

— Lásza, lásza! Én is azt hittem: azt tartottam mindig, hogy megérdemli.

És aztán csodálatosan nyugodtnak érezte a szívét. Nem azt tudta meg, amit akart — de úgy érzé, hogy ez elég, vagy ez talán annál több is volt.

Mert hogy mondhatná meg valaki azt, amit bizonyosan nem tud senki?

És várja, várja, hogy majd jönnek azért a korsóért.

Mikor jönnek el érte?

Mikor? Hiszen megmondta Kossuth neki álmában a nagy napot, mikor az emberek ismét szeretik egymást s amint a keresztény vallás nagy imádságában meg van írva, megbocsátják az egymás bűneit s mint hazafiak találkoznak a hazaszeretetben s egyesülnek.

Mikor az emberek minden szépről, minden dicsőségről megemlékeznek, s megemlékeznek azokra a dicső nevekre, melyek ama nagy időkre a legragyogóbb fényességet vetették.

Vajjon eszibe jut-e valakinek az a szegény öreg ember, akire egykor az ég minden csillagát rárakták volna?

Talán épen úgy el van felejtve, mint az öreg Mihály.

Az öreg Mihály nem röstelli a fáradságot. Elviszi messze, szülőfaluja községe házához azt a korsót, hadd legyen ott addig, míg odajut arra a helyre, melyről az a dicső öreg asszonyság beszélt. De hát Uram, teremtom, olyan soká nem jön azért a korsóért senki! Vajjon eljön-e érte valaha valaki?

A bűnös nő.

— rta: Gróf Tolstoj Alexei —

Tolong a nép. Vig dobzórejbe
Kacaj eseng s peng a czimbalom.
Virulás, illat szanaszerte
S közén a márványoszlopoknak
Tarkálló selyemfonalon
Aranszín leplek ingadoznak.
Pompában a nagy csarnokok.
Mindenütt kristály s arany ragyog.
Szitok s röhej az udvaron . . .
S benn hőszin asztalok körül
Párnás padon száz ember ül.
S vígan cseng tul czéezón, dalon
Rezgő dob, zengő czimbalom.
S a dárídót mi sem zavarja
És szóba kerül ez meg az:
Rómának rég megunt hatalma
S Pilátus, a kevély, a gaz.
S a pénzügy, béke, háboru
S a vének — kiknek bűne tenger . . .
S ki szerte jár: a szomoró,
A csudatékony isten-ember.

Az ő törvény fölé emelte
Ő a szeretet tanait.
Urát, szolgát egyként szeretve
Önkéntes aláza int.
Szelid bocsánatot a tana:
Nem jó gyűlölnöd, bosszút állnod,
Áldással viszonzod az átkot! —
És útja csupa szent csoda:
Szavára újra lát a vak
S a bénák talpra ugranak,
Ép lesz a kór s erős a gyöngy,
S nem kell, hogy panaszkodjanak,
Mert nincs titok, rejtejtés . . .

Szívekbe lát s nem bírja senki
Az ő nézését elvisselni. —
Barátja ő mindenkinék,
És minden embert — mondja — megvált.
Az ajka csak áldást rebeg,
Átokszó még azon ki nem szállt;
Istennek választottja ő.
Az íhlet csodaművelő.
S küldöttjeként gyógyítva, álva
A Jordán völgyét már bejárta
S a szeretet hitét tanítván
Most erre jár majd szerteszét,
Tizenkét hű, szelid tanítvány
Imádja benne mesterét.

Köröskörül így járta szerte
A mulatok közt a beszéd
S a legszebb lány is fölemelt
Borral telt arany serleget.
Lebűről buja pipereje,
Csak kéjvágy eszel ki olyat!
Emez egy életéről regélné,
Mely csupa vétek s kárhozát,
De ő oly szép . . . Ifju szívek
E báj láttán hő lázba esnek
S a bűnös tűzre gyúlt szemeknek
Hévet megérzi sok öreg.
A csábító s ineseledő . . .
Ugy villog hőszin fogsora
S mosolya csupa déli hő
S hamvas válláról tétova
Ugy hull a fátylak száz redője
Zuhatagként a lágy csipőkre.
Arany cseng karján derekán
S száz vágat ébreszt messze csengvén
Uj féktelen, vad kéj után.
Dús ékszer villog, ég a keldén
S bársony arczára árnyat öntve
Ugy ejt szemét s szívet gyönyörbe
Csillámló gyöngysorral tele
Hajának sűrű éjjele.
Vak, siket, holt a lelke rég,
Az arczán szégyenpir nem ég,
Csokját íhatja mind, aki
Arany-halát ígér neki.

S hogy hallja im az uj regét,
Szilaj daczczal néz szerteszét
S kevély szép arczán semmi bánat . . .
„Az ily bűbáj le nem igazhat,
Kaczagnom kell ily hős hatalmán.
Fogadjunk hát, nos rajta, hadd lám,
Hogy földre sűtöm-e szemem
Előtte? Nem, nem! — Sohasem!“
Fogy, fogy a bor s vad dobzórejbe
Kacaj eseng s peng a czimbalom
Tömjenfűst száll a fellegekbe
S egy férfi tart az uton erre
És már betér az udvaron.
Csodás szép arczán égi béke
Oly fenkölt ifju termete
S egyszerűsége s büszkesége
Rajongó sznnt lévvel tele.
Mind mind oly lebilincselő,
Lelket meghódító erő,
A zaj, a fény nem hatja őt meg
S tán titkát kénli a jövőnek.
Szívében semmi földi tévely,
Ugy áll ott busan, tele fényvel,
Az ur választott híve, hőse,
Olyan, mint ama fényes angyal,
Ki egykor a lángelű karddal
Az ő Rossz ármányát legyőzte . . .
S egyszerre im önkéntelen
Eltűnt a szép lány helyke kedve,
Lesűtné már szemét ijedve,
S szavára gondol hirtelen
S fölpattan ültéből azonnal
S a vendégtömeg sűrűjét
Testével nyilként szelve szét,
Ugy nyújtja szemtelen mosolyival
Az új vendégnek serlegét.
„Vezeklés a tanod s lemondás?
Nos hát én nem hiszek neked.
Oh, más az én hitem s tanom más!
Nem igaz meg-tekinteted.

A pusztát járod, te szegény,
És bőjtölsz ott negyven napig.
Csupán a kéjert élek én
S nem sírok, nem imádkozom.
A szépség istenét imádom,
Üdvöm csak bor, meg szerelem.
Ah, szánlak erényes barátom . . .
Nem téríthetsz meg sohasem!“
És kacajától zeng a csarnok,
S ott csengnek még a helyke hangok
S ott gyöngyözik még gyűrűin
A bornak ezüstsínű habja
S szavára válasz csendül im,
A szép bűnös borzadva hallja
S már arca halotthalovány . . .
„Csalódik, téved a leány,
E bánatos fenkölt alak
Az nem a Krisztus, nem a Jézus,
Csak János ez a galiléus,
A mester tanítványa csak.“

A dacz s a guny szavát nyugodtan
Ugy túri ott a méla férfi . . .
S egy másik férfi lép be nyomban
Ép tizenkét hű társ kíséri.
Nézése csupa gyász s bocsánat
Nem szórja rajongás tűzét,
De nagy, mély eszmék fénye árad
Halvány arczáról szerteszét.
Nem a nagy égnei angyala,
Fanatikus prófeta sem,
Szellőcsókoltá dus haja
Vállára omlik fényesen.
Oly egyszerű hosszú chitónja . . .
Fölötte a szörme kigyózza
Redőlik karcsu természetén,
Egész valója oly szerény;
Szakállá a szép ajk alatt
Szeliden simul kétfelé,
Szemében oly jóindulat,
Amilyen csak az istené
És mintha csodás, néma ajka
Im szent békét lehelve szét,
Ugy készíti titkos áhitatra
Egy vágy az emberek szívét.
És némán s uj csodára várva
Ül a vendégek sokasága
És alig mer lélekzeni . . .
Ő pedig ott áll s néz tündőve,
Néz szólanul a vétezőkre
S szelid szemét reáveti
Irgalmas-szánón a leányra,
Aki oly bűnös és oly árva.
Olyan volt e csodás tekintet,
Mint hajnal ködös éj után.
Érezte a czenkmultu lány,
Hogy itt felé új élet intett
És ami bűn és ami szenny
Lelkét sötétre metelyezte,
Elébe tárult rémesen
S úgy érzi, ah, hogy üdve veszve.
Már tudja, élte, mily hazug volt
S most nem érezhet mást, csak undort.
Emlékszik minden szóra tette,
Mi életét úgy tönkre tette.
Emlékszik minden szegényére
S eszébe jut az üdv, a béke.
Sírja azt a régi kort:
A gyermekség rózsás korát,
Mint aztán szennyen sáron át
Oly örülten hurczolt, tiport.
Szívén kinnal csak most hatott
Először át a bűn ijedten . . .
De ama szemből ime egyben
Nyer büntetést s bocsánatot.
Uj élet üdvét sejtü lelke,
Csak vére lázong benne még
S a régi dacz s a büszkeség . . .
Még egyet-kettőt lép remegve
S a földre csörren serlege. —
A csöndbe úgy sir, nyög bele,
Oly görcsösen feszül a melle
És ajka reszket, esd szeme,
Ugy rogy zokogva, vezekelve
Krisztus szent színe elébe.

Fordította: Tolstoj Alexei.

Shakespeare a nőkről.

Irtá: Milkó Izidor.

Nagy fejezet Shakespeare-ben a nő.

Az ő asszonyai és lányalakjai egy-egy külön típus az ugynevezett szépnemből, amelyek dicsőítésére és kisebbitésére Homerosz óta oly sokat írtak a poéták. Az öröknőiségben rejülő örök rejtély Shakespeare-nek is érdekes probléma. Művei telvék szerelemmel, sok hát bennük a nő is, a szerelemnek oka, forrása, tárgya és célja. Desdemónától Kleopátráig, Kordéliától Lady Macbethig, Imogenig Gonerilig itt van minden női jellem. Akiket itt látszunk a Shakespeare színpadján, ugyanazokkal találkozzunk életünk utjain, amelyeket virággal szórnak tele, de Golgotákká is tudnak változtatni az asszonyok. S e költő, kiről méltán írta egyik bámulója, hogy Isten után a legtöbbet teremtett, biztos kézzel, a nagy alkotók csatlanságával rajzolta meg őket, azokkal a szilárd vonásokkal, melyekkel csak a lángelme intuíciója dolgozik.

Pedig tudta, minő nehéz művészet a . . . nőismeret.

Cymbeline-ja az ilyen című színdarabokban (V. 5.) ámulattal kiált:

Ki lát

Egy nőt keresztül?

Nos, ha valaki, úgy ő volt az, aki keresztültájt rajta — Shakespeare! Előtte nem volt talány ez a rejtélyes lény, amelytől nem idegen semmi idegenszerű, mely folytonos meglepetéssel szolgál az emberiségnek, amely akkor legcsalfább, amikor őszintének tartják, és akkor legmegbízhatóbb, amikor csalfának hiszik. Ő ismerte a természetnek ezt a bájos hibáját, e szívet, ez érzékeit, ez indulatokat, e szenvedélyeket és szenvedélyeket, amelyeknek együttes neve: nő, s amelyeknek szolgálatában áll a világ.

Innen műveiben az a sok lehetetlenséggel határos helyzet, amelyeknek lélektani oka a shakespeare-i nők jellemében rejlik. Ha figyelmesen olvassuk, vagy gondos előadásban látjuk e műveket, akkor nem fogjuk lehetetlenné vagy valótlanosnak találni Anna királynő esodás meghódítását a vérszomjas Rikárd által, meg fogjuk érteni Desdemona kétségbeesett ügyetlen viselkedését a Jágó által rútul rászédett Othellóval szemben, s nem fogunk csodálkozni Imogen páratlan önfeláldozásán vagy a Julia hirtelen magadaadásán. Mert Shakespeare jellemei általában s a nőalakjai különösen, készen, érthetőleg lépnek a színpadra, — a költőjük néhány szava bizton jellemzi őket s a shakespeare-i géniusz családhatatlansága gondoskodik arról, hogy e jellemek mindvégig hívek maradjanak önönmagukhoz s ne tegyenek és ne mondjanak semmit, ami ellenkezik a természetükkel. Ugyannyira, hogy ha egy Shakspeare-rel kongeniális szellem támadna, amely nem ismerné nagy elődjét, az, ha e drámák első felvonásait rája bíznák kidolgozás végett, mindannyit úgy fejezné be, ahogy azt Shakespeare tette. Talán az egy Hamlet-öt kivéve, melyet én nemcsak a shakespeare-i muzsa legsajátosabb és legegényibb termékének, de a shakespeare-i géniusz tulajdonképeni megnyilatkozásának, a shakespeare-i akarat és szellem kifejezésének tartok, — még fokozottabb mértékben, mint ahogy Faust a goethei muzsa legszemélyibb kifejezése.

Hamlet-nak híres és szállóigévé lett mondása is (I. 2.)

Gyarlóság, asszony a neved!

bizonyára a shakespeare-i meggyőződés erőteljes kifejezése volt, valamint a VIII. Henrik című drámában (II. 3.) egy Agg hölgy ajkaira adott vélemény is valószínűleg meggyezik a költőével:

Nőszív pedig csak a

Kitüntetésre, fényre, rangra vágy.

Ez az, amiért annyi királyi nő és hercegasszony küzd e drámákban; ezért tagadják meg apjukat Regan és Goneril; ezért segít megölni Macbeth neje a skót királyt — s ezért kell uszályhordással, farkasóválással és tányérnyalással járni kitüntetések és rendjelek után annyi férfinak! Ez a nagy ember ismerte a női gyengeségeket s aki értelemmel és figyelemmel tanulmányozza a költeményeit, az szin-

tén ismerni fogja őket. Mert Shakespeare nagy műve — ez a háromszor tízenkét dráma — olyan, mint a leggazdagabb erü bánya: gazdaggá teszi azt, aki kutat benne.

Hamlet kegyetlenül támadja meg Oféliát (III. 2.) de brutális leczkéből mások is okulhatnak:

Hallottam hírvét, festjük is magunkat!
Isten megáldott egy arcczal, csináltak másikat;
lebegtek, tipegtek, selypegtek; Isten teremtséinek
gunyveveket adtok, s kacérságból tudatlannak mutatkoztok.

S a szegény leányzó nem tiltakozik. Lehorgasztja szöke fejét s hallgat. Shakespeare hölgyei abban különböznek (mert valamiben mégis különböznek) a többi asszonyoktól, hogy nem tagadják, sőt készséggel ösmerik be gyarlóságukat, mint például a Brutus Portiája is (Julius Caesar, II. 4.) a ki így sóhajt föl:

Nőnek mi terhes titkot tartani!

Később pedig felkiált:

Ah mi gyenge szer,

A női szív!

Nem tagadják ők, a Shakespeare-i hölgyek, csak magyarázzák, mentegetik a gyarlóságot, melynek asszony a neve.

Viola a Vizkeresztben (II. 2.) egészen őszintén vallja be:

Mi könnyű a szép hízélgőknek a nők

Viasz-szívébe nyomni képöket!

Ah! gyöngeségünk az ok, nem magunk!

A mint születünk, olyanok vagyunk.

Egy másik derék hölgy: a Szegyet szeggel Izabellája se kevésbé őszinte. Angelo így szól hozzá (II. 4.):

Gyöngé am a nő is.

Ő pedig feleli:

Az: mint a tükör, hol magát szemléli,

S mely oly hamar török, mint képet ad.

Nő! — Mentse ég! A férfi, vele élve,

Megrontja lényét. Mondj tiszter gyöngéknek:

Lágyak vagyunk mint alkatunk s hiszünk

Csalóka benyomásoknak.

Lörincz barátunk is van mentsége a női gyengeségre s a következő sóhajjal nyugszik bele (Rómeó és Julia, II. 3.) a változhatatlanba:

. . . hogy ne volna lenge

A nő, mikor a férfi szív ily gyenge!

Keményebb szavak is hangzanak el a nőkről. Annyi baj éri tőlük az embert s a Shakespeare embereit is, hogy egyikből-másikból nőgyűlölő lesz, aki aztán kegyetlenül szólja meg őket. Régi dolog, hogy a férfiak igazsága furcsa egy igazság. Ha csalatkozunk egy nőben, akkor nem ő rá haragszunk, hanem az egész női nemre. A szegény Posthumus például, midőn csalódní vel Imogenben, kétségbeesetten szidja (Cymbeline, II. 5.) a világ összes asszonyait:

A férfiban vétekre tör, az a mi vágy.

Nő része: ha házugság, tudd meg, az

A nőé; hízélgés, azé; család,

Azé; kéj s álnokság, azé; bosszú,

Azé; a dicsvágy, megvetés s hiu

Hivalkodás, a kéjvágy, gyöngeség

És ingatagság s minden mondható hűn,

Mit ismer a pokol, azé egészben

Vagy részben. . . Nem! egészben:

Mert ép a bűnben ők nem állandóak;

De sőt változva örökön, a perczes

Bünt fölcsérölik félig oly időssel.

Shakespeare legnagyobb gazembere: Jágó is sok rosszat tud mondani a nőkről. A rossz emberek soha se voltak jó véleménynyel az asszonyokról; aki a legrosszabb köztük, az természetesen gyűlöli őket. A nőt a poéták s a naiv emberek, a fiatalos lelkek szeretik, — a bölcselkedők és a gazemberek rosszul vélekednek róluk. Jágó mind a kettő: *okoskodó gazember*, aki előtt mindenki csak annyit ér, amennyit neki ér. Mikor a saját feleségét szidja (Othello, II. 1.), akkor csak általános nőgyűlölségének ad — elég cinikusan hangzó — kifejezést:

A házon kívül

Kép vagy; szobádban nagy harang; a könyhán

Sárkány; ha vétesz: álszenteskédő;

Ha bánznak: ördög; ha dolgozni kell:

Játékra kész; munkás nő csak — az ágyban.

S mikor Desdemona, aki Cassió szerint

Minden leirást kecsben tulhalad,

A természetnek legszebb remeke,

mikor a szépséges Desdemona így szól hozzá:

S rólam, ha kell,

Mi dicséretet tudnál mondani?

a gonosz ember maga megvallja:

Oh, drága hölgy, azt ne kívánd; csupán
Gyalázni tudok én.

De, mert Desdemona nem tágit s minden áron szeretetreméltóságokat akar hallani, végre Jágó ekképen találja föl nőismeretét (II. 1.):

A nő, ha szép s eszes: furiangos is;

Szépsége jó, de esze vizre visz.

Ha rut mint éj, de amellett eszes:

Elfeledni rutságát, szépet keres.

Ha egyszer szép: nem lehet ostoba,

Kap örökös, akármilyen liba.

Legyen bármily bolond és bármily rut,

Több rosszat tenni szép s eszes se tud.

Ki szép s amellett nem is kevély;

Beszélni tud s nagyon még sem beszél;

Bár dus, nem üz fényt s kéjben nem hever,

Fut a vágytól s csak néha mondja: jer!

Ha sértve van s bosszút tud állani,

Bosszuságát el hagyja szállani;

Nem oly botor, hogy a házi kenyért

Eldobja uri hulladékokért;

Magának tartja szívét s meg se látja

Ha széptevők tolonganak nyomába:

Az, — ha ugyan szült ilyen nőt a föld —

Jó lesz szoptatni s árulni a sört.

Szóval: a legnemesebb és legtökéletesebb erényű hölgy, például Desdemona, sem való egyébire, mint hogy gyermeket szüljön, vagy — amennyiben közpályán akar működni — hogy pinczérány legyen. Méltó gondolkodás e fő-gazemberhez, ki csak azért tett rosszat, hogy rosszat tegyen, hogy valami rossz elkövetetlen ne maradjon, — ez ördög-emberhez, aki ellenségé minden erénynek és gyűlölje minden becsületnek.

Sokkal több joga és sokkal több oka van gyalázni a női nemet Learnek. Őt saját vére csalta meg; saját leányai ejtették kétségbeesésbe, kergették örületbe s utáltatták meg vele az életet, a világot, az asszonyokat. S különösen az asszonyokat, mert hiszen Regan és Goneril is, akik oly rosszul bánthak vele, szintén asszonyok. Itt már „bánki sértődés” forog fenn. Az öreg trónvesztettet a legnagyobb keserűség érte s fájdalmas csalódása némi jogot ad neki általánosítani a bűnöket, melyek rettenetes leányait szörnyetegekké csufították. Még csak az egyik szörnyetegére: Gonerilre gondol, mikor (Lear király, IV. 6.) így kiált fel:

Nézzetek

Ama mosolygó hölgyre. Arcza azt

Látszik mutatni: keble csupa hó.

Erényt fitogtat s elfordul, ha csak

Nevezni hallja a kéjt s a görény

Nem rohan neki mohóbban mint ó.

De nyomban eszébe jut, hogy a nő nemből valók azok a némberek, akik oly gyalázatosan bánthak el vele; akik kiűzték a vadonba, viharba; akik elvették koronáját és országát s kárpótlásul még csak hajlékot sem adnak neki és menedéket az elemek kegyetlensége ellen — nyomban általánosítani kezd a Goneril-gyűlöletéből nőtulát leszen:

Centaurusk alul,

Bár asszonyok különben. Csak övig

Birják az istenek; mi azon alul van,

Az mind az ördögé: ott a pokol,

Ott a sötétség, ott a kengődör,

Mely forr és ég, ott hűz van és enyészot.

A legerősebb szavak, melyek a világirodalomban a nőkről elhangzottak. Ehhez fogható indignációt, még Molière-nél, ennél a nagy asszonygyűlölnél sem találunk. A legnagyobb átkozódás, a legnagyobb szenvedélyű költőnek tollából eredt. Am a legnagyobb dicséretnek nem töfé származnak, Schiller dalolta el azokat és Hugo Viktor, akiknek nőalakjai kevésbé eszményiek, mint Shakespeare-éi, kiknek

lirai természete azonban épen úgy megkívánja a nődicsőítést, mint vallásos ember a templom ünnepségét s az isteni tisztelet fényét. Sem egyik, sem másik nem alkotott Imogeneket, Desdemónákat, Portiákat és Violákat, de műveik telviek női kultuszszal, az asszonyi nem rimes imádatával. A náluk és mindenkinél nagyobb Shakespeare rátkhagyta a legnemesebb asszonyok legtisztább típusait, de minden erkölcsi bizonyítvány nélkül. A költő csak tetteikkel és nemes lelkük megnyilatkozásaival jellemzi hőlyeit, — dicsőíteni őket az olvasó fogja, akinek pótolnia kell a teremtőjük szerénységét.

Nökre vonatkozó mondásai között alig van egynehány, amely föltétlenül magasztaló. A legdicsőítőbb talán a Velencei kalmár másfél sora, amelyeket Lorenzo mond (V. 1.):

Szép nők! ti manát szórtok mindenütt
A szenvedőknek!

S a következő harmadfél a Talbot szájából, VI. Henrik második részében (II. 2.):

... hol valamennyi
Férfi-szónoklat nem megy semmire,
Egy nő jósága ott lefegyverez.

Ez minden, ami három tuczat drámájában föltétlenül magasztaló csak olvasható a női nemről. Minő szegényes böngészet ama gazdag aratás mellett, amelylyel akárhányszor ki-sebb jelentőségű, de a nőket jobban kedvelő poéta kedveskedik a kutatónak! De ne keveseljük. Többet tett Shakespeare az asszonyok dicsőítésére azért, hogy megalkotta testben és lélekben egyaránt gyönyörűségei hölygeit, semmint ha köteteket irt volna az erényeiről, Diderot recipéje szerint a Schiller modorában. Hogy mily nemes fogalma volt a nőességről, arra elég bizonyíték az az egy sor, amelyet Angelo mond a Szeget szeggel című komédiában (II. 4.):

Légy, ami vagy nő. Több ha vagy, nem az vagy.

Nincs is szüksége rá az igazi nőnek, hogy több legyen, vagy más legyen mint az: ami. Elég szép társadalmi állás ez még ma is.

S amelyik nő kilép a nőiség határai közül, az rendszeren szemben találja magát a férfakkal, akik benne azokat a tulajdonságokat tudják csak tisztelni, amelyek idegenek tőlük: a nőieseket.

Katalinnal mondatja ezeknek a tulajdonságoknak dicséretére a Makranczos hölygben (V. 3.):

Lényünk miért szelid, gyöngédke, lágy,
Világi baj s zavarra képtelen,
Mint: hogy szelid kedélyünk és szívünk
Által külsőnkkel egyezők legyünk?

Ugyanazzal, a Katalinnal, aki előbb bős volt és fekezhetetlen, de utóbb belátja, hogy az erély és a dacz nem nőnek való, s így érvel a szelidség mellett:

A durczás nő: zavart forrás vize,
Tisztátalan, sűrű és kellemetlen;
S mert ilyen, a legszomjasabb se mer
Szörpölni abból enyhe csöppeket.

Az előbb oly makranczos hölyg heösméri végre, hogy a nőuralom: természetellenes állapot, s hogy a harcziás nő: természet-telen nő.

Szégnyem én, hogy oly dörék a nők,
Hogy háborut üzengetnek, midőn
A békeért kén' esdekelniök,
S fölényt, uralmat és daczot vadásznak
Ép ott, ahol nekik szolgálni és
Szeretni és engedni illenék.

Szerencsére a legtöbb asszony már házassága elején — az első felvonásban — belátja azt, mit a bős Kata csak az ötödik felvonásban ismer be: hogy a férfi és nő viszonyában utóbbi az engedékenység illeti meg. Tulzás bizonynyal, mit a brutális Petruchio állit (Makranczos hölyg, II. 1.):

... csodás az,
Mint megszélidül egy anyámasszony-
Lovag mellett a legmakranczosabb nő,
Ha férfi és hölyg egymagába van.

Tulzás, mert anyámasszony katonái nem imponálnak az asszonyoknak, ellenben a valódi férfi — még ha olyan bolondos módon erélyes is, mint Petruchio — könnyen szelidíti meg a vadóc-leányt. Csak gyöngé

férfi mellett tud erős lenni a nő. Legjobb persze, ha szelidítésre nincsen szükség s ha a nő természetlől szelid s gyöngédségével tudja ellensúlyozni a férfi erélyét. Ez esetben szelidsége, gyöngésége, elnézőbb ítéletet biztosít részére, ha esetleg vétkezik. A Lukretia című költői elbeszélés 178. versszaká mondja:

Viasz a nősziv, férfi szive márvány,
Ugy alakulhat, mint márvány akarja;
A gyöngé hódol, s csel, erőszak, ármány
Más idegen minták után csavarja;
Bal sorsa bűnét hát ne rójjuk arra,
Ki oly bűnös csak, mint viasz, ha rá
Valaki ördög képét vakará.

S ugyane költemény legközelebbi (179) strófája így hangzik:

A nő kedélye nyájas, sima róna,
Láttatja apró férgék seregét;
A férfi, mintha zordon erdő volna,
Odrakba titkos vészek bűnnek itt.
Kristályon porszem feltűnik legitt;
Bűnt bátor arcczal férfi rejt csak el,
Nő arca nyílt könyv, minden vétivel.

Thaisa is azt bizonyítja (Perikles, II. 3.), hogy csak a szende nőesség hódíthatja meg az igazi férfit, midőn így szól:

... férfi szemiben

A bőkezűn osztó nő szemtelen.

Ahhoz a fontos szerephez képest, melyet a shakespeare-i művekben játszanak az asszonyok, nemcsak magasztalást találunk bennük keveset, de általános szentenciát se sokat. Akár Chesterfield leveleiben, akár Labruyere karakterei közt, Rochefoucauld vagy Chamfort maximáiban, akár Balzac regényeiben bővebb termésre találunk, mint költők színműveiben, nem is szólva arról a jó vastag kötetről, melyet például Goethenek nőkre vonatkozó mondásából és verseiből lehetne szerkeszteni. Valószínű, hogy Shakespeare-t nem nyugtalanították annyira az asszonyok, mint az említett előkelő világiakat s a német Olympus jupiter-fejű poétáját. Objektívebben állott velük szemben más költőknél, egy bizonyos impassibilité-vel s ezért kevesebbet beszél róluk általánosságban, de jobban jellemzi őket egyes példányaikban. Az a kevés azonban, ami ki-jelentésszerű a műveiben, az mindig érdekes, — nemcsak azért, mert az avon-hatytűtől ered, de azért is, mert sokak által érzett igazságokat szerencsés és meggyőző formában fejez ki. Nincs itten semmi banalitás, jelentősége van itt minden mondásnak s ha valamelyik állítása nem új, akkor bizonyára eredeti és szép a forma, melyben kifejezésre jut. Mily szépen mondja például a Cymbeline-beli királyné (III. 5.) Imogenről s mily jellemző a gyöngédelelkű és finom kedélyű asszonyokra:

... asszony ő,

Oly gyenge gáncsra, hogy a szó verés,
S verés halál neki.

Hallva e szavakat, az ember nemcsak Imogent, Shakespeare-nek ezt a tiszta, szüziés és hűséges hölygét látja maga előtt, hanem mindazokat a gyöngéd női lényeket, a kikkel szemben a kemény szó: durvaság s a szigor: kegyetlenség. Magunk előtt látjuk mindazokat a nőismerőseinket (s én reméllem, hogy mindnyájunknak vannak ilyen ismerőseink), akiknek nemes érzékenysége előtt hódolattal kell meghajolnunk s akiknek kedvéért szívesen tiszteljük az egész nemet, amelyhez tartoznak, — még azokat a nőket is, akik nem hasonlítanak hozzájuk.

A nőerényről gyakran van szó Shakespeare műveiben. Vannak darabjai, amelyekben nem is igen beszélnek egyébről — Szeget szeggel, Cymbeline — találunk hát imitt-amott egy szentenciát is róla. Oktavius Caesar mondja Antonius és Cleopatra-ban (III. 10.), hogy:

Jó szerencsében sem erős a nő,
De a nyomor a Vesta-szüzet is
Megtántorítja.

Cloten pedig Cymbeline-ben (IV. 1.) az ő durva prózájával így nyilatkozik:

Az olyan asszony, aki könnyen illásra veszi a dolgot, hamar illik akárkihez.

Mig Páziné a Windsorivigasszonyokban (IV. 2.) ekképen fejt ki az álláspontját:

A nő becsületes s vig is lehet;
Ki vig, pajzán, az nem mindig gonosz,
De lassu viz — mondásként — partot mos.

Olyan három sor, amelyeket IV. Henrik király korában mondott egy windsori asszony, de elmondhatott volna akár tavaly egy dunántuli vagy tiszáninneni magyar menyecske is. Bármely kor- és nemzetbeli polgárnő közönséges gondolkodásának a kifejezése ez. Ki itél oly szigorúan s egyuttal oly leháan az ember-társáról s különösen az asszonytársáról, mint a közönséges asszony?

Jágó végül csuful rágalmazza meg a velencei nőket, de mert ezek se rosszabbak — de persze nem is jobbak — mint más ország vagy városbeli nőszemélyek, hát ide-igiatom az ő ítéletét is ama mondások közé, amelyek általában vonatkoznak a nőkre. A csufnyelvű ember (Othello, III. 3.) így árulkodik:

Velenczét én igen jól ismerem,
Oly dolgokat lát sokszor ott az ég,
Mit nem szabad a férjnek látnia.
Nem arra van gond: meg nem tenni a
Rosszat, csak azt titokba tartani.

Egy költői beszélyére: Lucretia-ra maradt, hogy megvédelmezze a bukott nőt s kegyelmet kérjen számára. A 180. versszak ez, mely így hangzik:

Ne káromold az elhervadt virágot,
Korhold a durva hervasztó telet;
Gáncsold a gyilkost s nem akit levágot.
Kárhóztatást ne mondj a nő felett,
Ha férficsábok áldozatja lett;
Férfin a bűnsúly, ki szégyenbe ránt
Gyarló szegény nőt martalék gyanánt.

Miután Hugo Viktor egyike ama néhány francziának, akik érdemesnek tartották a Shakespeare-rel való foglalatokodást, hát nem lehetetlen, hogy ez a versszak inspirálta őt Oh'ninsultez pas une femme qui tombe kezdésű híres költeményének a megírásánál. Mentül nagyobb és egyetemesebb valamely költő, annál inkább utánozzak, mert mennél univerzálisabb, annál általánosabbak az igazságai. Hányszor ismételték már különböző formákban az Alban herczeg kétségbeesett felkiáltását is a felesége gonoszsága felett (Lea király, IV. 2.):

Ördögben a rútság, mely sajátja,
Nem oly borzasztó, mint nőben.

Nemcsak egyetemes és mindenki által érzett igazság, de egyszersmind finom kifejezése annak az esztetikai törvénynek, hogy csak egymáshoz illő dolgok lehetnek szépek s amaz etikai szabálynak, hogy csak egymáshoz illő lelki tulajdonok hozhatnak létre harmóniát. Rútság alatt itt lelki romlottság, erkölcsi rútság értendő s így természetes, hogy legborzasztóbb az a nőben, kitől, nőtisztéleténél fogva, a férfi azt legidegenebbnek tartja.

Általános érzett igazság, melyet minden parasztleány ismer, az is, amit Imogen sóhajt (Cymbeline, III. 4.):

Férfi-eskü a nők árulója.

Mert a nők még többet hisznek a férfiaknak, mint ezek az asszonyoknak, s annyi bizonyos, hogy a férfiak több árulást követnek el ellenük, mint viszont. De ha boszuállásra kerül a sor, akkor (a női nem bőbeszédűsége ellenére) többet szitkozódnak a férfiak. Férfiakról mindig több panasz hangzott el a nők ellen, mint asszonyokszájából a teremtés uraival szemben. Még a paraszt, ki a kigyót hozza az egyiptomi királynőnek (Antonius és Cleopatra, V. 2.), még ez az együgyű ember sincs meglepődve velük:

Az asszony isteneknek való falat, ha nem az ördög főzte; de biz isten, azok a lator ördögök sok boszuságot csinálnak az isteneknek az asszonyokkal, mert minden tizből, amit teremtenek, ötöt az ördög elkaparit.

Ugyancsak e római tárgy tragédiában mondja (I. 2.) Enobarbus:

Ha meg kell lenni: hadd haljanak meg az asszonyok! Semmiért, kár volna föláldozni

őket, de valami fontos dologgal szemben annyik, mint senmi.

Mindkét nyilatkozaton meglátják, hogy Cleopatra büvkörében termelt. Ugy a paraszt, mint a már finomabb gondolkozású udvari ember csak élvezeti cikknek nézi az asszonyt s ebből a szempontból foglalkozik vele. Mert a nő az, akinek szelleme átleni környezetét s nincs természetesebb, mint hogy az egyiptomi királyasszony társasága másképen ítél a nőkről, mint például Portiáé.

Epen Cleopatrától, a tragédia hősnőjéről mondta egyszer Pascal, hogy ha pisze lett volna az orra, most másképen rajzolnák Európa térképét, hát még ha Enobarbus keresztül vitte volna az elméletét! Nem Shakespeare mondta, de azért igaz, hogy akkor nem is volna világtörténet. Mert, ha asszonyok nem lennének, akkor kik csinálnák azt meg?

Pedig egy asszony: Rozalind vallja be (A h o g y t e t s z i k, IV. 1.), hogy az eszük nem épen tizenhárom próbás:

Csukd egy asszony eszére az ajtót,
Kimegy az ablakon; zárt be ezt,
Kimegy a kulcslyukon; dugd be ezt,
A füsttel is kiröpül a kéményen.

Általában azt tartják, hogy beszédben erősebbek a nők, mint gondolkodásban s hogy nyelvük tultesz az eszükön. Örök témája a vigjáték-, bohózat- és humoreszkiróknak, — Shakespeare nem foglalkozik ily banalitásokkal. Elmés, kedvesen csevegő hölgyei mellett bemutat nem egy oly asszonyt, aki tür, szenved, gondolkodik, de vajmi keveset beszél. (Csak Virgiliára gondoljunk, a nagy Corolianus feleségére, aki magába fojtja érzelmeit s alig szól egy-néhány rövidke mondatot.) Igazi fecsegő asszonnyal csak egyvel találkozunk Shakespeare-nél: a Julia dajkáival. A többinek mindnek van valami mondani valója, — csak ez az egy beszél hiábavalóságokat. Nem is igen figurázza ki költőnk az asszonyok szapora beszédét. A komikai hatások ez olcsó eszköztétengedi az apróbb írónak, — nagyobb dolgoknál dalol Shakespeare, aki csak egyetlen helyen foglalkozik e női gyengeséggel. Dárdás inas mondja a Két veronai ifjúban (III. 1.), hogy:

A lassu beszéd a legkiválóbb virtus
az asszonyokban.

Sokat és sokféle foglalkozik még Shakespeare a nőekkel s az ő sokféle tulajdonságaikkal, de általános szentenciát, amely rájuk vonatkoznék, nem találtam többet a Shakespeare-i művekben. Mert amit költőnk a női szépségről, a női hűségről, a női becsületről s egyéb női dolgokról tud mondani, az más fejzetekhez tartozik.

S így a nőekkel — akikkel nem jó kezdeni — e helyen legalább végeztünk.

Az oroszán.

I.

Varga Dániel bizony sohasem hitte volna, hogy erre a sorsra jut.

Csinos vagyont örökölt az apjától, amelyhez valahol az ősz-utcában szép kétemeletes házat is ajánlottak neki. Ráadásul persze egy beteges leányzót is kínáltak hozzá, előkelő származású, nagy összeköttetésekkel. Varga Dániel természetesen azt mondta rá: Köszönöm (kérem a nemes hozományvadász-czéhet, ne rázogassa hitetlenül a kollektív fejét) és mert az apai száz hold gazda nélkül nem maradhatott, bucsut mondott az egyetemnek és ment haza parasztnak.

Igazi földturó parasztnak, aki maga-magának az ispánja, kasznárja és ha úgy fordult a dolog sora, még a bérese is. Hiszen a tizedik öregapja is paraszt volt, aki csak azért kapott nemességet néhai jó Zsigmond királyunktól, mert valahol Szendrő alatt vagy tiz törököt fogott el, ami abban az időben nem is volt valami nagy virtus. A hány Vargának tizedik öregapja volt (pedig azt hiszem, valamennyinek volt), az mind megkaphatta volna a kutyabőrt.

Csak a tiz törökhöz lett volna alkalmosságuk.

Manapság még törököt se kellene fogniok.

Annál dicséretesebb volt Varga Dánieltől, hogy nemes-ember letére maga-magától állt be parasztnak. Annaira parasztnak, hogy még a házasságával sem kereste az összeköttetéseket. Elvette az özvegy tiszteletes asszony leányát, akinek a nevelésére a négy bátyja mellett bizony alig jutott valami. Megtanult mégis mindent, amit az édesanyjától megtanulhatott. Alaposan értett tehát a dorongos-fánk készítéséhez és a kolozsvári káposzta mesterséges összeállításához. Tudott festeni a himzötüvel, pompás lábformákat mintázni a kötötüvel; vidámabban énekelt a pacsirtánál és igazi könyeket sirt Maróth bán szomorú sorsán. A dekadensekről azonban soha sem hallott, és pasztellrajzokból nem tudott hangulatokat kiolvasni. Zongorán nem kalimpálta a „Velencei karnevált“, a Malthus tulnépesedési elméletéről pedig fogalma sem volt.

Igy hát nagyon természetes, hogy Varga Dánielnél a jó Isten nyolcz egészséges gyermekkel áldotta meg. Nem is igen emésztette magát, hogyan találnak majd helyet a társadalom terített asztalánál. Az ura is gond nélkül nézte a jövő napokat, míg a gyerekek kicsinyek voltak. Hiszen hallott ő hajdan valamit azokról a bizonyos mezei lilimokról.

Mert bizony Varga Dániel nem volt olyan ember, akit a szó pszichológiai értelmében „un intellectuel“-nek nevezhetnénk. Abban a vastuskó fejében nem igen fejlődhetett ki a szellemi előkelőség iránt való azaz érzék, amely az utszéli morált nélkülözhetővé teszi. A gázságot nem szerette, akármilyen szépen ütötték is nyelbe. Tudott szeretni hevesen és gyűlölni mélyesen; jó barát volt és nyílt ellenfél; bizott mindenkiben, míg meg nem csalták és nem akarta visszacsalni azt, akinek egyszer háfat fordított. Valami csodálatos makacssággal csüngött mindenben, amit igaznak tartott. Nem is csoda, hogy jó barátja alig maradt, ellenségei pedig csodálatosan felszaporodtak.

— Az embergyűlölő, mondták fiatal-házaskorában a szomszéd város bálrendezői. Bizonyosan a feleségét félti, azért nem viszi sehova.

— A zsigori — szólták meg barátai — viláért sem írná alá másodsor a váltónkat.

Azt persze már elfelejtették, hogy az első váltót is a zsigori fizette ki; arról is csak elvéve beszéltek, hogy a felesége tiszta becsületét majdhogy az élete árán nem váltotta meg az az embergyűlölő.

Mert Varga Dániel szerette az embereket és a viláért sem féltette tőlük a feleségét. Csörgős szánon maga hajtott a k k o r a városba azzal a virágharmonat, gyöngyvirágszál menyecskevel (ezekkel a paraszti epihetonokkal ő maga ékesítette fel a feleségét), hadd legyen része a világ gyönyörűségeiben neki is. Legszébb is volt az ő asszonya azon a bálon, a legkapósabb is. Akit leánykorában meg sem látta (hiszen még kelengyére valója sem volt), azt mint asszonyt a legnemesebb vadnak ismerte el maga a gróf ur ő méltósága is. Pedig ez a gavallérpotentát nagy vadász volt és ha rajta mulik, szent Hubertus mellé Don Juánt is a szentek sorába emeli. Agancsokkal legalább Don Juan nevében látta el alattvalóit. Tánc közben azután a lesben álló főügyésznek nagy megbotránkozására módját is ejtette valahogyan, hogy a legnemesebb vadnak ott csökölje meg a kezét, ahol a keztyű végződik és az egyszerűségében is csodálatosan bájos rózsaszínű ruhácska ujja kezdődik. Keskeny kis sávocskában tünt elő ottan a piros vértől duzzadó hófehér hus.

A lesen álló főügyész természetesen meglátta. Ki csodálhatná tehát, hogy másnap már az egész megye látta és megláthatták Varga Dániellel is a jó barátai?

De meglátta volna amugy is. A felesége síró szemén, piruló arcán. Szomorúságából azt is megértette, hogy nincs mitől tartania.

Mert az igazán modern asszony ilyenkor nagyon jókedvű és beszédes. Jókedvű, mert nem fél; beszédes, mert biztat.

A Varga Dániel ilonkája azonban sirt és félt. Sirt, mert szégyelte magát attól a „vén majomtól“, amint ő méltóságát nevezte nagybuzusan. És félt, mert az ura életét féltette. Az ura nem is háborgatta ebben az üdvös félelemben. Másnap korán reggel a városba hajtott és a délelőtti konyakozásnál minden á prouos nélkül vágta a patentát szemé közé:

— Neveletlen pimasz!

Nagy háborúság lett ebből. Varga Dániel paraszti sorban állt ugyan, de nemes ember volt. Amolyan földesur-féle, tehát teljesen párbajképes. Ki is állottak még aznap. A méltóságos ur golyója füttyült egyet és a paraszt mellett át meg átjárta.

A sebet a szegény asszony ápoló keze gyógyította meg, a méltóságos ur sebére, a „neveletlen pimaszra“ pedig a tiszteletére felvonult helyi nagyságok tettek gyógyító flastromot. A szónokok hangos gesztusokkal ismerték el ő méltóságát a megye első gentlemanjének.

Mert hát hiába, tömérdek a független meggyőződésű ember Magyarországon.

— Pedig nagy veszedelemben forgott ő méltósága, mesélgették a segédei. Annak az embernek a két szeme úgy villogott, akár a tüzes parázs; sűrű, fekete haja meg széjjel állt a fején, mint valami sörény.

Rengeteg markával majd szétnyomta a pisztolyt. Ha nem célozni kellett volna, hanem ütni, százfelől szedték volna össze a gróf ur méltóságos koponyáját.

— Olyan volt, mint valami oroszán. Meg sem rezzen, mikor a mellébe kapta a golyót, mondta az orvos.

Rajta is száradt az „oroszán“ név. Még akkor is úgy hívták, amikor sok, sok esztendő múlva szomorú vendég érkezett az oroszán barlangjába. A nyomorúság.

II.

Száz hold föld nem akkora birtok, hogy egymásután öt inséges esztendőnek a csapásait kibírja.

A dorongos fánkknak meg a kolozsvári káposztának a készítmódját tehát már régóta csak elméletileg ismerte szegény Vargáné; annál többet varrt. Szép, bár nem épen divatos szoknyákat a három leánykának, a maga viseltes holmijából, és ruhákat az öt sihedernek az ura elhagyott ruhadarabjaiból.

A három nagyobbik már gimnázista volt. Varga Dániel ismerte ugyan a jelszót: „Iparra magyar“, de hát a szomszéd város szabóihoz meg csizmadiaihoz csak nem adhatta a pompás fiukat szárazdajkáknak. Ha végeztek, majd csak kiszorítanak maguknak egy darab kenyeret. Pali, a legöregebbik, már a negyediket járta. Olcsó koszton volt két testvérével együtt, a templomszolga adta nekik. A sekrestyések rendszeren uri passziójú emberek: vagy isznak, vagy kártyáznak. Dobacsek Péter uram nem lhatván mást, mint bort, borra pedig nem lévén elegendő alkalmatossága, szerény uri házában a kártya sportját üzte. Elynergette a szomszédok garasait, a vizek apadásának idején pedig a fiukat avatta be művészetébe, akik szivesen szórakoztatták az öregot. Hiszen valamivel csak kellett kárpótolni a derék egyházfit, amiért olyan neveltséges áron tartotta jól a fiukat télen sültökkel, nyáron meg főtt burgonyával.

Hanem azért a fiuk szépen fejlődtek. A titkos kártyaconventiculumok csak a kombináló képességüket fejlesztette, a jellemükön meg nem rontottak. Hiszen csak habba ment az egész

Különösen Pali fejlődött gyönyörűen. Nagy, erős fiu lett, aki rövid egy-két hónap alatt ki-kinőtt az anyja varrt ruhákból. Egészen az apjára ütött; épen olyan villogószemű, feketesörényű, erős öklű volt, mint az édesapja.

— Katonát csinálunk belőle, honvédtisztet — mondogatta az anyja.

— Ha csak volna miből. Ez a néhány száz forint, ami az igavonók eladásából még megmaradt, vetőmagra, adóra kell. De ha rá is költöm, egy esztendőre sem elég.

— Hát hiszen ne is fizetőnek adjuk be; hadd küldje el a megye. Két ingyenes helye van, az egyiket csak megkaphatjuk! Régi, nemes familia vagyunk mind a kettőn, a fiu meg olyan, mint egy fiatal tölgyfa. Jeles tanuló is különben. Kit is tehetnének elébe?

A szegény asszony szeme felvillant. Csak olyan hirtelenül elfutó fény csillant föl azokban a régóta hialudt tűző szemekben, de ez a gyorsan fellelő láng is eléggé megvilágította, miért repült a k k o r beleje az az otromba nagy bogár.

Pedig ez a láng csak az anyai büszkeség fényével égett.

— Pártfogók után kellene néznünk, folytatta. Igaz, régóta visszavonultunk a világtól, de talán mégis csak akad valaki. Holnap ugyis

a városba még a kosztpénzzel, az igazok árát is a takaréka akarod vinni, befordulhatnál talán a megyeházába is . . .

— Ugyan kihez, kis csacsim te? Nincsen ott nekem senkim.

— Igaz, igaz; de látod, olyan régi história már az, aztán olyan nagy igazad is volt. Talán jóvá tehetné az öreg méltóságos és beajánlhatná a fiukat.

Megczirógatta az ura homlokát és hogy élet vegye a szónak, maga is jót nevetett az ötleten.

De érezte, hogy az ember homloka kemény ránczokba huzódik a puha simogatástól. Hirtelen elkapta a kezét, mikor az ura felriadva kérdezte:

— Miféle méltóságos?

Már nem nevetett, mikor ráfelelt a haragos kérdésre. Letérdelt az ura elé, fejét az ölébe hajtotta, úgy mondta neki kérielő rábeszéléssel:

— Igen, a grófit értem. Látod, öreg asszony lettem én már azóta, régi dolog is már nagyon. Szegények vagyunk és a szegényeknek alázatosság illik. Bocsásson meg nekünk a fiunk kedvéért.

Varga Dániel nem felelt a kérélésre. Megcsókolta a könyörgő asszonyt és csak ennyit mondott:

— Holnap reggel indulok a városba; a pénzt tedd a vadász-rokkom oldalzsebébe. Most pedig fektesd le a kislányokat és jó éjszakát. Már a szobájában volt, mikor az igazi válasz kitért a szívéből. Kikereste az asszony régi arczképét, azt a nagyon régit, azt az akkorit. Sokáig nézegette szerető szemmel, édes mosolygással és mondta:

— Szegény, szegény édesanyja.

Aztán öklöbe szoritotta a kezét és keserű nevetéssel tette hozzá:

— Ó bocsásson meg nekünk!

III.

Másnap kilencz óra felé már közel volt a városhoz Varga Dániel. A reggeli óra ellenére forrón tűzött le az égről a nap. A sárguló kalászkok halk zizegéssel verődtek egymáshoz. Gyéren meredeztek a gyalogösvénytől szegélyezett táblákon, mozgásukat mintha nem is a szellő: a reményességét veszített földnépek sóhajtása okozná.

Az ösvény a táblák közül hirtelen csavarodással a vasuti átjáróhoz fordult. A töltés innesső sinjén, beléakadt hátulsó kerekkel szénásszeké állt, a széna tetején meg kényelmes nyújtzkodással feküdt a kocsis. Ökönyi gyerekmber.

Ostora a töltés porába hullott a kezéből, maga meg a friss szénába temetve a fejét a perzselő nap ellen, csendes pihegéssel aludt boldogan.

A szekérbe két ökör volt fogva. Az egyik valahogyan kiszabadította a fejét az igából és a töltés gyepes lejtőjén elterülve, kérődzött nagylustán.

A másik bámulta a pipacsos mezőt. Mért is, hogy azok a bolond emberek azt a fakó buzát vetik és nem ezt a szép piros virágot?

Varga Dániel nagyot ütött rá a botjával, amint a töltésre kifordult.

— Ho-hó! — kiáltotta, indíts már Csáko, vagy minek hívnak!

Akkor vette észre az akadályt, a csendesen kérődző másikat.

A távoli kék égen pedig egy lapdányi füstgomolyagot.

— Hé, kocsis, emberek! — kiáltotta és az őrház felé fordult. De a kocsis édesen aludt tovább, az ör pedig . . .

Igen, a részeg ör ott babrált a vészjelző körül és egyre hajtogatta, milyen bolond az a paraszt. Gyerekre bizza a szénáskocsit, aki itt alszik el a pálya közepén.

Megbicsakló lábán ide-oda dülöngött és bamba nevetéssel mondta:

— Pedig fel kell ám rántani azt az ökröt, mert még baj lehet! Az a lapdányi füstgomoly már sűrű piszkos-barna gyűrűk tömegévé változott és jött közelebb.

Varga Dániel nem feleselt az emberrel. Azt hitte, az állat előbb megéri.

Nógatni kezdte, de az állat nem mozdult.

A gyűrűk gomolyagja pedig rémítő gyorsasággal futott a kocsi felé.

A sineket kattogó zakatolás reszkettette meg és a tulsó fordulónál feltűnt az ostoba, kegyetlen gép.

Varga Dániel gyorsan a gyerek után nyult. Leemelte a szekérről és lefektette a föbe. Ott tovább aludt.

— De a vonat, a vonat! — kiabált kétségbeesve az ör. Nekimegy, kisiklik, száz emberhalál.

És tolta volna ügyetlen erőlködéssel a szekeret.

A gép már ott prűszkolt, sziporkázott, alig ötven lépésnyire.

Varga Dániel a részeg egy csavarintással az árokba lökte, aztán széles vállával nekifeszült a szekér hátuljának.

A meleg szél feléje csapta a füstöt. Ott állt eltakarva, mint a felhők közé burkolt Isten, aki segítséget hoz.

Hangos nyikkanással emelkedett a két hátulsó kerék a sin fölé.

A széna feloldalt dőlt, Csáko rántott egyet és a következő pillanatban szekeresül az árokba gurult.

A vonat pedig éles füttyüléssel vágatott el Varga Dániel mellett, épen csak hogy félre ugorhatott az utjából. Arca kipirult, melle libegett, sűrű szürkülő haja kuszáltan csapódott homlokára.

Felemelte az öklét, megfenyegette a részegét és aztán ment tovább nyugodtan. Megütötte a vonat szele — és egy izma sem rándult meg belé.

Nem is sejtette, hogy a halál szele volt.

— Ússön beléd a kő, dűnnyögte a részeg. Lássá az ember, olyan haragos mint valami oroszán!

Az oroszán pedig ment nagy nyugodtan a fiai után.

Dobacsek uram tele volt dicsérettel és dicsekedéssel. Hogy milyen pompás gyerekek, milyen jól tanulnak, milyen keveset szórakoznak. Ezt némi szemrehányással is mondta, mivel csak hébe-korba foghatta őket harangozási gyakorlatba a sok tanulás miatt.

Varga Dániel sorba csókolta a diákokat, kifűzette a kosztpénzt, kinézett a buzapiaczra és hallgatta nagy örömmel, hogyan szöklék fölfelé a huza.

Már a kinek van.

No de ez a kevés is valami. A meglevő néhány száz forintot tisztán a gyerekekre fordíthatja majd. Milyen derék kis kadét lesz belőle, gondolta nagyvigan.

Igy fordult be a „Kék Struczmadarba”, a város egyetlen vendégfogadjába, hogy megébedeljen.

Benn az étkezőben vig poharazás folyt. Kerek Bandi, Polcsák Rudi, az Iváncsics Pájó meg a többi régi czimbora mind ott mulatott. Épen vásár is volt a városban, most csinálták az új kötéseket a drága buzára.

— Igaz, hogy 11 forint a buza? — kérdezte nagy örömmel, amint belépett.

— Hohó, hát téged is a városba hozott az öröm! — kiáltott feléje Pájó és mindjárt meg is ölelte. No hát ha itt vagy, el sem szabadulsz tőlem. Mulatni jöttél, ugy-e?

— Nem biz én, hanem a fiam miatt. Csak megébedelek, aztán indulok haza.

— Haza ám a manóba! Aztán mi van a fiaddal?

— Viszem magammal haza, onnan meg a Ludovikába.

— Ejnye te! hát már akkora az a gyerekek? Persze alapítványosnak?

— Dehogyan annak; pártfogás kell ahhoz!

Már meg is ebédelt, de Iváncsics Pájó még mindig mellette ült. Biztatta, ígértetett. Hogy neki fényes összeköttetései vannak oda fönt: egyik nagybátyjának a sógora épen tanácsos is a miniszteriumban. Az sok mindent kivihet, „mert tudod”, sugta a fülebe, „ma sokat adnak a hazafias nemzetiségek szavára. Beprotégállak öcsém, isten ucsce, beprotégállak!”

A szomszéd szobában, régi megyei szokás szerint már együtt ültek a kártyások.

Négy asztalnál is üttették. Egyik borizú hang kikiabált:

— Hé Pájó! Nem mersz bejönni amiatt az etényhős miatt?

— Sőt azt is hozom — felelt a protek-

tor és gyöngéd erőszakkal tuszkolta Vargát befelé.

De Vargát nem is igen kellett erőszakolni. A jó bor (régóta nem volt része benne), a biztatás, a nagy buzaárak egészen felvidították. A régi gondtalan diákesztendők jókedvével nézte a játékot és gyönyörködött a gyűrött, piszkos ötösökben és a kéken mosolygó tizesekben. Csak úgy hemzsegetek a tálcán, bizony, gyönyörűség is volt nézni.

Épen Kerek Bandi huzott be egy nagy zsinórt; lehetett vagy háromszáz forint.

— Istenem — gondolta az oroszán — ennyi pénzzel esztendőre is elláthatnám azt a fiut.

És nézte, nézte, hogyan repülnek, szállingóznak azok a könnyelmű bankók.

— Hát te nem ütnél közénk? — fordult feléje hirtelen Polcsák Rudi — Vocatus lude, tudod!

Pufók arczán hivogató nevetés szaladt végig. „Aki mer, az nyer” toldotta meg a deák mondást.

Varga Dániel amióta megházasodott nem vett kártyát a kezébe. Nem valami elv miatt, — egyszerűen, mert nem mulattatta. Nem is tudta hát, hogy küzd magával, pedig valami határozatlan, de erős vágy vonta. Hátha nyernék, gondolta és alig tudta, hogy gondolta.

Csak azt érezte, hogy a fia miatt szeretne nyerni ebből a gazdátlan, könnyelmű pénzből.

Észre sem vette hogyan, de már leült és játszott. Közömbösen, mosolyogva nézte, hogyan vándorol egy-két forintja a szomszédba. Nem mulatott és nem sajnálkozott, csak azt várta, mikor képződik valami nagyobb zsinór. Ugy hitte, azt neki kell elvinni, aztán majd csak vigyázz magára, úgy kell nekik; miért is fáj az ő pénzére?

Az ő elveszithetlen pénzére, gondolta jókedvvel magában.

A nagy zsinór egyszerre csak formálódni kezdett. Drága tizesekért kinalták a lapokat és Varga Dániel pénzének a java már a kasszába vándorolt. A többi mind elhullott mellette, csak ő, meg Kerek Bandi tartották.

— Husz forint ez a kártya, mondja most Kerek Bandi.

Varga Dániel szó nélkül dobja a pénzt a tálczába. Pompás kártyája van, hiszen ő csak nem veszíthet!

Jókedvét valami ideges nyugtalanság váltja fel. De legyőzi és derült mosolygással mondja:

— Látod Bandi, veszíteni fogsz. Ezért csak egy forintot hívok rád.

Bandiből kitért a kártyás büszkesége. Őt ugyan senki fia se kímélje! Vaktában egy csomó bankót dobott a tálczába és szólt kihívón:

— A többit vissza.

Varga Dánielt most elöntötte a tűz. Biztatták is mindenfelől, adja meg vaktában, hiszen már a kezében is több van. Beledobta az utolsó pénzét is a tálczába.

Amikor hirtelen csak azt látja, hogy az a tálcza előbb lassan, később meg mind gyorsabban forogni kezd.

Hátha kevesebbje lesz? — gondolta magában.

Amit eleinte lehetetlennek tartott, az most mind valószínűbbé vált képzetében. Ijedt szemmel nézett a pénze után; mind ott feküdt a tálczán és a tálcza már most ijesztő gyorsasággal forgott előtte.

Nőtt, nagyobbodott is egyre. Nem is tálcza volt már, hanem valami prűszkölő, pöfékelő szörnyeteg, mely a sűrű pipafüstben forgó mozgással, zakatolva rohant előre. Örjögő sietőségének hideg szelével végiglegyezte Varga Dániel verejtékes arczát.

Főlemelte két tömérdek kezével a kártyákat, akár újra a súlyos szénásszekeret volna. Kitágult szemekkel nézett e nyargaló tálcza felé és mintha a hideg szél, amely végig sikálta nedves homlokát, a halál szele volna.

Kártyájába tekintett majd meg felkiáltott. És aki akkor, mikor igazán a halál szele járt körülötte, nem remegett: most reszkető kézzel választotta szét a gyűrött lapokat.

— Nézd csak, nézd! Az oroszán megvénült, reszket, sugdosták a háta mögött.

— Keyés! — kiáltott diadalmasan Kerek Bandi és huzta magához a bűvös tálczát.

De akkorra Varga Dániel nem volt már a szobában.

„Az oroszlan reszket, az oroszlan reszket“, zúgott egyre a fülében, amint nagyloholra sietett, maga sem tudta, hova.

Kinevették, szemtől szembe kigunyolták őt, az erőset, a büszkét, az oroszlant!

— A léhát, a hitványt, a gyávát, aki a fia jövőjét rontotta meg! dobogta szívében a lelkiismeret.

Maga sem tudta hogyan, egyszerre csak az öreg méltóságos ur előtt állott.

Bejelentették-e, vagy csak úgy rontott-be hozzá, soha sem tudta megmondani.

Ha a méltóságos ur nem lett volna olyan öreg és olyan nagy ur, talán meg is ijedt volna a lihegő embertől.

De az öreg emberek és a nagyurak hidegréüek.

Kegyves bocsánat játszadozott az ajakán, mikor kérdezte:

— Nos, kedves öcsém, hát csak mégis eljöttünk? Persze, persze; vén legények vagyunk már mind a ketten. Nem törjük már magunkat bolondságok után.

A szonyokat akart mondani, de nem merte; még magához térhet ez a bolond ember.

— A fiamat szeretném, méltóságos uram a Ludovikába... Kitünő tanuló; szegénységem...

Nem mondhatta tovább. Valami ráült a dadogó nyelvére és nyomta lefelé. Hiába kínálgatta a főispán szivarral, ülésel, jó szóval — csak fordult egyet és rohant vissza a lépcsők felé. Nem hallotta lefelé rohangatában, hogy a méltóságos ur vállat vonva utána szólt:

— Bolond és tolakodó!

Varga Dániel pedig egyenesen a fia szállítására futott.

A fiuk azt hitték, hogy édesapjuk már régóta utban van hazafelé. Szívesen megtették hát a kosztpénztől friss erőre zsendült Drobacsek urnak, hogy egy kicsit „gyakoroltak“ vele.

Mikor belépett az édesapjuk.

Már teljesen nyugodt volt, csak elesügedt, szomorú volt nagyon.

Minttha nem is lepte volna meg a kártyázó társaság olyan szép csendesén lépett Pali széke mögé. Kivette a kártyát a meglepett gyermek kezéből és mondta szeliden:

— Ne végy többé kártyát a kezedbe fiam; a kártya megrontja a férfit.

Bodrogi Lajos.

Nagyhét Mária Terézia idejében.

A Habsburg dynastia minden időben kitűnt nagy vallásosságával és különös pietással, szertartásosan töltötte el a sátoros ünnepeket. Különösen Mária Terézia tartott rá sokat, hogy az udvar, sőt birodalmának népe is megszentelje a nagy napokat.

1765-ben, a kilencz hónapig tartott országgyűlést is, husvét előtt, márczius 21-én, délelőtt tízenegy órakeresztelte be Pozsonyban.

A mondott napon a Rendek az országházának nagy szalájában gyűltek össze, ahol először is egy gróf Batthyány Lajos nádorhoz intézett legfelső kézirat olvastatott fel, amelyben a királynő közönetet mond a Főrendek és követek derekas maguktartásáért, egyszersmind kegyesen elbocsátja őket, azzal az óhajttal, hogy: a közelgő ünnepeket már övéik körében örömmel és vigassággal tölthessék.

„Kászolódtak is azonnal a Deputátusok“ írja egy egykoru följegyzés, aztán hozzá teszi, hogy „Eggyémelly követ urak, szőszön boron adnak tal bolmijukon“. A sárgult írásból az is kitűnik, hogy olyan követ urak voltak ezek, akik egy kissé ott-ott féledkextek a kártya, meg a bor mellett és „sűrűn vésztrolának Ékszerárosoknál portékát olyan Asszonyi Személtveknék a kik nem valának Hívesek...“

Nagyon figyelemreméltó, mint kulturáshistóriai emlékek, egy ilyen régi Hirdetés, amelyet az akkori Pressburger Zeitung-ban nyomtatott ki Bocsák László, Szentháromsége követe s mely szó szerinti következik:

HIRDETÉS.

Mindenkinek tudtára adatik, hogy itt Posonyban két Kotsi, még pedig egy, négy Ülées, veres posztból való Üléesel, sárga bojtokkal és paszomántal díszesített, aranyozással ellátott, a másik két Üléeses Schwimmer hamuszínű plüssel bévonva. A ki azokat megszerezni óhajta, jelentse ebbéli szándékát Kummerer, polgári szattler Mesternél.

Noha szívesen és gyakran rándult Pozsonyba Mária Terézia, a sátoros ünnepeket az egész udvar mégis rendszeresen Bécsben töltötte.

Egy szolgálattételben volt gárdista hazaküldött levele szerint, az 1765-ik esztendőben, április 4-én, z öldcsütörtökön a magas udvar az udvari kápolnában vett részt a szertartásokon és „a Fejedelmi Uraságok nyilvánosságosan áldoztak.“ Ugyancsak így áldoztak a jelenvolt méltóságok. A felségek végighallgatták a misét és prédákációt, aztán pedig a szentséget kísérték az oratóriumba. A Burgba visszatérve, a császárné tizenhárom szegény nőnek és férfinak a lábát mosta meg. Az elsőnek évei összesen 1022 évet; a férfiaké 1037 évet tettek ki. Köztük egy 102 éves aggyastán volt, aki Mária Terézia néhány kérdésére azt felelte, hogy a császárné nagybátyját, I. József császárt is ismerte, hogy magyar születésű, sőt még azt is elmondta, hogy a kurucz-lobogó alatt is szolgált:

— De aztán Károlyi Generális urammal a Császár hívségére álltunk — és bizony nem bántuk meg, amoda át ritka volt a Lénung, sűrű a koplalás...

Mária Terézia mosolyogva fordította el fejét s később három aranyat adatott az öreg Bana István nevezetű koldusnak.

Feltámadást megelőzőleg, ünnep szombatjának délutánján, a császár, Károly lothafingi herceg és Charlotte hercegnővel, elmentek a Józsefvárosba, ahol meglátogatták a „Nemes Trattner János-Tamás által felállított könyvnyomató és compactorságot.“ Az intézet legnagyobb tetszésükre volt és a császár egy arannyal jutalmazta meg Gotthelz Jakob szedőt: „aki két-három minutumok alatt kiszedte: Vivat Franciscus Imperator!“

A gárdista megjegyzi itt, hogy Bécsben lakván, véletlenül is a császár szó szaladt a pennájába. Főlemlítjük abból a figyelemreméltó jelenségből, hogy Magyarországon sohasem nevezte lotharingi Ferenczet senki császárnak vagy királynak s társaságban, magánlevélben csak úgy említették: „A királynő férje.“

Husvétvasárnapján a császárné, valamint a római király (a későbbi II. József), ennek a felesége a Dignitariusok és a magas nemesség jókívánatait fogadták.

Mária Terézia idejében a palotahölgyek szabadon járhattak ki s be a Burgba: így történt, hogy ez alkalommal, a kissé megkészt Illésházy grófné, gratulációja mellé ezüsttányérra rakott pompás husvéti tojásokat hozva, nem akarva zavarni, megállt a terem hátterében. De Mária Terézia szeme fölfedezte, maga ment elébe és kézen vezette a nemes urnót, így szólt:

— Kommen Sie nur, liebe Gräfin, mieux vaut tard, que jamais... .

Aztán elrette tőle a husvéti megemlékezést és, mint a levélirő gárdista mondja, egyet magának tartva, a többit szétosztotta a fiatalabb főhercegnők közt.

Husvét első ünnepén a Szent-István templomban hallgatott misét az udvar. Aztán nyilvánosan ebédeltek és mint ilyen alkalmakkor szokás volt, csak a pohárnokok és asztalnokok által szolgáltaták ki magukat. Ezen a napon, ugyancsak az udvar színe előtt tartották meg: magyarországi Főkomendáns Pálffy Leopold eljegyzését Ogilvy Vilma udvari dámával, mely alkalommal este fényes appartement volt.

Az ünnep második napját rendszeren a laxenburgi császári kastélyban töltötte az udvar, ahonnan, ha szép volt az idő, állandó tartózkodásra nem is ment sem a Burgba, sem Schönbrunnba.

Mint a levélirő gárdista mondja: „Ünnep másodnapjának délutánján nagy kertü jótársókkal mulatták magukat a Fő-Hercegek, Fő-Hercegnők

és több Fő Nemes Uraságok meghívott Urlliai és Kisasszonyai.“

„Erzsébet és Jozéfa főhercegnők nagyon ügyesek voltak a labdvetésben és oly kedvesen mulattak, hogy legénysorba lévő testvérük, Leopold Fő-Hertzeg, szinte lement hozzájuk a keribe, és nagyokat nevetett mikor nővérei jó hába dobálták a labdával. Velük mulattak Ferdinánd és Miksa főhercegek is, csak alkonyat tájba mult el egy kicsit a játszó fenségek kedve, mikor is, a velük mulató egyik kedves játszótársuk, Pálffy Antonia egyszerűen rendkívül nagy fogfájást kapott; de — írja a gárdista — a kastélyban kint lévő Jos'et trónörökös mingyártságosan leküldte a Klarich, göttingai professor által kitalált szert. Ez egy hat czoll hosszú, négy czoll széles atzél mágnés és a mint a 'gouvernante-kisasszony tsak öt minutumokig tartotta a neveltje fájos fogán, a fájdalom mintha elváltgát volna. Ha valaki akar ilyet otthon, irjanak Bétsbe Ganser Philipp matematikai eszközök készítőjének, Maria-Hilfen, a 'hét csillagnál' létező házban, nem messzire a savoyai hercegi akadémiától kapható.“

A gárdista, miután a fogfájás elleni szert kommendálta, megjegyzi, hogy a meggyógyult grófnővel együtt egészen naplement utáig játszottak a magas uraságok, akkor pedig a laxenburgi kastély számára ebben az esztendőben szervezett órség tartott muzsikaszóval fényes takarodót.

Pompás olasz teatromi előadás fejezte be az ünnepet, amelyet a felségek, a főhercegek és főhercegnők az egész udvarral végig néztek.

d'Artagnan.

Czerny Tanningene-Je
a legjobb festőszer hajnak és szakáinak.
Általános maradó, egyszerűen alkalmazható, sötét-szöke, barna és fekete színben. Ara 2 frt 50 kr.

Czerny keleti rózsataje
gyengéd üde ifjuság
finom, tiszta arczbőr kölcsönöz, mely más szer által el nem érhető. **1/2 Balmuszappan** hozzá 30 kr.

Törvényesen védett, lelkiismeretesen megvizsgált és valódi minőségben kapható:
ANTON J. CZERNY, BÉCS
XVIII. Carl Ludwigstrasse 9. (azját ház). Főraktár:
I. Wallisfogassze 8. Székhelyes azonnal utánvéttel.
5 frton feletti megrendelések csomagolási költség nélkül és ezenfelül postadíjmentesen küldetnek. Leírások és használati utasítások az I. sz. Czerny-féle háziújságyokról kívánatra ingyen és barmenya keltár Búcsúján: Terk József újságy, Magyar-szta 12. és Egger A. Fil. Német-kürt 17. Csak akkor valódi, ha Ántón J. Czeray névvel van ellátva. (187)

A NAGY KRACH!

New-York és London nem kímélték meg az európai szárazföldet és ezért egy nagy esztélygyár indította érte magát, hogy az egész készletet csak a munkász egy kis kárpótlása ellenében eladja. Ez meghatalmazva vagyok ezen meghívást teljesíteni. En tehát bármikor megkímélöm a következő tárgyakat pusztán a kárpótlásért: 6 frt 60 kr-ért; és pedig:

- 6 db ólom asztali kész, valódi angol pengével.
- 6 . . . . . amerikai szab. értet voltat, egy darabból, evőkannalát
- 6 . . . . . kávékanalat
- 6 . . . . . kérszazit
- 6 . . . . . gyűmöltesek
- 6 . . . . . gyűmöltesvalla
- 1 . . . . . levesmerőt
- 1 . . . . . tejsmerőt
- 2 . . . . . tojás-szíreget
- 6 . . . . . angol Viktoria-tálca.
- 2 . . . . . igen hatásos gyertyatartó
- 1 . . . . . teaszűrőt
- 1 . . . . . finom cukorporzó,

56 db összesen 6 frt 60 kr.
Mint a feletti 56 tárgy előbb 40 frtba került és most csak **6 frt 50 kr.** minimális áron kapható. Az amerikai szabad. ezért egy kívül belül fehér fém mely ezüst színűt 25 esztendőig is megtartja, a miért szavatolattik. Legjobb bizonyíték, hogy ezal hirdetés

nem csalás
köletem magam itt, a nyilvánosság előtt bármikor, kiknek az áru nem tetszik, a pénz visszadási és senki sem mulassa el azt a kedvező alkalmat, hogy ezen díszes garnitúra megszerezze, mely gyönyörű lakodalmi alkalmi és ball ajándékul egyes egyedül kapható.

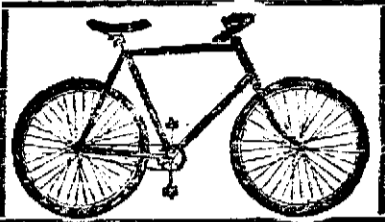
HIRSCHBERG A.-nál
az egy. amerikai szab. esztélygyárak főgyőnköze
WIEN, II., Rombraadstrasse 19. Telefon 7114.
Székhelyes a vidékre utánvéttel, vagy az órszeg előzetes bekiűdése ellenében.

Elker tiszttó-por 10 kr.
Valódi csak az oldalt látható véd-jeggyel (egyszazit fém).
Kivonat az ellismerő levélkekből:
Az első küldeménynyel meg vagyok elégedve, kérek még egy készletet.
Károcs. Majorosy János, Lánok.
A küldeményt megkaplam és igen meg vagyok elégedve, kérek még egy küldeményt 6 frt 60 kr-ért.
Károcsy.
A küldeményt megkaplam, meg vagyok elégedve, kérek még egyet Pauerica.
Nagy. Bálfy báróné
Károcsy Sándor, Székhelyes

BUTOR

a legszolidabb kivitelben legolcsóbban kapható
Steinbach Sándor és Társánál
BUDAPEST,
 V. kerület, Nádor-utca 17. szám.

Herbster Károly

legnagyobb kerékpáraktár
Budapest, Károly-körút 9.
 Csakis a leghíresebb és először legjobb gyártmányt adom el úgy mint: eredeti **Dunbar Beeston, Hiltmann Herbert & Cooper-Coventry** és **William** kerékpárokat saját gyártmányom, a legújantasabb technikában. A L. ez. közönség kedvelmére ajánlom a minden kényelennel berendezett fedett **kerékpár-iskolámat**
Kerepesi-ut (Tattersal)
 a keleti-pályaudvar üléseiben 5000 négyzetméter nagyságban.
 Tisztelettel
HERBSTER KÁROLY
 mechanikus
 Budapest, Károly-körút 9.

FOGAK

2 forinttól, anélkül, hogy a gyökereket el kellene távolítani, szápadlással s **antiseptikus** (higiénikus) fogzásra alkalmas műanyag fogak (Cocaininjeció). Igen hatásos fogmosás. **Fogkoronák** gyökerekre illesztetnek, melyek a szápadlást fölöslegessé teszik.

Fogorvos dr. NEUFELD,
 Budapest, Kossuth Lajos-u. 4. Dreher-palota.
 Vasár- és ünnepnapokon délután 4-5-ig.

Nem nagy krach,

hanem tisztességes alapon vagyunk képesek a köztudottan felsorolt britannia-ékszert-készletet, mely 6 darabból áll, csak 6 ft 80 krajt árulással olcsó áron bárkinek szállítani.
 6 darab legfin. britannia-ékszert készletet két valódi angol pengével.
 6 darab amerikai britannia-ékszert villa egy dróbból.
 6 darab amerikai britannia-ékszert arkanál.
 12 darab amerikai britannia-ékszert karcokanál.
 1 darab amerikai britannia-ékszert borsmérés.
 1 darab amerikai britannia-ékszert tejmérő.
 2 darab angol britannia-ékszert tojásmérő.
 6 darab angol britannia-ékszert csészék.
 2 darab hatlábú asztali gyertyatartó.
 1 darab tea-csészé.
 1 darab legfinomabb britannia-ékszert-hintő.
 3 darab legfin. gyertyafényező és parcellázónyél.
 3 darab legfin. gyertyafényező és parcellázónyél.
 6 darab Viktória-csészék.

56 darab együttvéve csak **6 ft 60 kr.**
 Az összes fenti 56 tárgyat vagyunk képesek a **6 ft 60 krajt** minimális áron szállítani. A britannia-ékszert egy minden részben fém, mely ézst színt 21 óvan át megtartja, a miért jól állnak. Annak legjobb bizonyítékaként, hogy ez a hirdetésünk tiszta igazságos alapul szolgáljon tőlünk a következő:

Nyilvános nyilatkozat

Ahban az esetben, hogy a beküldött britannia-ékszert készlet nem felel meg, a fentelt összeg azonnal visszafizetjük. Akinek tehát bármilyen okból lennie kell, rendelje meg a fentebb felsorolt készletet, amely minden alkalmas

nász- és ünnepi ajándéknak,

valamint szállók, vendéglők és jobbajta háziasszonyok számára.

Kapható csak

RIX kivitelű házában
 ház egyfelé, stb. helyezett szék, fennáll már hármaszék is.

Bécs, II.2. Praterstrasse 27.

Szállítás a vidékre utánvételi vagy az összeg előlege beküldése után.
Tisztelt hozza 10 kr., 100 kr. 40 kr.
 Figyelmeztetés: A mástól ártó hirdetésért kevesebb értékű 44 dróbból álló éveszék nálam 5 ft-ba kerül, azonban beviselésénem ajánlatos.
 Csak védjeggyel valódi. Számos másnév irat bejelenthető.

Ezernyolczszáz- Negyvennyolcz

A Magyar

Szabadságharcz Története

képekben.

Szerkesztette jeles írók és művészek közreműködésével

Jókai Mór, Bródy Sándor és Rákosi Viktor.

ELKÉSZÜLT

ezen díszmű **1000 egykoru képpel**, kitűnő kézírások, nevezetes okmányok, kiáltványok s egyéb jellemző nyomtatásokkal a dicső idők érdekes ereklényeinek teljes gyűjteménye, mely a **nagy korszak lefolyását hű képekben szemléltetően varázsolja elénk.**

A képek időrendi sorrendben következnek egymásután, minden kép alatt magyarázó szöveggel, úgy hogy a munka ifjunak és öregnek egyaránt élvezetes olvasmányt nyújt.

A munka daczára rendkívül diszes voltának fölötte olcsó,

30 füzetnek 9 forint,

diszkötésben 12 frt az ára,

külön díszkiadás amerikai simított velin-papíron nyomva **15 frt.**

Megrendelhető füzetekben előfizetés útján és kötve utánvétellel vagy csekély **havi 1 frtos** részletre is.

Alatti rendelőlapot tessék levelezőlapra ragasztva a kiadóhivatalba beküldeni.

Az „Országos Hírlap” kiadóhivatala által megrendelem a mű kiadójától Révai Testvérek Irodalmi Intézet részvénytársaságtól az

Ezernyolczszáznegyvennyolcz

a magyar szabadságharcz képekben

című díszművet füzve **30 füzetben 9 frt**, kötve diszkötésben **12 frt-ért**, ugyanaz amerikai simított papíron **15 frt-ért** és kötelezem magamat a mű átvételétől kezdve havonként **1 frtot** mindaddig a munka kiadóinak Budapestben fizetni, míg a teljes vételár törlesztve nincs.

A részletfizetések be nem tartása esetén az esedékes összegek rajtam postai megbízás útján (30 kr. postaköltség hozzászámítása mellett) beszedhetők.

Hely és kelet: Név és állás:

Az „Országos Hírlap” tek. kiadóhivatalának Budapest, József-körút 65. sz.

Rendelő-lap.

Alulírott ezennel megrendelem Ily című művet:

Ezernyolczszáznegyvennyolcz

a magyar szabadságharcz 1848/49-ben
 Szerkesztik Jókai Mór, Bródy Sándor, Rákosi Viktor.
30 füzetben 30 krajval a teljes mű átvételének kötelezettsége mellett:

Előfizetek és postautalványon beküldök:

6 füzetnek frt 1.80 24 füzetnek frt 7.20
 12 . . . 3.60 30 . . . 9.—

Hely és kelet: Név és állás:

Ház-lerombolás miatt

kénytelen vagyok a túlhalmozott raktáromon levő összes áruimmon még rövid ideig **tuladni.**

Kreász vászon,
1 vég 30 rőf, különféle rendkívüli minőség, csak **4.50**

Czérna kanavász,
1 vég 30 rőf, különféle csikos vagy koczkás mintákkal legjobb minőség, csak **4.50**

Sárga nanking,
1 vég 30 rőf, rendkívüli sűrű, tartós minőség, csak **4.50**

Csikos damaszt grádli,
1 vég 30 rőf, különböző csikos mintákkal, csak **5.50**

Rumburgi kanavász,
1 vég 30 rőf, különféle csikos vagy koczkás mintákkal, rendkívüli minőség, csak **5.50**

Sifon,
1 vég 30 rőf, D10. **4.50**
1 vég 30 rőf, D25. **5.50**
1 vég 30 rőf, R. **7.50**

Lepedő-vászon,
1 vég 18 rőf, 3/4 széles, varrás nélkül, rendk. tartós, min. csak **6.50**

Virágos damaszt grádli,
1 vég 30 rőf, különféle resmek, virágos mintákkal, csak **6.50**

Rumburgi vászon,
1 vég 30 rőf, 3/4 széles, sűrű szálú, tartós minőség, csak **7.25**

Rumburgi vászon,
1 vég 50 rőf, 3/4 széles, rendkívüli minőség, csak **12.75**

Rumburgi vászon,
1 vég 54 rőf, 5/4 széles, tiszta czérna minőség, csak **22.75**

Damaszt-szalvéta,
tiszta czérna minőségért kezeskedem, 12 darab csak **3.50**

Czérna damaszt-fördőkőz,
különféle virágos mintákkal, 12 darab **3.75**

Damaszt-teríték,
6 személyre, tiszta czérna-minőség, 1 abrosz 6 szalvétával, csak **3.50**

Czérna damaszt-teríték,
12 személyre, valódi czérna minőség, 1 abrosz 12 szalvétával, csak **7.75**

Színes kávésteríték,
6 személyre, szintartós minőség, 1 abrosz 6 szalvétával, csak **1.75**

Színes ajourteríték,
6 személyre, valódi ezérna damaszt minőségben, megfelelő remek szín és mintában, 1 abrosz 6 szalvétával, csak **3.20**

Virágos bourett-fakaró,
2 ágy és 1 asztalterítő, megfelelő csinos mintákkal vagy sima alap, **5.75**

Szővet-függöny
remek, csikos mintákka és kötött oldal-rojtokkal 1 ablak 2 rész, **2.25**

Kaschmir-paplan,
piros színben, **2.25**

Altaez kaschmir-paplan,
minden lehető színben, finom vattával töltve, csak **3.50**

Selyem-paplan,
minden lehető színben, legfinomabb vattával töltve, csak **7.75**

Paplan-lepedő,
fenti paplanokhoz, finom sifonból, csak **2.50**

Alsó-lepedő,
varás nélk., jó erős vászonból, csak **1.10**

Női háló-köntös,
finom sifonból és finom himzéssel, 3 darab csak **3.50**

Színes abroszok,
sörház és vendéglősök részére, piros-fehér és kékpáros színekben, legjobb czérna minőségben, 120 darabja csak **1.20**

Színes abrosz-kelmék,
sörház és vendéglősök részére, piros-fehér és kékpáros színekben, 60 és 80 méterje csak kr.

Francia levantin-maradékok,
2-4 méteres nagyságig, különféle szintartós mintákkal, 1 csomag 20 méter, csak **3.50**

Finomabb minőségben **3.95**

AUER IGNÁC FIA, vászon- és fehérnemű gyári raktára. Budapest, kerepesi-ut 10. szám.

Ujjonan megjelent árjegyzékeket és mintákat, csakis vászonárúkból, vidékre bárkinek ingyen és bérmentve küldök.

2 darab OLASZ vör. ker. sorsjegy,
2 " MAGYAR " " "
2 " BAZILIKA " " "
tehát 6 darab sorsjegy kapható
36 havi 2.25 frtos befizetés utján.

Már az első és második részlet egyszerre való befizetése ellenében, kiadom a sorsjegyek és azonos mintájú általott törvényesen kiállított részleteket 3 részlettel nyugtázva (tehát egy részlet ingyen), melynek birtokában már a vérvérvé az egyedi sorsjegyeket a húzásokban. Ezen sorsjegyeknek értékét a húzásokban van 270.000 kor. sorsjegyekkel. Játéktartam 1895 III. 30-ig.

Legközelebbi húzás május 1-én.
FLEISSIG SÁNDOR
bank- és váltó-iroda.
Budapest, Erzsébet-körut 2.

A tavaszi és nyári időszakra való tekintettel
áruházam oly annyira van felhalmozva cipőárúkkal, hogy képes vagyok e tekintetben minden kívárlomnak eleget tenni. Araim oly olcsók, hogy valóban bámulatos.

Férfiaknak.

Czugas cipő, egy darab pitting bőrből	2.-
Borjúbőr betétes cipő	2.50
Borjúbőr, keztübor-szárral, elegáns	3.50
Divatós barna színű, bergsteiger cipő	4.-
Divatós barna színű czugas cipő	4.-
Divatós színi barna borjúbőr, elkü kapcsos cipő	4.50
Divatós zöld színű elkükapcsos cipő	4.50
Divatós színi barna félcipő	3.50
Szaldinák cipő, világosbőr vagy keztübor szárral	4.50

Hölgyeknek.

Női lasztin czugas cipő, 16 cm. magas selyem czug	2.50
Zergebőr czugas cipő	2.-
Divatós színi barna fűzős angol cipő	2.50
Divatós színi barna gombos angol cipő	2.50
Divatós zöld színű elküfűzős cipő	2.50
Női zergebőr gombos cipő 10-12 gomb magass. 4. - fűzős-lekűből	4.-
Divatós színi barna félcipő	2.50
Zergebőr regatta-cipő, kőni való	2.50
Lasztin regatta-cipő, kőni való	2.50

Óriási választék mindennemű divatos barna és színes, valamint fekete bőri gyermek-, gombos- és fűző-cipőben. Vidéki rendelők pontosan eszközöltetnek több száz divatos színes és fekete árjegyzékem ingyen és bérmentve. Tisztelettel
Árjegyzékem ingyen és bérmentve. Tisztelettel
383

AGULÁR EDE Budapest, Erzsébet-körut 6.
a New-York palotával szemben.

Anyák! Gyermek-
kezelés előtt vesznek, tessék először megvizsgálni, vagy köpes árjegyzékét ingyen és bérmentve hozatni az új higiénikus, feltettére és filterre igazított, levehető és mosható felszereléssel ellátott kosárkórtól.

BAUMANN L.
cs. és kir. szabadialom-tulajdonos
BÉCS,
VI/2. Millorgasse 6.

Orvokdjunk használaton utáni zúzókat vásárlásnál, csak akkor valódi, a az oldalt látható védjegy a koszi fapadlóján be van égetve.

szép asszony
igazolja, hogy a 836

Margit Lilom Arczekezős az egyetlen szer az arambőr minden tisztáltságra ellen. Már 8 napi használat után eltűnik minden folt, szepítő és bármily elhanyagolt kútűtés.

Margit haj-kivonat hamar megszüntet minden hajkivárást, a fejbőr viszkelegését a világ egyetlen rögtön ható hajápolója.

Margit-hajkenőcs a legjobban konzerválja és bársouyos finomzza teszi a haját, eltávolítja a fejkorpát.

Margit-arozper a legártatlanabb arczszépítő a legjobb művésznő állandó kedvence. Fehér álloás és créme színekben. Egy doboz ára 60 kr. nagyobb 1 frt.

Székfűző utánvét ellenében a Margit szepítő szerek raktára: Ujpest, Benitky-utca 10. szám.

Ajtókat és ablakokat minden formában nagyságban teljesen felvasalva bár mennyit, készletből szállíthat olcsó ár mellett.

WIENER A. nádás asztalos áru gyár. Budape. Lili-ut 77 árjegyzék kívánatra,

Szíves firmajelöltésül.

Elektro-Volta-Kereszt.

Nem lehet eléggé ajánlani minden embernek, hogy hordja mindig a **VOLTA-KERESZTET**, mely az idegket erősíti, megújítja a vért és az egész világot összehasonlíthatatlannak élméret szer a következő betegségeknél: közvény, rheuma, neuralgia, idegyengeség, álmatlanság, hideg-kezek és lábak, hipochondria, sárgas, asztma, hánulás, görbcsk, bőrbetegségek, aranyér, gyomor-bajok, influenza, köhögés, sükettség, tüdőgy. Fel- és fogfájás stb. stb. Az ásteroi énkénytelen elvezetés, tehetetlenség és algyangulás a Volta-kereszt folytonos viselése által gyógyíthatók.

Hölgyek és leányok a kritikus időkben csak a Volta-Keresztet hordják, mert ez gyorsítván, mindenkori csillapítja a fájdalmat, világyosára megvö kellemetlen következményektől, amely már oly sok fiatal életet oltott ki a kritikus időben.

Általában kőszönés és elismerő levél áll rendelkezésre. 352

1 drb ára 1 frt 80 kr. 2 frt beakidésével (Buda-pestben is) bérmentve. Utánvét mellett 20 krrel több. Valódi minőségben csak

REIF MIKSA
Hygiénikus hársipari raktár-budapest, Erzsébet-körut 6. i. szám 10610.

Árvey J. és Tsa
osztrák császári és magyar királyi udvari selyem divatáru szállító
BUDAPEST,
Bécsi-utca 9.
ALAPITTATOTT 1849.
Ajánl selyemruháknak, mint
nouveauté exclusive
„Paris qui marche.”
tavaszi ruháknak, mint
haute nouveauté „PAMELA”-t
továbbá
női angol costumöknök,
mint olcsóságot
„Genre Tailleur en grand Largeur”-t,
meterje
3 forint 50 krajczár.

Kincsem Sportlap
egyes szám ára 5 kr.
Szexkesztőség és kiadóhivatal:
Erzsébet-körut 29.

TITKOS BETEGSÉGEKET,
hugyvesbetegségeket és sokakat, az énfertőzéstől utóbajait, az algyangútól fűződők, megpamlások, a bujakör utókövetkezményeit, néknél fűhörtől, bármennyire odúlik is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a nagysátság egyik főkezeje és bérhetőségeket gyógyulni új gyógymód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. GARAI ANTAL
orvos-, sebész-, szemész- és szülészorvos, v. cs. kir. oszt.-főorvos
Budapest, belváros, IV. ker., Kigyó-utca 1. szám.
II. emelet. Bejárás a lépcsőnél.
Rendel naponta délelőtt 10 órától egész délután 4 óráig, este 7 óráig és 8 óráig.
Dijazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszlatnak és gyógykezelésről is gondoskodva lesz.

Nőknek költőn vértörőse.
Ugyanott megjelent és a szerzőnél Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető;

NÉPSZERŰ UTJUTATÓ.
Imár a 12-ik kiadásban megjelent a nemi betegségek és ezek észszerű gyógykezeléséhez című könyv, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt beakidésével bérmentve, vagy 90 kr. utánvét mellett.

A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leírása. II. A nemi élet bredése. III. Az önfertőzítés és az ójeli magümlések. IV. Hugy-hőkötár (tripper) és hügyszószúktetélek. V. A bujakör (siphilis) VI. A vérfojás. VII. Elgyengült férfierő VIII. Női magtalanság. IX. Az ivarszervek megbetegedéseinek főtenyezője: a prostitúció.

A modern vegyszer hatalmas haladása és az ebből származó számtalan kozmetikus készítmények sem voltak képesek a 30 éven át bevált

Dr. Lengyel Frigyes-féle Nyirfa-balzsamot

Először, a legjobb közönyűk felett, hogy itt egy valódi, a természet által nyújtott szépségsermél van szó. Ezen nyirfa-balzsam egy sajátságos 30 évi gyakorlati vagy eljárás alapján preparáltatik és csak az erőtlen emberekre. Ezen folyadék hatása, hogy a bőr felső réteget lehántja és az által az alós tisztított bőr által számben és üdeségben jón napvilágra, megszüntet mindennemű kűtűt, szepítő, vörös foltokat és arya-foltokat, simítja a ráncos bőrt és a kűlönböző lemeztel teljesen eloszlatja és az arcbőrnek üde és egészséges színt kölcsönöz.

1 korsó ára használati utasítással együtt 1.50.

A nyirfa-balzsam határozott támogatásra dr. Lengyel Frigyes-féle **Benzoé-száppan**

ajánlatos. Egy darab ára 60 és 35 kr. Raktárom minden jobb gyógytárban. Főraktár Magyarország részére Török József gyógyszerész Budapest, VII., Király-utca 12. sz. (37)

Bőrszékpiar és butorbőrsajtolás

KENDI A. BUDAPEST, V., Király-utca 7. sz. erang. iskola-épületben.

Nagy raktár valódi bőrszékbe és karosszékbe, jóval olcsóbb árral, mint eddig. Vidéki megrendelések gyors és pontos eszközítés.

Az első m. kir. szabad. osztályosorsjáték fényesen bebizonyította a magas kormányunk által meghonosított intézmény áldásos voltát. A f. évi április hó 6-án befejeződött sorsjáték alatt

560 főnyeremény, 2140 nagyobb nyeremény
és 47300 nyeremény jutott kisorsolásra. Miután az összes sorsjegyek eladattak, a felsorolt nyeremények összege

13 millió 160,000 korona a közönségnek készpénzben **fizettetett ki.**

Minden sorsjáték befejezte után egy új, ugyanazon játéktervvel ellátott sorsjáték veszi kezdetét, úgy, hogy a II. m. k. szab. osztályosorsjáték első huzása már

≡ **jövő hó kezdetén** ≡

1898. május hó 11. 12. és tartatik meg, mely huzásra annál is inkább kérjük megrendelését hozzánk juttatni, mivel a részvétel ezen sorsjátéknál nagyobb mérvben mutatkozik, mint az I. sorsjáték kezdetén; hol tudvalevőleg a közönség legnagyobb része sorsjegyet már nem is kapott. A II. sorsjátéknál is csak **100,000** sorsjegyet bocsátanak ki, melyekből a sorsjáték VI. osztályhuzása alkalmával **50,000** sorsjegyet huznak ki nyereménnyel úgy, hogy

minden második sorsjegy nyer

Megrendelések lehetőleg azonnal a magy. kir. szab. osztályosorsjáték

Főelárusítójához

intézendők, ki azokat a legpontosabban eszközli.

A sorsjegyek ára:

Egy egész 6 frt.

Egy negyed 1.50

Egy fél 3 frt.

Egy nyolcad 75kr.

Levél- és pénzküldemények czíme:

Hecht Bankháza

Budapest, Ferencziek-tere 6. szám.

Utánvételes megrendelés lehetőleg mellőzendő, miután az a sorsjegyek árát hiábavalóan megrágítja. Közvetlen minden huzás után a hivatalos nyereményjegyzéket küldjük. Az osztályosorsjátékról írt könyvecskét, mely a tervezetet tüzetesen megmagyarázza, a befizetést és megújítási határnapokat közli és egyéb utbaigazítással szolgál, bárkinek ingyen és portómentesen küldjük. — Legnagyobb számválaszték. — Főelv: Pontos, szolid és diszkrét kiszolgálás.

Nyi városi üzenet.
T. Hecht bankház
Budapest.

Azon pontos és lelkiismeretes kiszolgálásért, melyben részeseitünk, valamint azon szíves előzettségéért, hogy az 1917. számra esett 70.000 koronás nyereményünk összegét rögtön a huzás után, tehát már a törvényes határidő letelte előtt, minden levonás nélkül kifizetni méltóztatott, fogadjunk legszívesebben közönségünket.

Külön iszteltelt:

Pintér István, Nagy-Mányok	Kovács József, Epest, Királymalmok
Dankó Antal, bányakönyvívő	Páles Mihály, Debrecen

Az olvasóhoz.

A most megindult negyedévvél lapunkat főleg sok szavakkal ajánlani az olvasóknak. Megmondtuk már, hogy az olyan bizonyítvány, amit maga állít ki a lap maga mellett, nem sokat érhet okos olvasó előtt. Egy lapot hosszabb időn a magatartásából lehet csak alaposan megítélni, ép úgy, mint a barátot.

Annyit már eddig is bebizonyítottunk, hogy függetlenek vagyunk minden irányban, kormánytól, pártoktól és mindenektől, még azoktól is, akik ezt a lapot alapították — mert úgy alapították, hogy az a liberalizmust szolgálja olyan mértékben, amint azt a magyarság erősödése kívánja és senki mást ne szolgáljon.

Komoly törekvésünkben, a közönségnek minél élénk, frissebb, megbízható és tisztességes hangon írt lapot adni, nem fogunk lankadni ezután sem, sőt a közönségnek lapunk iránt példátlanul megnyilatkozott rokonszenvét most kettőzött igyekezettel kívánjuk kiérdemelni.

Gondoskodunk, hogy lapunk mindenkit kielégítsen, nem csak a politikával foglalkozókat, hanem a gazdákat és kereskedőket is. Lapunk gazdasági részére ezentúl is nagy gondot fordítunk, hogy olvasóink minden e téren felmerült mozzanatról rögtön értesülve legyenek.

Az „Országos Hírlap” abban is ambícióját látja, hogy a családban minden egyes tagja a családnak megszeresse. Közölni fogjuk sorban a legérdekesebb és legbecselesebb regényeket európai híri íróktól, Kiplingtől, Bourgettól, Claretietől, Sudermannától, stb., mihelyt a most folyó „Két asszony” című regény bevégeződik.

Eredeti regényünknek,

a Mikszáth „UJ ZRINYIÁSZ”-ának,

mely az olvasóközönség előtt oly nagy feltűnést keltett, hogy már kétszer kellett utánanyomtatni az előző folytatásokat, márczius végéig lepergő részét, mely egy kötetet tenne már ki, különnyomatban küldjük meg azoknak az új előfizetőknek, kik legalább egy negyedévre előfizetnek.

A rendes rovatokon kívül, melyeket olvasóink ösmernek, a hölgyek számára minden évadban közölni fog az „Országos Hírlap” divatleveleket. A gyermekek multságára pedig minden második vasárnap a mellékletet nekik való olvasmánygyűjteménytel tölti meg munkatársaink nagy gárdája.

Az előfizetési és megrendelési feltételek a lap homlokán olvashatók.

Állami gyárak veszedelme.

Ami az országnak a közlekedés terén a Magyar Államvasutak: ugyanaz a gyárparterén a diósgyőri singyár és a budapesti gépmozdonygyár. A nemzet személfénye. Mind a két gyár már régóta fennáll, de csak azóta indult virágzásnak, amióta a diósgyőri gyárat, melyet azelőtt a pénzügyi tárca kezelte, egyesítették a budapesti gépgyárral, és mindkettőt a kereskedelmi miniszteriumnak rendelték alá.

A felvirágzás oka igen egyszerű. Először a két gyár szorosan utalva van egymásra, mert a budapesti gépgyár úgy tartható fenn előnyösen, ha a gazdasági gépek és mozdonyok stb. előállításához szükséges felkészítésmányokat önköltségi áron Diósgyőrtől kapja, ami ismét csak úgy lehetséges, ha mind a két gyár egy kézben van. Másodszor pedig azért, mert a kereskedelmi tárca elvégre is hivatottabb iparvállalatok kezelésére, mint a pénzügyi tárca.

Igy történt, hogy a pénzügyi tárca kezelése alatt napirenden volt deficitek nemcsak elenyésztek, hanem évenként 2—3 millió forint tiszta hasznót hoznak az országnak, dacára annak, hogy az egymásután következő pénzügyminiszterek mindig meglehetősen szűkeblűek voltak azon beruházások tekintetében, amelyek szükségesek voltak a vállalatok felvirágztatása érdekében. De még ennél is nagyobb az az erkölcsi haszon, melyet az állami gyárak különösen az ezredéves kiállítás alkalmával elértek, mert a német szakértők csaknem a híres Krupp-féle gyárakkal hozták őket párhuzamba.

Tény azonban, hogy, ha állami gyáraink még nem is érték el és egyhamar nem is fogják elérni a Krupp-féle gyárak színvonalát, de azok így is ép oly hasznára, mint becsületére váltak eddig az országnak.

Mi lesz ezután? Ez a jövő titka, de a hírek, melyek szárnyalnak, alkalmasak arra, hogy aggodalmakat keltsenek.

Nem vagyunk barátjai a személykultusznak s következőképp nem attól a személyváltozástól féltjük gyárainkat, amelynek szüksége azáltal következett be, hogy a gyárak eddigi igazgatója, Förster Nándor miniszteri tanácsos beadta lemondását és folyó évi május hónap elsejével a szabadalmazott osztrák-magyar államvasut-társaság bányai gyárainak és uradalmainak vezetését veszi át. Mi is szívesen elismerjük a volt igazgató képességeit és vesztésnek tartjuk, hogy ő most egy versenyző vállalat élére áll. Nem kicsinyeljük a megüresedett állás betöltésének nehézségeit sem, de mindez kevésbé aggaszt, mint az, hogy a lapos értesülés szerint mindkét gyár kezelését a pénzügyminiszterium szándékozik átvenni.

Mit jelent ez? Első látszatra ez sem jelentene egyebet személyváltozásnál, mert a mi nagybecsült pénzügyminiszterünk, vagy annak államtitkárja bizonyára ép oly jól tudná vezetni a gyárak kezelését, mint amely jól vezetik a gyárakra nézve komoly veszedelmet látnánk e változásban.

Ugy tudjuk, hogy Förster visszalépésének okai nem voltak tisztán személyes jellegűek, hanem azon időponttól datálódnak, amióta híre jár, hogy a pénzügyminiszter a vajda-hunyadi vasműveket el akarja adni. Érthető, hogy a gyárigazgatóság és a kereskedelmi miniszterium mindig ellene volt az eladásnak, sőt azt kívánták, hogy, mint előbb Diósgyőr, úgy Vajda-Hunyad is a kereskedelmi tárcának adassék át, mert ez a vasmű szállítja a szükséges nyersvasat Diósgyőr és a budapesti gépgyár számára, a két tárca között megosztott kezelés tehát csak főleg huzavonával és torzalkodásokkal jár, Vajda-Hunyad eladása pedig épen csak arra való volna, hogy a gyárak életerét elvágja.

Nyilvánvaló tehát, hogy a veszedelmet nem a vajda-hunyadi vasműnek a két állami gyárral való egyesítésében kell keresni, sőt ellenkezőleg, ez az egyesítés — ha nem tudjuk, mely okból, a kereskedelmi tárca alatt lehetséges nem volna — a gyengébbek előtt még érvül is szolgálhatna amellet, hogy a gyárakat a pénzügyminiszterium vegye át.

A veszedelmet mi abban látjuk, hogy, ha a pénzügyi tárca már évek óta viselő a kincstári vasművek eladásának eszméjétől, akkor még inkább viselőssé válik azáltal, ha a két állami gyárat is „kebelébe” veszi. Teljességgel kizártnak tartjuk, hogy a pénzügyminiszternek

más alapgondolata legyen e kérdésben, mint az alatta egyesítendő gyárak és vasművek fokozatos eladása. A jövedelmezőség fokozása nem lehet irányadó, mert a tapasztalat megmutatta, hogy míg a pénzügyi tárca alatt levő kincstári vasművek folytonos deficitekkel küzködnek, addig a két állami gyár a kereskedelmi tárca vezetése alatt évről-évre milliókat hoz az országnak. A további gyári beruházások megtakarítása szintén nem lehet irányadó, mert a pénzügyminiszter bizonyára nagyon jól tudja, hogy a versenyző magángyárak rohamos fejlődésével szemközt az általa mindig annyira gáncsolt beruházások megtagadása nem a mai, öt talán kielégítő jövedelmezőségi status quo fenntartását, hanem a nagy visszaesést jelentené. Ha tehát sem a jövedelmezőségi, sem a beruházási szempont nem szól a pénzügyi tárca terjeszkedése mellett, akkor nem marad más hátra, mint az a pénzügyi művelet, melyet a pénzügyminiszter az állami gyárak és vasművek eladása útján remél elérhetni.

Nézzük közelebbről ezt az alapgondolatot. Számoljunk tényekkel. Tény, hogy a két állami gyár, amely az esetleges eladás magvát képezné, évek óta milliókat hoz az országnak, sőt ha figyelembe vesszük, hogy a diósgyőri gyár jövedelmezőség szorosan összefügg a vizinális vasutak építésének fejlődésével, — bátran felállíthatjuk a tételt, hogy a gyárak jövedelmezősége a kulmináció pontját elérte. Ha tehát a kormány csakugyan az eladásra gondol, akkor itt van a legkedvezőbb időpont, mert minden üzlet akkor értékesíthető legjobban, mikor jövedelmezősége a tetőfokot elérte.

Tény továbbá az is, hogy hazai pénzügytézetek részéről már hosszú idő óta egy csomó vételi ajánlat fekszik a kormány előtt. Megvan tehát az előnyös alkalom is az eladásra, mert nem a kormány kénytelen a kínálattal fellépni.

Iparpolitikai szempontok sem állanak az eladás útjában, mert, hála a nemzet életerejének, vasiparunk immár oly magas színvonalra fejlődött, hogy az állami gyárak nemesak bátran átengedhetők volna a magánvállalkozásnak, hanem alaposan feltehető, hogy ez utóbbi a szükséges beruházások dolgában kevésbé lenne fukar, mint a pénzügyminiszter. A gyárakra tehát a magánkezelésben előreláthatólag szebb jövő várna, mint az állami kezelésben, sőt a vételárnak célszerű és ügyes felhasználása által a kormány is nagyobb lendületet adhatna a közgazdaságnak, mint a gyárak megtartása által.

Egyesgyedűl a magyar királyi államvasutak érdeke szól az eladás ellen. Ha azonban ez az érdek nem elég súlyos arra, hogy a gyárak a kereskedelmi tárca kezelésében megmaradjanak, akkor még kevésbé eshetik latba az eladás ellen, mert nyilvánvaló, hogy a vevőnek is érdekében állana az államvasutak klientéláját a maga részére biztosítani s így minden nehézség nélkül lehetséges az eladás esetén is oly viszonyt létesíteni, mely az államvasutak érdekeit jobban képes biztosítani, mint az a huzavona és torzalkodás, mely a gyáraknak a pénzügyi kezelésbe való átadása után természetesen fog következni.

Ime tehát, sok indok szól az eladás mellett, de minden indok amellet szól, hogy ha az eladás szükséges avagy kívánatos, akkor az minden új organizatio, illetve tárca-csere nélkül most történjék. De egyúttal

minden indok mellett is szól, hogy az eladás ne „fokozatosan”, darabonként, kötyavetve utján történjék, hanem együttesen, mert a gyárak és vasművek annyira egymásra vannak utalva, hogy minden egyes rész kiszakítása a többieket teljességgel telenitene és poton áron eladóvá tenné.

Visszont azonban van egy fontos indok, amely, habár csak subjectív természetű, de az eladás ellen szól és ez a közvélemény. Ismételjük, hogy a gyárakban az ország közgazdasága szemérfényét látja. Ezzel vagy számolni kell, vagy szembe kell vele szállani, felvilágosítani a közvéleményt, de taktikáznival nem szabad. Nem is magában az eladás eszméjében, hanem ebben a taktikázásban keressük mi a gyárak veszedelmét, mert immár felelünk arra a kérdésre, hogy mit jelent az, ha a gyárak kezelését a pénzügyminiszterium veszi át?

Először is jelenti azt, hogy a közvélemény még nem barátkozott meg az eladás eszméjével, azt tehát ily kerülő úton meg kell vele barátkoztatni. Tehát ez taktikázás.

Másodsor jelenti azt, hogy a kereskedelmi miniszter ellene van az eladásnak, őt tehát félre kell tenni, mert igaz ugyan, hogy a korona tanácsában az ő szavazata nem volna képes megbuktatni az eladás eszméjét, de alkalmatlan lenne annyiban, amennyiben az ő ellenkezését magasabb vételárral kellene lefegyverezni.

Harmadsor jelenti azt, hogy az eladás ne akkor történjék, mikor a gyárak jövedelmezősége a tetőfokot elérte, hanem akkor, mikor a jövedelmezőség már megcsappant.

Negyedszer jelenti azt, hogy az eladás ne együttesen, hanem „fokozatosan” történjék.

Jelenti egy szóval Kollonits hercegprímás ama politikájának követését, hogy a magyarokat előbb koldusokká kell tenni, hogy jó katolikusok legyenek; jelenti ugyanis a gyáraknak szűk pénzügyi kosztra állítását, elértéktelenítését és ily módon megpuhítását a közvéleménynek, mely ma az eladás ellen van.

Egy szóval nézetünk és meggyőződésünk az, hogy a gyáraknak a pénzügyi tárca által való átvétele egy jelentékeny állami vagyon elfecsérlését jelentené.

Hogy mit jelent ez az átadás a magyar királyi államvasutak és a gyárak közti viszonyban és mit az állami és a magángyárak közti viszonyban — arról nem is szólnunk, de egy dolgot még fel kell említenünk.

Az együttes eladás ellenzői azt szokták érvül felhozni, hogy ily nagy complexumnak egy magánvállalkozó kezébe való átadása monopóliumot jelentene. Nézetünk szerint azonban ez az érv, még ha helyes volna is, nem indokolná az állami vagyon elfecsérlését, de különben is az érvelés célja, vagyis a gyárak közti verseny fejlesztése, el nem érhető mindaddig, míg iparunknak szüksége lesz a cartellvédelemre, amire pedig még beláthatatlan időig nagyobb mértékben lesz szükség, mint a verseny fejlesztésére. Sőt éppen az árak mérséklése szempontjából nagyon is megfontolandó, hogy különösen a külfölddel szemben nem jobb-e a már meglévő életerős magánvas- és gépgyárakon kívül még egy jelentékeny és egészséges magánvállalatot létesíteni, mint sok beteges sőt gyenge magánvállalatot, melyek a kartellekben semmi egyebet nem keresnek, mint csakis az árak felesigázását.

Bár mint döntések is el azonban ez a

kérdés — annyi világos, hogy az állami gyárak és vasművek értékesítésénél iparpolitikai szempontokat is figyelembe kell venni és így meg nem engedhető, hogy az iparpolitika súlypontja a pénzügyminiszteriumba helyeztessék át.

Akár pénzügyi, akár iparpolitikai szempontból nézzük tehát a kérdést, a tervezett átadásban mindkét irányban a gyárak veszedelmét látjuk.

Erre a veszedelemre akartuk ezúttal az illetékes köröknek figyelmét felhívni.

Raktári gabonakészletek Magyarországon.

(B. V.) Újévi számunkban tettük közzé a magyarországi raktárházak gabonakészleteinek kimutatását és tekintettel amaz élénk érdeklődésre, amellyel e kimutatás mindenütt találkozott, újból megszereztük a megfelelő adatokat, amint azok az utolsó napokban megállapíthatók voltak. Feltüntetjük ezek alapján a mostani állományt, ama meggyőződésben, hogy a készletek terjedelme ma hatványozott jelentőséggel bír, mert hiszen jóformán ezen fordul meg az üzleti forgalom további alakulása.

Az új termésig még hátralevő hetekben az árképződés jobbra attól függ, vajjon rendelkezünk-e elegendő áruval, hogy legalább a legkorlátozottabb szükségletet fedezhetjük, még az esetben is, ha a Balkán-államokból és Oroszországból jelentékeny hozatalra nem is számíthatunk.

Kimutatásunk nem lehet teljes, mert a raktárházi vállalatok egynehányan egyáltalában nem, vagy csak késedelmesen szolgáltatva be az adatokat. Általában nem mellőzhetjük azt a megjegyzést, hogy nálunk igen nagy közö-

nyösség észlelhető minden iránt, ami a statisztikára vonatkozik. Még máshol, mint például Amerikában, az állami, gazdasági és kereskedelmi tényezők vállalva dolgoznak azon, hogy az e fajta jelentések minden héten lehetőleg a legpontosabban elkészülhessenek és míg e kimutatások megjelenését nemcsak odaát lesik bizonyos feszültséggel, hanem megtelegrafálják az adatokat a világ összes piacainak, addig az ez irányban mozgó törekvések nálunk alig leküzdhető akadályokkal találkozhatnak. Nem a mi hibánk emélfogyva, ha kimutatásunk hézagos.

Mindenesetre látjuk, hogy a raktárházi készletek már nagyon megfogytak és tekintettel arra, hogy akárhány megévt tudunk, ahol a gazdák magtárában egyáltalában nincsen gabona és hogy a sokat emlegetett elrejtett készletek az idén alkalmasint eszerben hagyják azokat, akik ezek előkerülésére számítanak, bátran állíthatjuk, hogy ha éhínség nem is lesz nálunk, de mindenesetre olyannyira kifosztva minden szemterményből megyünk át az új campagneba, hogy nem találunk hasonló viszonyokra az utolsó huszonöt év alatt egy izben sem.

Ami pedig magukat e statisztikai kimutatásokat illeti, előbb-utóbb mégis csak arra kerül a sor, hogy az országos magyar királyi statisztikai hivatal ezekre is kifogja terjeszteti figyelmét, annál inkább, mivel látjuk, hogy országszerte új raktárházak létesítésén fáradoznak és már csak idő kérdése, hogy megteremtjük az országos gabona-élevetörhálozatot — inellekesen említve ez ügyet legjobban a magyar királyi államvasutakkal karöltve lehetne megoldani — mivel csak ennek segítségével képzelhető ama fontos közgazdasági probléma megoldása, hogy miként tételesen elevezzék a gabonában fekvő nagy tőkék, vagyis miként lendíthetjük a legbelterjedtebb módon a mezőgazdasági hitel ügyén is.

A r a k t á r h á z		Készlet métermázsákban					J e g y z e t
székhelye	c z é g e	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	
Arad	Aradi arucsarnok r. t.	—	—	—	—	—	felszámolásban
Bárcselelep	Magyar Leszáml. és Pénzv. bank Bárcselelepi Raktárházai	9266	2218	61	1870	34689	—
Bárcselelep	Silberstein és Társa tárháza	1500	800	100	800	2500	—
Brassó	Brassói Bank és Raktárház r. t.	—	—	—	—	—	májusban nyílik meg
Budapest	Magyar Leszámlító és Pénzváltó bank Budapesti közrakt. vállalat	62400	10700	9000	17100	29100	—
Budapest	Magyar Leszámlító és Pénzváltó bank Raktárháza a nyugati pályaudvaron	8981	1502	2214	819	545	—
Budapest	Luczenbacher Pál utódaí áru- és gabona- csarnoka	5100	—	—	—	8800	—
Csaba	Csabai áruaktár	—	—	—	—	—	épülőfélben
Csáktornya	Csáktornyai raktárh. r. t.	—	—	—	—	—	üres
Debreczen	Debreczeni termény és áruaktár r. t.	6450	18800	100	325	1000	—
Fiume	Fiumei Dock társulat r. t.	—	—	—	—	—	adatok hiányzanak
Fiume	Magyar Leszámlító és Pénzváltó bank raktárvállalata	22823	1182	1749	199	2539	—
Kassa	Kassai termény és áruaktár	300	100	—	100	200	—
Kisvárd	Termény és áruaktár r. t.	1060	7280	850	200	637	—
Kolozsvár	Kolozsvári takarékpénz. és hitelb. áruaktára	6877	2988	3441	1415	9109	—
Miskolcz	Miskolci hitelintézet áruaktára	5672	808	2560	704	—	—
Nagyvárad	Nagyváradai áruaktár r. t.	3050	8220	298	780	7011	—
Nagybacskelek	Országos raktárh. r. t.	15000	129	350	2806	20922	—
Nyíregyháza	Termény és áruaktár r. t.	270	19886	—	119	—	—
Pozsony	Pozsonyi raktárh. r. t.	150	2646	2499	99	3659	—
Szarvas	Szarvasi takarékpénztár tárháza	5562	—	573	60	7120	—
Szeged	Országos Raktárház r. t.	4400	—	—	—	3400	—
Szeged	Kereskedelmi és Iparbank raktárh.	—	—	—	—	—	üres
Sziszek	Sziszeki raktárh. r. t.	—	—	—	—	—	adatok hiányzanak
Sziszek	Szövetkezeti Tárházak	6000	—	—	—	14000	—
Törökcsanak	Tárház részvénytársaság	—	—	—	—	—	épülőfélben
		169501	66264	28235	26846	145810	

ÜZLETI HETI SZEMLE.

Gabona. Az időjárás viszonyok e héten is kielégítőek voltak és a mezőgazdasági állapot továbbra is megtartotta azt a nagyjában kedvező képet, amely az e hét elején megjelent hivatalos kimutatásból kitűnt.

A külföldi gabonapiacokon szilárd volt a hangulat, az árakban azonban jelentékeny változás nem állott be.

Nálunk az ünnepek előre vetített árnyékukat, a forgalom a készáruipiaczon korlátolt volt, az árak azonban határozottan szilárd irányt követtek.

Összehasonlíthatatlanul intenzívebb volt azonban a haussemozgalom a határidő forgalomban.

Az egyes cikkek áralakulásáról a következőket jelenthetjük:

Buzából elkelt mintegy százezer métermázsas. Az árjavulás 15 krajczárra tehető.

Rozsból eladtak vagy 4000 métermázsát 8.80—9.07¹/₂ forintot fizetve helyben.

Árpa. Takarmányáruhan gyenge a forgalom. E cikket jegyez 6.80—7.20 forintot Kőbányán. Zabot élénken keresnek és szívesen fizetnek 7 forint 25 krajczárig terjedő árakat.

Tengeri el van hanyagolva. Ó és újáru Budapestén 5 forint 45 krajczárt jegyez.

Hüvelyesek. A kiviteli kereslet gyenge maradt, a belföldi fogyasztás normális. Ma a következő árakat jegyeztük fel: Bab, nagy fehér 7—7.50 forint, barna 7 frt, tarka 6 frt, apró bab 7.50—8.50 forint. Lencse 8 frt, zsisikmentes lencse 10—12 frt. Borsó 8.50—10.50 forint, hüvelytelenített borsó 14.50 frt. Mák 31—33 frt. Kömény mag 27 forint. Kender mag 7.80—8.50 frt. Bükköny 5.80—6.30 frt.

Olajmagvak. E cikkekben kevés forgalom volt és jobbra névleg jegyez: Káposztarepcze 12—12.50 forint. Vadrepce 5.50—6.25 forint. Gomborka 13.50—14.50 forint. Len mag 10.50—11.50 forint. Muzsárga 6—6.25 forint.

Liszt és korpa. A lisztüzletben a lefolyt héten már ünnepi hangulat uralkodott. Uj eladások nem fordultak elő s az átvétel sem igen haladt.

Arjgyezéki átlagárak:

Table with 6 columns (0-5) and 2 rows of average prices for various goods.

100 kilonként, zsakostul, Budapesten szállítva.

Repceolaj. A repce kedvezőtlen fejlődése folytán e czik szilárd irányzatát továbbra is megtartotta.

Repcepegőgácsa. Teljesen lepadt készlet mellett jegyez nagyban 5 frt 75 kr., kicsinyben 6 frt métermázsánként, Budapesten.

Cukor és kávé. Budapest, április 9. Cukor. Nagyban ab Budapest vasut, fogyasztási adó nélkül.

Szesz. A szeszüzletben e héten a változatlan irányzat fentartotta magát és az árak a mult heti zárlatjegyzés szerint záródnak.

A budapesti piacon kontingens nyersszesz 18.75-19 frt, finomított szesz nagyban 56.75 frt, élesztőszesz 56.70-57 frt.

Konzervek. Mai hamburgi jelentések szerint az árak következők: Ananász, szingaporei érkezett 450 láda.

Petőleum. Az üzlet változatlan. Nagyban jegyzések. A kőolaj-finomító-gyár: Fiumei egyszilagos (amerikai) petrolem: 21.- frt.

30 kilós darabokban per klgr. 2.40 márka; Chester 7-30 kilós darabban per klgr. 2.30 márka; Stilton 4-6 kilós darabokban per klgr. 3.80 márka.

Zsiradók. Üzlettelenség jellemző a lefolyt hetet, ami nagyjából a küszöbön levő ünnepi hangulatnak tulajdonítható.

Gépolaj és kenőcsök. Budapest, április 9. Olivaolaj valódi jugliai 44 frt, gyári olivaolaj 40 forint.

Kikészített bőrök. (H. C.) Sajnos, hogy változárról nem szólhat ezen jelentésem, mivel az üzlet a régi mederben folyik.

leum: 16.50 frt. Budapesten, 100 kilogramm tisztasuly után, netto tara, hordóval együtt (ingyen hordó).

IDŐJÁRAS.

A m. kir. meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1898. április 9-én reggel 7 órakor.

Table showing weather forecasts for various stations, including temperature, wind, and cloud data.

Az északnyugati minimum előre nyomult és az északkeleti jelebb vonult Közép-Oroszországba.

Angliában új esőzés indult meg, továbbá esett még a Keleti-Kárpátok mentén és szörvényszócsa a német parton.

Hazánk keleti felében az idő tegnap esős, nyugati felében pedig száraz volt.

VIZÁLLÁS.

— Április 9-én. —

Table showing water levels at various stations, including station names, measurements, and dates.

A budapesti értéktőzse hivatalos árjegyzései 1898. április 9-én.

Main table containing financial data, organized into sections: I. Államdíj, II. Más közkölcsönök, III. Záloglevelek és kölcsönkötvények, IV. Elsőbbségi kötvények, V. Bankok részvényei, VI. Takarékp. részvényei, VII. Biztosító-társ részv., VIII. Gőzmalmok részv., IX. Bányák és téglagy. r., X. Vasművek és gépgy. r., XI. Könyvnyomdák r., XII. Különböző váll. részv., XIII. Közleked. váll. részv., XIV. Sorsjegyek, XV. Pénzjegyek, XVI. Váltók árfolyamai (lára), XVII. Határidőre kötött értékp. Includes columns for item names, prices, and exchange rates.

MINDENFÉLE

Kubai asszonyok, kubai orkölcsök. Charles Dickens egyik novellája egy fiatal havannai leányról szól, akit szigorú és kegyetlen apja mindenáron el akar választani szerelmétől. Mesze kietlen pusztára száműzi, de a leány férfiruhában, lovon elmenekül. Elfogják, kolostorba csukják: a szerelem leleményessége innen is kibívót talál. A hű teremtés ezer veszedelemben kockáztatja életét, míg végre kedvese karjaiban megpihenhet. A két éve folyó kubai csete-patében, amely most világháborúvá készül megnövekedni, hajmeresztő kegyetlenségek váltakoznak az ilyen legendákba való hőstettekkel.

S ha valahol, úgy itt áll a J ó k a i mondása: „Minden elkövetett és minden el nem követett hőstettnék asszony volt az oka.“ Ime egy példa a kubai asszonyokról. A spanyolok hosszas véres küzdelem után végre hatalmukba kerítik B a y a m o s városát. A férfiak az utolsó emberig hősiessé elhullottak. Ekkor a nők lángba borítják a város házeit, gyermekeik kíséretében kivonulnak az országutra s a spanyol fegyverek gyilkos kereszt-tüzében a földre borulva kiáltják:

— Éljen a szabad Kuba!

A kubai asszonyok nem csupán szépek, de érdekesek is. A bőrük barna, a szemük fekete és olyan perzselő sugarakat lövelnek belőle, amelytől felforr az ember vére és mindenféle bűnre vetemedik. A kubai férfi asszonyát a tenger gyöngyeihez, a mező virágaihoz, az ég csillagjaihoz hasonlítja. Érte él, de igen szívesen meg is tud halni érte. Sokat verekszik, de csupán az asszonyáért. Alig van köztük férfi, akinek tíz-tizenkét párba nem lett volna. Az asszonyon kívül szereti a játékot, a vig, könnyelmű életet, de minden élvezetről képes lemondani, ha keblét a boszu hevíti. Ha győz, egy kézszerítés, egy mosoly a jutalma; ha meghal, két fekete szem néhány könyűt ejt érte s ez a túlvilág is elég neki. Asszonyát nem csupán szereti, de a legnagyobb szeretettel, gyöngédséggel és udvarias-sággal is körülveszi. A kubai asszony naphosszat a kanapén cigarettázva lustálkodik, de azért vére meg nem alszik, fel tud forrni minden pillanatban. A férfiak dicsekvő természetűek, de ez nem a Tartarin jellemvonása. A kubai ember ami hőstetttel dicsekszik, vagy máris elkövette, vagy el tudja s el fogja követni. Ime például a C e s p e d e s példája szintén a mostani kubai háborúból. C e s p e d e s maroknyi fölkelő spanyoloktól földöz-tetve, puskaporából, élelmiszereiből kifogyva, végső kétségbeesett kísérletet tesz. Valami lélekvesztőn át akar evezni Jamaikába. De aláulja néger szolgája. A spanyolok meglepik, körülveszik. A kis csoport hősiessé védekezik, majd lassu lépésben egy fensik felé hátrál, amelynek a szélén tángoló örvény van. C e s p e d e s halálos sebet kap. Őszeszedve minden erejét, odavergődik a fensik széléig. Egy zuhanás, teste szikláról sziklára gurul. A spanyolok összezuzott, időmtalan, felismerhetetlen hűstömöget vehetnek csupán a hirtokukba. Nem is dicsekedhetnek vele, hogy ez a hős C e s p e d e s teste, akit ők meglöttek s majdnem elfogtak.

Palais des Invalides. Hires épülete Párisnak a P a l a i s d e s I n v a l i d e s, a rokkant katonák menháza, amelyet még XIV. Lajos építtetett ezelőtt kétszáz évvel. A Palais des Invalides az úgynevezett „ancien regime“ alatt, a Bourbon-királyok idejében élte virágkorát, amikor 2000—3000 lakója is volt egyszerre. Az idők folyamával azonban változott az emberek felfogása. Az öreg katonák is megunták aggaágukra a katonai fegyelmet s inkább családjuk körében kívánták tölteni végső napjaikat. A szürke palota élénksége megcsappant, ahogyan lakott benne 100—150 ember. Miután nem felelt meg többé régi rendeltetésének, a francia kormány új szerepet szánt neki: épp a múlt héten költözött belé Páris városa katonai parancsnoksága. A Palais des Invalides tele van érdekes relikviákkal, megkapó történelmi emlékekkel. Legérdekesebb benne kétség-kívül I. N a p o l e o n s i r j a. Korálaku, nagyszerűen díszített kripta közepén van a hatalmas sarkofág, az orosz császár ajándéka. P i r o s f i n n l a n d i g r á n i t - t ö m b, 67.500 kilogramm a súlya s 150.000 frankba állt a szállítása a L a d o r a - t ó t ó l P á r i s i g. A

gránit tetejét gondosan kimélyítették, kicsiszolták s itt nyugszik a világhódító teste ö t ö s koporsóban. Az első, mely közvetlenül a császár hült porait zárja magába, zinkből való, azután következik a mahagoni-, ólom-, ébenfa-, végül a fenyőfa-koporsó. A sírbolt építését 1843-ban kezdték meg s csak 1861-re tudták befejezni. A kripta körül hat diadalmi jelvény van kitéve, hat meghódított lobogó a rivollii, marengói, austerlitzii, jenai, friedlandi, wagrami és moszkvai ütközetekből. A kripta déli részén van a „szentek szentje“ a legbecesebb relikviák őrző helye. Itt őrzik N a p o l e o n k a r d j á t, amelyet az austerlitzii ütközet napján viselt, továbbá a b e c s ü l e t r e n d n a g y k e r e s z t j é t és egyéb jelvényeket, amelyek ünnepies, rendkívüli alkalmakkor a nagy császár kabátját díszítették. 1814. előtt tömérdek volt az ellenségtől elragadott győzelmi lobogó. De ebben az évben, mikor a szövetséges hatalmak egyesült hadereje Franciaországot elárastotta, F e l t r e h e r z e g e, akkoriban hadügy-miniszter, nem akarta megengedni, hogy a győztes ellenfelek ezeket a trofeumokat is hatalmukba kerítsék. H a t s z á z l o h o g ó b ó l m á g y l y á t r a k a t o t t t e h á t, m e g g y u j t a t t a s m i r e a f ü s t j ü k e l o s z l o t t, k ö r ü l b e l ü l o d a i s v o l t m á r N a p o l e o n m i n d e n h a t a l m a é s d i c s ö s é g e. Napoleon sírján kívül egy csomó híres katona nyugvóhelye van itten. Sorba olvashatjuk a dicsőségkoszorúta neveket: V a u b a n, T u r e n n e, D u r o c é s B e r t r a n d, a nagy császár két legutolsó híve, M o r t i e r, O u d i n o t M a c - M a h o n, hogy csak a leghíresebbeket említsük. A Palais des Invalides a két század során eleven állapotban is igen híres embereket: fejedelmeket, császárokat látott falai között. Így többek között meglátogatta N a g y P é t e r o r s z c s á z á r, V I I. P i u s p á p a, V i c t o r i a k i r á l y n ö. Most a katonai bürokrácia gépezete dolgozik a dicsőséges emlékek szomszéd-ságában.

Párisi vásárok. Érdekes sajátága a párisi életnek és ebben élőt a többi nagy városról, hogy makacsul ragaszkodik az ősi szokásokhoz. Amíg az izlés a színházat, irodalmat, toilleket illetőleg évről-évre változik, addig a vásári hölgyek (értőd: kofák), a mosónők és a diákok megtartják régi hagyományos szokásaikat, ünnepi körmeneteket rendeznek és az egyes városnegyedek évről-évre ugyanabban az időben tartják meg nagy vásárjaikat, épen úgy, mint régebben, még a középkorban is és minden negyed büszke az ő hagyományos sajátosságaira. Évszázadok óta a mai napig a párisiak nagy ünnepe a hentesvásár és a vasárú vására, amely április 5-én kezdődik. Ekkor a hentesek Franciaország minden részéből Párisba jönnek, itt sátrakat építenek ahol árúkat kirakják. Ugyanekkor jönnek fel Párisba a vaskereskedők is, hogy új és régi ércárgyaikat eladhassák. Hogy hány évszázad óta áll fenn ez a szokás, azt senki sem tudja. — annyi bizonyos, hogy a legrégebbi írók is megemlékeznek a sonkavásárról és a vasvásárról. Ezek a vásárok régebben a M i A s s z o n y u n k h o z c i m z e t t t e m p l o m e l ő t t i t é r e n v o l t a k, e n n e k a z é v s z á z a d n a k a k ö z e p é n a z o n b a n s z ü k l e t t a v á s á r o k t e r e é s e z é r t a R i c h a r d L e n o i r - b o u l e v a r d r a v o n u l t a k, a h o l a B a s t i l l e - t é r e g é s z v o n a l á n f e l á l l i t j á k s á t r a i k a t. E b b e n a n e g y e d b e n j ö r é s z t s z e g é n y e m b e r e k, m u n k á s o k é s k i s i p a r o s o k l a k n a k. E z e k é s a g y á r i m u n k á s o k l á t o g a t j á k e z e k e t a v á s á r o k a t. A z e l ő k e l ő v i l á g t a g j a i v a l i t t n e m l e h e t t a l á l k o z n i, c s a k e g y - e g y m ű v é s z v e t ő d i k n a g y t r i k á n e r r e, h o g y a v á s á r u k k ö z ö t t r é g i m ű t á r g y a k a t k e r e s s e n, a m e l y e k e t a z i á n p o t o m á r o n v e s z m e g. T e r m é s z e t e s e n t ö b b n y i r e r é g i h i b á s v a s a k a t á r u l n a k e z e k e n a v á s á r o k o n, a z o n b a n k ü l ö n f é l e k é s e k e t, t ö r ö k e t é s k a r d o k a t i s k a p n i i t t. A r é g i p i s t o l y o k k ö z ö t t o l y a n o k r a i s a k a d u n k, a m e l y e k m á r a s z e n t B e r t a l a n - é j e n i s m ű k ö d t e k; a z i á n m u t o g a t n a k k é t s z á z á v e s k a p u k u l c s o k a t, a m e l y e k e t h ű t l e n a s s z o n y o k a d t a k á t u d v a r l o i k n a k, l á m p á k a t, a m e l y e k e t k ö z é p k o r i h i r e s m ű v é s z e k k é s z i t e t t e k é s m é g s o k m i n d e n f é l é t, a m i k a p i k a s á g k u t a t ó k a t é s r é g é s z e k e t i d ő v o n z z á k. A z o n b a n n a g y o n n e h é z i t t v a l a m i t k i k e r e s n i, m e r t t e m é r - d e k s o k a v á s á r l ó é s v e v ő é s a n a g y t ö m e g b e n n é h a ó r a h o s s z a t v á r a k o z i k a z e m b e r. H a m á r k i -

választott az ember valamit, akkor az alkura kerül a sor, mert alkuadni okvetlenül kell: enélkül nincs vásár. A kereskedő ugyan-csak elbámulna például, ha a vevő a követelt árnak több mint a felét ajánlaná fel. Könnyebb a vásárlás a sonkavásáron. Itt nem oly nagy a tolongás és azon kívül — nos azon kívül a legkisebb kedvünk sincs innen sonkát vagy kolbászt hazavinni. Megelégszünk azzal, hogy végig megyünk a sátrak előtt és megcsodáljuk a szép rendben kiállított árúkat. Vannak itt hentesek Normandiából, Mülhausenből, Colmaiból, Strassburgból, Milánóból és Bolognából és mindeniknek megvan a maga külön sertéscsemegéje. A kutyát és macskát kivéve mindenféle háziállat husát lehet itt kapni. Számárkolbászt és lösonkát, öszvérhúst és egyebet. Meglehet, hogy a husáruk között ehető is akad, de ki tudja megmondani, hogyan és miként készítik ezeket a húsféleket?

A londoni nyilvános parkok. A „Gardeners Chronicle“ legújabb számában igen érdekes adatokat találunk London nyilvános tereinek az utolsó 10 évben való szaporodásáról. Eszerint Londonban 1889-ben csak 40 park s nyilvános díszter volt, 2656 acre (1 acre = 0,40467 hektár) területen. Jelenleg azonban Londonnak 79 parkja s nyilvános dísztere van, tehát kétszer annyi, mint kilencz év előtt, 3635 acre területtel — ami 1000 acerenél több szaporodást jelent; ez összegben az úgynevezett királyi parkok (Royal Parks) nincsenek befoglalva. A városi parkok fentartása évente 105,000 font sterlingbe vagyis 1,260.000 forintba kerül, ami acereknél majdnem 28,5 font sterling.

Az özvegyek eldorádója. San-Franziskoba érkezett a „New England“ nevű kis halász gőzhajó, hogy élelmiszereket és köszönt vegyen, hogy így Voconverig mehessen. Bostonból indulván ki, áthaladt a magellanoi szoroson s így 14.770 tengeri mérföldnyi utat tett meg minden baj nélkül. E gőzhajócska kapitánya — Small — elbeszélte, hogy „City of Columbia“ nevű hajó előtt haladt el, melynek fedélzetén 6 férfi és 20 özvegy női utas volt, kik New-England államokból jöttek. Az özvegyek Alaskába mennék, hogy ott posztó- és vaskereskedést nyissanak, szükség esetén pedig, hogy az ottani aranybányászokkal és gyűjtőkkel házasságra lépjenek, mert ez is „jó“ üzlet.

Védekezés a moly ellen. Most tavasz felé, mikor a sok szörme és bundaféle már lekivánczik az emberről, nagy gondot okoz a háziasszonyoknak az a kérdés, hogyan biztosítsák a szörme felét a moly pusztításai ellen. Hozzánk is számos kérdés érkezett. Erre vonatkozólag egy előkelő budapesti szaklapban a következőket olvassuk:

Megtisztelő felhívásának eleget teendő, vai szerencsém a moly ellen való megóvásról a következőket közölni: Azoknak, kik nincsenek abban a helyzetben, hogy szörmeneműiket megbízható és szakértői konzerválásra adhassák át, szolgáljanak tájékozásul a következők:

Nagyon elterjedt, de teljesen téves az a hit, hogy erősszagu fűvek, aeteróliaj, fűszer stb. biztosítást nyújtanak a szörmeknek és ruháknak a moly ellen való megóvásnál, mert a tapasztalat kétség-telen módon igazolta, hogy a molyok még a leg-erősebb szagokat is megszokják. Konstatálom, hogy a molyok ellen csak egy sikeres védelem létezik és pedig minden mesterséges szer kizárásával azon eljárás, hogy a ruhák szakszerűen bizonyos időszakokban alapos tisztításnak vetessenek alá, ami különben az említett szerek használatánál is mint alapfeltétel van előírva. Nem tudom eléggé inteni az érdekelteket a kámfor és naftalinnal való behintéstől, mert ezek a bőröknek természetes zsira-dékát kiszáritják, a szörmeket homályossá és tö-rekenynyé teszik s elrontják a legszebb szövetet, amennyi-nyiben a szörök ódon színűek és vörhenyesek lesznek, azonfelül azoktól a ruhaneműek impregnálódnak és ezáltal hosszabb ideig hasznavehetlenné válnak. A helyiség, amelyben a szörmek megóvan-dók, szellős és hűvös legyen, a megóvándó tárgyak pedig lehetőleg nyers kendervászonba göngyöltse-senek vagy legalább is olyanokkal takarassanak be. Nagyobb értékű tárgyak legjobban ónfalazatu szekré-nyekben óvhatók meg. Minthogy a szörmek a rossz vagy hiányos megóvás miatt rendkívül sokat szenvednek, ajánlom, hogy jó és értékes darabok semmiesetre se tartassanak otthon, hanem azon idő alatt, míg nincsenek használatban, konzerválásra és gondozásra megbízható szakértő szűcsnek adassanak át. Hogy a moly ellen kizárólag ezen eljárás a valódi védelem, bizonyítja a számos elismerő nyilatkozat. Tisztelettel Katzer József, szűcsmester, Budapest.

AZ ÚJ ZRINYIÁSZ.

(Politikai és társadalmi tréfás rajz.)

Irtá: MIKSZÁTH KÁLMÁN. (44)

Nemcsak a Sándor-utczát lepték el dologtalan csoportok, még a muzeum-kert fáin is eszmadiainasok ülven verebek helyett és rikoltozván abezugokat, hanem az egész város forrt; az ifjuság a kávéházakban gyűlésezett és szónokolt (Herczeg Mihál pedig az íróasztalánál ült és irta leszerelésükre a czikkeket), a muzeum-köruton, valamint a kerepesi-uton is lavinaszerűen növekedő tömegek foglaltak fenyegető állást, szívükben a Zrínyi kiszabadítására irányzott nemzeti törekvésekkel. Valóságos véderő-vitai hangulat ömlött el a városon. A kereskedők siettek fényes nappal becsukni boltjaikat. Mert a honszeretnek ezen az utján a kirakatok az első állomás.

A Ház ülései voltaképen idáig terjedtek, mert amint egy szónok valami hangzatos mondatot kicsiholt a koponyájából, az futott ki a folyosóra, a folyosóról az utczára és szájról-szájra egész a kerepesi-utra; onnan felelt rá a visszhang:

— Romboljuk össze a börtönöket!

— Hozzuk ki Zrínyit!

Egy öreg varga közbekiáltott:

— Én már hoztam egyszer Tánácsics Mihályt. Bizony isten nem nagy élvezet.

A levegő megtelt phosphorral. Valóságos kis forradalom volt ez, persze csak olyan jámbor, mint a waldecki, hogy délben hazaszlott a forradalom ebédelni s másnap délután megint összegyűlt forrongani. Kicsike volt még, de a gorombáskodó rendőrök és a krajczáros hírlapok mesterségesen hizalták, úgy, hogy szemlátomást növekedett.

Maga a Ház folyosója is színes mozgalmas. Hát még a karzat, melyet zsufoltságig töltöttek meg a szép asszonyok. A szivárvány összes színei ott játszottak a ruhaszöveken. De tulnyomó volt a rubint és a smaragd szín. Ezek az uralkodók most. Az a feketeruhás fehér lilium a jobb karzaton Jurancséné, milyen szomorú és milyen törekeny. Különös, hogy a szép Boborné ma nincsen itt. Ma bizonyosan Apponyi fog beszélni. Ah, ni azok a kis mosolygó kontesztek, hogy nyújtják előre a nyakukat! Ugyan kiré kíváncsiak a kicsikék? S hogy verik le legyezőikkel, libegő csipkekendőikkel a finom illatot, mely száll, száll mesterségesen vert szellő szárnyán lefelé és megcsiklandozza a szunyadozó Fabiny Teofil orrát. Amott is három szép asszony nevetgél egy csoportban. Valóságos rózsagrúpp. És mindenütt, amerre szem lát. Oh, semmi kétség, Apponyi fog ma beszélni.

A folyosón hirtelték, hogy Polónyi nagy leleplezéseket tesz a nádor-utczai titokzatos pincze rabjairól s hogy a kormánynak is lett volna tudomása ez üzelmekről. Nagy esemege lesz ez. Mert a Bobor fogságát is szóba hozza és az okot is — az asszonyt. Ellehetünk készülvé pikáns részletekre. Azt mondják, zárt ülést kér. Ejnye, hát lesz lelke lekergetni ezt a sok gyönyörű asszonyt a karzatról?

A folyosó hullámzó, élénk, sőt lézas képét csak rövid időközökre szakítja meg egy-egy szónok, akitől valami érdekeseget várnak. De különben itt él itt oldódik és kuszálódik páratlan elevenséggel ez a kérdés.

A miniszterelnök bosszusan rágicsálja a szivarját s panaszkodik nagy zsörtölődéssel a híveinek:

— Ilyen sületlenséget úgy felfujnak.

— Hja! Sok ember fult már meg kis szálkától.

— De hát mi lesz a vége?

Egykedvűen von vállat a miniszterelnök:

— Hiszen még azt se lehet tudni, hogy mit akar a Ház. Az ördög ismeri ki magát.

Szell Kálmán fénylik a nyájasságtól és minden perczen egy-egy fülkébe von valakit. Ő az, aki fájdalom nélkül tud méregfogakat kihuzni. Mataska Péter messziről bámulja és dicséri a körülötte állóknak:

— A Szili egy csodaember. Egy-két szót szólja rebellisnek s eresztí neki fülbe egy bolhát, amitől az egyszerre úgy tánczolja (intelligitur az ember tánczolja, nem a bolha), ahogy ő füttyülte neki.

Mindenki ideges, irritált, csak a generális ül egykedvűen a szokott helyén, a kandallóval szemben, s épenséggel nem titkolja, hogy ő minden beavatkozást helytelenít, akár a parlament, akár a közvélemény, akár a kormány részéről a bírósági functiókba.

A wippek minden perczen jönnek és referálják a „nagy öreg embernek“:

— Mócsy beszél.

Az öreg ur vagy fumigálva int a kezével, ez annyit tesz, hogy nem kíváncsi, vagy azt mondja: „nos“ s ez annyit jelent, hogy „hadd hallom, mit mond“.

Két-három kijövötől is megkérdi, ellonörzi őket, konfrontálja, mit mondtak s ebből megalkotja magának egy ültőhelyében nemcsak az ülés teljes képét, de a kérdezettek tehetőségéről is tájékozást nyer. Ezért tud mindent.

Ha nagy szónokot jelez a wipp — mint például most, „Apponyi fog mingyárt szólani“, akkor nagyboszankodva felezihelődik helyéről s először a félig elszitt szivarjának keres valami magaslatot, ahonnan közönséges halandó el ne vehesse s besompolyog „az erdő szélére“, mert messzeutat nem kockáztat, csak a jobb oldal szélén kuporodik le, ahonnan akármikor visszatérhessen elhagyott szivarjához.

— Apponyi fog beszélni!

Egyszerre üres a folyosó. — Apponyi feláll és mély csönd támad. Feláll és egy másodpercig várja, míg nagy robajjal elhelyezkednek padjaikban a képviselők: ezalatt épen jut annyi ideje, hogy futó pillantást vessen a manchettáira, ha a szimmetriának megfelelőleg vannak-e künn a sötét kabátujjából, aztán a zsebkendőjét tekinti meg, melyből négy centiméternyi fehér sikkak kell künn lenni a hóna alatt. Mindez szükséges a röpüléshez; aztán feltekint a karzatra, honnan szöszeke és barna fejceskék bőlintanak — s ha karzat, zsebkendő, manchetta tökéletesen rendben vannak, megcsendül gyönyörű hangja s betölti a termet a maga főséges hullámszerű hőmpölygésével:

Gróf Apponyi Albert: Tisztelt Ház! Azon sajnálatos rendszerrel szemben, mely a fél munkák, a félig teljesített feladatok labirintusába való bolyongásra vezet, évtizedek óta foly a harc a padokról, soha nem csüggedve és nem lankadva, újra és újra rámutatunk, hogy a nemzetek helyes kormányzása nem az összegyűlemlt csomók mesterséges kikerülésében, hanem azok teljes kioldásában keresendő.

Ily politika hiányában történnek azután olyan mezdensek, mint amilyen most már napok óta foglalkoztatja e tisztelt Házat, felkorbácsolva s harciba szólítva olyan szenvedélyeket is, amelyek eddig csak lappangva mutatkoztak. Ez a krízis természete, tisztelt ház. Ez nem a Zrínyi-ügy, a Zrínyi-ügy csak a keret, melyben egy krízis jelentkezik. Egy krízis, melyben több év óta vagyunk és mert e krízis felismerésétől irtóznak, mert annak valódi elemeivel megbirkózni nem akarnak, nem tudnak, vagy nem mernek, s annak meggyógyítására az orvoszereket nem ismerik vagy nem tudják, vagy nem merik alkalmazni, (Felkiáltások a baloldal némely padjain: Nem merik!) azért iparkodnak részleges válságokkal elvonni a

közfigyelmet a nagy és igazi válság lényegétől. (Zajos helyeslés és tetszés a baloldalon.)

Különbén már maga azon tény, hogy a miniszterelnök választát a Ház többsége nem vette tudomásul, önértetes kormányt azon alkotmányos alternatíva elé állítana vajjon megtarthatja-e a hatalmat vagy sem, mert a kis dolgokban mutatkozó bizalmatlanság nagyobb súlyjal esik a fejlettebb alkotmányos érzékek serpenyőjébe, mint a nagy dolgoknál mutatkozó bizalmatlanság (Zajos tetszés a baloldalon.)

Noha én magam, vezéreltetve azon fenköli nemzeti érzésektől, melyek minden magyar honpolgár szívében magasan fellángolnak, gróf Zrínyi Miklós nevének említésénél, teljes loyaltással elfogadtam a miniszterelnök ur választát, mert még mindig jobb, ha történik valami, mint egyáltalában semmi, noha mondom részemről elfogadtam a miniszterelnök ur választát, mint némi könnyítést ama nagy történelmi alak valóban sajnálatos helyzetén, ez nem jelentette részemről, hogy ezen válasz ki-elégített.

Én ugyanis azt tartom, tisztelt Ház, hogy egy nagy falláciában vagyunk és összecseréljük a vádoltakat, a bűnösökhöz fordulván támogatásért az ártatlanok számára. (Nyugtalanág a jobboldalon.) Mert midőn a kormány minden előfeltételek nélkül gróf Zrínyi Miklóst csodaszerű feltámadása után azon általam jelzett rendszer alapján, mely a fél feladatok teljesítésében bírja jellemző vonásait, egy bank élére segíti, amint mondtam, minden előfeltételek nélkül, már megpecsételte ama nagy férfiu sorsát, a tragikumot mintegy kisézőjéül adván.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: Maguk a hollandusok választották. (Gyonyos felkiáltások balról: Mint nemzetgazdász!)

Gróf Apponyi Albert: A francziák és angolok portást szoktak állítani nagy férfiak számára, ha azok vagyontalanok. Önök a tarpeji sziklára vitték Zrínyi Miklóst, nem taszították le, mert ahhoz a bátorság egy néme kívánatlik, hanem egy olyan pontra helyezték, ahonnan okvetlenül önmagának kell lecsuszni a mélységbe. (Frenetikus tetszés és taps.) A kormányok ilyen természetű jóakarata kártékonyabb a rosszakarathnál és hozhatnék fel példákat, t. Ház, (Nyugtalanág a szélsőbalon.) hogy ilyen jóakaró gyámolítás sokszor a legnagyobb történelmi nevekéről lekoptatta az aranyozást. (Zajos tetszés a bal- és szélsőbal egyes padjain.)

De ha hinnem kell is Wlassics tisztelt miniszter ur közbeszólásában, amint hiszek is, hogy spontán akarathól, senki által nem befolyásoltva, maga a németalföldi pénzeszoport helyezte őt ezen pénzüntézet élére, a kormánynak meg kellett volna ezt akadályoznia, a kormány mulasztása kétségen kívül áll, mert a kormánynak tudnia kellett, hogy e renaissance-korabeli ragyogó lovagban váltakoznak a legtündöklőbb, legnemesebb erények oly szokásokkal és hibákkal, melyek ily intézet élén előbb-utóbb végzetes eredményekre vezetendnek.

Báró Bánffy Dezso miniszterelnök: Én ezen hibákat benne lenni nem láttam.

Polónyi Géza: A Bobor ezredes lánczra- veretéséről se volt tudomása? (Nyugtalanág, mozgás.)

Gróf Apponyi Albert: De nem akarok fölösleges recriminációkba bocsátkozni, nem akarom megvilágítani ezen ügy összes részleteit, melyeket még bizonyos homály fed, (Halljuk! Halljuk!) nem akarom föllebbenteni a saissi fátyolt s kisérni nyomról-nyomra a mulasztások és az eltakarások egész sorozatát, mint általában ezen kormány egész multjának vörös fonálként átvonuló főismérvéit; pusztán utalok azon arczpirító tényre, igenis ezt a leujtó szót kell használnom, tisztelt Ház, mely egész Európa előtt lealáz bennünket, hogy gróf Zrínyi Miklós a nemzeti történelem ki-magasló alakja, kinél fölséges királyunk szobrot rendelt emelni, kit a német császár, mint a vitézség és hazaszeretet örök szimbólumát a leg-lángolóbb szavakkal glorifikált, ma egyéni szabadságtól megfosztva, rideg börtönben tölti napjait, Magyarország szegényére és a civilizált emberiség megbotrányozására. (Zajos felkiáltások:

Ugy van! ugy!) És kérdem, ki az értelmi szerzője e szomorú, tanulságteljes drámának? — Őök hallgatnak. Am elfogadom feleletnek e mély-séges hallgatást, de újra kérdem, akiknek kezében így megy tönkre és így végződik egy századokon át ragyogó pályá, mi lesz azoknak a kezében, az összetörölött bajokban színlődő országból? (Mozgás jobbról, tetszés és taps a baloldalon.)

Tovább megyek. Odáig megyek, tisztelt Ház, hogy ha felvetjük ezt a kérdést, egyszerűen, ridegen, minden színezés és kommentár nélkül is, hogy szabad volt e Zrinyit letartóztatni, tekintettel arra, hogy ő nem a mai Magyarország és a mai társadalom egyik része, hanem egy korábbi Magyarország és társadalomé, mindenesetre nemmel kell felelnünk és konstatálnunk kell, hogy az csak olyan kormány alatt történhetett, amelynek kiveszett vagy legalább nagyon eltompult általában a szabadságok, de különösen az egyéni szabadságok iránti érzék. (Ugy van! ugy! a baloldalon.)

Ha szabad ebbeli felfogásomat illusztrálni — mely lényegesen eltér a Pulszky képviselő urétól, ámbár szívesen elismerem érvelésének bővelkedését józú és mondhatnám pikáns részletekben, sőt egyes megjegyzéseinek helyességét is belátom, mindamellett nézetem szerint más argumentumokban kell lezölopözni a büntethetőség kizártságának megdönthetetlen biztosítékait. (Halljuk! halljuk!)

Ismeretes, tisztelt Ház — mintegy népszerűen kívánván magam megérthetővé tenni — hogy az idegen hatalmak képviselői területkivüliséget élveznek, vagyis a büntethetőség szempontjából úgy tekintenek, mintha nem volnának itt. De facto ugyan itt vannak, de jure azonban a külföldön vannak. No már most, tisztelt Ház, amint ezen egyénekre nézve fennáll a térbeli területkivüliség, ugyanezen jogköltés, fictio alapján kell élveznie Zrinyi és társainak az időbeli területkivüliséget, vagyis az időnkivüliséget. (Ugy van! ugy! a baloldalon.) Látom Chorin képviselő ur arcán a gunyos mosolyt, de ez engem nem hoz zavarba, mert azt, hogy az extemporitás fogalma eddig a büntetőjogban ismeretlen volt, mindenki nagyon természetesen találhatja, még Chorint képviselő ur is, ha elismeri azon állítás föltétlen alaposágát, hogy a kriminalisztika eddig csak a kortársak deliktumaival foglalkozott. (Élénk tetszés a baloldalon.)

Mindezeknél fogva helytelenitem egészben és részleteiben a kormány eljárását; jogtalanak, igazságtalanak, méltánytalanak, sőt szégyenletesnek tartom gróf Zrinyi és társainak letartóztatását, mint szárnyalni nem képes, köznap gondolkodás veszélyes botlását; tiltakozom lelkem teljes hevével és erejével a nemzeti kegyelet arczúlcapása ellen és elfogadom a Gyórfy Gyula határozati javaslatát. (Élénk éljenzés a baloldalon.)

(Folytatás következik.)

KÉT ASSZONY

BARANCZEVICS SZ. KÁZMÉR REGÉNYE

oroszból fordította SZABÓ ENDRE (75)

— Eh bien, allez! — kiáltott Lida felé fordulva — allez, Lida, chantez mon enfant, faites voir aux messieurs!

A kis leány lassan lecsuszott a Timofjeics Vaszil térdéről, oda ment a zongorához és megállt.

— Allez, allez, n'ayez pas peur — ismételte a francia hölgy — voyons!

De Lida várta, hogy mikor lesz tökéletes csend és bosszusan intett a kezével a bonne felé. Madame Leonie letéve kezét a billentyűzetre, ünnepélyesen várt.

A kis leányka felemelte kezét és rákezdte az éneket. Az egész társaság visszatartott lélegzettel hallgatott, a vig dal mindenkinek nagyon tetszett. Madame Leonie nagy odaadással kilimpelte a kíséretet.

Lida szünetet tartott, szétnézett és röp-pantul elpirult, mikor észrevette az általános figyelmeztést, elragadtatást.

— Allons plus loin — mondá halkán madame Leonie — quelle talent, n'est ce pas? — fordult a hallgatósághoz.

Lida pedig folytatta:

Un p'tit verre de Cliquot
C'est bien peu d'chose!
Ca fait voir aussitôt
La vie en rose!

Az utolsó sort oly bravurosán énekelte, oly tüzesen, kezét felemelve és ujjával pat-tintva, hogy a hallgatók hosszas, hangos tapsolásban törtek ki.

Lida mély reverence-t csapott és graciosus léptekkel távozott a zongorától, aztán kivette a zsebkezdőjét és kaczerül legyezgetve kipirult arcát, leült egy szék szélére.

— Gyönyörű! Elragadó — ujongott Timofjeics Vaszilj.

— Oh, elle a du talent! — mondá madame Leonie, aki olyan volt kipirultában, mint a sárgarépa s akinek nagyon hízelgett, hogy az ő növendékét annyira dicsérik.

— Kétségtelenül! Nagy tehetség! Lidácska, adja ide a kezét — szóló a tábornok. A kis leányka oda ment s beszülyesztette apró kezecskéjét az öreg ur puha, nedves markába. Ez megszorította az odanyujtott kezét s hosszan nézett a kis énekesnőre.

— Lida, jer hozzám — szólalt meg Olga. A kis lány makrancos mozdulatot tett a vállával és kelleetlenül ment oda.

— Neked már le kell feküdni. Köszönj és menj! — mondá Olga összerántott szemöldökkel.

Valami nehezett érzett bensejében. Kedveltsége egyre növekedett. Soha még ily kellemetlenül nem érezte magát, mint ma.

— Mama, én nem akarok lefeküdni — jelentette ki a kis lány, csodálkozó tekintettel nézve az anyjára.

— Neked engedelmeskedned kell és azt tenned, amit én parancsolok! — szóló Olga élesen — légy szíves, rögtön elbucszni s aludni menni.

Lida ránézett az anyjára. Szemében valami bosszúság, makrancos villant meg. Aztán szót se szólva madame Leoniehoz szaladt, átölelte annak a nyakát és gyorsan, hevesen beszélni kezdett.

A bonne ránézett Olgára, megvetően vállalt vont és valamit mondott a kis lánynak. Lida erre engedelmesen bucsuzni kezdett a vendégektől.

— Holnap lesz a napja, hogy elkergetem ezt a vén szatyort! — gondolta magában Olga.

Madame Leonie méltóságosan ment el mellette, kézen vezette a kis Lidát, aki fejét lehorgaszította s szemében könnyű villogott.

A teremben egy szőke, mintegy 23—25 éves fiatal ember jelent meg, választékos és dívatos öltözetben, kis pisze orrán orresiptető szemüveggel. Rövidlátó szemével hunyorgatva, szétnézett a vendégek közt s meglátva Olgát, hozzásietett.

— Jó estét, Flegontovics Miklós, üljön le ide hozzám. Honnan jön? — kérdezte Olga, különösen kedves arc kifejezéssel nézve a vendégre.

— Színházból — felelt az.
— Ilyen hamar?
— Nem vártam meg az utolsó felvonást.
— Mindjárt vacsorálunk — suttozta Olga.
— Nem fog ártani — felelt a fiatal ember is suttozva.

A vacsoránál a vendégek még jobban felélénkültek. Nevettek, fecsegtek, pöröltek. A férfiak sok bort ittak. Olga Flegontovics Miklóssal beszélt és néha, a bor hatása alatt, tegeződve szólta el magát. Hanem ezen a tegezésen, aki hallotta, nem csodálkozott; mindenki tudta, hogy Lalejev, egy gazdag kereskedő fia, Olgának pártfogója, mindenki tudta, hogy Lalejev megjelenése azt jelenti, hogy ideje lesz szétoszolni.

Mikor Olga, kikisérve az utolsó vendéget, Timofjeics Vasziljt, visszajött a vendéglátó terembe, Lalejev szundikált a karosszékeiben.

— Elfáradtál, Miklós? — kérdezte Olga, leülve hozzá és anyai gyöngédséggel megfogva annak az állát, amelyen még alig látszóttak a leendő szakáll peyhei.

— Igen... megvallom, álmos vagyok — felelte ez hanyagul.

— Oh, szegénykém! Hol voltál ma? Mondd el!

— Meg akarsz számoltatni?
— Természetesen. Tudod, hogy aki szeret... én pedig téged szeretlek. Aztán már egy egész hét óta nem találkoztunk.

Olga fölnevetett és megsimította a Lalejev haját.

— Kedves macskám! valamit akarok tőled kérni! Megteszed?

— Ha lehet: megteszem, ha nem lehet: jobb, ha elő sem állsz velem.

— Persze, hogy lehet. Hát kérek én olyat, ami lehetetlen? En nem vagyok — te.

— No, jól van. Ah, be álmos vagyok.

Olga egy pillanatra összehúzta a szemöldökét, de hirtelen elnevette magát s mikor Lalejev kinyitotta a száját, hogy ásitson, Olga befogta azt a kezével.

— Ham! — mondta Lalejev, mintha megakarná az Olga kezét harapni.

Olga úgy tett, mintha megijedt volna és elkapta a kezét.

— Jaj, beh megijesztettél — mondá Olga naiv, gyerekes hangon, felduzzasztva az ajkait.

Lalejev felélénkült s kíváncsian és szenvedélyesen nézett Olgára.

— Jaj, milyen vagy ma! — szóló Lalejev.

Olga úgy tett, mintha nem hallotta volna, felkelt s néhány lépést tett a szobában. Bársony ruhájában, amely szépen simult kecses természetére és amelyben a szokottnál magasabbnak látszott, kipirult arcával és csillogó fekete szemével elragadóan szép volt, mint amilyen szépek csak a harmincz éven felüli asszonyok tudnak lenni.

Lalejev megtöltött borral egy poharat s egy hajtásra kiitta azt.

— Olga! Új le mellém — szóló és odanyujtotta a kezét.

Olga hozzá ment, Lalejev átölelte őt s ő elkezdte a Lalejev haját simogatni.

— Jól viseltesd magad? jó kis fiu voltál? — igen? — kérdezte Olga.

— Igen, de...

Lalejev erősen magához ölelte Olgát, de ez ügyesen kiszabadította magát és ujjával megfenyegetve Lalejevet, leült egy kis otománra.

— Csak illedelmesen! — mondá — én igazán rosszul érzem magamat és a hangulatom is oly kelleetlen...

— Miért? — kérdezte Lalejev, eltelve magától a boros-poharattól.

— Csak ugy! különféle házi bajok miatt.

— Házi bajok? Lám, lám; de mit akartál tőlem kérni?

— Jobban meggondoltam — szóló Olga, lecsüggesztve a fejét — azt hiszem, hogy nem teljesítheted, nem akarod teljesíteni kérésemet.

— Nem tudom, vagy nem akarom? — Nem értettem jól.

— Az egyik is, a másik is — felelt Olga lassan, mintegy eltűnődve, kihívó tekintet vetve Lalejevre.

— De miről van hát szó?

— Nekem ezer rubel kellene! — szóló Olga alig hallhatóan.

— Hm! Hát honnan gondold, hogy én azt nem tudnám neked megadni? Talán azért, mert nincs annyim? — kérdezte Lalejev.

— Az oly sok pénz... nem tudom — folytatta Olga naiv hangon.

— Csak azt szeretném tudni, hogy minek neked annyi pénz?

— Nem mondhatom meg... majd később... de nagyon hamar meg fogod tudni, de most még engedd meg, hogy titokban tartsam. Egyet mondhatok, hogy nem rongyokra, nem cifrázkodásra kell — tette hozzá komoly hangon.

— Jótékonytságot akarsz valakivel gyakorolni?

— Meglehet. Engedd meg, édesem, hogy ma erről hallgassak. Nemsokára megtudod.

— Megint valami szertelenség?

— Nos, tudtam én előre, hogy nem tetheted meg.

— Kár pedig így beszélned.

— Akkor hát nem akarod megtenni.

— Az már más.

(Folytatás következik.)

SZÍNHÁZAK.

Budapest, vasárnap, 1898. április 10-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Délután fél 3 órakor mérsékelt helyárakkal:
Általános hérteljesítés.

A nők iskolája.

Vígjáték 5 felvonásban. Írta: Molière. Fordította Szász Károly.

Személyek:

Arnóphe Vizvári
Agnes Ligeti J.
Horace Dezső
Bangó Latabár
Kriszta Györgyné
Chrysale Egriessy
Enrique Chrysale Kőrösmezzei
Oronte Horace Abonyi
Jegyző Faludi

Este fél 8 órakor rendes helyárakkal

1-ös általános normanapi hérteljesítés.

A nemzeti színházi munkaszabály nyugdíjintézet:

Az ember tragédiája.

Dramai költemény írta Madách Imre. Színré alkalmazta Paulay Zenejét szerette Erkel Gyula.

Személyek:

Az Ur Palotai P.
Rafael Cs. Alszegi
Gábor Paulayné
Mihály Gyönges
Lucifer Gyönges
Ádám P. Márkus E.
Eva Egrassy
A föld szelleme

MAGY. KIR. OPERAHÁZ

A Magyar Kir. Operaház és a Nemzeti Színház Nyugdíjintézete javára.

Rendkívüli hérteljesítésben 4.

She.

Fantasztrikus ballet két részben 12 képből. Kémény Jenőtől és Beer Józseftől. Zenejét Madar Raoul szerette.

Személyek:

Kalykatras Carbone
Ameneias Zsuzsanna
Isis Istvánó Németh
Főpap Fekete
Men-Kan-Ra Gáborhelyi
Avesha Gaszner
1) Libella Barbieri
2) Libella Balogh
3) Libella Schumideck
Főszereplő Csöregh
Szeva Gaszner B.

Kezdeté 7 órakor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

Délután fél 8 órakor mérsékelt helyárakkal:

Coullisset ur!

Bobozat 3 felv. Írták: Ernest Blum és Raoul Toché. Fordította Mihály József.

Személyek:

Coullisset Hegedűs
St. Castel tábornok Mátrai
Gaston de Brionne Fenyvesi
Rosine Lángay
Lucien Géth
Louise Kalmár P.
D'Esparville L. Rostagni
Alfredné Nikó L.
Annette Munkácsi
Baptiste Szőke
Benoit Kassai
Első játkos Décsi
Második játkos Nánássy
De Poublienne K. Bodor
Első nővér Hédosy L.

Este fél 8 órakor rendes helyárakkal:
655. szám. 656. szám.

Feri kisasszony.

Amerikai bobozat 3 felvonásban. Írta: M. Morton. Fordította: Mihály József.

Személyek:

Frank Stajner Tapolycai
Fred Anderson Fenyvesi
Byron Mac Staff Géth
Annyibon Hegedűs
So par, komornyik Szeregy
Yeta Dull E.
Kása Varsányi L.
Mann kisasszony Nikó L.
Chelwyndas R. Rostagni
Cosette, szobalány Berzsei I.

NÉPSZÍNHÁZ.

Délután fél 8 órakor mérsékelt helyárakkal:
Blaha Lujza asszony mint vendég.

A gyimesi vadvirág.

Pályadíjat nyert népszínmű 8 felvonásban. Írta: Geertz István.

Személyek:

Balánka János Ferenczy
Orzse a felesége Izsóca
Imre Szirmai
Mária Gizsi M.
Ozv. Fábán Julia Sípósné
Gyurka Vidor
Kisb. Frezmer Péter Lórántfy
Mágtolina Blaha L.
Plebános Szardahelyi
Cörpe Csura Szabó A.
Csarane Csatai Zs.
Mazur Ljvrai
Elgyó Kassai
Csörög István Kotsis
A völgyégy Lendvai

Este fél 8 órakor rendes helyárakkal:

Blaha Lujza assz. mint vendég

1848.

(Madak utja).

Látványos, zenés színmű, előjátékkal, 11 képből. A népszínházi bizottság megbízásából írta és zenejét szerelte Verő György. A nyitány, mely a népszínházi bizottság által hirdetett pályázaton első díjat nyert, írta és vezényli Barna Izse.

Személyek:

Petőfi Sándor Lubinszky
Vasvári Pál Szardahelyi
Irinyi József Várnai I.
Zakár Gergely Kenedik
Egy ur hölgy Bartai M.
Egy polgár Ujvári
Egy hölgy Lukácsy
Gróf Balházy Ferenczy
Gróf Széchenyi Lendvai
Kossuth Schirmai
Eszter Blaha L.
Dankó Mária Horváth V.
Döbör Sípósné
György Szirmai
Laszko Raskó
Pálkupa Gyárfi
Balta János Kiss M.
Antos plébanos Szabó A.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Délután fél 3 órakor mérsékelt helyárakkal:

Aranylakodalom.

1848—1898.

Látványos alkalmi játék nyolc képből dalokkal és táncokkal. Írták: Beöthy László és Rákosi Viktor. Zenejét összeállította: Fekete J.

Személyek:

Koltay Jenő Molnár L.
Katalin Hettyey A.
Béla Besenyey
Nyárády Szentmiklóssy
Howard Szilágyi V.
Tamay Ákos Irányi A.
Emerencia Szilassy
Tábornok Adám L.
Ségédintő Kardos
Boriska Csik I.
Oreg passzát Mátrai J.
Petike, molnája Tóth M.
Cziganyprímás Váradi P.
Ben tábornok Laposi G.
Petőfi százados Gabányi
Miklós János Forgacsi K.
Kassai Csiklái K.
Kassai Csiklái K.
Kassai Csiklái K.
Kassai Csiklái K.

Este 7 órakor rendes helyárakkal mellett.

Ugyanez.

VÁROSLIGETI SZÍNHÁZ

Igazgató: Föld Zsigmond.

Délután 5 órakor félhelyárakkal Kővessy Albertné és Németh József a Népszínház tagja vendégzárójeleivel:

Náni.

Pályanyertes népszínmű 3 felv. énekkel és táncokkal. Írta és zenejét szerette Föld Zsigmond.

Este 7 órakor félhelyárakkal Ling Etel a magyar színház, Rózsaszéki Gusztáv a népszínház, és Nyárády Antal kolozsv. nemzeti színház tagjainak vendégzárójeleivel.

Trylbik

(Az aggszűzek.)

Énekes főr. Betétek 3 felvonásban. Írta: Feid Mátyas. Zenejét szerette: Fodor Bertalan.

„Magyar Könyvtár.”

Szerkeszti: RADÓ ANTAL.

Havonként legalább 2 füzet jelenik meg.

Egy-egy füzet ára 15 kr.

A Magyar Könyvtárban megjelent füzetek a következők:

1. *Katona*. Bán-bán. Bevezetéssel ellátta Beöthy Zsolt.
2. *Guy de Maupassant*. Elbeszélések, ford. Tóth Béla.
3. *Berzsenyi* Válogatott Ötlet. Előrajzi bevezetéssel.
4. *Coppée*. A kovácsok sztrájkja és egyéb elbeszélő költemények. Fordította: Radó Antal.
5. *Kisfaludy K. A kerek*. Bevezetéssel ellátta Beöthy Zsolt.
6. *Sipulvas*. Humoros tárcsák.
7. *De Amicis*. A bor. Fordította Tóth Béla.
8. *Zrínyi*. Szicili veszedelem.
9. *Du Maurier - Potter*. Tribh. színmű. Ford. Fái J. Béla.
10. *Csokonai*. Dorottya.
- 11-12. *Arany János* válogatott balladái. (iskolai kiadás.) Riedl Frigyes bevezetésével.
13. *Olasz elbeszélők tára*. Első sorozat. Farina, Verga, Sersa, De Amicis. Ford. Radó Antal.
14. *Petőfi*. Új rajzok.
15. *Dumas Sándor*. A kaméllás hölgy. Színmű. Fordította Szemere Alida.
16. *Szomaházy István*. Légyott hármában és egyéb történetek.
17. *Franziska elbeszélők tára*. (Maupassant, Greville, Ricard, Chavotte, Bonsergent.) Ford. Ambrus Zoltán.
18. *Gerolamo Rovetta*. A becsületlenek. Ford. Radó Antal.
19. *Kisfaludy Károly* Válogatott költeményei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Bánóczi József.
- 20-21. *Shakespeare*. Szentiványéji álom. Fordította Arany János.
22. *Kármán*. Fanni hagyományai. Bevezetéssel ellátta Bánóczi J.
23. *Byron*. Manfred. Ford. Abrányi Emil.
24. *Paró*. (Agui A.) A Viola Vera s egyéb elbeszélések.
25. *Sardou-Najee*. Válgunk el. Ford. Fái J. Béla.
26. *Deák Ferencz* 1851-iki első föltáti javaslata.
27. *Atachylos*. A lelki zolt Prometheus. Ford. Zilahy Károly, bevezette Tóth K.
28. *Hárony István*. Vadász-történetek.
29. *Murphy és Barriere*. Bohém-élet, színmű, ford. Radó Antal.
30. *Béla király névtelen jegyzője*. A magyarok történelmének. Ford. Szabó Károly, javította és bevezetéssel ellátta Miksa Sándor.
31. *Molière*. Dandin György. Fordította Hevesi Sándor.
32. *Gracia György*. 1848. márczius 16-ika.
33. *Bourget*. Három elbeszélés. Ford. Hevesi Sándor.
34. *Szabócska Mihály*. Versek.
35. *Tergenyen*. Az ötödik kerék. Ford. Szabóné Nagall Janka.
36. *Kossuth Lajos* 1848. július 11-iki beszéde a hadserő megajánlása ügyében.
37. *Camille Flammarion*. Csillagos esték. Ford. Tóth Béla.

Minden füzet egyenként kapható.

Előfizetéseket 6 füzetre 90 krral, 12 füzetre 1 forint 80 krral elfogad minden könyvkereskedés és a kladók:

Sampel Róbert (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udvari könyvkereskedése

Budapest, VI., Andrassy-ut 21. sz.

Az Esketési Ügyvivőség

beszerzi az esküvőhöz szükséges összes okmányokat és elvégzi az összes utakat. (859)

Hivatala: Budapest, VII., Erzsébet-körút 7. Vidékre levélben. Vidékre levélben.

Javaszi toillettek

a legegységesebb hitelben, mérsékelt árakon kaphatók:

A. LEGRAND

divatszalonjában 585

Budapest, IV., Váci-utca 25.

Fehér ló szálloda

étterme

VIII. ker., Kerepesi-ut 15. sz.

Magyar, francia konyha. jó valódi borok, gyors kiszolgálás, mérsékelt árak.

Estéként kitünő cigányzene hangverseny.

FARKAS JÁNOS, vendéglő-tulajdonos.

Első os. es kir. osztrák-magyar kizárólag szab.

Homlokzat-festék-gyár

Kronsteiner Károly

BÉCS, III., Hauptstrasse 120.

(saját házbán.)

Az aranyéremmel kitüntetve.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézmények, vasutak, ipari-bánya és gyári társulatok, építési vállalatok, építő-mesterek, ugyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítói. E homlokzat-festékek, melyek mészből feloldhatók, száraz állapotban, poralakban és 40 különböző mintában különként 16 krtól felfelé szállíthatnak és ami a festék szűrtisztaságát illeti, azonos az olajfestékekkel.

Mintakártya, ugyszintén használati utasítás kívánatra ingyen és bérmentve küldeték.

Finom női fehérneműket és

menyasszonyi kelengyék

julányos árban, legnagyobb választékban ajánl 807

Kanitz Ferencz és Tsa

szepességi vászon raktára

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 11.

BUTOR.

Elegáns és egyszerű teljes hátó-, ebédli- és szalonberendezéseket, barokk-, angol- és ó-német stílusban, ugyanint minden kárpított butorokat s egyes darabokat legolcsóbb árak mellett eladunk.

Friedländer és Taub

Budapest, IV., Károly-körút 4. sz.

Kerepesi-utal szemben. 788

A székesfővárosi

vigadó-kioszk

megnyitása

husvét vasárnapján.

Egy régi óhajnak vétem eleget tenni, midőn a kicsinynek és szűknek bizonyult kioszkot áldozatok árán kibővítettem, azt téli kertté alakítottam és az annyira kedvelt kioszkot úgy nyárára, mint télire az előkelő közönség gyűlhelyévé tettem.

Kioszkom télen át fűtve lesz, előkelő közönségem tehát szakadatlanul látogathatja azt, annál is inkább, mert télen át egy hideg buffet is fog a n. é. közönség rendelkezésére állani, mely választékosságánál fogva a legmagasabb igényeket is kielégíti.

Midőn kérem a n. é. közönséget, hogy páratlan bizalmával és látogatásával továbbra is megtisztelni sziveskedjék s, vagyok mély tisztelettel

Pohl Károly,

a Vigadó-kávéház és kioszk bérloje.

A világhírű

CHICAGO-kerékpár

raktára csakis

BUDAPESTEN,

VII. kerület,

Erzsébet-körút 19. sz.

Perl és Löwinger.

Bérlőtűzítésre is kapható. Képes árjegyzék 10 kr. postabélyeg beklitése ellenében küldeték.

SHINHAZAK.

Budapest, hétfő, 1898. április 11-én.

NEMZETI SZINHÁZ.

II. Rákóczy Ferencz fogsága.

Eredeti dráma 5 felvonásban. Írta Szilágyi Ede.

Személyek:

Zrínyi Ilona Jászai M. Rákóczy Ferencz Szondi Sándor...

Kezdete 7 órakor.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

Ereletszűnetben (12. szám) mérsékelt helyárrakkal.

Ünnepl előadás.

Ilka és a huszár-toborzó.

Eredeti opera 3 felvonásban. Zenejét szerzerzte Doppler F. Szövegét írta Czanyuga József.

Hymnus.

Szövegét írta Kólcsey Ferencz. Kezdete 7 órakor.

NÉPSZINHÁZ.

Délután fél 3 órakor mérsékelt helyárrakkal.

Talmi hercegnő.

Eredeti operette 3 felvonásban. Írták Makai Emil és Kövesi A. Zenejét szerzerzte Konti József.

Személyek:

Dáris Mária M. Csatai Raskó Z. Bánfi Vidor...

Este fél 8 órakor rendszer helyárrak mellett.

Balaha Lujza assz. mint vendég.

1848.

(Hadak utja).

Látványos, zenés színmű. előjátékkal, 11 képmű. A népszínházi bizottság megbízásából írta és zenejét szerzerzte Veró György.

Személyek:

Petőfi Sándor Lubinszky Vasvári Pál Szerdahelyi Irinyi József Várnai I. Zakár Gergely Kenedi Bartfalvi M. Egy urfi hölgy Ujvári Egy polgár Lukácsy Egy hölgy Ferenczy Gróf Batthány Lendvai Gróf Széchenyi Szirmai Kossuth Balaha L. Eszter Horváth V. Dorkó Mózes Sipsóné György Szirmai László Raskó Flóra Gyúri Raskó Balha János Kiss M. Antos pépános Szabó A.

Színházi műsorok a 42. oldalon.

VÁRSZINHÁZ.

Zárva.

VIGSZINHÁZ.

Délután fél 3 órakor mérsékelt helyárrakkal.

Szöke Katalin.

Dráma regé 3 szakaszban 6 képműben. Írta Voss Rikárd. Fordította: Makai Emil. Zenejét szerzerzte Pálfi G.

Személyek:

Az Ifjú Halál Fáy Sz. Szerep-Katalin képe Molnár Werner Katalin Haraszthy Gyuri 16 éves. Hajasz Lőrincz Ede Márton Ede Annuska Gerő Magda Cséka J. Tera Varsányi 6

Este fél 8 órakor rendszer helyárrakkal.

655. szám. Másodszor.

Feri kisasszony.

Amerikai bohózat 3 felvonásban. Írta: M. Morton. Fordította: Mihály József.

Személyek:

Frank Stajnor Tapolycai Fród Anderson Fenyvesi Byron Mar. Staff -Göb Anagnosi Heges Jósó So per, komoronyik Szeregy Vebta Delli E. Elisa Varsányi L. Mann Kisasszony Nika L. Chetwyndné R. Kostagni Cosette, szobalány Bercei L.

MAGYAR SZINHÁZ.

Délután fél 3 órakor mérsékelt helyárrakkal.

Aranylakodalm.

1848-1898.

Látványos alkalmi játék nyolc képműben, dalokkal és táncokkal. Írták: Beatty László és Rákosi Viktor. Zenejét szerzerzte: Fekete J.

Személyek:

Koltay Jenő Molnár L. Katalin Hettyey A. Béla Bessenyei Nyárády Szentmiklóssy Howard Szilágyi V. Tarnay Akos Iványi A. Emerenzia Szilassy Tábornok Adam L. Segédizást Kardos Boriska Csik I. Oreg paraszt Márai J. Petike, molája Tóth M. Czigányzin a Váradi G. Ben tábormos Várnai G. Petőfi szízesics Gabányi Mikulák János Ferenzy K. Krausz-hasi Sziklai K. Kozák-kaplar Acsenyey

Este 7 órakor rendszer helyárrak mellett.

Ugyanez.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Igazgató: Feld Zsigmond.

Délután 3 órakor félhelyárrakkal.

Mult és Jelen.

Alkalmi prólog. Írta: Győző L. Ezt követi:

A vigéczek.

Énekes körmenet élőkép. Írta Kövesy Albert.

Mult és jelen.

Ezt követi:

A vasgyáros.

Számú 3 felv. ban. Írta: Olmet György.

Általános érdeklő művek.

- A pesti művelt társalgó. Kötve... 1.20 Kártyajátékok könyve. Szerkeszti Parlaghy Kálmán... 1.80 Hölgyek titkára. (Női levelező.) Kötve... 1.80 Levelező és házi titkár. Írta Kassay Adolf... 1.80 Öngyógyvéd. Legújabb házi tanácsadó. Írta Kassay. 1 frt. kötve... 1.20 Képes budapesti szakácskönyv. Szerkeszti St. Hilaire Jozefa és többen. Új, tetemesen bőv. kiad. 4 pompás színnyomatu képpel 1 frt 80 kr., kötve 2 frt. diszkotés... 3.- Ugyanaz nemet nyelven 1 frt 40 kr., kötve... 1.80 Házi kincstár. Több száz titkos szer. Szerkeszti Hankó V. Ára 1 frt 20 kr., kötve... 1.50 Pohárköszöntések. Félköszöntőkönyv. Mélyacsaytől Füzve 60 kr., kötve... 1.50 Magyar virágnyelv. Miniatur kiad. Rózsaszín papíron... 1.40 A kis magyar mint közzöntő. Szerk. Bácsi József, kötve... 1.80 Czigányjósno... 1.50 Ezermester. (Büvészkönyv.)... 1.30

LAMPEL RÖBERT (Wedjaner F. és Fiai) Budapest, Andrassy-ut 21. szám.

Ús-Budavára igazgatósága

felkéri mindazokat, kiknél idénybérletjegyeire szóló gyűjtőre vannak, hogy azokat április 20-ig városi irodájába megküldeni sziveskedjenek, mert az előrehaladt idény következtében fentemített időn tuzi bérletjegyek urak részére csak 10 frtért... 12 éven aluli gyermekek... 12 éven aluli gyermekek... Az igazgatóság.

kárpitos- és díszítési munkákat.

Függönyök díszítése, terem díszítések stb. Magam a n. é. közönség kegyes pártfogásába ajánlva, maradtam kitünő tisztelettel SZILÁGYI ZSIGMOND, kárpitos és díszítő. Budapest, VII., Dobány-utca 68.

USA TATA ÉMBEREKET

a párisi dr. Boiton Injectio Oriental... Főraktár: Zoltán Béla gyógyszerárában, Budapest. V. Széchenyi-tér és Nagykorona-utca sarkán.

Szép bajusz dr. Heudal-féle bajusznövesztő-pomádéval. VERTES LAJOS Sas-gyógyszertárából, Lugoson 353. szám.

BUTOROK.

Saját készítményű elegáns háló-, ebéd- és szalon berendezések az oldi stílusban kivételben, legelőfőbbben kaphatók:

FELDMANN HENRIK

asztalos-meternél Budapest, Csengery-utca 16. Dob-utca sarkán.

Parfumerie Royal Budapest, Erzsébet-körut 64. Az előkelő világ legkedveltebb illatszerei. Kézápolás (manicure) és amerikai arcfürdők. Vasár- és ünnepnapon zárva.

A legjobb zongorák Steinway és Sous BLÜTHNER GYULA kir. nád. pianogyárosok egyedüli képviselősege

KOHN ALBERT-nál BUDAPEST, Klygó-utca 6. Ezenkívül igen dus választékban kaphatók új és átjátszott zongorák és harmoniumok.

Öz orvokélyporojétekről ut könyvecskéket minden megrendelőnek ingyen az portomentezően küldi a Lecht bankház Budapestben

Nevezett könyvet bárki rendelheti.

DR LASZKY INHALATORIUMA mell-, rége-, garat-, orr-betegségeknek soole és fényű szőrtörlesztással külön kamarákban. Asthmásoknak pneumaticus curák. Erzsébet-körut 6., I. (New-York átellenében).

Üzlet-áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség és t. verőim szive tudomására adni, hogy Rózsá-téren és Kossuth Lajos-utczában 1854-ben alapított üzletimet be-szüntetem és

Csakis Klygó-utca 1. szám alatt

őszpontosítottam esőernyő és nap-ernyő árúimat. Ez alkalomból azon helyzetben vagyok, hogy nagymennyiségű nap- és eső-ernyőket a legjutányosabb áron adhatom.

Láng Ágoston, Klygó-u. 1. sz.

Főraktár: Budapest, Koronaherceg-utca 8. Wein Károly és Csai Késmárk-Bussósz Ajánlja hírneves szepességi vászon-kamuka-gyártmányait.

Vertes gyóysz-féle keleti (792) labdacok. Gyenge nőknél felt szep-estű fürdőtt külsőszőmek 1 adag 3 frt. - Kapható Vertes L. Sasgyógy-tára, Lugoson 353 sz.

Butorcsarnok VIII. kor. József-körut és Bérkocsis-utca sarkán a Sváb-féle házban nagy mintákkal és modt nyílt. Ebéd- háló-, uriszoba- és szalonberendezések. legújomabb kivitelben dus raktáron vannak. A n. é. közönség-nek ezáltal módjában van jó butorokat olcsó áron közvetlen a készítőktől vethetők! A szövetkezet ajánlja továbbá megtekintésre a saját házában levő mintakatalógust.

A 69686. számú sorsjegy nálam adatott el s ezen sorsjegyre

600.000 koronás

nyeremény esett, úgy a 23772. számú nálam eladott sorsjegyre szintén 60.000 korona nyeremény esett; továbbá

61463	száma	10000	Kr.	23662	száma	1000	Kr.
69093	"	5000	"	23703	"	1000	"
69656	"	5000	"	23729	"	1000	"
87206	"	5000	"	25341	"	1000	"
63259	"	5000	"	28649	"	1000	"
57965	"	5000	"	28660	"	1000	"
14213	"	2000	"	31315	"	1000	"
23596	"	2000	"	31323	"	1000	"
43229	"	2000	"	41524	"	1000	"
43358	"	2000	"	43205	"	1000	"
43347	"	2000	"	43446	"	1000	"
48796	"	2000	"	53456	"	1000	"
57872	"	2000	"	56433	"	1000	"
62729	"	2000	"	57986	"	1000	"
14120	"	1000	"	68404	"	1000	"
14293	"	1000	"	78076	"	1000	"
18450	"	1000	"	82375	"	1000	"
18484	"	1000	"	82385	"	1000	"
23519	"	1000	"	82473	"	1000	"
23638	"	1000	"				

és számtalan 500 és 200 koronás nyeremények.

BIHARI EDE

a magy. kir.

szabadalmazott

osztálysorsjáték

főelárusítója

Főüzlet: **Károly-körut 28. szám, Károly-laktanya,**

Iroda: **Kerepesi-ut 20. szám,**

elad és elküld az összeg előleges beküldése ellen vagy utánvét mellett I. osztályu eredeti sorsjegyet:

egy egész
6 frt.

egy fél
3 frt.

egy negyed
1.50 frt.

egy nyolczad
— .75 frt.

Minden megrendeléshez a hivatalos tervezet mellékelendő. A nyeremény-jegyzék a húzás után rögtön felszólítás nélkül megküldetik.

Megrendelések és pénzküldemények vidékről mindig az irodába Kerepesi-ut 20. szám alá intézendők. Sorsjegyek azonban Károly-laktanya, Károly-körut 28. szám alól hozandók el.

A legszerencsésebb esetben a legnagyobb nyeremény

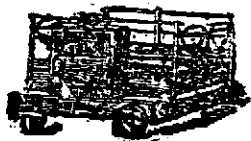
egy millió korona.

A szabadalmazott

774

„FAIRBANKS“-mérlegek

számtalan rendszerek, teljességgel Németországban bírnak és a föld minden pontján egyenlően mérlegelnek.

Gazdasági-, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket.

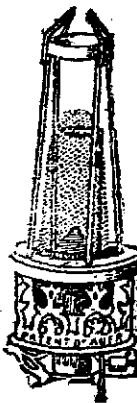
Minden esetben gazdaság, gazdaságok, közép- és aradalmak részére a legjobb meggyőződéssel ajánlhatjuk. Gazdasági egyesületeknek kedvezményben részesülnek.

„FAIRBANKS“ mérleg- és gépgyártó- és gépgyártó-társaság.

Budapest, Andrásy-ut 14. Gyár: Váci-ut 156.

Megrendelések közvetlen körp. irodánkhoz Andrásy-ut 14. sz. intézendők.

Sok pénzt!

megtakaríthatnak évente kávéházakban, vendéglőkben, gyárakban, irodákban és nyomodákban az ujonnan feltalált **szab. Fortuna Auer-háló-védőkkel.** Behagyat azemmel bárki a **Cylindert** le és fölleheti anélkül, hogy a **hálót megérintené**, ha a **cylinder** hasad, a **hálót** nem veszélyeztetli.

Jótállás. Biztos siker. Darabja 55 kr.

Vidéki viszontelárusítóknak árengedmény.

Kapható egyedül a föltalálónál

Höfle Károly és Tsa

Budapest, József-körut 59—61. sz.

WALLA JÓZSEF

mozaik- és csementáru-gyára

építési anyagok raktára

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 13. szám.

Vállalkozók:

Gránit-terazzo
Betonirozások
Medencék
Csement-lapok és
Mozaik-lapokkal kö-
vezések elkészítésére
Fayence-lapokkal
falburkolások stb.

Csatornázások

Szökőkutak
Jászolók
Csementvizezők

Raktárt tart:

Kerám-lapok
Kelhetmi-lapok
Terracotta-áruk

Mozaik-lapok, mett-

lachi módra
Aszfalt tető-lemez
Aszfalt elszigetelő-
lemez

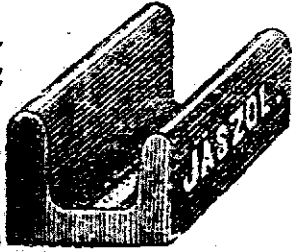
Tűzálló-téglák
Kőagyag-csövek
Kémény-toldalékok
Kőagyagból stb.

Gyári raktára

a Garternani portland-
csement- és vizállómész
gyárnak.

Mennyezet-nádszövet-
raktár.

(Stuccatur-Rohrgewebe.)

A lapozási és nyári divat

újításai, a legnagyobb színelvétel (145 cm széles), fantasztikus és legújabb különlegesek, francia

legjobb és legolcsóbban

Merza és Pongor

sz. Budapest, IV., Kristóf-tér 2. sz.

Minden ingyen és bérmenten.

Május, június, július, augusztus, szeptember és október hónapokban 14 napra.

BUDAPEST—PÁRIS.

Magyarok társas-kirándulása az

1900. évi Párisi Világkiállításra.

Ezen kulturális mozgalom programjának pontos kivitelét, valamint a befolyt összegek kezelését ellenőrzi a köv. bizottság:

Elnök: Toroczko-Szent-Györgyi Thoroczky Viktor báró, a főrendiház titkára.

Dr. Barthos Andor miniszteri titkár, a vasúti tisztviselő tanfolyam tanára.
Dr. Gerenday György pénzügymin. titkár, a „Magyar Athletikai Club” alalenöke.
Igmándy Mihály író, a „Földrajz” pesti bizottságintézet osztályfőnöke.
K. Jónás Ödön műegyetemi tanár, országgyűlési képviselő.
Dr. Kovács Gyula kir. tanácsos, egyet. tanár, a magyar heretik. muzeum aligazgatója.
Molnár Viktor min. osztály-tanácsos a vall. és közölt. minisztériumban.

Sacellary Mihály min. osztály-tanácsos a m. kir. belügyminisztériumban.
Dr. Schubert Emil v. kir. törvényszéki bíró, ügyvéd.
Sturm Albert a „Budapesti Tudósító” tulajdonosa és főszerkesztője.
Urányi Imre országgyűlési képviselő.
Dr. Várady Antal az orsz. nagy. szín. akadémia igazgatója, a Nemzeti Színház dramaturgia, az „Ország-Világ” főszerkesztője.

Igazgató: SOMOGYI NÁNDOR, Budapest, Erzsébet-körút 48. szám, I. emelet.

A befizetések kizárólag a Belvárosi Takarékpénztár Részvény-Társaságnál (részvénytőke 2,500.000 forint.)

Budapest, Koronaherceg-utca 3. szám

készpénzben, vagy a m. kir. postatakarékpénztár utján eszközlendők. A takarékpénztár kezeli a befizetett összegeket és ugyanott adatik ki a programban foglalt szolgáltatásokról szóló részvételi jegy.

Párisi százas fogadó-bizottság. Nőgy-bizottság. Jók, művészek százas bizottsága.

Jelentkezések az igazgatóságokhoz: Budapest, VII., Erzsébet-körút 48. sz. I. em. intézendők. A chequak, melyekkel a befizetések portómentesen intézhetők, a Belvárosi Takarékpénztár Részvény-Társasághoz díjtalanul küldetnek meg.

Az 1898-ban belépők 260 forintot fizetnek.

Fizetendő 8 forintos havi vagy 24 forintos negyedévi részletekben.

Kényelmes utazás (csak nappal).
Szabad podgyász.
Elsőrendű étkezés uton is.
Egy nap Münchenben.

Ünnepélyes fogadtatás.
Kényelmes szobák. Bérkocsik.
Kis csoportok, művelt vezetők.
Kiállítás, látványosságok.

Színházak, mulatók jegyei.
Saint-Cloud-Versailles.
Kongresszusok.
Magyar orvosok, balosetbiztosítás.

Visszatérés 6 héten belül Svájcban át megszokható.

Akadályoztatás esetén a jegy másra átruházható vagy a befizetett összeg egy csekély levonással visszatérítetik.

Részletes illusztrált prospektust az igazgatóság kíváncsra küld.

BUDAPEST—PÁRIS Magyarok társas kirándulása az 1900. évi párisi világkiállításra.
Igazgató: SOMOGYI NÁNDOR Budapest, Erzsébet-körút 48. sz., I. emelet.

Belépési nyilatkozat.

Alulírott ezennel nyilatkozatom, hogy a közzétett prospektus alapján fenti vállalat által rendezendő társas-utazásban részt veszek és egy részvételi jegyért 250 forint — krt a folyó hótól kezdve — frt — kr. havi-, negyed-, félévi részletekben (a m. kir. postatakarékpénztár utján) a Belvárosi Takarékpénztár Részvény-Társaság pénztárához Budapesten (Koronaherceg-utca 3.) az 1900. évi január végén megállapítani, ugyanakkor jegyemet másra átruházhatom, avagy az utazástól visszaléphetek. U. öbbi esetben a Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság a részvételi díj egy tízedrészének levonásával a befizetett összeget visszafizetni tartozik.

Ezen időponttól visszalépésnek helye nincs, de az ellenőrző-bizottság múltányos esetben jogosítva van a szabálytól eltekinteni.

Végül tudomásul veszem, hogy egy uton, mint 8 napig Párisban a programunk megfelelő teljesen szabad utazást, podgyaszt, lakást, ételmezést, közlekedést, szórakozási és ünnepségekben való részvételi jegyeket a megállapított összegért díjtalanul kapom. 1898. évben belépés esetén 260 frtot fizetek. Az elmaradt részletek az utolsó részlettel fizethetők.

Lakhely:

1898

- hó - n.

Név és állás:

Magyarország Párisban.

Nehéz lenne itt felsorolni sokaságát azoknak a testületeknek, a melyek már eddig is bejelentették a párisi kiállításban való részvételüket. A mozgalom bejárta az egész országot és mindenütt aktívvá tette a kirándulást: olyan arányokban, a minővé nemcsak hazánkban, de másutt sem adódik példa. Törvényhatóságok, testületek, egyesületek, kaszinók foglalkoztak már a kirándulási mozgalomunkkal, a melyben az egész magyarság nemzeti megnyilatkozását látván, bejelentették csatlakozásukat. A vidéki centrumokban társadalmi alapon szervezkednek a bizottságok, élükön a legfelsőbb rétegekkel. A Budapest-Páris gyönyörű plakátjával tele az ország és nincs már egyetlen vidék sem hazánkban, a hol a mottó ne lenne az:

— Fel Párisba! —

Az Eperjesi Széchenyi Kör Szinnyey Merse István főispán elnöklése alatt legutóbb tartott ülésén dr. Horváth Ödön egyetemi tanár, jogkari dékán indítványára elhatározta, hogy a kör, mely nagy számban vett részt az 1889-iki párisi világkiállításban is, ezúttal is csatlakozik a kirándulási mozgalomhoz. A Budapest-Páris kebelében rendezti, melynek meghívását a Széchenyi-Kör igen rokonszenvesen fogadta s a szervezés céljából Szinnyey Merse főispán elnöklése alatt bizottságot alakított.

Az Erdélyi Kárpát-egylet és Budapest-Páris. Erdélyi részünk impozánsan lesz képviselve a párisi kiállításban. Kolozsvárott olyan arányú mozgalom indult meg a Kárpát-egylet égisze alatt, kapcsolatban a Budapest-Páris mozgalomával, amely biztos garancia, hogy az erdélyi magyarság rendkívül tekintélyes számban megy ki a világkultúra ünnepére. Január 23-án nagy gyűlés volt a szervezkedés ügyében Kolozsvárott, melyen a város legelőkelőbb társasága és hazafias polgársága tekintélyes számban vett részt. A gyűlés egyhangú lelkesedéssel mondta ki a csatlakozást a mozgalomhoz s az erdélyi rész minamarabb való szervezkedését határozta el. Az erdélyi szervezkedés élén rendkívül nagybuzgalmu és előkelő bizottság áll: csupa vezéralakjai az Erdélyi Kárpát-egyletnek. A bizottság tiszteleti elnöke báró Feilitzsch, a Kárpát-egylet elnöke

elnöke Szádeczky Lajos a kolozsvári egyetem tudós professzora, titkárjai pedig Radnóti Dezső, a Kárpát-egylet és dr. Gámán József a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara nagybuzgóságú titkárjai.

Temesvárott is megindult a mozgalom a kirándulás tekintetében a Budapest-Párisal kapcsolatban. A most szervezkedő mozgalom érdekében Mága kereskedelmi és iparkamara titkár buzgólkodik.

Debreczenben is nagy érdeklődést keltett igazgatóságunk meghívása s ennek nyomán rövid idő alatt megalkult a bizottság, mely a Hajdúság kirándulását rendezi a párisi kiállításra. Az előmunkálatokban Grünwald József, a kereskedelmi és iparkamara nagybuzgalmu titkára fejt ki széleskörű akciót a megalkult bizottsággal, melynek élén Wolafka Nándor püspök, a fővárosbéli is igen ismert rokonszenves főpap és Szabó Kálmán, a kereskedelmi és iparkamara elnöke állnak.

Székesfehérvárott a Vörösmarthy-kör kebelében szervezkedik az akció a kirándulásra. Vértessy József, a Vörösmarthy-kör helyiségébe hívta egybe a székesfehérvári intelligencia képviselőit és elhatározta, hogy a ket testvérkaszinó elnökének Vértessy Józsefnek és Kenderessy Árpádnak vezetésével szervezzük a kirándulási akciót és pedig a Budapest Páris kebelében.

Sopronmegyében Baán Endre alispán és Gebhardt József polgármester állnak a kirándulási mozgalom élén, husztagnyi rendező-bizottságban pedig Szombathely előkelősége tekintélyesen van képviselve. A mozgalom nagy érdeklődést kelt megyszerte.

Győrött a megye alispánja, Zechmeister polgármester és Szávay Gyula a jeles író, tervezik a nagyszabású mozgalmat, amely arra enged következtetni, hogy Győr város tekintélyes számban lesz képviselve a párisi kiállításban.

Pozsonymegye legutóbbi közgyűlésén jelentették be a Budapest-Páris meghívását az 1900-iki kirándulásban való részvételre. A megyegyűlés örömmel vette tudomásul a meghívást, amiről az alispán értesítette a Budapest-Páris igazgatóságot.

A főváros különösen impozánsan lesz képviselve a kirándulásban. Eddig mozgalmak indultak meg a képviselők körében, a kaszinók legnagyobb részében, a Demokrata-körben, nemzeti szövetségben stb.

Vas megyében is megalakult a párisi kirándulás rendező-bizottsága a Budapest-Páris meghívása kapcsán. A mozgalom élén a város egész intelligenciáját magában foglaló bizottságban Károlyi Antal alispán és Eken Gyula polgármester szerepelnek. A bizottság, melynek Kirschknopf Frigyes kereskedelmi kamarai titkár a jegyzője, élénk akciót fejt ki a vas megyeiek kirándulása érdekében.

A budapesti hírlapírók egyesülete, mint elnöke: Mikszáth Kálmán a Budapest-Páris igazgatóságát értesítette, szívesen fogadta a kirándulásra való meghívást és öt taggal képviselheti magát rendező-bizottságunkban.

Az országos magyar kertészeti egyesület legutóbbi választmányi ülésén elhatározta, hogy testületileg vesz részt az 1900-iki kiállításban, miről az egyesület nevében Szelner Adolf elnök és Sigray titkár értesítették a Budapest-Páris igazgatóságot.

A magyar hajózási egyesület választmányi ülésén kimondta, hogy résztvesz kirándulásunkban, s a rendezés teendőivel dr. Herzfeld Oszkár bízta meg az egyesületet.

Szeged városa, melyet még a hála érte az ismét a francia nemzethez, emlékére annak a bazar-ünnepnek, melyet annak idején a francziák a szegedi árvízkarosultak javára rendeztek, ezt az emlékeztető ösztinte kegyeleltel rója le a francia nemzet iránt az 1900-iki kiállításban. A városban Pálffy Viktor elnöklése alatt nagyszabású mozgalmat indítottak meg, melynek célja a francziák ünnepe iránt való érdeklődés felkeltése és minél nagyobb számú kiránduló-csapat toborzása, hogy a hála és kegyelet kifejezése minél impozánsabb legyen. A bizottság akciója Szeged város egész közönségében rendkívül érdeklődést kelt, úgy, hogy nagyarányú kirándulás van készülőben. A bizottság tagjai Szeged város legelőkelőbb polgáraiból állnak.

Magyarország Párisban a czime a Budapest-Páris hivatalos lapjának. Az új szépirodalmi folyóirat irásban és képekben bemutatja Páris a magyar közönségnek és folytonos érintkezési kapcsolatot tart fenn a Budapest-Páris és kiránduló közönsége közt. Az új lap főszerkesztője Öcsi Kornél, elnöke Somogyi Nándor.

„36 év óta fenálló üzletem feloszlik.“
 Saját készítményű rendkívül szelídén készített
szalagarnitúrák és butorok
 nagy készletben sokféle árban adhatók el.
 A N. É. Községet telepem megfigyelésére kérve maradok
 Tisztelettel 733

KÁRNER JÓZSEF
 kárpitos és díszítő
 Ferenctiek-terén (a bazárban) I. emelet.

Órák, arany- és ezüstárut
 vásárlók, rendőri, posta- és vasuti
 alkalmazottak 100% engedményben ré-
 szesülnek.

Kohn Lipót
 órás és aranyművesmál

Budapest, VII., Csömöri-ut 15/a. szám.

Egy nikel rem. óra 2 ft 40 kr., finomabb 26 órák járó 3 ft 50 kr.
 dupla fedellel 4 ft 20 kr., tula rem. 4 ft 20 kr., dupla fedellel
 7 ft. Ezüst rem. 5 ft, dupla fedellel 6 ft 30 kr., maszk dupla
 apéro 6 ft. Ebesztó óra 1 ft 80 kr., 3 évi jótállással. —
 Árjegyzék bérmentve. Vidéki megrendelések utánvétel mellett
 köldetnek. (623)

GUMMI

eredeti párisi gummi és halhólyag, finomság és
 jószág tekintetében még a legmagasabb igényeket
 is meghaladó, tuczonként 1, 2, 4, 5, 6, 7 és 8
 forintért. **Santa Amer.** (rövid) 3 és 4 ft-ért,
 legfinomabb női szivacsok 2, 3, 4 és 5 ft. **551**
preservatífek Hasse után 2 ft. Messinger
 tanár után 2 ft 50 kr darabja Suspensoriumok
 stb. kimerítő árjegyzék szerint. Szétküldés a leg-
 diszkrétebbül. (636)

REIF J. ÉCS,
 I. Erandt-utca 2.
 Praktikus teljes miniszervizemé-
 nyek urak számára 2, 3, 4, 5 ft.
 Árjegyzék zárt borítékban ingyen.

LANGEN és WOLF BUDAPEST,
 Szállítja a világhírű
eredeti „Otto” motorokat
 légszoz- és benzín-mozgonyokra.
 Ezen motorok minden iparágban a legjobb és leg-
 megbízhatóbb gépeknek bizonyultak. Gardá-
 sági gépek áramához ajánljuk a pályadíjat
„Otto” benzín-mozgonyt.
 Nem kell gépész! Nincs tüzvesztély!
 Nincs vízfogyasztás!
 Felvilágosítás, prospektus és költésdíj ingyen.

Teléfono 67-38. Telefono 67-38.

Átköltözéseket és szállításokat
 zárt szab. butorkocsikkal a legjutányosabb árak mellett eszközöl

MAUTNER HENRIK
 butorszállítási és beraktározási vállalkozó 719
 Budapest, VIII. ker., József-körút 21. szám.

A bpesti asztalos ipartestület védnöksége alatt állók

Butorcsarnok

VII. ker. József-körút és Sörkocsis-utca szög-
 letén levő Szűz-Mária házában nagy mintaraktárral és vál-
 talati irodával nyitott, hol készleten tart dúsz választékban kivált
 minőségű butorokat

ébredő-, háló-, úriszoba- és szalonberendezésekből.

Ezzel módjában áll a n. é. közönségnek közvetlen a készítő
 asztalos-mestertől jó butorokat jutányos áron készen venni,
 esetleg megrendelni. Turábbra megtekintésre ajánlja a leteleitnek
 saját házában levő állandó kiállítás is.

Dr. Högyes-féle
 az egész világon szabadalm. higiénikus asbest talpbetét

Egy talpbetét, mely hosszas kísérletek
 és kísérletek eredménye hivatva van,
 hogy az emberi test legényesebb ré-
 szát megóvja a meghűléstől. Nincs többé
 tyúkszem, bőrkeményedés, lábföld-
 rcs, lábgyógyás, meg van védve hideg
 vagy meleg és lábizadás ellen az, ki
 viseli Dr. Högyes-féle szabadalma-
 zott Asbest talpbetétet lájja el. Cauxban
 szentvándoknak és kőbányászok ingerülte-
 nek megbecsülhetlen értékű. Az asbest
 talpbetét különösleg legjobban bizonyítja,
 hogy a cs. kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvé-
 ségnek eddig 23500 pár szállított. Ára páronként 1 ft 30
 kr., gyermekeknek 60 kr. Szétküldés csakis utánvetellel. Fel-
 világosítások és prospektusok ingyen.

Általános Ásbest-áru-gyár betéti társaság Budapest,
 VI., Sziv-utca 15. — Ebes, I., Franz Jozsef-utca 7.
 Ismételőárak: kérésre köldetnek. 797

Előfizetések .....
 és
 ..... **hirdetések**
 felvételnek lapunk kiadóhivatalában
VIII., József-körút 65. szám.

Zongorák és pianinok

A világ első gyá-
 raiból, valamint sa-
 ját készítmények,
 melyek zeneművé-
 szek által a zene-
 gyöngyeinek nevez-
 tettek el, ez időben
 legszilárdabban vásá-
 rolhatók. 724

Keresztély mintazongora termében
 Budapest, Váci-körút 21. sz.
 Ócska zongorák becsorítottak és hangolások vala-
 mint javítások lelkiismeretesen eszközöltetnek.
 Váci-körút 21. sz. (Ipar udvar).

Férfi-óvat	Női-óvat	Gyermek-ruhák	Francz. illatozók	Nap- és esőernyők	Sétabotok	Utazó-czikkek	Utazó-kosarak
------------	----------	---------------	-------------------	-------------------	-----------	---------------	---------------

Tömören hajlított fabutorok.

Párisi Nagy Áruház

Budapest, VII., Kerepesi-ut 38. sz.
 (a Népszínházzal szemben.)

Esténként fényes kivilágítás.

Ingaórák.

Valódi tajtékpipák	Bőráruk	Díszműáruk	Teljes konyha-berendezések	Vasbutorok	Üvegáruk	Porcellánáruk	Függő-lámpák
--------------------	---------	------------	----------------------------	------------	----------	---------------	--------------

Kosár-áruk, Gyermekkosci, Bronz-áruk, Mosó-kemék, China-ezüst, China-japán-áruk, Műipar-áruk, Aczélaruk, Játékaruk, Feltt-óvatyók, Mindenféle különböző csinosítók, Tűzmentes páncszelvények

Fővárosi sorsjegy-iroda

BOGDÁNY S.

Budapest, Váci-utca II. szám.

A második magy. kir. szabad. osztályosorsjátékhoz, mely május hó 11. és 12-én történik, legjobban ajánlom szerencse-főáradamat; tanácsos, hogy a sorsjegyeket idejekorán biztosítsuk magunknak, mert tapasztalat szerint röviddel a húzás előtt sorsjegyek már nem kaphatók.

Az I. osztály sorsjegyeinek árai:

Egy egész sorsjegy 6 frt	Egy negyed sorsjegy 1 frt 50
Egy fél sorsjegy 3 frt	Egy nyolczad sorsjegy 75 kr.

Ezen sorsjáték legnagyobb nyereménye legszerencsésebb esetben

1 millió korona

amit más sorsjáték nem mutathat fel!

A most befejezett első magy. kir. szab. osztályosorsjátéknál tisztelt vevőimnek számos nagy nyereményről adhattam értesítést, melyről az alább közölt nyereményjegyzék tanúságot szolgáltat! Vajha sikerülne azon érdekelteknek, a kiknek ez alkalommal nem kedvezett a szerencse, az ujonnan kezdődő II. sorsjátéknál annál örvendetesebb szerencse-esélyekről jelenthetni; a szerencséhez idő kell!

Nálam nyertek:

200.000 koronát a 25534. számú sorsjegyre

15.000 koronát az 51401. sz. sorsjegyre.

10.000 koronát a 90. sz. sorsjegyre.

5000 koronát a 74, 1254, 10844, 16025, 50573, 52001, 57093. számú sorsjegyekre.

2000 kor. 127 sz.	2000 kor. 17440 sz.	2000 kor. 26808 sz.	2000 kor. 45098 sz.	2000 kor. 71970 sz.
2576	17449	27483	52658	84611
11052	18100	27550	54430	86830
16459	24481	35530	67586	99957
1000 kor. 1258	1000 kor. 17488	1000 kor. 46158	1000 kor. 80457	1000 kor. 88266
1866	25578	46211	80494	89076
2568	27435	46367	81267	94609
2571	27484	52328	86680	94764
7180	27697	52329	86699	96628
8705	46008	52333	86845	97364
11015	46081	62843	88014	97368
16443	46088	63431	89043	99951
16493	46141	67599	88132	
500 kor. 132	500 kor. 25514	500 kor. 40399	500 kor. 57262	500 kor. 88040
244	26787	46075	57290	88092
314	27413	46223	63436	88111
1291	27446	46263	64144	88138
1885	27482	46292	68269	88198
2534	27576	50597	68289	88236
7195	27622	50641	71975	90484
9908	27638	51134	71991	94604
11038	27675	51307	75922	94667
11069	34022	51413	75977	96602
16433	34692	52183	79869	96645
16484	35546	52346	81253	96658
17091	38110	53078	86676	99976
17486	38438	57227	86878	
20589	38646	57233	86885	

és 160-nál több kisebb nyeremény.

Vidéki megbízásokat azonnal eszközölök. Megrendeléseket kérek:

BOGDÁNY S. fővárosi sorsjegy-irodájába
Budapest, Váci-utca II.

Sürgönczim: „**FORTUNA**“.

Az élet olyan, mint egy sorsjáték! Éljen Fortuna!

200.000 koronát nyertek az 1898. márczius 10-én nálam vásárolt 25.534. számú sorsjegyre.

200.000 koronát nyertek az 1898. márczius 10-én nálam vásárolt 25.534. számú sorsjegyre.

Név véve.

„Glandulen”

Ném. bir. szab. 95193.

ujjonan felfedezett, kitünően ható és teljesen ártalmatlan szer tüdőbetegségeknél (idült katarhusoknál és tüdővésznel).

Éghajlatunk bajhozó ellensége a tüdőtuberkulózis. Ez az ellenség veszélyes fenyegetést jelent népünknek és úgy, amint halálkezelést a gazdagok palotáin kopogtat s elragadja gyermekétől az apát s az apától a gyermeket. A statisztika valóságos iszonyatos számadatokkal tanusodik arról, hogy mennyire pusztít e borzasztó betegség éghajlatunkon.

A moszkvai orvosi kongresszuson Leyden tanár konstataulta, hogy Németországban állandóan 1.200.000 ember tüdővész és e számból évenként 180.000 pusztul el. Az orvosi tudomány folyton azon fáradozik, hogy e nép-járványt leküzdje.

A legkitünőbb erők évek óta azon dolgoznak, hogy a tüdővész terjedését meggátolhassák és a tüdővészeket gyógyíthassák.

A nagy mozgalom, melynek czélja tüdőgyógyintézeteket higiéniai-diétetikus alapon létesíteni, mutatja, hogy a tüdővész gyógyítása korunk egyik legfontosabb kérdése, mely szociálpolitikai jelentőséggel bír, hiszen az értékes munkaerők százazainak megmentéséről van szó.

E mozgalom eredményei, habár nem egészen kedvezőtlenek — egyes esetekben sikerül a gyógyítás — mégsem mutathattak fel egy tudományos gyógyszert, mely valóban képes volna a tüdőtuberkulózis bacillusát kiirtani.

A Koch-féle tuberkulinban sem fedezték fel tekin-télyeink e tulajdonságot.

A fáradhatatlanul dolgozó tudománynak végre sikerült, egy *ily szeret felfedezni*. E szer dr. Hoffmann „Glandulen”-je!

Mielőtt a „Glandulen” gyógyhatására rátérnénk, vizsgáljuk meg a tuberkulózis természetét.

A tüdőbetegség okozója a tuberkel-bacillus, melyet minden ember belehel . . .

Ha már most nagyrésze azoknak, kik a bacillust belélegzik, szerencséjére tuberkulózisba nem esik, akkor kétségtelen, hogy az emberi test bír azzal a képességgel, hogy a bacillust ártalmatlanná tegye. Sőt az életerős emberi test meg akkor is képes a bacillust leküzdni, ha e bajhozó a testbe már erősen bekelette magát. E tény egy bizonyos és tudományosan megalapított bacillustól erőn alapszik, mely erő a bronchialis mirigyekben van, amelyek a bacillusokkal folytonos viaskodásban vannak. Most már bizonyos, hogy amíg a bronchialis-mirigyek, melyek mint bacillusölő és tisztító filterek működnek, épek, addig tüdővészről szó sem lehet. Csak ha e mirigyek elgyöngülnek és a bacillusok tömeges vándorlását ki nem bírják, képesek a bacillusok a tüdőbe hatni s romboló működésüket megkezdeni.

Közel fekszik tehát a gondolat, hogy a bronchialis-

mirigyek erősítése által a bacillus leküzdésének módja megtalálható.

Ezt az utat választotta tehát dr. Hoffmann és megcsinálta a „Glandulen”-t, magából a bronchialis-mirigyek erősítő anyagából. A „Glandulen” nem mérges, nem vegyi műköztető, hanem frissen levágott és állatorvosi ellenőrzés alatt álló ürök torokmirigyekből készül — a természet maga adja meg minden baj gyógy-szerét, csak meg kell tudni találni. A ürök bronchialis-mirigyai, az összes elővigyázati rendszabályok pontos betartásával és minden idővesztőség elkerülésével, vala-mint a zsíralkatrészek eltávolítása után alacsony hőfoku légmentes helyiségben megszártatnak és aztán porrá őrítik.

Ezen por tejezükkel kevertetik és kis tablettekké préseltetik: minden 0.25 gramm súlyú tablettát a hasonló súlyú friss mirigydarabokkal felel meg. A tablettek száraz helyen eltelve, zárt üvegekben elhelyezve, igen tartósak és kellemes ízűek.

Ha a „Glandulen”-t idejekorán használják (a használati utasítás az üvegsén van), az étvágyat növeli, jó hangulatot idéz elő, a test sulya és ereje emelkedik, láz, izzadás, köhögés szűnik, a nyálvadász oldódik és a gyógyulási processzus csakhamar folyamatban van.

Sok orvos és magánzemély igazolja a tüdővész-gyógyszer nagy értékét. — „Glandulen” már meglepő sikereket ért el.

Orvosi bizonyítványok.

Dr. Dosing ur, kerületi orvos Hermesheiban, 1897. IV./6.: Kívánságára szívesen ismétlem, hogy a „Glandulen” hatásával *kiválóan meg voltam elégedve. A betegség összes jelenségei eltűntek. A hőmérséklet ismét normális lett. A köhögés teljesen megszűnt.*

Dr. Rindorf Rhinowban (Brandenburg), 1897. IV./4.: Véleményem az, hogy az Ön tablettái eddig a legjobb ellenszerét képezik a tuberkulózisnak. Sem arzén, sem krezot nem hat oly gyorsan és biztosan, mint a „Glandulen.”

Dr. Decker ur Jannowitzban, 1897. III./24.: Práparatuzsával itt az első kísérletet tettem és eddig jó sikerrel, nem fogom tehát elmulasztani azt praxisomban továbbra is alkalmazni. Tegnap egy második pácziensemvel keztem a kurát. *Egyet már most is mondhatok, azt, hogy a siker kétségtelen.*

Dr. Brygn ur, Herbestein, 1897. VIII./27.: Az Ön „Glandulen” tablettáit rekedtség és köhögés ellen igen kedvező sikerrel alkalmaztam. *Kedvezőtlen mellékjelenségek sohasem mutatkoztak. E tablettákat hasonló esetekben ismét alkalmazni fogom s azokat kartársaimnak legmelegebben ajánlhatom.*

Dr. Hausmann ur, Cannes, (Riviera) 1897. XII./15.: A „Glandulen” tüdővésznel és tüdőhurutnál kitűnő gyógyszernek bizonyult. Alkalmazásánál a láz hamar múlt, az éjszakai izzadás elmarad, az étvágy javul és a köhögés okozta álmatlanság megszűnik. *A gyógyszer jelenleg az egyedüli gyógyszer, mely a tüdővész kezelésénél értékkel bír.*

Dr. Kohn F. ur Bécs, 1897. XII./21.: Már az első 100 tablettát elhasználása után meglepő változás állt be; a köhögés könnyebb lett, a hörögés alig volt hallható, az általános állapot javult, a testi erő gyarapodott és az örömem volt, hogy betegem 2 hónap múlva teljesen felépült. Testi sulya 6 kilogrammally gyarapodott.

Dr. Wärmitz ur, Dresda, 1898. I./3.: A „Glandulen”-tablettákat 2 esetben kitűnő sikerrel alkalmaztam. Az étvágy mindkét esetben cca. 3 nap után teljesen javult, a testsúly lényegesen gyarapodott, a váladék és köhögés megszűnt.

Dr. Körker ur, Grethem. (Hannover) 1898. II./5.: A „Glandulen” tabletták tüdőbetegségnél és légszűrésnél eddig a legjobb bizonyítványok s máris lényeges javulás állott be.

Dr. Hünze főorvos ur, Danzig, 1898. II./2.: Abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy közölhetem Önnek, miszerint nagybeteg pácziensem egy saját nyilatkozata, mint a külső jelek szerint láthatólag javult. A gyakran fellépő véres köhögés elmaradt s a váladék csak hurutszerű. Testsulya néhány fonttal emelkedett.

Dr. Frisch intézeti orvos ur, Würzburg, 1898. II./23.: T. asszonyomál és leányomál — 43. illetve 19 évesek — az eredmény látható. A háltüdőszárvny sorvadás megszűnt. Éjjeli izzadás elmúlt. Étvágy igen jó. Leányomál a légszűrés könnyebb, étvágytalanság elmúlt, minden 2 órában étkezik; testsulya 15 nap alatt 3 fontally gyarapodott.

Egyéb bizonyítványok.

Brenner Ad. ur Stuttgart, 1897. VI./19.: Szívesen közlöm Önnek, hogy a márczius elején vett tabletták nekem igen jó szolgálatot tettek, amennyiben már az első üveg használata után a terhes éjjeli izzadás, elmaradt álom javult és étvágyam is jobb lett, úgy, hogy állapotom megint egészen normálisnak nevezhető.

Schmidt J. ur, Oppeln, 1897. X/10.: Az Ön „Glandulen”-tablettáinak használata által szenvedő állapotom észlelhetően javult, úgy, hogy mellem szuró fájdalmai, valamint a hurut elmaradt és a kínos éjjeli izzadás is megszűnt. 100 tablettának további használata után hiszem, hogy melibajomtól teljesen megszabadulok és kérem stb.

Dietrich assistens ur, Klotzsche Dresda mellett 1897. X/16.: Hosszu évek óta küzdve egy nehéz, kiterjedt tuberkulózis tüdőbajjal, folyó év augusztus vége óta orvosom tanácsára az Ön „Glandulen”-jét használtam. Állapotom azóta lényegesen javult, amennyiben a tegnapielőtti megvizsgálásnál lélegzésem a jobb tüdőszárvnyon felismerhetően tisztább lett. Minthogy ebben az időben más szert nem használtam és a javulás külső kedvező körülményekre nem vezethető vissza, azt csakis az Ön „Glandulen”-jének tulajdoníthatom és a kurát a magam és orvosom kívánsága szerint még egy ideig szívesen folytatom.

Regel Ferencz ur Lépese 1897. XI/23.: Konstatálnom kell, hogy az Ön tablettái nem tevéstetik el hatásukat, a köhögés, valamint a váladék az utolsó napokban szűnni kezdett, az étvágy növekedő, álom jó.

Fischer P. ur, mérnök, Hamburg 1897. XI/27.: Nem mulasztatom el annak közlését, hogy én a „Glandulen” — miután eddig a tüdőbajok gyógyítására elismert összes szereket alkalmaztam — nemcsak enyhít, hanem valóságos gyógy-szernek tekintem.

Huber József ur, Stuttgart, 1898. I/8.: Összintén és örömmel közölhetem Önnek, hogy a „Glandulen” használata óta sokkal jobban érzem magam. Köhögésem majdnem teljesen megszűnt és csak gyengébb mértékben lép fel. A váladék világosabb lett és már nem oly kellemetlen szaga. Lázás tüneteket már karácsony óta nem észleltem. Étvágyam ismét javult, úgy, hogy két óránként ehetném. Lélegzettelem oly könnyű, hogy azt hihetném, sohasem szenvedtem nehéz lélegzéstől. Nyelvem tisztá, jobboldali szurásom teljesen megszűnt és testileg erősen gyarapodtam, sokkal erősebbnek érzem magam. Mindezt a „Glandulen”-nek köszönhetem.

Kahn H. ur, Dresda, 1898. I/16.: A „Glandulen” hatása leányomnál valóban frappáns. Étvágya, mely előbb teljesen hiányzott, ismét megjött, úgy, hogy a leány jó sokat tud étvágygyal megenni. Álma csendes és tartós, köhögése majdnem teljesen eltűnt. S míg a „Glandulen” használata előtt lélegzési nehézségekben szenvedett, most rendes, nyugodt lélegzete van.

Knaak Pál ur, Königsberg. Körülbelül 5 év óta szenvedek idült tüdőhurutban s a legkülönbözőbb szereket használtam eredmény nélkül. Az Ön tablettáinak használata óta sokkal jobban érzem magam. A váladék ritkább lett, és úgy a köhögés. Ez az első gyógyszer, mely hajomat gyógyítja.

Ezen másolatok hitelességét igazolja:

KÜHNE ERNŐ FRIGYES VILMOS jogtudor, szász kir. közjegyző Meeraneban.

mint legjobb szert ajánlja sok kiváló orvos és nagy számu beteg, kik azt az eddigelő szokásban volt összes szerek után meglepően kedvező eredménnyel alkalmazták.

kapható 100 tablettánként 2 frt 75 krért, 50 tablettánként 1 frt 50 krért a legtöbb gyógyszerárban. Ha készleten nem volna, az alábbi főraktárhoz kell fordulni, mely kívánatra részletes leírással ingyen és bérmentve szolgál.

Dr. Hoffmann utód., vegyészeti gyár, Meerane, Szászország.

„Glandulen”-t „Glandulen”

Tessék arra ügyelni, hogy minden üvegsén a használati utasításon kívül az itt leírtak felírás rajta legyen, mert csak az a valódi „Dr. HOFFMANN GLANDULEN-SZÉLETKE” és sok értékes utasítást is tartalmaz.

FŐRAKTÁR:

FŐRAGY JÓZSEF, (Diana-gyógyszertár.) **Budapest, VII., Károly-körút 5.**

GRACZA GYÖRGY

1848/49. Magyar Szabadságharcz Története

Az illusztrációkat (881 kép és színyomatu műmellékletek) összeállította gr. Kreith Béla — Teljes öt díszk., a budai honvédszobor dombornyomatával ellátott köt. ára 35 frt. Öt köt. f. 28 frt. Füzetenkiut is kapható, 96 f. egyenkint 30 krjával

Az ALKOTMÁNY a többi közt így ír: Ezt a könyvet megbecsüli a tudomány alaposáért, a laikus érdekes, szépen írt voltáért...

A BUDAPESTI HIRLAP tárczájában egyebek közt a következőket mondja: Nem vagyunk annyira elkényeztetve tökéletes munkák által...

A BUDAPESTI NAPLO: Ennél kimerítőbb, pontosabb leírás a fényes és gyászos emlékekben annyira gazdag szabadságharczról még nem jelent meg...

EGYETERTÉS: A munka öt kötetre terjed, melyből körülbelül egy kötetre valót töltenének be az illusztrációk. A négy kötet tisztán a szabadságharcz monográfiája s ez a terjedeleme körülbelül sejteti engedni...

HEF: Utolsó szabadságharczunkról írtak sokan, de igen különböző talentummal és hatással. De Gracza többet és világosabban lát elődei bármelyikénél...

MAGYARORSZAG: Hosszu fáradozások, lelkiismeretes kutatások eredményezte az a könyv. A tudós tárgyilagosságával, a történelmi kritika biztonságával...

MAGYAR UJSAG: Rajongó lelkesedés, meleg következetesség szólal meg Gracza György művéből; de elragadtatása-senhol sem oly nagy...

MAGYAR ALLAM: Gracza György könyve az első, mely kimerítően tárgyalja az őriási anyagot. Ugy az anyag gyűjtésének nagy munkáját...

MAGYAR HIRLAP: Oly kimerítően, oly széleskörű tárgyismerettel s oly szépen nem írta meg senki a szabadságharcz történetét, mint Gracza György...

NEMZET: Gracza György mindvégig élénken, egyes helyeken lázas erővel és drámai irállyal beszélt el az eseményekről, ahol lehet, az illető személy saját szavait idézve...

NEUS PESTER JOURNAL: Igazán bámulatot keltő az a sok történelmi esemény és graphikus anyag, ami az öt kötetben fel van halmozva...

ORSZÁGOS HIRLAP: Bizvást emondhatjuk, hogy az a mi manapság szabadságharczunkról megtudható: az mind benne van a Gracza Gy. könyvében...

PESTI HIRLAP: Gracza Györgynek ez az öt kötetre terjedő könyve első teljes és kimerítő történetét adja a magyar szabadságharcznak...

PESTER LLOYD: Gracza György, akinek az irodalomban jó neve van, ezen művében különösen tárgyilagosságával és az események hü válaszával tüntette ki magát...

POLITIKAI HETISZEMLE: Ugy van írva ez a könyv, mint a francia Guizot híres történelmi munkái, melyekben nemzete múltját állítja a jelen és a jövő nemzedéke elé fölemelő, lelkesedéssel, tanulsággal...

UJ IDŐK: Gracza György munkája mély hatást tesz az olvasóra. Nyelve magyaros, szerző érti a hatás titkát is, tudja, hogyan kell az érdeklődést ébren tartani...

Hasonló szellemben nyilatkozik a nagyszabású munkáról az egész hazai sajtó. Az öt kötetre terjedő teljesen befejezett mű ára pompás dombornyomata díszkötésben

35 forint

és alant megrendelő-jegy kitöltésével egy irtos havi részletre kapható.

Lampel Róbert Megrendelések (Wodianer F. és Fiai) könyvkiadóhivatalának Budapest, Andrássy-ut 21. szám alá küldendő be.

Megrendelő-jegy részletfizetésre. Alulírott Lampel Róbert kiadóhivatalából Budapestben, ezennel megrendelem: GRACZA: „SZABADSÁGHARCZ TÖRTÉNETE” Teljes mű 5 kötetben összesen 35 forint.

Szalay-Baróti: A MAGYAR NEMZET TÖRTÉNETE. Megrendelő-bérezet. Alulírott Lampel Róbert kiadóhivatalából Budapestben, ezennel megrendelem Szalay-Baróti: „A Magyar Nemzet Története” című művét, 4 kötetben, vázlatkötésben 30 frt. felbontásban 32 frt. értékben.

Magy. kir. államvasutak.

48947. számhoz.

Pályázati hirdetmény

tűzifa szállítása iránt

A m. kir. Államvasutak igazgatósága a vezetése alá tartozó vonatok részére 1898. évi január hó 1-től egy kedvező árak elérése esetén azonban öt évre is terjedhető időre eventűl szükséges mintegy 70.000 köbméter kemény, usztatlan hasasfa és mintegy 20.000 köbméter dorongfa, esetleg puha- vagy kemény szel-deszka, szállításának biztosítása czéljából ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Ezen tűzifamennyiség a következő feltételek mellett szállítandó:

1. A fentebb kitett egy évi mennyiség csak megközelítő előirányzatot képez és enneközt a szállításra átengedendő mennyiség minden egyes évre nézve egy negyedrezt erejéig a m. kir. államvasutak tetszése szerint felemelhető vagy leszállítható. Ha azonban a m. kir. államvasutak ezen jogokkal élni kívannak, erről az illető szállító minden megelőző év utolsó negyedében értesíteni fog.

2. A m. kir. Államvasutak igazgatóságának jogában áll, hogy az egy-egy évre megrendelt mennyiséget a vagy az évközben esetenként felmerülő szükségletnek képest

b vagy pedig egy bizonyos, előre meghatározott időben és részletekben vehesse át.

Az előbb (a) alatt érintett esetben tartozik szállító az egy-egy évre megrendelt mennyiség egy negyed-részt az illető beszállítási állomáson, esetleg állomáson vagy az ezek közvetlen közelében levő saját rakhelyén állandóan készletben tartani, s ezen készletet valahányszor abból egy bizonyos mennyiség átvétetik, azonnal kiegészíteni. Ha az egy-egy évre megrendelt mennyiség az illető év december hava végéig át nem vétetnék, a fennmaradó mennyiség a következő év január havában fog átvéteteni.

A második (b) alatt érintett esetben az egy-egy évre megrendelt mennyiség készlettartás kötelezettsége nélkül — és pedig annak háromnegyed része az illető év január havától június hava végéig egyenlő havi részletekben, a fennmaradó egy negyedrezt azonban felerész-

ben ugyanazon év november hó 1-től november 15-ig, felerészben pedig ugyanazon év december hó 1-től december 15-ig szállítandó be. Amennyiben ezen szállítási határidőt a m. kir. államvasutak igazgatósága megváltoztatni kívánna, szállítót erről a megelőző év utolsó negyedében fogja értesíteni.

3. A szállítandó hasasfa, bükk, cser, gyertyán és tölgyfa a vegyes dorongfa azonban cser, gyertyán, bükk és tölgyfa, esetleg puhafa is lehet. Megfűlledt vagy usztatott tűzifa feltétlenül visszautasítottatik. Bükkhasások esakis törzsből állíthatók elő; ágából vágottak még akkor sem vétetnek át, ha az előírt mérettelkkel bírnak. A hasasfa és dorongfa 1 méter hosszúságban szállítandó.

4. A mozdonyoknál alágújtásra használandó szel-deszkaának teljesen egészséges és kiszáradt fából készítve az egyes daraboknak egyenleteseknek és 50 centiméter hosszúnak kell lenni.

5. Az ajánlatban minden kétséget kizáró módon megnevezendő azon termelési hely, hol az ajánlott fa vágattatni fog és a m. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának azon jogot, hogy kiküldött közvegi által arról bármikor meggyőződést szerezhesen. Azon czegek, melyek a m. kir. államvasutakkal szállítási viszonyban még nem állottak, tartoznak szállítóképes-ségüket és megbízhatóságukat igazoló kereskedelmi kam-marai bizonyítványt bemutatni.

6. A szállítás egyebekben 122291/1896. számú anyagok és leltári tárgyak szállítása iránti általános és a tűzifára vonatkozó 65465/1892. számú különleges szállítási feltételek alapján eszközözendő.

Ezen szállítási feltételek a pályázati határidőig anyag és leltár beszerzési szakosztályunknál (Budapest Andrássy-ut 73. sz. II. emelet) és üzletvezetőségünknel naponként a hivatalos órákban megtekinthetők, vagy a megállapított ár előzetes beküldése mellett budapesti nyomtatványtárunktól posta útján is megszerzethetők. Az általános feltételekért 25 kr., a különleges feltételekért 15 kr. fizetendő.

Mindogyk ajánlóról feltételeztetik, hogy a fentebbi feltételeket jól ismeri és azokat, a mennyiben a jelen hirdetmény folytán változást nem szenvednek egész terjedelmükben elfogadják.

7. A szállítás bérmentve a m. kir. államvasutak valamelyik állomására vagy állomásaira eszközölhető, a szállítási helyek azonban az ajánlatokban pontosan kiteendők.

8. Mindegyik ajánlattevő ajánlatával az e feletl hozandó határozati, azon ajánlattevő pedig, kinek ajánlata elfogadtatott, elfogadott ajánlata alapján a szerződés megkötéséig kötelezettségben marad.

9. Az 50 kros magyar bélyeggel ellátott és lepe-csétolt ajánlatok, melyek borítékain a rendes czimmez-et sen kívül még világosan megjegyzendő „Ajánlat a 49847/1898. számhoz” 1898. évi május hó 7-én déli 12 óráig anyag- és leltárbeszerzési szakosztá-lyunknál (Budapest, Andrássy-ut 73. sz. II. em.) benyúj-tandók, vagy posta útján beküldendők. Bamatpénzképen az egy évre ajánlott mennyiség értékének 5%-a kész-pénzben, vagy ovadekképes értékpapirokban f. é. május hó 6-ika déli 12 óráig budapesti főpénztárunknál leté-teendő. Az ajánlatban a bánatpénznek megtörtént leté-tele megenlíendő, az arról nyert élsimervény azonban nem csatolandó az ajánlathoz.

10. Az árak számokkal és betűkkel kiírva köb-méterenkint külön egy, külön öt évi időre is terjedhető szállításra és külön az esetre, ha a szállítás a 2. a) és külön az esetre, ha az a 2. b) pontban mondottak szerint követeltetnek és pedig bérmentve a m. kir. államvasu-tak valamely állomására, esetleg állomásaira teendők. Kiteendő továbbá az is, hogy az ajánlott tűzifa milyen fából áll és hogy a szel-deszka köb-méterenkint milyen súlytal bir.

11. Az ajánlatot az egész kiírt mennyiségre, vagy annak bármely tetszés szerinti részletére lehet tenni.

12. A fentebbi feltételektől esetérő ajánlatok, to-vábbá olyanok, melyek nem a kiírt határidőben ér-keznének vagy pótlólag, vagy táviratilag teletnek vagy amelyekben javítások és vakarások fordulnak elő, és végre oly ajánlatok, melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tétetett, figyelembe vételre rendszerint nem számíthatnak.

13. A m. kir. államvasutak igazgatósága fenntartja magának a jogot, hogy a szállítás egy, esetleg öt évi időtartamra is átengedhesse, valamint hogy az ajánlók között minden tekintet nélkül az árra s felté-telekre, szabadon választhasson, továbbá, hogy az aján-lott mennyiségből tetszés szerinti részmennyiség szállítá-sát is átengedhesse az esethen, ha az ajánlat világosan nem az egész mennyiség szállításának elvételére esete-re és kikötése mellett tétetett és végre, hogy a szük-séglet biztosítása czéljából másként is intézkedhessék. Budapestben, 1898. április havában.

A m. kir. államvasutak igazgatósága.

Chic a faconban, tartós és olcsó. Minden tiszta gyapjuból. Egy felöltő 9 frt. — Egy öltöny 10 frt. — Egy gyermek-kosztüm 3 frttől, kerékpárdress 8 forint és 50 krtól feljebb. az „Angol szabónál” Kohn Heilmann és fiai Budapest, Károly-körút 12. — Legnagyobb uri- és gyermek-ruha raktár. — Alapított 1848. — Szigorúan szabott árak. Kérjük czimünket jól figyelembe venni.

Európa szálloda BUDAPEST, Nádor-utca 5. Szobák 1 frttől kezdve. Hónapos-szobák olcsóbban mint bárhol.

BUDAPEST, Nádor-utca 20. Hivaalok, egyletek, pénzintézetek, kereskedelmi és iparvállalatok, ügyvédi rodák stb. kérjenek árjegyzéket. Sárosi Adolf papirkereskedéséből. BUDAPEST, Nádor-utca 20.

Butorvevők Nemes és Lengyel, Belváros, Egyetem-lér 5., I. em. butorkészletek minden áron eladalmak.

Tűrmentes pénzszekrényeket, kazettákat, vill. jelző-pénzszekrényeket, páncél-pénzszekrényeket és másológépeket szállít szolidan és olcsón es. és kir. Heský Testvérek Budapest, VI. Szabolcs-utca 4. szab. hazai pénzszekrény-gyára.

Elsőrangú szabónő ajánlkozik a n. é. hölgyközönségnek. Heim Irén BUDAPEST, Czengery-utca 62/a. sz.

könyvpiacz újdonságai! Flammarion Camille. A csillag-világ osodái. Nipszerű csillagászatban és az érbozózat egyetemes leírása. Teljes kiadás. Fordította Zempléni P. Gyula. 7. kiadás kiállításra vasnap kétet több mint 40 könyv terejedelmében. Díszes kötésben. 2 frt 50 kr. A „Fővárosi Lapok” bírálata a műről kivonatban: A csillag-világ osodái (Nipszerű csillagászatban cím alatt), a magyar könyvpiacz és a magyar olvasó köztársaság Flammarion Camille-nak, a francia költő csillagásznak legkiválóbb munkájához, melynek első kiadása teljesen elfogyott, ismét hozzájárul. Vass József könyvkereskedésél (Budapesten, VII. ker., Erzsébet-körút 39.) titeli a dícséret, hogy e nagyszabású és a világirodalomban páratlanul álló művet mindenki által hozzáférhetővé teszi, mert a két kötetes, remek illusztrációkkal díszített műnek árat oly olcsóra szabta hogy Flammarion e könyve most igazán közkincsre vanhatik. Külön dícséretet felesleges e könyvre pazarolnunk. Flammarion nevet jól ismeri közönségünk. Tudományos költemények ezek, melyek bizáinkre, szívünkre és elménkbe egyformán hatnak. Gyönyörű regények, melyeknek olvasásánál ábrándokba merülünk, elgondolkozunk az ismeretlen világokon, amelyeknek rejtelmeibe a francia tudós bevezet és képzeltünk szárnyain elszállunk oda, ahová a véges ember soha el nem juthat. A csodák világa, a csillagok világa, a teremtés nagy műve nyílik meg előttünk végtelenségben, minden szépségével és ragyogásával. A fordítást, a legújabb francia kiadás nyomán, Zempléni P. Gyula végezte, ki ugyane szerzőnek Francia című művét is átültette irodalmunkba. A fordítónak régismert jó neve kezesség arra is, hogy az eredetinek minden szépségét megtaláljuk a fordításban.

Katonai előkészítő tanintézet Kolozsvárott. Aki egyéves önkéntes önját lenni és a megkívánt képzettséggel nem bír, lépjen be az „Önkéntes-jelöltek tanfolyama” nev alatt már két éve fennálló intézetbe. Előkészítésegnek elegendő nehézsé osztály. Az intézet most egészen újjaszerverték és májában új kurnust nyit. Bővebb felvilágosítást az igazgatóságán nyervehetik.

Felhívás a n. é. butorvásárló közönséghez! Az elmúlt évi és teli ideig alatt sikerülően eladalmak... Patyi Testvérek 15- és székvárosi asztalos és kárpitos butortelpe. VIII., Kerepesi-ut 9/A. földszint és I. emelet. Eladás csak készfizeset mellett.

Gulius humoros történelmi képződmény. Elegáns kiállítás két. sikerült művészi czimképpel. Ára 80 kr. Felhai Jenő. A hét órány osztondó. Regény. A „Kató” genialis olvasóközség kiváncsiságát felkellette és nagy edeliséggel fogadtatott. A regény meseje olyan érdekés és az írói elbeszélés tehetség oly fényesen jut érvényre a kedvelt költő ezer első, de igazán mestéri regényében, hogy teljesen meghódította a nagyközönséget. A könyv czimlapját Lajos Lajos remek rajza díszíti. Ára 80 kr. Az öszeg előleges beküldés mellett bérmentve. Kimerítő árjegyzéket leszállított áru könyvek-ről bérmentve küldök. VASS JÓZSEF könyvkereskedése és mintá-antiquarium. Budapest, VII., Erzsébet-körút 38.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Kiadóhivatal:

Minden szó 2 krajczár, vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Kiadóhivatal:

VIII. ker., József-körút 65. szám.

Külső szövegek készpénzben, levélhíjegyekben vagy postautalványon.

VIII. ker., József-körút 65. szám.

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ poste-restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kiegészítendő is fizetendő. — Csak az apróhirdetést postautalványon beküldeni, s a szöveget az utólag szétválasztva írni; esetleg közönséges levélben is lehet a szöveget s a feljelvényeket beküldeni. Mindenki könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

LEVELEZÉS.

„Julius 17.” Soha sem szerettem, könnyen feleltél. Ezen lapon megmutattam, hogy a szöveget a postán nem küldök, hanem a postán küldök, hol vagy? Feleltem nem tudlak. Jézus! tegnap ott lettek. 1967-1

Csinos, tudod-e kezdő színművész, intelligens urral óhajtaná szövegírói munkát az újabb leírásai. Későbbi színművész megismerésére. Szíves választ a kiadóhivatalban. 340-1

Fiatallal csinos vagyis asszony 500 forint jövedelmével ismeret-kezelő órákat kíván elvégezni férjével, házasságának szíves levelek „Komoly” jellege alatt a kiadóhivatalba küldendők. 340-1

Művi. Ha már egyszer oly szentül megígerte, hogy az én kedve-remért, vasárnapokat ismét fel fogja keresni, minden ok nélkül megtagadta elvárásomat nem szabad. Soha sem tudtam meggyőződni, hogy az én közönségemre való eljárását. 500 meg az esztendőben, ha megígerte, nem engedtem meg, mindannak dacára el kell mennem hozzá, hogy bizonyítsam, hogy igazán, s nem csak a pénzért szeretem az aranyos Annuskát. 3012-1.

Évitalnoknő 17 levele van a kívánt helyen. 1043-1

HÁZASSÁG.

Fővárosban nagy úri divattal tulajdonosa, jó házból származó, fiatal, szép, intelligens hölgy keresni szeretne házastársát. Megkívánatik jó nevelés, házasság és 4-5000 forint készpénz. Csakis teljes névelő ajánlatokra, melyek „Harna” jellegű küldendők a kiadóba, rejtők. Titoktartás biztosított. 3043-2

Feltűnő szép nő, jómódú uriember barátságát keresi. Megkívánatik legnagyobb titoktartás és főnemli módor. Szíves megkereséseket „Kelet rózsája” jellegű levelek a lapoz. 3002-2

Vidéki gépészmester, kinek igen szép évi jövedelme van, óhajti házasság céljából megismerkedni csinos, háziasan nevelt, jó háttérrel. Hozományra nem rejtők. Levelek „Harna” jellegű levelek a kiadóhivatalban küldendők. 3432-2

Fővárosi vaskereskedő, kitanú üzlettel, vidéki, közepeskorú, házias, jó háttérrel, megkívánatik 5-6000 forint készpénz hozomány és házias jó nevelés. Szíves választ „Titoktartás” alatt kérem a lapoz címre. 3240-2

ÁLLAST KERES.

Egy Magyar-órártól végzett több évi gyakorlatú állást kereső, kinek a szíves megkereséseket a fővárosi legmagasabb fűszerkereskedésnek egyikében. Leveleket „Fűszer” jellege alatt küldendők a kiadóhivatalba. 1988-3

Egy fiatal magányos nő, magányos urhoz vagy pári házhoz ajánlkozik gazdaságnak. Cím a kiadóhivatalban. 347-3

Állást keres egy kereskedő segéd, ki már mint szövetkező volt alkalmazva a főváros legmagasabb fűszerkereskedésének egyikében. Leveleket „Fűszer” jellege alatt küldendők a kiadóhivatalba. 1988-3

Gyermektelen házaspár, a férj műszakos, 5-6000 forint jövedelmével, házastársat keres. Szíves megkereséseket „Házastárs” címen kéri a lapoz címre. 3414-3

Kereskedő-segéd, kitanú bizonyítvánnyal ellátva, több évi gyakorlati, állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 3428-3

Szakácsnő, ki nagyon jól főz, ajánlkozik vidékre pári házhoz. Beszél magyarul, németül, horvátul és szlovénül. Szíves megkereséseket „Rendszertető” jellege alatt a kiadóhivatalba küldendők. 3004-3

ÁLLAST KAPHAT.

Zárs keresetlik egy jól jövedelmező vállalatban. Ajánlat 3 évi 1848 forint alatt a kiadóhivatalban. 3418-4

Nagyobb gyermeknek keresek egy órák-kezelőt. Szíves választ a kiadóhivatalban. 3418-4

Gazdasszony keresetlik vidékre egy magányos urhoz. Cím a kiadóhivatalban. 3418-4

Fodrásznő keresetlik. Cím a kiadóhivatalban. 3418-4

Ügyes kezelő felvétetik elsőrangú vállalatban. Cím a kiadóhivatalban. 3418-4

Ányódi megkeresik, egy tapasztalt, jó bizonyítvánnyal ellátott, szíves választ a kiadóhivatalban. 3418-4

Jutelligens. jó stádiumú urak állandó és jól jövedelmező munkát keresnek. Vácz-körút 10. II. em. 32. Jelentkezni 9-11-ig. 3043-4

Egy nagyszerű találmányhoz egy társ keresetlik 5-10000 forint szíves választ a kiadóhivatalban. Cím a kiadóhivatalban. 3057-4

OKTATÁS.

Jeles, alapos, zongora-tanítás 24 év óta kitanúként ismert zongora-tanításban. Szervita-tér 3. Felvételtől külön tanórák. Legolcsóbb tanít. Közlekedés és felvétele minden időben. IV. Szervita-tér 3. sz. 6091-5

Correpetitornak vagy bármilyen tanítónak ajánlkozik egy VIII-ik gimnáziumi tanuló. Megkeresést kéri a kiadóhivatalba. „Házastárs” címen. 2729-5

Gyorsírászatban magyar és német nyelvben kitanú oklevél gyorsírászat tanár. Cím a kiadóhivatalban. 6081-5

HÁZ- ÉS TELEK-ELADÁS.

Családi háztelkek tíz évi törlesztésre eladó. **Baldasszony-telep 121.** (VI. körút) vácskút 121.) Villamos vasúti megálló, az utcák kerületi téglával burkolva, csatorna, vízvezeték és légcsészével felszerelt. Vázrajz a budapesti lakás hirdetőben. Körvetőlt díjazatnak. Bővebbet a tulajdonosnál, Fischer István, dohány-utca 20. 6098-7

Előnyös házvétel. A köruton belül levő VII. kerületben modern építkezésű háromemeletes, 14 évig adómentes, jövedelméhez 15,000 forint, más vállalat miatt 180,000 forint, valamint egy jól épült sarokház, 15 évig adómentes, kintutalható 10,000 forint jövedelmével és 55,000 forint tőrel. Banktőke 105,000 forint, valamint a IX. kerületben egy szőlőben épült adómentes kétemeletes ház jövedelméhez 7500 forint 40,000 forint törlesztéses banktőkével 60,000 forint eladó, esetleg telekért vagy hirtelre elcsereendő. Bővebbet **Blau Béla** király-utca 19. Személyesen 2-4-ig, vagy levélleg. 6088-7

ELADÁS.

Uri ház Újpesten Doh-utca 7. sz. a. a palotai állomás és két villamos vasút közelében 800 forint kifizetett telken minden kényelemmel megfűtött építve, 8 évi adómentességgel, előnyös feltételek mellett eladó. 1071-8

Eladó kitanú karban levő tűzfocsikendő kocsival, egy 4 lóerős Langen és Wolf-féle gázmotor és egy 25 lóerős magas nyomású Meyer-féle vezényművel ellátott, Lang gyárból való gőzgép. Üzemben megtakarítható Herz Armin új cégénél-Budapest, IX. Soroksári-út 1830. 1071-8

Elegáns szíves választ, két szép lóval kiadó, esetleg eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1005-8

VÉTEL.

Jó szerkezetű női kerékpár keresek megvételre. Ajánlatok „Női kerékpár” jellege alatt a kiadóhoz címzendők. 3388-9

KIADÓ SZOBÁK.

Csinos bútorozott utcai szoba azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 3354-10

Egy szép utcai és egy udvari szoba intelligens urhoz azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 3298-10

Különtejératu, elegáns bútorozott szoba azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 3256-10

LAKÁS KERESTETIK.

Május 1-ére keresek 3 szoba, konyha stb.-ből álló lakást a városi kerületben. Ajánlatokat az évber kitétellel „Május 1.” címen a kiadóhivatalba kérék. 3352-11

Öt szoba és hozzá tartozó melkőhelyiségekkel álló városi lakást keresek a körutak valamelyikén. A lakás 5-5 emeleten legyen s lehetőleg két előszobával. Ajánlatokat „hődbirtokos” cím alatt a kiadóhivatalba kérék. 1800-11

A Teréz- vagy Erzsébetvárosban keresek egy fölszobát esetleges egyemeletes házban 20 szobával megvételre. Ajánlatot kérék „Könyvelés lakás” címen a lap kiadóhivatalába címezni. 3000-11

KIADÓ LAKÁSOK.

Bérbeadó. Csököly-utca és pipa-utca kezdetén több 2-3 szobás lakás olcsóbban mint bárhol. Cím a kiadóhivatalban. 6097-18

KÜLÖNFÉLE.

Szabadalmakat kizárólag és értékeit az összes államokban **Wainz Sándor** hítes szabadalmi-ügynök Budapest, Teréz-körút 15 szám 6086-18

„Házastárs” a magyar házasszonyok közlönye, az egyedüli magyar házastársi lap április 10-iki 11. (118) száma a következő rovatokkal és gazdag tartalommal jelent meg: Husvét. (Cikk.) A husvéti tojásokról. Irta: Molnár Viktor. Gyermekszobák. Egészség. Szépség ápolása: Kézműsor. 16 képművészet. Lakás. Hálószoba. Ékszerek. Szabás és varrás: Előkészítő, magas álló-gallér rajza (2 képpel). Irta: K. né Margitay Maria. Kézműsor: Ellenés (képpel). F. H. kereszthímzés monogramm (képpel). Pecsétszítást. Lábbeli. Maradékok felhasználása. Háziaszerek. Kártyajáték. Fűtés és világítás. Mosás és vasalás: Rozsdafoltos ruha. Vegyszől. Késkamra. Konyha: Színezett tejhab, Burgonya-püré. Aszalt alma. Föltöltő képoszt. Az egres vagy kőszeme feldolgozása. Kardos A. töl. Attórések a konyhán. Literatúra A. Rózától. Lakomák. Tíz napra való étlap. Ételek: 12-féle különleges étel leírása. Sütemények: Hátféle sütemény receptje. Különlégségek: Hering remélendő módja. Szegedi halpaprikás. Italok. Baromlisüveg. A pezsmaknya. báro Nyáry Gyúntól, (képpel). Kis csirkék feltétele. Csont-élesség. Baromfi-kolera ellen. Pincze: Champignon-gomba termesztése (képpel). Tejgazdaság. Aquarium: A mekkorák szivószőkeket (képpel). Kertészet. (Rovatvezető Kardos Arpad): A burgonya vetélytársa. Hogyan kezeljük a paradicsomot? Deák Gyulánál. Diszert. Gyümölcsös. Az egres vagy kőszeme. (Gyümölcsöszet tanulmány). Iradalom: Öt cikkkel. Szíveset. Zene. Kézművészet. Nők öi a nőknek. Gondolatok. Vegyes. Valamennyi tevé apró érdekes cikkecskékkel. Családi rovat: Eljegyzés, nász, gyász. Rejtvények. Szerkesztői posta. Szépirodalom: Kátharin. Néma gyermeknek a szava. Regény. Irta Csaba. Apróhirdetések az előfizetők részére díjlanul. Hirdetések. — Ezen hézaspótló igazi magyar családi lapnak egyetlen házastársban sem volna szabad hiányoznia. Időnkint pályadíjakat tűz ki olvasói közt fontosabb házastársi kérdésekben. Megjelené havonként háromszor a előfizetési ára egész évte 6 forint, félévte 3 forint, negyedévte 1 forint 60 krajczár. Munka-számokkal a kiadóhivatal szívesen szolgál. A „Házastárs” kiadóhivatala (Magyar Nyomda) Budapest VIII., József-utca 45. 6095-18.

Fővárosi bank
részvény-társaság.
(V. ker., Erzsébet-tér 1. sz.)
Alapított 1883-ban.

Lezártított vállalat rövid időn, valamint a tőzsváza és szíves hitel-egyletben vagy bekobozolás mellett. Kétszáz ad értékpapirok és teljes megbízásokat mindennemű értékpapírok eladására és vásárlására, elad sorsjegyeket részletekért, eladnak taksakéteket könyvekre és pénzügyi jegyek ellen. Helyre, biztosított kölcsönöket, vasúti részvényeket és sorsjegyeket szívesen veszeség ellen előnyös feltételek mellett.

Az igazgatóság.

Pénz.
Kölcsön mindennemű értékpapírok, sorsjegyekre s legolcsóbb kamatra (visszalátható kicélt részletekben) kapható.

WOHL J.
banküzletben Budapest,
Ferenc József-tér 3.
Diana-fürdő. 656

Weiner Mátyás
BUDAPEST,
Andrássy-ut 3. szám.

legnagyobb divatruháza
kivánatra inkyn és bármilyen küldi bármilyen nagy tavaszi és nyári mosó, selyem- és gyapjú-szövet mintagyűjteményét, amely talma és az árak tekintetében minden konkurrencziát fölülmul.

Külön férfidivat-osztály.

BRÁZAY KÁLMÁN
SÓSBORSZESZ
Készítménye
BUDAPESTENI
Múzeum körút 23. szám.

As átlátszó, színtelen, jó ízűnek írvendő s többoldalas, kizárólagos, előnyös, kiváló minőségű, kellemes ízű, egy- és kétoldalas, lényeg az utóbbi időben kiterjedő, előnyös, hogy azoknak, akiknek meg kell adni a szíves megkereséseket a fővárosi legmagasabb fűszerkereskedésnek egyikében, Budapest, iparkamaránál. (816)

Átlátszó, színtelen, jó ízűnek írvendő, kiváló minőségű, kellemes ízű, egy- és kétoldalas, lényeg az utóbbi időben kiterjedő, előnyös, hogy azoknak, akiknek meg kell adni a szíves megkereséseket a fővárosi legmagasabb fűszerkereskedésnek egyikében, Budapest, iparkamaránál. (816)

Vétegy 19. és 20. sz.
Egy nagy üveg ára 90 kr., egy kisebb üveg ára 45 kr.
BRÁZAY KÁLMÁN, Budapest, Múzeum-körút 23.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Kiadóhivatal: Minden szó 2 krajczár, vastagabb betűkből szedve 4 krajczár. **VIII. ker., József-körút 65. szám.** Kétre szentendők kézpénzben, levélblyegekben vagy postautóvályonon. **VIII. ker., József-körút 65. szám.**

Ha a hirdetés címét is közli a hirdetőben, vagy a választ postaküldésben kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstárbeli díj is fizetendő. — Célszerű az apróhirdetést postautóvályonon beküldeni, a szöveget az utólagos szelvényre írni; esetleg közönséges levélben is lehet a szöveget s a levéljegyeket beküldeni. Mindenki könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

APRÓ HIRDETÉSEK ÉS ELŐFIZETÉSEK

ORSZÁGOS HIRLAP

részére felvételtnek kiadóhivatalunkon kívül (VIII. ker., József-körút 65.) a következő üzletekben:

- I. ker., Járnok-utca 22. Szv. Balácskó György nagybátyja
- II. „ Fő-utca 7. sz. alatt Eisenbach Vilmos. fűszerkereskedése,
- IV. „ Kecskeméti-utca 14. sz. Szaniszló Márk. dohánypénzadó
- IV. „ Harsich-bazár Dévai József. dohányüzlet
- IV. „ Petőfi-tér 3. szám Kemény Á. J. dohánypénzadó és újságruda.
- V. „ Nagykörönd-utca 20. sz. Löwinger Gyula. fűszerkereskedése.
- V. „ Dorottya-utca 13. sz. Well Vilmos. dohánypénzadó
- V. „ Váci-körút 6. szám Morano Janka. dohánypénzadó
- V. „ Lipót-körút 22. szám Wellék Zsigmond. dohánypénzadó
- VI. „ Jerezs-körút 54. szám Breuer Sándor. dohánypénzadó.
- VI. „ Andrássy-út 48. szám Kobanczy Anna. dohánypénzadó.
- VII. „ Erzsébet-körút 50. szám Kataler Éva. dohánypénzadó.
- VII. „ Erzsébet-körút 7. szám Freund J. dohánypénzadó.
- VIII. ker., a Nemzeti színház bérk.

ugyan helyeken mindennemű felvilágosítások készségesen megadnak.

LEVELEZÉS.

Két jó barát, mindkettő intelligens, kelendő csinos és pénzes gyerek. 2-3 héten keresztül a fővárosban időzünk alatt két fess hölgy ismeretségét keresik. Szíves választ „Laci és Emő” néven kérik a laphoz. 2690-1

Jzabella az én nevem, a szép uratak igen szeretem, butának engem neveznek, mert senkit sem ismerek. Hogy ő jelzőtől ment legyek, egy szép férfit most keresek. A ki tehát szívemre pályázik, írjon nevére e hét végéig. 3201-1

Földbirtokos leánya 44 cimen levél van a kiadóhivatalban. 1073-1

A x B. 11 x 26 - 43 és 137 minden 67 - 1 x 8. Addig is díj 99. szám. 3616-1

Duszdagad földbirtokos egy csinos asszonnyal óhajt megismerkedni. Fűfeléket titkoltatás és abszolút függőség. Választ „Fejér Sándor” névre a kiadóhivatalban. 3610-1

Gazdag öreg ur, független fess hölgy melletti ismeretséget keres. Szíves megkereséseket „Nyugdíjas szárazos” jellegű kérem a kiadóhivatalban. 3614-1

Aug. 6. Szívemhez szorítom s újra olvasgatom sorait, aki életemhez náttól. Már hogyan menek Elődöt ahová kívánod, ha lehet, ne e hó utolsó hetében. R-be szálljunk s tudás mely vonatol meggy. Ha ez nem sikerül, munka könyvvel keresek fel, mert kell, hogy megjelöljelek és csokoljajak. Anna Képesem komoly, de valóban edes csak Veled lett volna. Kati Beesapta az illető Lacziával. Ha isten engedi, fogok találkozzunk ott, sajnos! hogy az idő határozza, de róla keveset fogunk beszélni, azt hiszem! Forron csókol Gy... d aki boldog, hogy szeretted. Jelezted kérlek, hogy olvastad. 1077-1

HÁZASSÁG.

Szép megjelenésű férfi 2500 frt évi biztos jövedelmével csinos leány vagy ügyes asszony ismeretségét keresi (22 éven feletti) házasság céljából. Néhány ezer frt hozomány megvárható. Levelek „Buldog otthon” alatt kértnek a kiadóhivatalban. 3582-2

Nemes családból származó rom. kath. hölgy 40-50.000 frt kézpénzhozományával, ezen nem szakallan uton illő férjet keres. Alkalmatosság, házassági előnyben részesül. Választ „Gentry leány 19” alatt kértik a kiadóhivatalban. 3604-2

Két csinos barát, mindkettő írva, elhatározták, hogy rangu hivataltól, igényei minden körülmények között főkötő alá kell jutniok. Ennek megvalósításához keresnek rom. kath. vallású tisztességes iparosokat vagy más hasonlóállású fiatal embereket, kik 2-3000 forint hozományt és jó felvilágosítást megadhatnak. Választ „Arvak” alatt kértük a laphoz csomóról. 3608-2

ALLÁST KERES.

Kereskedő-segéd. kintné bizonyítványral ellátva, több évi gyakorlati állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 3623-3

Középkorú intelligens nő, ki a háztartás minden ágában járatos, mint háztartásnő kíván alkalmaztatni. Cím a kiadóhivatalban megküldendő. 3234-3

Magyar bonne folyó hó 15-ére beleépítést állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 3620-3

Bérbáz kezeltet teljes felvilágosítást mellett elvállalja egymagában rangu hivataltól, igényei minden körülmények között főkötő alá adhat, bar állása elég biztosított. Cím a kiadóhivatalban. 1069-3

A vidéki háztartás minden ágában járatos fiatal nő gazdasági állást keres. E téren több évi jártassággal bír. Beszél magyarul, németül és tótul. Cím a kiadóhivatalban. 3640-3

Csinos, fiatal hölgy, ki már mint elvárásnő több üzletben volt alkalmazva és e téren nagy jártassággal bír, elvárásnő állást keres, nagyobb üzletben. Levelet „A. B.” jellegű alatt kért a kiadóhivatalban. 3124-3

Pénztárnoknő, kinek e téren több évi jártasság van, állást keres. Ajánlatokat „Pénztárnoknő” jellegű alatt a kiadóhivatalba kéri. 3618-3

Pénztárnoknő, mérlegképes könyvelő, magyar és orosz nyelven beszél, nemet levelező, délutáni foglalkozást keres. Cím a kiadóhivatalban. 3531-3

Okleveles tanító, nevelő állást keres. Tanít az elemi és polgári iskolai tantervekben, kivül francia nyelvet, zongorát ugyanintén leizmunkát. Cím a kiadóhivatalban. 3639-3

Tanító jelölt hazitánitónak, esetleg nevelőnek ajánlkozhat intelligens családdal. Ki a legjobb referenciákkal rendelkezék és a héberben kiváló tehetséggel bír. Cím a kiadóhivatalban. 3294-3

Három-négyezer forint biztosított jelttel rendelkező hivatalnok házonduki állást óhajtana a fővárosban elcsényri. Szíves megkereséseket „Bistósi-ték” alatt kéri e lap kiadóhivatalban. 3242-8

Intelligens fiatal nő, felvilágosult, társalkodónál állást keres. Beszél magyarul, németül és francziául. Cím a kiadóhivatalban. 3518-8

ALLÁST KAPHAT.

Zanulóleány fizetés melletti felvételt. Cím a kiadóhivatalban. 3446-4

Franczia nő a francia nyelv tanításért lakást kaphat. Cím a kiadóhivatalban. 3532-4

Okleveles gyermekkereskedő azonnali beleépítésre kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 3303-4

Januló leány egy női-tud. szabónőnél azonnal felvételt. Cím a kiadóhivatalban. 3296-4

Német vagy franczia bonne egy 5 és föl éves fiucska mellé 161 napra esztig egész napra kerestetik. A cím megküldendő a kiadóhivatalban. 3104-4

Zanuló jó házból festészeti műterembe felvételt. Cím a kiadóhivatalban. 1063 4

Vidéken lakó ügyesnök, kik egy Európa legjobb államában szabadalmazott, minden iaktarásban és őrlében nélkülözhetlen criknek eladásiért foglalkozni és e rövön tekintélyes melékereket szert tenni óhajtanak. **csak a lovált og ford i. utca 2 a gyakorlati őrösű tudósokat tervezett tócsit társasághoz Budapest, V., Báthory-utca 15. A crik nagyon olcsó, gyorsan és könnyen eladáható.** 3689-4

OKTATÁS.

A német nyelv oktatására kerestetik egy tanítóné két gyermek mellé. Cím a kiadóhivatalban. 4543-5

A német nyelv alapos oktatására ajánlkozok egy fiatal nő szerény díjazás mellett. Levelek „Eszak-német” jellegű alatt e lap kiadóhivatalban. 3420-5

Czimbalmozni! Két hónap alatt bárkit is megtanítok az államán feltöltött legújabb és legkényesebb magyar rendszer (melhódus) szerint, háznál és házon kívül, ugyanintén vidékre is tanítok pontos és kimerítő magyarázat újjan (posta fordultával). Cím a kiadóhivatalban. 3650-5

Angol nyelvből óhajtok órakat venni, ki ennek tanítására vállalkozik, az újjan „N. N.” jellegű alatt e lap kiadóhivatalban. 3630-5

Zongora-tanár kerestetik Gyermek tikkézésére. Pályázók tudásuk czimeiket. „Kezdek” jellegű alatt a kiadóhivatalban. 3528-5

BIRTKO VÉTEL ÉS ELADÁS.

Zuglóban egy kisebb villát óhajtok venni, esetleg a nyári hónapokra kivenni. Ajánlatokat „Zugló villa” jellegű alatt e lap-hoz czimküldök. 3430-6

Nagyobb birtko megvételre kerestetik. Ajánlatok „Birtko” czimen a kiadóhivatalba küldendők. 3434-6

Videki takarékpénztár veszel földbirtokot, közvetíti és elősegíti azok eladását, hasznosbba kiadását és vételét. Cím a kiadóhivatalban. 929-6

HÁZ- ÉS TELEK-ELADÁS.

Újpesten egészen újonnan épült ház, 11.000 forint amortizációs bankteljerről 16.000 forintért eladó. Cím a kiadóhivatalban. 3432-7

Két, három emeletes házat akarok venni a Krisztina városban. Ajánlatokat a kiadóhivatal közvetít. „Hárvétel” czimen. 3528-7

ELADÁS.

1-ma spárga, naponta frissen vágott, 5 kilogrammos csomagokban kint 4 frt. bormentes szállítással. **Mandula Edvard és Isak-nál Nyírbátorban.** 1073-8

Jutányos ár megtekinthető 3-4 óra között. Cím a kiadóhivatalban. 3438-8

Szög diván és egy faragott, jó karban levő kredenz azonnal eladó, jutányos ár mellett. Cím a kiadóhivatalban. 3260-8

Régi fajskola teljes felvilágosítás mellett eladó. **Diazosok, a legkiválóbb fajskola, igen értékes 9 frt 100 darab. Diazosok értéke 20 frt 100 db, alma- és kórté-vadonczok 6 frt, 8 ócsok 40 frt 100 db. Kézárak, a legkiválóbb fajskola 12 frt 100 db. Spárga-gyökerek 80 kr. 100 db. Cím a kiadóhivatalban. 3432-8**

Fűszer üzlet benczedés, 1 év óta használatban, mérlegokkal, petroleum és olaj tartálynakkal, minden kiltású karban, eladó. Ajánlatot „Fűszer 100” alatt kérem. 3438-8

Gaszdagság felbujtása miatt eladásra kerül 18 pár igen óker, 3 pár 16, 400 db juh, 4 fejős tehén, továbbá különféle gazdasági berendezések, esetleg 8 lövegy gőzcsapárgányra is. Minden a legjobb karban. Ajánlatokat „Coutans” alatt kérem a kiadóhivatalban. 3460-8

Bajuszpedró, brillián, hajpmóda, nagyobb mennyiségben a legolcsóbb áron eladatik. Szíves válasszatok „Perf” árú alatt kérem e laphoz intézni. 3400-8

Ólcsó partió ügyünk! Üvegátlák minden fajban és nagyüzletben, valamint sorokcsók, boros-utczák és boros-utczák. 15 db vízcspóhár 60 kr. 12 db borospóhár 48 kr. ajánlja Szimel János ügyügyi raktáros, Maria Valéria-utca 1. 3677-8

Mindennemű ócska ajtók és ablakok, méret után teljesen befalaztatásukkal, kivétel nélkül, Budapest, Mátyás-utca 61. a Lipót-körút sarkán. 3641-8

Könyv fizetési feltételek: Diszcs ólcsó vasbátok, gyermek- és ifjúkorúak, gyermekek, nyugos asszonyok és gyermekek, akik a fővárosi múzeumok, papján és más helyeken, 3 frt és annál többet, készpénzzel kifizetnek, tükörök és függönyök kaphatók PAPAÍ és NATHAN gyárosoknál. Budapest, VI., Andrássy-út 2. (Fonciári palota). Vidékre és helyben részletekre is szolgálatot minden artemelés nélkül. Ar-jegyeket ingyen és bormente küldünk. 658-8

VÉTEL.

Xerestetik két gyors jukker 16. Az eladó közlebbi címre a kiadóhivatalba intézze „Jukker” jellegű alatt. 1077 9

Egy jókarban levő kerékpárt óhajtok mielőbb venni. Ajánlatokat „Tandem” jellegű alatt e lap kiadóhivatalba kerek. 3392 9

Jó hangú czimbalmot jutányos árrban keresek megvételre. Ajánlatokat a kiadóhivatal közvetít. „Czimbalom 00” jellegű alatt. 3342 9

KIADÓ SZOBÁK.

Egy igen szép szobához lakás kerestetik ugyaninté teljes ellátással kapható. Cím a kiadóhivatalban. 3142 10

Kiadó szépen bútorozott szoba intelligens családnál fűrdőszoba használattal. Cím a kiadóhivatalban. 3312 10

Az U-utczában kiadó egy különbejárta udvari szoba teljes ellátással. Cím a kiadóhivatalban. 3390 10

Kiadó szépen bútorozott szoba, teljes ellátással. Cím a kiadóhivatalban. 3258 10

Nagyon szép, tisztá szoba a Váci-körúton két nr részére használattal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 3542 10

Útczai szoba lépcsőházból bejárattal teljes ellátással és zongora használattal. Cím a kiadóhivatalban. 3542 10

Csinosan bútorozott szoba, fűrdőszoba használattal havi 10 forint kiadó. Megtekinthető d. e. 8 és 10 óra között. Cím a kiadóhivatalban. 355 10

Elegánsan bútorozott szoba, teljes ellátással intelligens családnál kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 3542 10

LAKÁS KERESTETIK.

Visegrádon 3 szoba és konyhából álló lakást óhajtok a nyári hónapokra kivenni. Ajánlatok „Nyaraló” jellegű alatt a kiadóhivatalba kerek. 3502 11

Kerepesi-utcu 3 utczai, 3 udvari, elő-fürdő-és esztendőszoba konyhából álló lakást első, vagy második emeleten akarok május 1-ére kivenni. Ajánlatot „Csendes lakó” czimen a kiadóhivatalba intézendők. 3635 11

Keresek egy vagy két szobára a lépcsőházból külön bejárattal emeleti bútorozott lakást. Ajánlatok a kiadóhivatalba kérének „Alkalmos lakás” czim alatt. 2984-11

SZOBA KERESTETIK.

Két fiatal ember, hivataltokok, a m. kir. Államvasutak mentén. Budapesthez közeli, egy vagy két bútorozott szobát keres olyan helyen, hol az állomás a pályaudvartól nem eszik messze. Szíves ajánlatok némi tájékozással és azr megjelölésével „Falusi otthon”. Cím alatt e lap kiadóhivatalba kérének. 3202-12

KIADÓ LAKÁSOK.

A Zngligetben egy négy szobás nyaraló gyümölcsösökkel, árnyas hegyek felé kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 3453-13

Lakás, eluluzás miatt a Ferencz-városház május 1-ére kiadó 8 szobás, nagy utczai-2 udvari-, elő-és fűrdőszoba ott az első emeleten. Évi lakbér 800 frt. Levelek „Lakás 800” jellegű alatt a kiadóhivatalba küldendők. 3402-13

Szép és kényelmes lakás 6 szobával konyha, fűrdő-és előszobával Visegrádon kiadó. Egészesen, tisztá levegő, gyönyörű kilátás, a vasut állomástól 8 perc. Levelet a kiadóhivatal továbbít „Urasági lakás” czimen. 3522-13

Lakás mely egy 5 utczai előszoba, esztendőszoba, fűrdőszoba s május 1-ére kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 3546-13

HITEL-PÉNZ.

Amortizációs kölcsönökét budapesti házakra és telkekre I. II. III. helyre 10, 20, 30, 40 és 50 évre, mindon előzetes költség nélkül, közvetítok a legrovidebb idő alatt, előkelő fővárosi intézetnél, csakúgy utólagos honorarium fejében. Telékönyvi kivonatok és kataszteri birtkoi szükséges. Értekezhetni d. u. 1. 3-ig. Hol? magmódja a kiadóhivatal. 859 14

Fővárosi gyak. orvos, néhány száz frnyi kölcsönt óhajtaná havi részletekbeni visszafizetésre felvenni. Szíves megkereséseket „F. 26.” alatt kérem e laphoz intézni. 3553 14

Mely nemes férfi volna hajlandó fiatal özvegy asszonynak 1000 frtot-havi 5 frt részletfizetésre kölcsönözni. Levelek „Pontos visszafizetés” czimen kérének. 3554-14

KÖNYVEK.

Eladók könyveket, világhírű írók műveit, olcsón. Cím a kiadóhivatalban. 1772-15

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Elővirágúzet családi körülmények miatt, a belváros legdelénebb helyén eladó. Venni szándékozók szíves-kedjenek leveleket „Készpénz” jellegű alatt a kiadóhivatalba küldeni. 3322-17

Jól menő kávéház a József-városház, napi bevétel 50-60 frt, elkölözés miatt szabad kávéház május hó 1-re átadó. Megkereséseket „Körül” alatt kértnek e laphoz intézni. 3238-17

KÜLÖNFÉLE.

Kitűnően és olcsón lehet átkézni egy szállodás özvegynél. Cím a kiadóhivatalban. 3454-18

Elegáns női ruhákat készit jutányos árrban egy kitűnő varró. Cím a kiadóhivatalban. 3334-18

A legjobb magyar élezcip az „Östökös”. Most sorra közli pompás karikatúrákban a nevezetesebb írókat és művészeket. 3400-18

Gyges fodrásznő ajánlja magát szerény díjazás mellett. Szíves megkereséseket „Könyv kezé” jellegű alatt a kiadóhivatalba kéri. 3038-18

Állatok minden fajainak kitömésére vállalkozik Katona Mihály, az országos múzeum és könyvtár preparátorának nyilvános állatközméi laboratóriuma Budapest, József-körút 21. Emlősök és madarak természetihöz, a legújabb módszerrel (modellirészessal) készítettnek, szebben, jobban és olcsóbban, mint bármely hasonló intézetben. 1031-18

Óp-harisnya kelendő szerény díjazás mellett elvállal munkát. Szíves megkereséseket „Tartós és szép” jellegű alatt a kiadóhivatalba kéri. 3163-18

Olcsón és jól lehet átkézni a VI. kerületben, naponta 4 tal étel havi 12 frtot, 2 féle pecsenyével 15 frtot. Cím kiadóhivatalban. 3558-19